RHIDIAN BROOK

DRAGOSTE ȘI URĂ

RHIDIAN BROOK

DRAGOSTE ŞI URĂ

Original: *The Aftermath* (2013)

Traducere din limba engleză de:
CIPRIAN ŞIULEA

virtual-project.eu

2019

„Vei fi numit meşter al zidurilor sparte”.

— Isaia, 58:12

„Nu pare să aibă nicio logică – o singură familie într-o locuinţă atât de mare”.

— *Întoarcere la Brideshead,* Evelyn Waugh

Septembrie 1946

1.

— A venit Bestia. Am văzut-o. Şi Berti a văzut-o. Şi Dietmar a văzut-o. Cu blana ei neagră, ca o haină simandicoasă de damă. Şi dinţii ăia ca nişte clape de pian. Trebuie s-o omorâm. Dacă n-o omorâm noi, cine o s-o omoare? Englezii? Yankeii? Rusnacii? Francezii? N-o s-o facă niciunii, pentru că sunt prea ocupaţi să vadă de alte lucruri. Vor şi aia, şi aia. Sunt ca nişte câini care se luptă pentru un os fără carne pe el. Trebuie s-o facem noi. S-o omorâm înainte să ne omoare ea pe noi.

Băiatul pe nume Ozi îşi potrivi casca, în timp ce îi conducea pe ceilalţi prin peisajul pulverizat al oraşului bombardat de englezi. Purta o cască englezească, furată din spatele unui camion de lângă Alster. Deşi nu era la fel de elegantă precum căştile americane sau chiar cele ruseşti pe care le avea în colecţia lui, i se potrivea cel mai bine şi îl ajuta să înjure în engleză atunci când o purta, ca sergentul britanic pe care îl văzuse cum ţipă la prizonieri în gara Dammtor din Hamburg: „Alo! Ridicaţi dracului mâinile. Am zis să le ridicaţi dracului! Să le văd io! Nemţălăi nenorociţi şi idioţi ce sunteţi”. Doar pentru o clipă, bărbaţii aceia nu ridicaseră mâinile; nu pentru că nu înţelegeau, ci pentru că erau prea slăbiţi de nemâncare. Nemţălăi nenorociţi şi idioţi! Mai jos de gât, hainele lui Ozi erau o amestecătură de improvizaţii din zdrenţe şi articole de mare preţ: halatul unui dandy, vesta unei fete bătrâne, cămaşa fără guler a unui bunic, pantalonii suflecaţi ai unui paraşutist, legaţi cu o curea făcută din cravata unui funcţionar, şi pantofii rupţi la vârf ai unui şef de gară mort de mult.

Sălbaticii – albul ochilor le era mărit de frică şi accentuat de feţele murdare – îşi urmau liderul prin molozul zdrobit. Ajunseseră, şerpuind printre morenele de cărămidă şi piatră, într-un luminiş în care racheta conică a unei clopotniţe zăcea întinsă pe o parte. Ozi ridică o mână ca să-i oprească pe ceilalţi şi o băgă pe cealaltă sub halat, să ia Lugerul.

— E aici, spuse el amuşinând aerul. Îi simt mirosul. Simţiţi?

Sălbaticii amuşinară ca nişte iepuri febrili. Ozi se lipi de clopotniţa doborâtă şi avansă încet spre deschizătura ei, cu pistolul scos care îl îndruma ca o nuia magică. Se opri şi bătu cu el în con, transmiţându-le celorlalţi că probabil Bestia era înăuntru. Apoi: o străfulgerare neagră, atunci când ceva ţâşni dinăuntru în spaţiul deschis. Sălbaticii se ghemuiră, dar Ozi avansă, se postă cu picioarele depărtate, închise un ochi, ţinti şi trase.

— Mori, Bestie!

Focul de armă fu înăbuşit de atmosfera înnorată şi umedă, iar un ricoşeu răsunând metalic trimise înapoi mesajul că Ozi ratase ţinta.

— Ai nimerit-o?

Ozi lăsă pistolul jos şi îl băgă sub curea.

— O prindem noi altcândva, spuse el. Haideţi să căutăm ceva de mâncare.

*

— V-am găsit o casă, domnule.

Căpitanul Wilkins îşi stinse ţigara şi puse degetul îngălbenit pe harta Hamburgului de pe peretele din spatele biroului său. De la acul care marca locul cartierului lor general temporar, trasă o linie spre vest, departe de cartierele bombardate Hammerbrook şi St. Georg, dincolo de St. Pauli şi Altona, spre vechea suburbie de pescari Blankenese, unde Elba cotea şi se vărsa în Marea Nordului. Harta – scoasă dintr-un ghid german de dinaintea războiului – nu arăta faptul că aceste aglomerări urbane erau acum un oraş fantomă, compus doar din cenuşă şi moloz.

— E un palat superb, lângă fluviu. Iată.

Degetul lui Wilkins încercui cotul de la capătul lui Elbchaussee, şoseaua care mergea în paralel cu marele fluviu.

— Cred că îl veţi găsi pe gustul dumneavoastră, domnule.

Cuvântul ţinea de o altă lume: o lume a surplusului şi confortului civil. În ultimele câteva luni, gusturile lui Lewis se limitaseră la o listă simplă a nevoilor imediate şi elementare: 2.500 de calorii pe zi, tutun, căldură. „Un palat superb, lângă fluviu” i se părea dintr-odată cerinţa unui rege frivol.

— Domnule?

Lewis „plecase” iar; plecase în acel parlament recalcitrant din capul lui, locul în care, din ce în ce mai mult, se trezea polemizând aprins cu colegii lui.

— Acolo nu locuieşte deja cineva?

Wilkins nu ştia cum să răspundă. Comandantul lui era un om cu o reputaţie excelentă şi un palmares de război impecabil, dar părea să aibă aceste ciudăţenii, un mod diferit de a vedea lucrurile. Tânărul căpitan recurse la recitarea a ceea ce citise în manual:

— Oamenii aceştia nu au niciun fel de busolă morală, domnule. Sunt un pericol pentru noi şi pentru ei înşişi. Au nevoie să ştie cine e la comandă. Au nevoie de conducere. De o mână de fier, dar în acelaşi timp dreaptă.

Lewis dădu din cap şi îi făcu semn căpitanului să continue, economisindu-şi cuvintele. Frigul şi caloriile îl învăţaseră să le normeze.

— Casa aparţine unei familii pe nume Lubert. Luuu-ber-t. Cu „t" accentuat la sfârşit. Soţia lui Lubert a murit în bombardament. Era dintr-o familie de mahări ai comerţului cu alimente. Legături cu familiile Blohm şi Voss. Aveau şi mai multe mori. Herr Lubert era arhitect. Încă nu a fost exonerat, dar noi credem că e probabil alb sau, în cel mai rău caz, o nuanţă acceptabilă de gri; nu are legături vădite cu naziştii.

— Pâine.

— Poftiţi?

Lewis nu mâncase nimic toată ziua şi de la „moară" făcuse imediat legătura cu pâinea, fără să se gândească; pâinea pe care şi-o imagina în mintea lui deveni dintr-odată mai prezentă, mai reală decât căpitanul care stătea lângă hartă, de cealaltă parte a biroului.

— Continuă. Cu familia.

Lewis se strădui să pară că ascultă, dând din cap şi înclinându-l într-o expresie curioasă.

Wilkins continuă:

— Soţia lui Lubert a murit în '43. În marele incendiu. Au un copil, o fiică: Frieda, de 15 ani. Au câţiva servitori, o fată în casă, un bucătar şi un grădinar. Grădinarul e un meşter de prima mână, a fost în Wermacht. Familia are nişte rude la care se poate muta. Putem să încartiruim personalul sau puteţi să-i preluaţi. Sunt suficient de curaţi.

Procesul prin care Departamentul de Informaţii al Comisiei de Control cernea sufletele, evaluându-le curăţenia, se numea *Fragebogen,* adică chestionarul: o sută treizeci şi trei de

întrebări prin care era determinat gradul de colaborare cu regimul al cetăţenilor germani. În funcţie de acesta, erau categorisiţi în trei grupuri cu nume de culori: negru, gri şi alb, cu nuanţe intermediare pentru mai multă claritate – fiind apoi repartizaţi în consecinţă.

— Ei se aşteaptă la rechiziţie. Nu mai rămâne decât ca dumneavoastră să vedeţi palatul şi apoi să-i dăm afară. Nu cred că o să fiţi dezamăgit, domnule.

— Crezi că ei o să fie dezamăgiţi, căpitane?

— Ei?

— Familia Lubert. Când o să-i dau afară.

— Nu-şi permit luxul de a fi dezamăgiţi, domnule. Sunt germani.

— Bineînţeles. Ce naivitate din partea mea.

Lewis o lăsă aşa. Dacă ar mai fi pus astfel de întrebări, acest ofiţer tânăr şi capabil, cu banduliera lui sclipitoare şi jambierele impecabile, i-ar fi făcut raport la Psihiatrie.

Ieşi din Cartierul General al Misiunii Militare Britanice în frigul prematur al unei zile de sfârşit de septembrie. Suflă aburi groşi şi îşi trase mănuşile din piele de căprioară pe care căpitanul McLeod, ofiţerul american de cavalerie, i le dăduse în primăria din Bremen, în ziua în care Aliaţii anunţaseră liniile de demarcaţie ale noii Germanii.

— Se pare că voi luaţi resturile, spusese căpitanul citind directiva. Francezii iau vinul, noi luăm priveliştea şi voi luaţi ruinele.

Lewis trăise printre ruine deja de atât de mult timp, încât nici nu le mai observa. Uniforma lui era o ţinută adecvată pentru un guvernator al acestei Germanii noi, cvadripartite – un fel de haine civile internaţionalizate care, în mijlocul dezorientării şi re-reglementării de după război, erau acceptate fără comentarii.

Mănuşile americane erau preţuite, însă haina lui de blană de oaie de pe frontul rusesc era cea care îi furniza cea mai multă plăcere. Originea ei putea fi urmărită, prin intermediul americanilor, până la un locotenent al Luftwaffe care o luase, la rândul lui, de la un colonel al Armatei Roşii făcut prizonier. Dacă vremea o ţinea tot aşa, avea să o poarte în curând.

Era o uşurare să scape de Wilkins. Tânărul ofiţer făcea parte din noua brigadă de funcţionari care constituiau Comisia de Control din Germania, CCG, un corp supradimensionat de

hârţogari care se considerau arhitecţii reconstrucţiei. Puţini dintre ei luaseră parte la lupte – sau măcar văzuseră un german – ceea ce le permitea să ia decizii plini de încredere şi să le justifice cu teorii. Wilkins avea să devină în curând maior.

Lewis scoase o tabacheră placată cu argint din haină şi o deschise, făcând să se reflecte lumina soarelui pe suprafaţa ei clară şi lustruită. O lustruia în mod regulat. Tabachera era singura comoară materială pe care o avea la el, un cadou de despărţire pe care Rachael i-l dăduse la poarta ultimei case în care locuise el – în Amersham, cu trei ani în urmă. „Să te gândeşti la mine când fumezi”, fusese indicaţia ei, iar el încercase să facă întocmai, de 50, 60 de ori pe zi, timp de trei ani; un mic ritual care să păstreze aprinsă flacăra iubirii. Lewis aprinse o ţigară şi se gândi la acea flacără. Odată cu depărtarea şi timpul, fusese uşor s-o facă să pară mai fierbinte decât era. Amintirea cărnii voluptuoase şi netede a soţiei lui şi a momentelor în care făceau dragoste îl susţinuse de-a lungul lunilor reci şi singuratice (carnea ei părând să devină din ce în ce mai netedă şi mai voluptuoasă pe măsură ce războiul avansa), însă această versiune imaginată de el, acest surogat al soţiei lui devenise atât de confortabil, încât perspectiva iminentă de-a o atinge şi mirosi efectiv îl tulbura.

Un Mercedes 540K negru şi lucios, cu un fanion britanic pe capotă, opri în faţa treptelor Cartierului General. Drapelul de la oglinda laterală era singurul lucru care părea nelalocul lui. În ciuda asocierilor pe care le inspira, lui Lewis îi plăcea vehiculul, forma lui şi torsul domol al motorului. Era echipat ca un vapor transatlantic, şi maniera ultra-atentă de a conduce a şoferului – Herr Schroeder – sporea impresia că seamănă cu un vapor. Însă oricâte însemne britanice ar fi avut, această maşină nu putea fi degermanizată. Personalul militar britanic era făcut pentru Austinul 16 zumzăitor şi borcănat, nu pentru aceste maşinării de cucerit lumea, de o frumuseţe animalică.

Lewis coborî treptele şi schiţă un salut către şofer.

Schroeder, un bărbat subţire şi nebărbierit, cu şapcă şi pelerină negre, sări de pe locul şoferului şi ocoli sprinten maşina, spre locul din dreapta spate. Se înclină o dată în direcţia lui Lewis şi deschise uşa cu o fluturare a pelerinei.

— Mă mulţumesc cu locul din faţă, Herr Schroeder.

Schroeder păru tulburat de autoretrogradarea lui Lewis.

— *Nein,* Herr Kommandant.
— Zău, e *sehr gut,* repetă Lewis.
— *Bitte,* Herr Oberst.
Schroeder închise portiera din spate şi întinse mâna, încă neacceptând ca Lewis să ridice un deget.
Lewis se trase în spate, făcându-i jocul, dar deferenţa germanului îl deprima: mişcările lui erau cele ale unui om înfrânt care se agaţă de patronajul cuiva. Ajuns înăuntru, Lewis îi întinse lui Schroeder bucăţica de hârtie pe care Wilkins mâzgălise adresa casei care avea să fie, probabil, locuinţa lui în viitorul previzibil. Şoferul miji ochii spre ea şi, văzând adresa, dădu din cap aprobator.
Schroeder era obligat să facă slalom printre gropile de obuze care găureau drumul pietruit şi şuvoaiele de oameni care mergeau ameţiţi şi apatici, nicăieri anume, purtând rămăşiţele materiale ale fostelor lor vieţi în pachete, saci, lăzi şi cutii de carton, precum şi o nelinişte apăsătoare, aproape vizibilă. Erau ca un popor aruncat în trecut, în stadiul evolutiv al culegătorilor nomazi.
Deasupra scenei plutea fantoma unui zgomot formidabil. Ceva de pe altă lume distrusese acest oraş, lăsând în urmă un puzzle imposibil, din care trebuia reconstruită vechea imagine. Oraşul nu mai putea fi refăcut, nu mai putea reveni la vechea imagine. Acum era *Stunde Null.* Ora Zero. Aceşti oameni o luau de la zero, creându-şi o viaţă din nimic. Două femei împingeau şi trăgeau o căruţă plină cu mobilă, una în faţă, alta în spate, în timp ce un bărbat cu o servietă în mână mergea ca şi cum ar fi căutat biroul în care lucrase cândva, fără să arunce nicio privire înspre distrugerea uriaşă din jurul lui, de parcă această arhitectură apocaliptică ar fi fost starea firească a lucrurilor.
Un oraş zdrobit care se întindea cât vedeai cu ochii, în care molozul se înălţa până la primul etaj al oricărei clădiri care mai rămăsese în picioare. Era greu de crezut că acesta fusese cândva un loc în care oamenii citeau ziare, făceau prăjituri şi se gândeau ce fotografii să pună pe pereţii sufrageriilor lor de la stradă. Pe o parte a străzii se înălţa faţada unei biserici, având doar cerul pe post de vitralii şi vântul pe post de congregaţie. De cealaltă parte, blocurile de apartamente – intacte cu excepţia faţadelor, care fuseseră spulberate complet, lăsând să se vadă camerele şi mobila dinăuntru – se înălţau ca nişte

gigantice căsuţe pentru păpuşi. Într-una dintre camere era o femeie care, ignorând vremea de afară şi faptul că era expusă privirilor, pieptăna afectuos părul unei fetiţe, în faţa unei măsuţe de toaletă.

Mai încolo, grămezile de moloz erau înconjurate de femei şi copii care căutau mijloace de subzistenţă sau încercau să salveze fragmente ale trecutului lor. Cruci negre marcau locurile unde cadavrele aşteptau să fie îngropate. Şi pretutindeni ieşeau din pământ hornurile făcute din ţevi ale unui oraş subteran, revărsând fum negru spre cer.

— Iepuri? întrebă Lewis, văzând cum din gropi nevăzute, din pământ, apar nişte făpturi.

— *Trümmerkinder!* spuse Schroeder cu o furie subită.

Şi Lewis văzu că făpturile săltăreţe erau „copii ai molozului” şi că maşina îi făcea să iasă din gropile lor.

— *Ungeziefer!* strigă Schroeder cu o vehemenţă inutilă.

Trei copii – era greu să-ţi dai seama dacă erau fete sau băieţi – ieşiră în fugă drept în faţa maşinii. Schroeder claxonă ca să-i avertizeze, însă apropierea masei negre a Mercedesului nu-i descurajă. Rămaseră pe poziţie, obligând maşina să oprească.

— *Weg! Schnell!* ţipă Schroeder.

Venele umflate de la gât arătau că era cuprins de o furie intensă. Claxonă iar, însă unul dintre copii – un băiat în salopetă şi cască englezească – se apropie neînfricat de partea pe care era Lewis, sări pe treapta maşinii şi începu să bată la geam.

— Ce ai, Tommy? Sandviş nenorocit? Cioco?

— *Steig aus! Sofort!*

Schroeder stropi cu salivă faţa lui Lewis, în timp ce se apleca peste colonel şi ridica pumnul la copil. Între timp, ceilalţi doi copii se căţăraseră pe capota maşinii şi încercau să smulgă emblema triunghiulară din crom a Mercedesului.

Schroeder se întoarse şi sări jos din maşină. Se repezi după copiii care încercară să se salveze sărind de cealaltă parte a capotei şi reuşi să prindă coada unei cămăşi de noapte. Schroeder trase copilul pribeag spre el, îl prinse cu o mână de gât şi începu să-l lovească cu cealaltă.

— Schroeder!

Era prima oară când Lewis ridica vocea după luni de zile, şi propria lui surpriză o făcu să sune spart.

Schroeder nu păru să audă şi continuă să bată copilul cu o

forţă sălbatică.

— *Halt!*

Lewis coborî din maşină ca să intervină, iar ceilalţi copii se retraseră, de frică să nu păţească la fel. De data asta, şoferul auzi şi încetă, cu o expresie curioasă de ruşine şi convingere că face întocmai ceea ce trebuie. Dădu drumul copilului şi se întoarse la maşină, murmurând şi gâfâind din cauza efortului.

— *Hierbleiben!* le strigă Lewis copiilor.

Băiatul cel mai mare se îndreptă din nou spre maşină, iar prietenii lui îl urmară ezitant în direcţia englezului. Alţi sălbatici apărură acum ca să caute resturi, copii camuflaţi de mizerie. De la mică distantă emanau duhoarea înfometării. Toţi întinseră mâna rugător spre acest zeu englez binevoitor aflat în trecere cu trăsura lui neagră. Lewis îşi scoase din maşină raniţa, în care erau o tabletă de ciocolată şi o portocală. Oferi ciocolata băiatului cel mai mare.

— *Verteil!* îi ordonă el.

Apoi dădu portocala celui mai mic copil, o fetiţă de vreo cinci-şase ani – vârsta războiului – şi repetă ordinul de a o împărţi. Dar fetiţa muşcă imediat din portocală, de parcă ar fi fost un măr, şi începu să mestece, cu tot cu coajă şi sâmburi. Lewis încercă să-i arate că fructul trebuie curăţat, dar fetiţa protejă cadoul, temându-se că va trebui să-l dea înapoi.

Deja începuseră să se înghesuie şi alţi copii cu mâinile întinse, inclusiv un băiat cu un singur picior, care se sprijinea pe o crosă de golf.

— Cioco, Tommy! strigau ei. Cioco, Tommy!

Lewis nu mai avea mâncare de dat, dar avea ceva şi mai valoros. Îşi scoase tabachera şi o bătu până ieşiră zece ţigări Player’s. Le întinse celui mai mare băiat, ai cărui ochi deja ieşiţi din orbite se holbară la vederea şi senzaţia aurului din mâinile lui. Lewis ştia că această tranzacţie e ilegală – se solidarizase cu germanii şi, în plus, încurajase piaţa neagră – dar nu-i păsa: acele zece ţigări puteau fi schimbate pe mâncare la un ţăran pe undeva. Legile şi reglementările impuse de noua ordine fuseseră ticluite într-o dispoziţie a temerii şi răzbunării de nişte oameni care stăteau la birou, iar deocamdată – până la un moment necunoscut din viitor – în acest ţinut anume, legea era el.

∵

Ştefan Lubert stătea în faţa servitorilor rămaşi – grădinarul

şchiop, Richard, fata în casă care abia îşi trăgea suflarea, Heike, şi bucătăreasa îndărătnică din ultimii treizeci de ani, Greta – dându-le ultimul set de instrucţiuni. Heike plângea deja.

— Fiţi respectuoşi şi serviţi-l aşa cum m-aţi servit pe mine. Şi, Heike, şi voi toţi, dacă vă oferă de lucru, aveţi toată libertatea de a accepta. Nu o să mă simt ofensat. M-aş bucura ca voi să rămâneţi aici şi să aveţi grijă de lucruri.

Se apleca în faţă şi şterse o lacrimă de pe obrazul rotund al lui Heike.

— Haideţi, nu mai plângeţi. Fiţi recunoscători că nu ne vin ruşi. Chiar dacă sunt inculţi, englezii nu sunt cruzi.

— Vreţi să servesc ceva, Herr Lubert? reuşi să întrebe Heike.

— Bineînţeles. Trebuie să fim politicoşi.

— Nu avem biscuiţi, le aminti Greta. Doar prăjitură.

— Foarte bine. Fă ceai, nu cafea. Deşi cafea nu avem. Deci cu atât mai bine. Şi serviţi-l în bibliotecă. Aici e prea multă lumină.

Lubert sperase ca ofiţerul să vină într-o zi mohorâtă şi cenuşie, dar soarele de început de toamnă îşi trimitea cea mai frumoasă lumină prin vitraliile art deco care împodobeau ferestrele înalte, de vizavi de galeria de la etaj, şi cădea pe podeaua holului, făcându-l şi mai primitor.

— Dar unde e Frieda? întrebă el.

— În camera ei, domnule, spuse Heike.

Lubert se îmbărbătă. Războiul se terminase de peste un an, dar fiica lui încă nu se predase. Trebuia să reprime imediat acest puci. Urcă trudit scările. Ajuns la uşa camerei Friedei, bătu şi o strigă pe nume. Aşteptă un răspuns pe care ştia că n-o să-l primească şi intră. Frieda stătea întinsă pe pat, cu picioarele ridicate la vreo 10 centimetri deasupra saltelei. Pe picioarele ei era ţinută în echilibru o carte – un exemplar cu autograf din *Muntele vrăjit* a lui Thomas Mann, pe care soţia lui, Claudia, i-l dăruise la cea de-a treizecea lui aniversare. Frieda nu reacţionă la prezenţa tatălui ei, ci continuă să se străduie să-şi ţină picioarele împovărate în aer, care începeau să tremure din cauza încordării. De când stătea în poziţia asta? De unu, două, cinci minute? Frieda începu să respire furios pe nas, încercând să-şi mascheze efortul, refuzând să lase să se vadă slăbiciune. Puterea ei era impresionantă, dar tristă, încă un exerciţiu Mädel[1]

[1] Der Bund Deutscher Mädel (în limba germană în original) a fost organizaţia pentru fete a Partidului Naţional Socialist German, aripa feminină a Hitlerjugend (N. red.).

pe care îl practicase cu religiozitate după război.

Numai putere, nicio bucurie.

Faţa Friedei începu să se înroşească şi pe fruntea ei apăru o diademă de transpiraţie. Nu lăsă picioarele să cadă, când acestea începură să se legene dintr-o parte în alta; în schimb, le coborî în mod controlat, ca din proprie voinţă.

— Ar trebui să încerci cu Shakespeare. Sau poate cu atlasul, spuse Lubert. Aşa ţi-ai testa mai bine puterea.

Deşi glumele lui aveau tendinţa de a-i fi trimise înapoi cu viteză dublă, jovialitatea era arma lui preferată împotriva dispoziţiilor ei înverşunate şi lipsite de umor.

— Nu cărţile sunt importante, spuse ea.

— Vine ofiţerul englez.

Frieda se ridică brusc în capul oaselor, fără să folosească mâinile. Coborî energic picioarele pe podea şi îşi şterse transpiraţia peste părul împletit. Expresia urâtă şi sfidătoare pe care o adoptase în ultimii câţiva ani îl îndurera pe Lubert. Frieda se uită lung la tatăl ei.

— Aş vrea să-l întâmpini, îi spuse el.

— De ce?

— Pentru că...

— Pentru că o să cedezi casa mamei fără luptă.

— Freedie. Te rog, nu vorbi aşa. Te rog, vino. De dragul lui Mutti?

— Ea n-ar fi plecat. N-ar fi permis niciodată aşa ceva.

— Vino.

— Nu. Roagă-mă.

— Aş vrea să vii cu mine.

— Cerşetorule!

Neputând să o facă pe fiica lui să coboare privirea, Lubert se întoarse şi plecă, în timp ce inima îi bubuia. La baza scărilor, se zări în oglindă. Faţa lui era suptă şi pământie, iar nasul îşi pierduse din definiţie, dar el spera ca asta să fie de ajutor. Se îmbrăcase cu costumul cel mai mâncat de molii. Ştia că avea să-şi cedeze casa – era una dintre cele mai frumoase de pe Elbchaussee, niciun ofiţer englez de rang mediu, înfometat de lux, nu ar fi putut să-i reziste – dar era important ca el să lase impresia corectă. Auzise poveşti despre modul în care forţele aliate furaseră tot felul de comori după capitulare, iar englezii

imperialişti şi filistini erau nişte agresori recunoscuţi ai altor culturi – era neliniştit mai ales din cauza tablourilor de Fernand Léger şi a xilogravurilor de Emil Nolde expuse în camerele principale – dar avea această idee că, dacă se lasă deportat aşa cum trebuia, ofiţerul englez ar putea să-şi facă o părere bună despre el şi să fie mai puţin înclinat să abuzeze de posesiunile sale. Băgă vătraiul în cenuşa focului din seara precedentă şi o re-aranjă uşor, ca să se vadă că arseseră mobilă. Apoi îşi scoase haina, îşi slăbi cravata şi adoptă o poză undeva între demnă şi respectuoasă: cu mâinile pe lângă corp şi un picior puţin pieziş. I se păru prea nonşalantă, prea informală, prea încrezătoare, prea aproape de cine era el în realitate. Îşi luă iar haina, strânse cravata, îşi netezi părul pe spate şi stătu mai drept, cu mâinile împreunate supus în poală. Aşa era mai bine: conduita unui om care era pregătit să îşi predea casa fără ranchiună.

*

Lewis şi Schroeder nu mai spuseră nimic tot restul călătoriei. Lewis vedea cum se mişcă buzele lui Schroeder, în timp ce acesta relua întâlnirea cu sălbaticii şi recita expresii mute de dezgust şi iritare, dar preferă să nu mai spună nimic despre asta. Maşina ajunse curând la graniţa oraşului, la marginea a tot ceea ce britanicii şi americanii bombardaseră atât de minuţios cu trei ani în urmă. Drumul era acum neted, mărginit de platani şi de case întregi, în spatele gardurilor şi porţilor înalte. Aceasta era Elbchaussee şi acestea erau casele bancherilor şi comercianţilor care îmbogăţiseră Hamburgul şi făcuseră din portul şi cartierele lui industriale ţinte atât de dezirabile pentru Comandamentul Aviaţiei de Bombardament. Erau mai somptuoase, mai moderne şi mai impresionante decât orice locuinţe văzute de Lewis în apropierea Londrei sau decât orice casă în care s-ar fi aşteptat el să locuiască.

Vila Lubert era ultima casă de pe şosea, înainte ca aceasta să se îndepărteze de Fluviul Elba, iar când o văzu prima oară, Lewis se întrebă dacă nu cumva căpitanul Wilkins făcuse o greşeală. Vila se afla la capătul unei alei lungi, mărginite de plopi: o construcţie măreaţă şi albă, ca un tort de nuntă, într-un stil maiestuos, cu porticuri şi un balcon mare, semicircular, cu colonade. Parterul casei era înălţat la un metru de pământ şi despărţit de o scară impunătoare de piatră, care urca spre o terasă. Stâlpii îmbrăcaţi în glicine susţineau un balcon de

deasupra, de unde locatarii puteau să vadă cum curge Elba la o distanţă de o sută de metri. Lewis era şocat de eleganţa strălucitoare şi dimensiunile acestei case. Nu era chiar un palat, dar era o locuinţă mai potrivită pentru un general sau un rector decât pentru un colonel care venea de jos şi nu deţinuse niciodată o casă.

În timp ce Mercedesul intra pe aleea circulară, Lewis văzu trei siluete – două femei şi un bărbat despre care presupuse că era grădinarul – care alcătuiau garda de onoare. O altă siluetă – un gentleman înalt, într-un costum larg – cobori scările şi li se alătură. Schroeder parcurse aleea curbată şi opri drept în faţa comitetului de primire. Lewis nu aşteptă ca şoferul să-i deschidă uşa; coborî singur imediat şi se îndreptă spre bărbatul despre care presupunea că e Lubert. Lewis dădu să salute, dar în ultima clipă îşi reorientă mâna şi o strânse pe cea a gazdei sale.

— *Guten Abend,* spuse el. Colonel Lewis Morgan.

— Bine aţi venit, Herr Oberst. Vă rog. Putem vorbi în engleză.

Lubert prinse mâna lui Lewis cu o forţă prietenoasă. Chiar şi prin mănuşi, mâna lui Lubert părea mai caldă decât a lui. Lewis dădu din cap către femei şi grădinar. Servitoarele se înclinară, iar cea mai tânără dintre ele îi aruncă o privire curioasă, ca şi cum Lewis ar fi aparţinut unui trib pierdut. Părea amuzată de el – de accentul lui sau poate de uniforma lui ciudată – şi Lewis îi zâmbi şi el.

— Iar acesta este Richard.

Grădinarul pocni din călcâie şi întinse mâna.

Lewis luă mâna goală şi bătătorită a acestuia şi permise acelui braţ energic să i-l smucească pe al lui în sus şi în jos, ca un piston.

— Vă rog – intraţi, spuse Lubert.

Lewis îl lăsă pe Schroeder pe locul şoferului, cu picioarele aşezate pe treapta Mercedesului, încă îmbufnat din cauza mustrării primite, şi urcă treptele casei în urma lui Lubert.

Casa lăsa să se vadă adevărata ei natură în interior. Lui Lewis nu-i păsa prea mult de stilul ei – mobila în colţuri şi futuristă, precum şi operele de artă stingheritoare şi dificile erau prea moderne, prea excentrice pentru gustul lui – însă calitatea construcţiei şi măiestria proiectării erau la un standard superior oricărei case englezeşti pe care o văzuse el vreodată, inclusiv cea a familiei Bayliss-Hillier, care locuia în conacul din

Amersham, la care Rachael râvnea, considerându-l superlativul oricărei locuinţe. În timp ce Lubert îl conducea prin casă, explicându-i cu eleganţă funcţiile diverselor camere şi istoria edificiului, Lewis începu să-şi imagineze momentul în care Rachael avea să păşească în această locuinţă pentru prima oară. Parcă o vedea pe soţia lui studiind lumina şi liniile clare ale acestor camere, făcând ochii mari în faţa grandorii întregului – banchetele de marmură de la ferestre, pianul, liftul de la bucătărie, camerele servitoarelor, biblioteca, fumoarul, operele de artă – şi, în timp ce îşi imagina asta, îl cuprinse o speranţă subită şi neaşteptată că această casă ar putea compensa cumva anii de lipsuri şi depărtare pe care războiul îi pusese între ei.

— Aveţi copii? întrebă Lubert, în timp ce urcau scările spre dormitoare.

— Da. Un fiu. Edmund.

Lewis spusese numele ca şi cum ar fi încercat să şi-l reamintească.

— Atunci poate că Edmund ar vrea camera aceasta?

Lubert îl conduse pe Lewis într-o cameră plină de jucării – mai ales pentru fete. Pe cealaltă latură a ei era un cal de lemn cu ochi negri, bulbucaţi, încălecat de o păpuşă de porţelan cu ambele picioare pe o parte. La baza unui pat mic cu baldachin era aşezată o căsuţă pentru păpuşi de mărimea unui coteţ de câine, care imita o vilă georgiană.

Pe acoperişul ei erau mai multe păpuşi de mărime medie, cu picioarele atârnând deasupra dormitoarelor, un şir de giganţi de porţelan stând pe casa altcuiva.

— Pe fiul dumneavoastră n-o să-l deranjeze lucrurile de fete? întrebă Lubert.

Lewis n-ar fi ştiut să spună sigur ce i-ar plăcea sau displăcea lui Edmund – fiul lui avea 10 ani atunci când el îl văzuse ultima oară – dar puţini copii ar fi obiectat în faţa unui spaţiu atât de mare şi a atâtor comori.

Cu fiecare nouă cameră minunată şi cu fiecare nouă informaţie intimă – „De aici ne plăcea nouă să privim bărcile”, „Aici ne plăcea nouă să jucăm cărţi” – Lewis se simţea tot mai puţin confortabil, ca şi cum Lubert ar fi îngrămădit cărbuni aprinşi pe capul lui. Ar fi preferat o anumită ostilitate sau cel puţin o opoziţie tensionată şi tăcută – ceva, orice, care să-l poată înăspri suficient pentru a-i face această sarcină mai

uşoară – însă acest tur al casei politicos, aproape şarmant, făcea ca totul să fie şi mai rău. Atunci când au ajuns în dormitorul matrimonial – al optulea de la acest etaj, cu patul masiv, înalt şi îngust, în stil francez şi un tablou în ulei înfăţişând clopotniţele verzi ale unui oraş medieval atârnat imediat deasupra tăbliei lui – se simţea execrabil.

— Oraşul meu german preferat, spuse Lubert văzând că Lewis priveşte lung clopotniţele şi încearcă să-l identifice. Lübeck. Ar trebui să-l vizitaţi, dacă aveţi posibilitatea.

Lewis se uită, dar nu zăbovi. Se îndreptă spre ferestrele mari, până în podea, şi privi spre grădină şi dincolo de ea, spre Elba.

— Claudiei, soţia mea, îi plăcea să stea vara aici, afară.

Lubert se duse la ferestrele care dădeau spre un balcon şi le deschise.

— Elba, anunţă el ieşind afară şi descriind cu braţul un arc de cerc de 180 de grade, de la un capăt al panoramei la celălalt.

Era cu adevărat un fluviu european impunător, mai lat şi mai lent decât oricare altul din Anglia, şi aici, la cot, era aproape lăţimea lui maximă – peste jumătate de kilometru. Acest fluviu şi marfa pe care o transporta el construiseră această casă şi majoritatea celor de pe malul nordic.

— Se varsă în Nordsee a noastră, spuse Lubert. Marea Nordului a voastră?

— E aceeaşi mare, până la urmă, spuse Lewis.

Răspunsul păru să-i placă lui Lubert, care repetă expresia.

— Aceeaşi mare. Da.

Alţii ar fi putut vedea în reprezentaţia lui Lubert o încercare de a-l face pe Lewis să se simtă prost, sau ar fi depistat în postura lui verticală toată trufia şi aroganţa unei rase care încercase să distrugă lumea şi care acum trebuia să suporte consecinţele, dar Lewis nu vedea lucrurile astfel. El vedea în Lubert un om cultivat şi privilegiat, care se umilea şi se agăţa de ultima stâncă a politeţii ca să limiteze distrugerile aduse unei vieţi deja ruinate. Lewis ştia că acest întreg spectacol era o încercare de a-l cuceri, de a îndulci cumva lovitura, poate chiar de a-l face să se răzgândească, dar nu-l putea condamna pe Lubert pentru că încerca asta şi nici nu putea să simuleze furia superficială cu care să facă pe bărbatul rece, ferm şi expeditiv.

— Casa dumneavoastră este minunată, Herr Lubert, spuse el.

Lubert se înclină, în semn de recunoştinţă.

— E mai mult decât am eu nevoie. Decât are nevoie familia mea, continuă Lewis. Şi, cu siguranţă... e mai mult decât locuinţele cu care suntem noi obişnuiţi.

Lubert aşteptă ca el să termine, cu ochii strălucind, simţind o retragere surpriză.

Lewis privi peste impunătorul fluviu care curgea spre „marea lor comună” – marea care chiar acum îi purta familia înstrăinată spre el.

— Eu aş vrea să vă propun un alt aranjament, spuse el.

2.

— „Sunteţi pe cale să întâlniţi un popor necunoscut, dintr-o ţară necunoscută. Trebuie să-i evitaţi pe germani. Nu trebuie să vă plimbaţi cu ei, să le strângeţi mâna sau să le vizitaţi casele. Nu trebuie să vă jucaţi cu ei sau să participaţi la evenimente sociale. Nu încercaţi să fiţi amabili – acest lucru este considerat o slăbiciune. Puneţi-i pe germani la locul lor. Nu manifestaţi ură: germanii se vor simţi flataţi. Afişaţi în permanenţă o concizie şi o rezervă rece, corectă şi demnă. Nu trebuie să fraterni... zaţi...”

— „Fraternizaţi”? repetă Edmund cuvântul. Ce înseamnă? Mamă?

Rachael tocmai căzuse pe gânduri după „rece, corectă şi demnă”, imaginându-se afişând aceste trăsături unor germani necunoscuţi. Edmund citea „în vizită în Germania”, broşura informativă oficială pe care o primea fiecare familie care mergea în Germania, ca parte a pachetului de călătorie, împreună cu cantităţi însemnate de dulciuri şi reviste. Devenise tactica lui Rachael să-şi pună fiul să citească tot felul de lucruri cu voce tare, o modalitate simplă de a-l încuraja să înveţe despre lumea exterioară şi, în acelaşi timp, de a-şi crea posibilitatea de a medita.

— Hmmm?

— Spune că nu trebuie să fraternizăm cu germanii. Ce înseamnă?

— Înseamnă... să fim prietenoşi. Înseamnă că nu trebuie să intrăm în relaţii cu ei.

Edmund se gândi la asta.

— Nici dacă ne place cineva?

— N-o să avem de-a face cu ei, Ed. Nu va trebui să-ţi faci prieteni printre ei.

Însă curiozitatea lui Edmund era asemenea Hidrei: imediat ce Rachael tăia capul ultimei întrebări, alte trei apăreau în locul ei.

— Germania o să fie un fel de nouă colonie?

— Da, într-o anumită măsură.

Cât de multă nevoie avusese de Lewis în ultimii trei ani, ca să facă faţă întrebărilor permanente. Mintea sclipitoare şi curioasă a lui Edmund avea nevoie de un termen de comparaţie şi de o placă de rezonanţă. Cum Lewis era plecat şi eul ei vechi, cel atent, dezertase temporar, Rachael întâmpina de regulă întrebările lui Ed dând din cap absentă şi preocupată. De fapt, Edmund se obişnuise atât de mult cu reacţiile întârziate ale mamei lui, încât repeta totul ca şi cum aceasta ar fi fost o mătuşă bătrână şi surdă, căreia trebuia să-i facă pe plac.

— Vor trebui să înveţe să vorbească engleza?

— Presupun că da, Ed. Mai citeşte-mi.

Edmund continuă:

— „Când veţi întâlni germani, vi se va părea, probabil, că seamănă foarte mult cu noi. Germanii arată ca noi, în afara faptului că mai puţini dintre ei sunt vânoşi, mai mulţi fiind masivi, cărnoşi şi blonzi, şi bărbaţi, şi femei, mai ales în nord. Dar nu seamănă cu noi atât de mult pe cât par.

Edmund dădu din cap, uşurat să audă asta. Însă partea următoare îl descumpăni.

— Germanii îndrăgesc foarte mult muzica. Beethoven, Wagner şi Bach au fost cu toţii germani.

Edmund se opri, nedumerit.

— E adevărat? Bach a fost german?

Bach fusese german, dar lui Rachael îi era greu să recunoască asta. Lucrurile minunate trebuiau să fie de partea îngerilor.

— Germania era altfel pe atunci, spuse ea. Citeşte mai departe. E interesant...

Broşura stârnea în Rachael o emoţie primitivă şi liniştitoare, simţind cum confirmă mesajul esenţial al acesteia: la urma urmelor, germanii sunt răi. Această idee servise obiectivului general de a-i ajuta să treacă prin război, creând un consens care îi împiedicase să învinovăţească pe altcineva. Germania putea fi învinovăţită pentru aproape tot ce se întâmplase rău în

lume: recoltele proaste, preţul pâinii, moralitatea laxă a tinerilor, împuţinarea gravă a celor care mergeau la biserică. O vreme, Rachael acceptase acest lucru, lăsându-l să-i servească drept explicaţie universală pentru diversele ei nemulţumiri domestice de nivel inferior.

Apoi, într-o zi de primăvară a lui 1942, o descărcare aleatoare a unei bombe rămase într-un Heinkel He 111 care se întorcea dintr-un raid asupra rafinăriilor din Milford Haven îl omorâse pe fiul ei de 14 ani, Michael, distrusese casa surorii ei şi o aruncase pe ea în cealaltă parte a sufrageriei, ca pe o zdreanţă. Chiar dacă scăpase nevătămată dintre ruine, un şrapnel spiritual se înfipsese adânc în ea, undeva unde chirurgii nu puteau ajunge, otrăvindu-i gândurile şi făcând-o să gândească şchiopătat. Bomba absurdă îi zdrobise credinţa în bunătatea primordială a vieţii, aruncând-o în aer asemenea prafului şi lăsându-i în cap un ţiuit care, odată cu sfârşitul războiului, devenise şi mai puternic.

Chiar dacă era depăşită de pierderile statistice din cercul ei îngust de cunoştinţe – familiei Blake îi fuseseră ucişi doi fii în debarcarea din Normandia, George Davies se întorsese dintr-un lagăr de prizonieri de război ca să descopere că soţia şi copiii lui fuseseră ucişi într-un raid de bombardament asupra Cardiff-ului – Rachael nu găsea niciun fel de consolare în poveştile nenorocirii celorlalţi. Durerea era numai a ei şi nu era diminuată de democraţia suferinţei.

Însă învinovăţirea germanilor furniza doar o ameliorare temporară. După explozie, Rachael privise spre cer printre căpriorii încă mocnind, rămaşi fără acoperiş, imaginându-şi cum râd aviatorii, pe drumul de întoarcere în Germania, dar învinovăţirea unor oameni care îşi făceau datoria i se părea deşartă. Se gândise pentru o clipă la culpabilitatea conducătorului lor, dar i se păruse că, dacă se gândeşte la acel om, înjoseşte amintirea fiului ei.

După câteva săptămâni, când îi revenise simţirea, se trezise incapabilă să se roage, aşa cum făcuse întotdeauna, şi odată cu asta veni senzaţia neaşteptată de a se întreba asupra existenţei lui Dumnezeu. Acest Dumnezeu, pe care ea şi-l imaginase întotdeauna ca fiind de partea ei, i se păru dintr-odată la fel de îndepărtat şi generalizat ca un Führer. Reacţia ei nu fu chinul sufletesc pasional al cuiva care crede (ca să strigi la Dumnezeu, e nevoie de credinţă), ci mai degrabă tăcerea cuiva care se

întreabă dacă crezuse vreodată. Cuvintele reverendului Pring, „ceea ce învăţăm din suferinţă ne sporeşte”, nu făcură decât să-i intensifice senzaţia absenţei divine. Atunci când preotul încercă s-o consoleze, spunându-i că ei credeau într-un Dumnezeu care pierduse şi el un fiu, Rachael îi răspunse neaşteptat de tăios că „Cel puţin El L-a primit înapoi după trei zile”. Preotul, uimit, lăsă cuvintele ei să plutească în aer pentru câteva secunde, apoi îi spuse, cu cea mai liniştitoare cadenţă de care era în stare, că toţi cei care credeau în *acea* înviere împărtăşeau aceeaşi speranţă. Rachael scutură din cap. Văzuse trupul zdrobit al fiului ei, îl scosese de sub grinzi, cu faţa lui neprihănită albă din cauza prafului şi a morţii. Pentru Michael nu avea să existe înviere.

În vremuri austere, autocompătimirea era o marfă strict raţionalizată, ceva ce nimeni nu ar fi trebuit să manifeste în public. Şi totuşi, senzaţia lui Rachael că ieşise prea prost din acel război, că împotriva ei se greşise mai mult decât greşise ea împotriva altora, nu se diminuă. În lipsa unui Dumnezeu pe care să-l învinovăţească, revenise pe pământ ca să caute un vinovat. Şi găsise unul. Nu era ceva la care s-ar fi aşteptat, şi la început încercă să reprime această idee, considerând-o încă o dovadă a „nervilor ei fragili”, cum spunea doctorul Mayfield. Lewis – care ieşise bine din război, ca erou – era la kilometri distanţă, instruind recruţi în Wiltshire atunci când se întâmplase asta, şi chiar dacă fusese ideea lui să plece spre Amersham, spre siguranţa Vestului, „mult dincolo de bătaia şi interesul Luftwaffe-ului”, şi chiar dacă el insistase ca băieţii să meargă cu ea, el n-ar fi avut cum să anticipeze aceste bombe aruncate leneş de un echipaj german care voia doar să ajungă acasă mai repede. Dar suferinţa, amestecată cu alte resentimente nerostite, poate să declanşeze un cârd de gânduri cârâitoare care, odată scăpate din cuşcă, sunt greu de băgat înapoi. Faţa lui Lewis era cea care se ivea cel mai proeminent atunci când Rachael vitupera cel mai zgomotos şi absenţa lui era cea care nu făcea decât să-i sporească vinovăţia. Dacă învinovăţea pe cineva, Rachael îl învinovăţea pe el.

— Mamă? spuse Edmund. Cu cine vorbeşti acum?

Reveria o acaparase din nou şi, din nou, cel care o chema înapoi era sărmanul Edmund, fiul ei cel mic şi singurul rămas. Tabuul suferinţelor ei împinsese totul înăuntru, în domeniul ei

privat, îndepărtând-o atât de mult de lume, încât uneori pierdea orice legătură cu timpul şi spaţiul. Rachael încercă să revină cu picioarele pe pământ.

— Cu nimeni, Ed, spuse ea. Mă gândeam doar... Mă gândeam doar... că mai am un cartonaş pentru tine.

Scoase pachetul de Wills din geantă şi aprinse una dintre ţigările despre care doctorul Mayfield sugerase că „i-ar face bine la nervi”. Îi întinse cartonaşul din pachet lui Edmund, care îl luă entuziast, apoi îl respinse.

— Îl am deja, spuse el.

Rachael se uită la cartonaşul care ilustra modul în care trebuia protejată o fereastră de explozie.

— Ţigările astea încă mai au cartonaşe cu informaţii plictisitoare de război, îi explică Edmund. N-ai putea să fumezi altele?

— Tatăl tău trebuie să aibă unele noi. Mi se pare că fumează tot Player’s.

Rachael scutură scrumul în scrumieră şi îndepărtă câţiva fulgi de pe fusta ei din tweed. Era prima oară după mai bine de un an când se îmbrăcase gândindu-se la Lewis; prima oară, de fapt, de când îl văzuse în acele trei zile scurte şi ciudate de după Ziua Victoriei în Europa, când ea se simţise singura persoană din Britania care nu putea să se lase luată de val. Rachael purta acel tweed despre care el spusese, într-un mod care nu-l caracteriza, că o face să arate „extraordinar” şi se dăduse cu parfumul Je Reviens Worth („o bombă”) pe care el i-l adusese din Franţa. După ani de zile în care îşi făcuse haine din perdele şi folosise suc de sfeclă în loc de ruj, ţinuta ei i se părea aproape ostentativă.

În timp ce îşi privea imaginea din fereastra vagonului, Rachael observă femeia şi copilul – o fată de vreo 10 ani – care stăteau vizavi de ea, citind una o broşură, alta o carte de benzi desenate. Femeia părea să ţâţâie din ochi.

— Cred că e ceva important, Lucy, îi spuse ea fetei. E un mesaj din partea prim-ministrului Attlee.

Femeia citi din broşură:

— „Soţiile britanice vor fi considerate de către germani drept reprezentante ale Imperiului Britanic, iar după comportamentul lor şi cel al copiilor, germanii îi vor judeca, mult mai mult decât după cel al forţelor armate, pe britanici şi modul britanic de

viaţă”. Nu trebuie să uităm acest lucru.

Deşi femeia se uitase spre fiica ei când spusese asta, Rachael simţi că vorbele îi erau adresate. Fără îndoială, această soţie britanică exemplară ajunsese la concluzia că doamna absentă, distrată şi îmbrăcată prea elegant de vizavi, care abia părea să conştientizeze prezenţa fiului ei şi dezbătea în şoaptă cu ea însăşi, trebuia să fie o soţie egoistă, o mamă foarte rea, cel mai rău tip de persoană care putea să reprezinte ţara ei.

∵

— După ce a căzut bomba, a urmat un fel de întârziere, când totul a rămas nemişcat, spuse Edmund, făcând o pauză pentru efect. Apoi toate sunetele şi aerul au fost absorbite şi mama mea a fost aruncată… 10 metri în cealaltă parte a casei.

Edmund era un băiat de 11 ani care trăia într-o epocă palpitantă: traversa Marea Nordului pe un vas militar german modificat ca să-şi regăsească tatăl – erou de război în viaţă – şi ca să locuiască într-o ţară în care cândva existase cel mai puternic şi mai malefic regim din istorie; mai mult, era un băiat înarmat cu nişte poveşti de război care se puteau egală cu poveştile oricui.

Bomba care îl omorâse pe fratele lui Edmund o aruncase pe mama lui – la trei, la şase metri (la zece, pentru un anumit public) – în cealaltă parte a sufrageriei mătuşii lui. Deşi în urma acestui incident mama lui tremura uşor şi plângea imediat (plângea din nimic – o piesă de muzică clasică de la radio, o pasăre care şchiopăta în grădină), el putea să-i ierte aceste ticuri. Sursa lor evidentă era moartea lui Michael şi scăparea ei in extremis. Faptul că mama lui fentase moartea îi dădea lui Edmund un fel de mândrie şi o poveste bună de înfrumuseţat.

Iar acum o înfrumuseţa în faţa a ceea ce lui i se părea a fi un public cu siguranţă „de 10 metri”, constând dintr-o fată de aproximativ 13 ani cu aluniţă, un băiat roşcat care părea de vreo 11 ani şi unul mai mare, poate de 16 ani, cu o geacă sport cu model romboidal. Deşi diferenţele de clasă fuseseră anulate temporar de însufleţirea traversării, era imposibil să nu-ţi calculezi mental locul din această nouă societate şi, încă dinainte ca rangurile taţilor lor să fie dezvăluite, Edmund estimase că era cel puţin egal ca clasă socială cu Roşcatul şi Fata cu Aluniţă şi aproape sigur superior Băiatului cu Geacă Sport care stătea de o parte, simulând dezinteresul faţă de

povestea supravieţuirii mamei lui Edmund, scuturând un chiştoc de ţigară şi dându-şi pe spate părul mătăsos dat cu briantină.

În ciuda indiferenţei ostentative a băiatului, Edmund simţea că povestea lui îl prinde. Tocmai descrisese momentul în care bomba lovise casă, împreună cu zgomotul „înăbuşit” al impactului şi senzaţia ciudată de „tras şi împins” a exploziei, pe care mama lui încercase să i-o explice. Povestea era riguroasă în majoritatea privinţelor, în afara acelui *„zum! zum! zum!*” al artileriei antiaeriene care în realitate nu existase în orăşelul Narberth care se afla într-o zonă rurală galeză. Şi nici nu simţea nevoia să amintească faptul că, în ziua în care căzuse bomba, el era la o fermă din apropiere.

— Zece metri? Asta e aproape... de trei ori cât cabina asta.

Roşcatul descrise arcul imaginar al Mamei Zburătoare rotind capul şi indicând punctul de aterizare undeva dincolo de punte, cu un „Doamne!” concludent. Ca şi cum ar fi încercat să înlăture orice dubiu, Edmund îşi încheie povestea cu faptul incontestabil al morţii lui Michael, ale cărei detalii nu necesitau niciun fel de potenţare:

— Însă fratele meu nu a fost la fel de norocos.

După ce le câştigase respectul cu Faptul Că Mama Lui Sfidase Moartea, Edmund le obţinu compasiunea cu Iar Fratele Lui Murise.

Se spunea că toată lumea are o „poveste cu bombardamentele”, dar Edmund încă nu întâlnise pe cineva care să se poată pune cu povestea lui. Aşteptă să vadă dacă vreunul dintre cei trei avea să atace. Roşcatul îşi drese vocea şi aminti ezitant despre un văr care murise în timp ce urmărea *Pe aripile vântului* la Cinematograful Alhambra din Bromley, împreună cu alţi zece oameni, însă el nu-l cunoscuse foarte bine. Băiatul cu Geacă Sport păstră tăcerea, dar Edmund estimă că expresia lui afectată indica faptul că avea să-i conteste povestea cu povestea lui: Moarte Datorată unei Rachete V-1? Pilot German Agăţat în Pom? Nu conta. Dacă era nevoie, Edmund mai avea încă o poveste ca atu.

Edmund scoase un pachet de cărţi de joc.

— Ştiţi să construiţi un castel din cărţi de joc? întrebă el.

Răsfiră cărţile şi etală fundaţia piramidală pe măsuţa pliantă. Tangajul şi ruliul vasului adăugau o dificultate suplimentară.

— Noi trebuie să împărţim cabina cu încă o familie, spuse Fata

cu Aluniţă. Tatăl meu e doar căpitan.

Fata remarcase deja configuraţia cantonamentului lui Edmund, un spaţiu pe măsura gradului tatălui său.

— Dar mama mea speră ca el să devină maior curând, atunci o să obţinem o casă mai bună în Germania. Ce grad are tatăl tău?

Edmund aruncă o privire rapidă spre Băiatul cu Geacă Sport, să fie sigur că acesta ascultă. Iată o modalitate uşoară şi decentă de a-şi juca cele mai bune cărţi. Dacă Faptul Că Mama Lui Sfidase Moartea era un ful, Faptul Că Tatăl Lui Câştigase O Medalie era chintă regală.

— La începutul războiului era doar căpitan. A ajuns maior imediat, a câştigat o medalie şi a fost promovat iar. A sărit de la maior, peste locotenent-colonel, direct la colonel.

Fără să mai aibă nevoie de încurajări, Edmund le povesti cum tatăl lui sărise în râul Ems ca să salveze doi genişti prinşi sub un camion şi cum trebuise să respingă atenţiile unui lunetist german ca să facă asta. Nu era prima oară când spunea povestea, învăţase să facă o pauză exact înaintea părţii în care tatăl lui, după ce plonjase ca să îi elibereze pe cei prinşi sub camion, reuşise să iasă la suprafaţă şi să-l elimine pe lunetist cu o grenadă. După ce el tăcu, se aşternu o tăcere înfiorată, până când Băiatul cu Geacă Sport întrebă:

— Ce medalie a primit?

— OPA[2]-ul. Ordinul Pentru Abnegaţie.

— Oricine Poate Asta, vrei să spui.

Băiatul cu Geacă Sport râse sâsâit şi, odată cu asta, în încăpere se infiltră îndoiala, precum apa într-un camion căzut în râu. Edmund simţi cum povestea lui se scufundă. Fata cu Aluniţă refăcu oarecum unitatea printr-o declaraţie cu care toţi puteau fi de acord:

— Un german bun e un german mort.

Edmund şi Roşcatul aprobară din cap, în timp ce Fata cu Aluniţă oferi încă o informaţie despre adevărata natură a germanilor, învăţată pe genunchii bunicii ei:

— Bunica mea spunea că, dacă te uiţi în ochii lor, îl vezi pe diavol...

---

[2] *Distinguished Service Order* (în limba engleză în original), decoraţie militară britanică ce se acordă începând din 1886 pentru fapte de vitejie deosebite în luptă (N. red.).

Roşcatul se documentase şi el:

— Nu avem voie să vorbim cu ei şi nici măcar să le zâmbim. Şi ei trebuie să ne salute şi să facă ce spunem noi.

— Şi nu putem să ne solidarizăm cu ei, adăugă Edmund, fericit că poate folosi noul cuvânt.

Băiatul cu Geacă Sport se lumină la faţă şi scutură din cap. Edmund admira în secret modul în care acesta sufla fumul prin nări şi nu credea absolut nimic din ce ziceau ceilalţi.

— Voi auziţi ce spuneţi? Voi habar n-aveţi, nu-i aşa? Un singur lucru trebuie să ştiţi despre germani…

Băiatul scoase ţigara din gură.

— Cu o singură ţigară de-asta poţi să cumperi o pâine. Cu o sută, faci rost de-o bicicletă. Dacă ai suficiente ţigări, trăieşti ca un rege.

După care, Băiatul cu Geacă Sport trase ostentativ din ţigară şi suflă fumul spre ei, obligându-i pe toţi să clipească, în afară de Edmund, care ţinu ochii larg deschişi suficient ca să vadă cum castelul lui din cărţi de joc se prăbuşeşte.

∵

Soţiile Bărbaţilor Aflaţi Deja în Germania se strânseseră în salonul vasului. Se făcuseră mari eforturi pentru mascarea provenienţei navei; orice urmă care arăta că aceasta cărase cândva soldaţii SS spre porturile nou cucerite Oslo şi Bergen fuseseră şterse cu var, vopsea crem şi steaguri vesele. Doar pasagerii cu privire foarte ascuţită ar fi remarcat o veche inscripţie de pe balustrada punţii, care spunea încă lumii că soldatul Tobias Messer stătuse acolo suficient cât să-şi cioplească numele pentru posteritate.

Empire Halladale era vasul de paradă al Operaţiunii Regăsirea, având ca încărcătură reprezentanţii unei puteri mondiale încă măreţe, o naţiune care, chiar şi în vremuri vitrege, era capabilă să ofere cetăţenilor ei privilegii. Pentru „încărcătură”, era un moment bun de plecat din Anglia, departe de raţiile alimentare, ciorapii desenaţi direct pe picioare şi cumpătarea fără sfârşit. Acest mic colţ plutitor al Imperiului părea să-şi bată joc de toate acestea şi să sugereze o viaţă luxuriantă de altundeva.

Rachael era cu trei soţii de ofiţeri, comparând împreună inventariile gospodăriilor. Fiind soţie de colonel, lista ei avea trei pagini; lista doamnei Burnham (soţie de maior) avea două şi

jumătate, iar listele doamnelor Eliot şi Thompson (soţii de căpitani) aveau două. Era o dovadă a miracolului birocraţiei britanice faptul că, până şi în aceste vremuri falite, găsea în sinele ei zdrobit şi distrus mijloacele de a decide că o soţie de căpitan nu are nevoie de un set de ceai de patru persoane, că o soţie de maior are nevoie de un serviciu pentru cină complet şi că doar soţiile de comandanţi trebuie să aibă o carafă pentru porto.

Rachael era „soţia cea mai mare în grad” din acest grup, însă aici doamna Burham era liderul înnăscut şi Rachael nu avea nimic împotrivă să se lase pe mâna ei. Această femeie fermecătoare şi plină de încredere era întrucâtva atotştiitoare, iute şi grosieră, dar crea o senzaţie conspirativă la întâlnirile lor, dându-le tuturor impresia că plecarea în Germania era o aventură, o şansă care trebuia înşfăcată cu ambele mâini. Doamna Thompson, o femeie snoabă şi plină de agrafe, îi sorbea cuvintele. Doar doamna Eliot părea să nu se simtă prea bine. Încă din momentul în care vasul plecase din Tilbury avusese rău de mare şi paloarea ei se potrivea nuanţei obişnuite de gri-verzui a ceştilor şi farfurioarelor.

— Te simţi mai bine? o întrebă Rachael.

— Ceaiul îmi face bine.

— Bucură-te de el cât poţi, spuse doamna Burnham. Germanii s-or pricepe ei la cafea, dar habar n-au cum se face ceaiul.

Doamna Burnham aruncase deja o privire asupra listei, remarcând lipsa condimentelor, a şervetelor şi a cupelor, iar acum îşi îndreptă atenţia spre Rachael.

— Sunt toate acolo?

Rachael avea doar câteva nemulţumiri, însă avansarea cu două grade a lui Lewis o promovase în zone noi şi nefamiliare ale privilegierii, ceea ce o forţa să arate că face parte din clasele superioare.

— Ar fi fost frumos dacă erau şi pahare de sherry.

Doamna Burham emise o nemulţumire ironic-serioasă:

— Mda, ce să zic? Marea doamnă trebuie să aibă neapărat pahare de sherry, altfel vor fi probleme la conac!

Râseră toate, iar Rachael se bucură că cineva o face să râdă. Doamna Burnham exprima ceea ce Rachael simţea că nu poate să formuleze. Tot ce era monoton, reţinut şi rigid trebuia lăsat în urmă, în Anglia cenuşie şi incendiată. Acolo, era foarte posibil ca

doamna Burnham să fie categorisită drept băgăreaţă şi vulgară, dar aici, în lipsa protocolului, într-un teritoriu necunoscut, ea putea să vorbească cu încrederea nereţinută a unui explorator al Lumii Noi.

Doamna Eliot puse o întrebare practică, abătându-se de la atmosferă.

— E adevărat că există o penurie de case adecvate pentru familii din cauza bombardamentelor? Când ne-a scris ultima dată, George nu ştia sigur unde o să locuim.

Doamna Burnham înăbuşi aceste îndoieli.

— Au început să rechiziţioneze case. O să fie spaţiu suficient.

— Am auzit că la ei casele sunt bine făcute, interveni doamna Thompson. Mai ales bucătăriile.

— Pe mine nu bucătăria mă preocupă, spuse doamna Burnham, ci dormitorul. Şi contez pe un pat mare şi confortabil.

Doamna Burnham râse şi Rachael observă o pată roşie pe gâtul ei, ca o broşă extravagantă.

Însă doamna Eliot era în continuare îngrijorată de consecinţele penuriei locative.

— Însă unde o să-i trimită *pe ei*?

— Pe cine?

— Familiile germane... cei ale căror case sunt rechiziţionate?

— O să fie încartiruiţi, spuse doamna Burnham, proiectând cuvântul ca pe un glonţ.

— Încartiruiţi?

— Încartiruiţi, repetă ea.

Doamna Eliot încercă să-şi imagineze cum şi unde vor fi încartiruite familiile germane.

— Groaznic, spuse ea.

— Nu cred că ar trebui să ne pară rău pentru ei, spuse Rachael cu o energie surprinzătoare.

— Exact, o aplaudă doamna Burnham. N-au decât să se mute, să ne facă loc. Măcar atât pot să facă şi ei.

— Şi eu cred la fel, fu de acord doamna Thompson.

Odată luată această decizie majoritară, neplăcutul subiect al familiilor germane şi al încartiruirii lor fu abandonat. Femeile începură să discute între ele şi doamna Burnham se întoarse spre Rachael, coborând vocea, confidenţial.

— Deci aşa. Când ţi-ai văzut ultima oară soţul?

Pata doamnei Burnham părea să strălucească, şi Rachael

simţea mirosul pielii ei, pe sub masca respingătoare a parfumului; era un miros dulce, aproape aromat.

— De Ziua Victoriei în Europa. Timp de trei zile.

— Ei, atunci aveţi multe să vă spuneţi.

— Mă tem că m-am obişnuit prea mult să dorm singură în ultimii câţiva ani.

Rachael era ea însăşi surprinsă de declaraţia ei, însă această femeie plinuţă şi vivace părea să solicite o astfel de francheţe.

În realitate, Lewis devenise o himeră pentru Rachael: jumătate om, jumătate idee. Bineînţeles, cândva fuseseră apropiaţi. Însă atunci asta nu fusese deloc o problemă; pur şi simplu se întâmplase. Fusese întotdeauna ceva direct, necomplicat şi – era sigură de asta – plăcut şi echitabil prin ceea ce dădea şi primea fiecare. Cu toate acestea, ea nu-şi putea aminti această intimitate – nu şi-o putea nici măcar imagina – ceea ce făcea întrebarea doamnei Burnham cu atât mai tulburătoare. Rachael se îndrepta spre un ţinut ostil ca să înceapă o viaţă nouă şi incertă, însă cea mai mare incertitudine a ei nu avea legătură cu inamicul, ci cu soţul ei. Trecuse mai bine de un an de când avuseseră „un moment special” (cum îi plăcea lui să spună când erau proaspăt căsătoriţi) sau „făcuseră dragoste” (cum îndrăznise ea să spună, savurând profunzimea discretă a expresiei), însă acel eveniment era acum vag şi crepuscular, o îmbrăţişare pierdută în dezamăgirea sfârşitului de război.

— Ei, nu ştiu ce crezi tu, dar eu am de gând să recuperez anii pierduţi, spuse doamna Burnham.

Apoi trase adânc şi sugestiv din ţigară, se aplecă în faţă şi lăsă să cadă încă un cubuleţ de zahăr în ceaiul ei. Deşi nu mai pusese zahăr în ceai de cinci ani, Rachael luă două bucăţi şi le lăsă să cadă în ceaşcă.

3.

Lewis se uita la soldaţii britanici care se strângeau pe peronul gării Dammtor din Hamburg. Aproape toţi veniseră aici ca să-şi aştepte soţiile, iar în cazul unora trenul de Cuxhaven avea să pună capăt unei despărţiri care durase luni, chiar ani de zile.

În cazul lui, trecuseră 17 luni de la acele trei zile ciudat de dezamăgitoare în care se sărbătorise victoria la Londra; 17 luni de când o văzuse pe Rachael în carne şi oase, simţise mirosul de ferigă al respiraţiei ei, o auzise cântând la pian. Acum nu mai trebuia să recurgă la fotografia ei – făcută într-o zi epuizantă de iulie pe o plajă din Pembrokeshire – pe care o ţinea sub elasticul tabacherei. Rachael părea în poza asta să fie şi ea la apogeu, ca şi vara: rochia largă cu motive florale, înclinarea degajată a capului – chiar şi în alb-negru, obrajii ei păreau îmbujoraţi. Lewis nu era un om vizual, dar se surprinsese singur cu imaginile şi amintirile pe care reuşise să le invoce în timpul în care fuseseră despărţiţi. Nu aveau perfecţiunea stilizată şi afectată a cinemaului romantic, erau mai degrabă momentele intime şi neprevăzute pe care filmul nu reuşea sau nu avea voie să le înfăţişeze. Cel mai adesea, Lewis revenea la momentul când o prezentase pe Rachael familiei lui – sora lui, Kate, fusese uluită de calitatea cuceririi lui, aprobând-o instantaneu – şi la acea noapte în care le venise să înoate goi în Golful Carmarthen, în timp ce algele lipicioase unduiau în jurul membrelor lor.

Iminenta ei încarnare ameninţa toate acestea şi, în timp ce stătea acolo fumând, Lewis începu să se gândească la persoana care avea să coboare din tren. Cum avea să fie Rachael cea reală în comparaţie cu Rachael din fotografie, pe care o putea băga în buzunar şi admira cu uşurinţă, care îi zâmbise de-a lungul întregului război, pe orice vreme şi în orice situaţie?

Lewis băgă imaginea ei sub elastic, puse deasupra poza mai mică cu Michael şi închise tabachera. Mai trase un fum din ţigară şi o aruncă spre şinele de jos. Deasupra lui, în cadrul fără geam al acoperişului gării, păsările îşi făceau cuib pe unde puteau. O exclamaţie subită de încântare îl făcu să privească la picioarele lui, unde un bărbat costeliv de vreo 60 de ani stătea pe şine şi manevra ţigara încă arzând a lui Lewis, cercetând-o să vadă dacă mai are tutun şi murmurând la nesfârşit *„Danke, danke, danke”.* În vremuri normale, mulţumirile entuziaste ale bărbatului pentru acest cadou neînsemnat ar fi părut sarcastice; în *Stunde Null,* o ţigară aruncată era mană cerească neaşteptată. Lewis scoase trei ţigări din tabachera de argint, se aplecă şi i le dădu bărbatului. Pentru o clipă, acesta se holbă la ţigările noi, neîndrăznind să le ia, de teamă că se vor dovedi a fi un miraj.

— *Nimm Sie! Schnell!* spuse Lewis.

Îşi dădea seama că majoritatea soldaţilor din jur nu ar fi privit cu ochi buni bunăvoinţa lui. Bărbatul luă ţigările, le prinse în palmă şi apoi le ascunse în interiorul hainei.

În timp ce revenea la verticală, Lewis văzu doi bărbaţi care se îndreptau pe peron spre el. Unul era căpitanul Wilkins, în mod evident însufleţit de perspectiva de a-şi vedea soţia pe care o numea mereu, fără jenă, „floarea mea”. Lewis, căruia îi venea greu să-şi exprime afecţiunea pentru Rachael chiar şi faţă de ea, cu atât mai mult faţă de alţii, admira în taină această dispoziţie tandră a aghiotantului său. Wilkins era complet pueril în privinţa aceasta, comunicând lucruri intime ca un tânăr îndrăgostit incapabil să se abţină, ba chiar, odată, citi o poezie scrisă de el, „Către floarea lui”, unul din versurile acesteia spunând „Te voi uda, floarea mea, şi te voi inunda cu dragostea mea”.

Bărbatul de lângă Wilkins avea pe epolet o coroană de maior. Era exotic, cu aspect ne-englezesc, păr negru şi mătăsos şi ochi frumoşi, dar atenţi. Lewis simţi că în prezenţa lui trebuia să fie în gardă.

— Domnule, acesta este maiorul Burnham, spuse Wilkins. De la Departamentul de informaţii. A venit să-i sorteze pe negri de albi şi cenuşii şi ce-or mai fi.

În loc să salute, Burnham îi strânse mâna lui Lewis. Cei de la Informaţii aveau ierarhia lor şi nu obişnuiau să arate deferenţă militarilor normali, pe care îi considerau prost pregătiţi pentru sarcina de a reconstrui un stat distrus. Lui Lewis nu-i păsa de lipsa salutului, însă detectă imediat în mişcările eficiente şi declaraţiile exacte ale lui Burnham un om aflat în misiune.

În timp ce Burnham privea încruntat spre cerşetorul costeliv, Wilkins întrerupse tăcerea.

— I-am găsit chiar ieri o casă maiorului. Nu departe de dumneavoastră, domnule. Pe Elbchaussee.

Aghiotantul lui Lewis începea să devină sensibil la bizareriile superiorului său, la ce-i plăcea sau nu-i plăcea acestuia, la tendinţa lui de a spune ce gândeşte. Wilkins presimţea deja un conflict.

— Veţi fi aproape vecini, continuă el.

Atenţia lui Burnham era încă reţinută de cerşetor, care acum se căţărase pe peron şi întinsese mâna, fără îndoială sperând ca şi prietenii colonelului să fie la fel de binevoitori. Maiorul îi spuse

într-o germană impecabilă:

— Dacă nu pleci, pun să te aresteze.

Bărbatul ridică mâinile şi se trase cu spatele, înclinându-se şi târşâindu-şi picioarele slăbite cât de repede putea.

— Cum pot să miroasă oamenii ăştia, spuse Burnham schimonosindu-se.

— Aşa păţeşti dacă ai o dietă de 900 de calorii pe zi, replică Lewis.

— Cel puţin când sunt înfometaţi creează mai puţine probleme, spuse Burnham zâmbind fără umor.

— Bine spus, interveni Wiklins, încercând să aplaneze lucrurile.

Burnham dădu din cap, fixându-l pe Lewis cu o privire interogativă, îndelung exersată. Şuieratul locomotivei îl scuti pe Lewis să-i explice lui Burnham că se înşela. Că se înşela complet.

∵

— De ce aleargă toţi copiii aceia după noi?

Edmund scosese capul pe fereastra pe jumătate deschisă a vagonului. Afară, hoarde de copii alergau cu mâinile întinse pe lângă trenul care sosea şi care acum încetinise suficient pentru ca ei să poată ţine pasul cu el. Copiii strigau numele sfintei treimi – „cioco, ţigări, sandviş” – însă pasagerilor acestui tren nu le era familiar ritualul aşteptat şi acceptat de a azvârli raţii alimentare, aşa că nimeni nu aruncă daruri.

— Poate că vor să vadă cum arătăm, fu tot ce reuşi să spună Rachael. Aproape am ajuns.

— Sunt germani?

— Da. Haide. Ia-ţi haina.

— Nu prea arată a germani.

Rachael îndreptă cravata lui Edmund, îşi linse degetul, îi şterse cu el un semn de pe obraz şi îi netezi părul.

— Uite în ce hal arăţi. Ce-o să creadă tatăl tău?

Hamalii, mai numeroşi ca pasagerii, erau pregătiţi să le ia celor sosiţi bagajele şi să le dea posibilitatea de a-şi căuta soţii şi taţii. După ce îi întinse valiza unui bătrân zelos şi cenuşiu, Rachael coborî din tren într-un râu agitat de tweed, pălării, pudră şi ruj care curgea spre bărbaţii care aşteptau. Vedea deja cupluri regăsite care se îmbrăţişau în mijlocul aburilor. Aşa cum promisese, soţia maiorului recupera deja timpul pierdut.

Doamna Burnham se îndreptă spre soţul ei, îi luă bărbia în palmă şi îl sărută cu gura deschisă. Era ceva impudic, şi pe Rachael o cuprinse un fior de invidie. Ea nu l-ar fi sărutat niciodată pe Lewis în modul acesta în public; chiar şi în anii tinereţii lor, aşa ceva ar fi fost prea îndrăzneţ.

Înainte ca el s-o vadă, Rachael îl văzu pe Lewis – ţinându-se la o parte de mulţime, cu o expresie uşor temătoare şi vulnerabilă în acel moment – şi ea simţi că, exact ca în poveştile din revista *Woman's Own,* inima ei tresare, înteţindu-i pulsul de la gât şi respiraţia. Pentru o clipă, Rachael simţi o afecţiune intensă, care se estompă însă imediat ce el o văzu şi se mulţumi să-şi dilate ochii, pentru ca apoi să-i zâmbească lui Edmund, care fugise să-şi salute tatăl. Lewis îşi întâmpină fiul ciufulindu-i părul abia aranjat şi amintind nervos cât de mult timp trecuse:

— Ia uită-te la tine. Ca fasolea căţărătoare.

— Bună, tată.

Lewis continuă să se uite la Edmund, mut în faţa schimbărilor care adulţilor li se par întotdeauna atât de surprinzătoare, iar copiilor atât de prozaice, până când, nemaiputând să-şi folosească fiul ca pretext, se uită la Rachael şi o sărută uşor, jumătate pe gură, jumătate pe obraz.

— A fost plăcută călătoria? întrebă el.

— Traversarea canalului a fost puţin agitată.

— Haideţi să bem nişte ceai. Poate mâncăm şi nişte ştrudel, dacă avem noroc.

— Germanii nu ştiu să facă ceai, interveni Edmund, încercând să se facă plăcut.

Lewis râse. Era unul dintre puţinele clişee despre germani care se întâmpla să fie adevărate.

— Încep să înveţe, spuse el.

Edmund era cu ochii cât cepele, absorbind fiecare detaliu din jurul lui. Dintr-odată, ceva care se întâmpla de cealaltă parte a şinelor îl umplu de însufleţire.

— Ce fac?

— O, Doamne, şopti Rachael.

Doi copii de pe un pod ţineau un băiat în aer, cu capul în jos, în faţa unui tren care venea spre ei. Băiatul atârnat ţinea în mâini o crosă de golf şi pentru o clipă locomotiva păru că avea să-l lovească, dar trenul trecu pe sub el la mai puţin de jumătate de metru şi, în timp ce trenul trecea, băiatul doborî nişte cărbuni

de pe tender pentru femeile care aşteptau jos să îi prindă în fuste.

— Au voie să facă asta? întrebă Edmund plin de admiraţie.

— Oficial nu, răspunse Lewis.

— Nu îi opreşti?

— Nu văd niciun vapor, spuse Lewis făcând cu ochiul conspirativ spre fiul său.

Apoi îi conduse către ieşire, înainte să apară alte întrebări şi mai dificile.

∵

Cel mai impunător hotel din Hamburg, Atlantic, supravieţuise războiului şi era o oază de extravaganţă într-un deşert de cumpătare. Această impresie era amplificată de salonul principal cu palmieri, unde muzicienii cântau printre ghivecele cu plante pentru britanicii care beau ceai şi care, timp de câteva ore, reuşeau să uite anii cenuşii şi să-şi imagineze că Hamburgul e cea mai însufleţită garnizoană. Lewis era încrezător că grandoarea estompată, faptul că se servea ceai, zgomotele antifonice ale tacâmurilor ciocnite şi covoarele groase aveau să creeze ambianţa de confort şi siguranţă de care avea nevoie pentru dificilul lui anunţ. Dar nu era încântat de muzică. Muzicienii de aici interpretau de obicei melodiile voioase şi populare preferate de englezi; interpreţii de azi – un pianist şi o cântăreaţă – îşi dădeau sufletul pe un cântec melancolic în germană, care era opusul melodiei la care se aşteptase Lewis. Veştile dificile necesitau o coloană sonoră veselă; ceea ce cântau muzicienii trebuia schimbat.

Rachael recunoscu imediat melodia ca fiind unul din *liedurile* lui Schubert şi se abandonă adâncului ei torent. Ştrudelul din faţa ei rămase neatins în timp ce ea se hrănea cu muzică, ascultând, în această încăpere, cu o concentrare intensă şi unică. Lângă ea, Edmund îşi înghiţi ştrudelul, asediindu-şi tatăl cu întrebări. Acumulase o grămadă de întrebări de-a lungul războiului, la care avea nevoie de răspunsuri imediate. Lewis fuma şi se străduia să-i răspundă, în timp ce aştepta momentul potrivit pentru a cere schimbarea melodiei.

— Acum Germania e colonie?

— Nu tocmai. Cu timpul o să le-o dăm înapoi, după ce o punem la punct.

— Noi am primit cea mai bună zonă?

— Se spune că americanii au luat priveliştea, francezii au luat vinul şi noi am luat ruinele.

— Nu mi se pare corect.

— Păi noi am creat ruinele.

— Şi ruşii?

— Ruşii? Ei au luat fermele. Dar asta e altă poveste. Cum e ştrudelul, draga mea?

Lewis observă cum Rachael îşi şterge rapid o lacrimă. Soţia lui înghiţi apoi puţin ştrudel, ca să abată atenţia, dar era prea târziu:

— Mami plânge iar.

Era ca şi cum Edmund ar fi aruncat o rachetă de semnalizare pe masă şi ar fi luminat ultimele 17 săptămâni, pentru ca tatăl lui să le poată vedea. Lumina îi arăta lui Lewis şi unele lucruri pe care el nu ar fi vrut să le afle sau cu care nu era pregătit să se confrunte. Acest rezumat compact al ultimei perioade a lui Rachael era doar vârful a ceva ce el sperase că doctorii, timpul şi distanţa ar fi putut să vindece.

— Nu fi prostuţ, Ed, spuse Rachael. E doar muzica. Ştii că muzica tristă mă face să plâng mereu.

Atunci când cântăreaţa termină, fără să primească aplauze, Lewis văzu o ocazie de a risipi posomoreala. În timp ce el se ridica în picioare ca să se ducă să ceară schimbarea muzicii, Rachael îi ghici intenţiile:

— Te rog, nu face asta...

— Avem nevoie de ceva puţin mai vesel, nu crezi?

Rachael aprobă, dând din umeri dezamăgită şi, după ce el plecă, se întoarse spre Edmund:

— Te rog, nu-i mai spune tatălui tău astfel de lucruri despre mine. Nu faci decât să-l superi.

— Scuze, spuse Edmund.

În timp ce Lewis îi şoptea cântăreţei cererea lui, Rachael observă zâmbetul ei îndurerat şi scrâşnit; poate că era o interpretă de renume internaţional, rămăşiţă a unei orchestre decimate, obligată să se încline în faţa cererilor unor clienţi filistini. În timp ce Lewis se întorcea, pianistul făcu să răsune primele acorduri ale lui „Run, Rabbit, Run”, iar cântăreaţa trecu fără niciun efort de la profunzimile suferinţei existenţiale germane la apele puţin adânci ale frivolităţii englezeşti.

— Acum e mai bine, spuse Lewis. Ţara asta are nevoie de un

cântec nou.

În vreme ce melodia vioaie crea o nouă atmosferă Lewis, nemaiputând să aştepte timp de încă o ţigară, se hotărî să termine odată cu asta. Nu era un comerciant înnăscut, aşa că îşi baza de obicei încercările pe o folosire exagerată a superlativelor „absolut minunat” „absolut fantastic”, plus adverbul „cu adevărat”.

— Am veşti despre noua noastră locuinţă. E, cu adevărat, absolut fantastică. Mult mai mare decât cea din Amersham. Chiar mai mare decât cea a mătuşii Clara. Are sală de biliard. Şi pian de concert.

Aici făcu o pauză, ca să-i permită lui Rachael să şi-o imagineze.

— Privelişti minunate spre fluviul Elba. Casa e plină de tablouri interesante ale unor artişti destul de celebri, cred. Ce altceva? A, da. Are un lift pentru bucătărie.

— Avem lift? întrebă Edmund.

— Doar pentru mâncare. Şi trei servitori, o fată în casă, o bucătăreasă şi un grădinar.

— Vorbesc engleză? întrebă Rachael.

— Majoritatea germanilor ştiu câteva cuvinte. Iar voi o să învăţaţi rapid.

Lewis făcu o pauză. Exersase de mai multe ori în capul lui acest moment. Oare să apeleze la sentimentele lor umanitare, să-i facă să compătimească familia Lubert, cum îi compătimise el? Sau să rămână la realităţile materiale, anume faptul că această casă era suficient de mare pentru a găzdui şi 20 de oameni şi că ar fi fost pur şi simplu o dovadă de lăcomie să-i dea afară pe proprietari? În oricare dintre variante, Lewis încerca să împacheteze un obuz în vată.

— Proprietarul acestei case este Herr Lubert. E arhitect. Un om civilizat. Soţia lui a murit în război. Are o fiică, nu mult mai mare ca tine, Ed. O cheamă Frieda, cred. În orice caz, casa lor e... mă rog, e imensă. Suficient de mare pentru ca în ea să locuiască 20 de oameni. Şi are un apartament complet separat la etajul de sus...

Rachael inspiră apăsat şi îşi schimbă poziţia.

— Realitatea e că această casă e suficient de mare pentru noi toţi. Ei o să locuiască în apartamentul de la etaj şi noi dispunem de tot restul casei.

Rachael nu era sigură că auzise bine.

— O să locuim împreună cu ei? întrebă ea.

— Nici n-o să observăm că sunt acolo. Sunt doar doi oameni. Pot să folosească altă intrare, să stea complet izolaţi. Au acolo, la etaj, tot ce le trebuie.

— O să locuim împreună cu nişte germani? întrebă Edmund.

— Nu tocmai. Dar, da, o să împărţim casa cu ei. Gândeşte-te că e un bloc de apartamente şi ei stau la ultimul etaj.

56

Rachael simţea nevoia să facă ceva. Aşa că îşi turnă nişte ceai, fără să-l vrea sau măcar să se uite. Răsturnă carafa cu lapte şi Lewis, bucuros că are de făcut ceva practic, întinse un şervet peste pată şi chemă un chelner.

— Dar nu înţeleg, spuse ea. Şi alte familii fac la fel?

— Celelalte familii nu au rechiziţionat o casă ca asta. Nu e aceeaşi situaţie.

Rachael nu putea să accepte aşa ceva. Nu conta cât de grandioasă era casă, cât de plină de camere, ce opere de artă extraordinare avea sau ce efect dădea pianul; şi dacă ar fi fost un palat cu aripi separate şi dependinţe, tot n-ar mai fi rămas loc pentru germani. Căută o ţigară în geantă. Era hotărâtă să nu-l lase pe Lewis să i-o aprindă, cum avea el obiceiul; dar el deja deschisese bricheta lui americană, iar când ea se aplecă el îi prinse mâna care acum tremura în mâna lui şi îi aprinse ţigara.

— Stai s-o vezi. E o casă minunată.

∵

Lewis se gândea întotdeauna la două modalităţi de atac. Dacă abordarea delicată eşua, atunci îi lovea dur cu disparitatea şi îi ducea prin tot ce avea mai rău de oferit Hamburgul. Îi ordonă lui Schroeder să îl urmeze cu un Austin 16 cu bagajele, pe o rută uşor ocolitoare printre ruine, astfel încât „Frau şi Sohn să înţeleagă situaţia mai bine”.

Lewis manevră cu o grijă exagerată printre gropile de obuz de pe drum, dar în primele câteva minute reacţia însufleţită a lui Edmund faţă de Mercedes îl împiedică să-şi rostească prelegerea rectificatoare. Aflat între mama şi tatăl lui, băiatul exclama cu respiraţia tăiată, entuziasmat fără reţinere în faţa capodoperei de inginerie pe care o reprezenta această maşină. În acelaşi mod în care fusese descumpănit de faptul că Bach era german, frumuseţea desăvârşită a acestei bestii demonta

senzaţia lui de superioritate.

— Prinde până la două sute.

— Asta înseamnă kilometri pe oră.

— Putem să încercăm?

— Nu cred că drumurile ne permit asta, Ed.

Apoi, Lewis emise prima din statisticile lui distrugătoare:

— Ştiaţi că, într-un singur weekend, am aruncat asupra Hamburgului mai multe bombe decât au aruncat germanii asupra Londrei în întreg războiul?

Spusese asta către Edmund, dar voia ca Rachael să audă vorbele lui, să simtă deplinul lor impact; să îi elimine prejudecăţile şi autocompătimirea. Aproape ca la un semnal, în faţa lor se iviră ruinele Hamburgului şi, dacă la început ele părură asemenea imaginilor mentale pe care le aveau despre Londra, Coventry, Bristol, amploarea distrugerii sporea la fiecare metru. Nu exista nicio construcţie rămasă în picioare în faţa lor, în spatele lor sau pe cele două laturi, doar moloz şi pâraie de oameni care mergeau pe marginea drumului.

— Dar ei au început, nu-i aşa, tată?

Lewis aprobă din cap. Desigur. Ei au început. Ei au început, atunci când nemulţumirile lor au fost amestecate în creuzetul unui vrăjitor; ei au început, cu fiecare braţ ridicat şi fiecare banderolă purtată, cu fiecare participare la manifestaţii şi fiecare drum construit, cu fiecare ovaţionare a discursurilor; ei au început, cu fiecare magazin distrus, fiecare avion lansat şi fiecare bombă aruncată. Ei au început. Dar unde erau ei? Unde era acum rasa de stăpâni care înghiţise continente? Doar nu puteau fi aceşti troglodiţi cu haine jalnice şi membre slăbite care mergeau trudnic pe marginea drumului distrus?

— Nu arată ca nişte germani, tată.

— Nu.

Deocamdată niciun răspuns din partea lui Rachael.

— Vedeţi crucile alea negre? Ele arată cadavre îngropate sub moloz. Sunt peste un milion de germani care nu ies la socoteală.

Lewis se uită la Rachael, să vadă dacă vorbele lui au vreun efect, însă ea era hotărâtă să păstreze o expresie neutră.

Deci vrei să ai expresia asta, se gândi Lewis. O să-ţi dai seama cât de curând.

Trecură pe lângă mai multe familii care îşi cărau rămăşiţele vieţii cu cărucioarele.

— Unde merg toţi oamenii aceştia? întrebă Edmund.

— Sunt PS. Persoane Strămutate care se întorc în oraş. Adică oameni care au fost daţi afară din case ca să facă loc pentru cei ca noi.

— Mama spune că ei sunt încartiruiţi.

— Aşa e. Dar nu există suficiente locuri. Construim o nouă tabără în fiecare lună.

La un moment dat, trebuia să le arate o tabără pentru Persoane Strămutate.

— Sunt ca lagărele pe care le-am văzut în *Illustrated News*?

— Nu. Nu seamănă cu ele.

— Dar merită asta, nu-i aşa? Pentru ce-au făcut în lagărele acelea?

Lewis trebui să-şi stăpânească iritarea. Trage aer în piept. Băiatul nu avea cum să ştie.

— Tată?

Afară, oamenii se revărsau pe ambele margini ale drumului, cu feţele preocupate de nimic altceva decât de ziua de azi, de pâinea cea de toate zilele şi de posibilitatea de a scăpa de alte nenorociri, dar Lewis nu-şi putea apleca spatele şi mai mult ca să-i susţină. Trebuia să spună şi ceva despre dreptate...

— Unii merită, Ed. Da.

Cu asta, Rachael rosti singurele ei cuvinte din acea scurtă călătorie:

— Bineînţeles că merită.

*

Când straniul convoi – Austinul britanic scund şi rotunjit din urma Mercedesului german elegant şi atotcuceritor – se apropie scrâşnind pe aleea cu pietriş, Stefan Lubert se uită la ceas şi coborî treptele ca să-i întâmpine pe noii ocupanţi. Îşi îndreptă haina şi făcu un efort să arate demn, umil şi recunoscător în acelaşi timp – o combinaţie dificilă pentru un om cu temperamentul lui. Lângă el, Heike şi Greta stăteau în şir, gata să-şi ofere serviciile noii familii. Lubert le simţea agitaţia şi auzi comentariile lor şoptite.

— Nu sunt aşa de urâţi ca englezii ceilalţi.

— Îmi plac hainele lor.

— Sărmanul Stăpân, încearcă să pară curajos.

— Doamna e frumoasă...

— Nu la fel de frumoasă ca stăpâna noastră.

Desigur, Greta era loială amintirii stăpânei lor, dar Claudia nu fusese frumoasă. Atrăgătoare, elegantă, graţioasă, acvilină, dar nu frumoasă. În timp ce Frau Morgan era categoric frumoasă, cum observase Heike în mod spontan, iar faţa ei fără de zâmbet şi împietrită nu putea să ascundă asta. Păr roşcat-închis, ochi mari migdalaţi, buze mici şi pline, siluetă minionă dar plină, piele măslinie. De unde era? Sigur nu din Anglia. Trebuia să fie celtă. Sau spaniolă.

— Nu pare prea fericită.

— Poate că e obişnuită să stea într-un castel.

Colonelul veni şi strânse cu căldură mâna lui Lubert.

— Frieda a vrut să vă întâmpine, dar nu se simte prea bine, spuse Lubert. Sper că îi veţi ierta absenţa.

— Bineînţeles, răspunse Lewis, făcându-i semn lui Rachael să se apropie. Ea este soţia mea, Frau Morgan.

Lubert întinse mâna, dar Rachael nu răspunse cu un gest similar.

— Bună ziua, spuse Lubert retrăgându-şi mâna cu un nou gest larg de conducere şi prezentare. Personalul meu. Heike. Greta. Pe Richard l-aţi întâlnit la poartă. Vi-i recomand.

Heike făcu o reverenţă amplă, Greta una minimă.

Rachael încă nu spusese nimic, remarcă Lubert. Poate că drumul printre ruine o făcuse catatonică.

— Şi Edmund, spuse Lewis.

Lewis se întoarse şi îşi chemă fiul: „Ed!” Plin de însufleţire, Edmund ajunsese pe peluză şi acum alerga cu braţele întinse ca un avion, scoţând zgomote specifice războiului. Băiatul nu-şi dădea seama şi Lubert râse, ca pentru a arăta că nu-i pasă. Dar Rachael se simţi stânjenită.

— Ed! Termină! Vino să dai bună ziua.

Lubert fu surprins să-i audă vocea. Vorbeşte!

Edmund se apropie în fugă ca să-l salute pe Lubert şi personalul. Heike chicoti în faţa poznelor lui.

— Bună ziua, îi spuse Edmund lui Lubert.

— Bine ai venit în noua ta casă, răspunse Lubert. Să te simţi bine aici.

*

Lewis nu exagerase, se gândi Rachael. Casa chiar era minunată. Cel mult, Lewis îi subestimase valoarea, probabil nedându-şi seama ce o făcea să fie specială, dar şi din cauză că

nu se simţea pe de-a-ntregul confortabil cu grandoarea ei. Lewis nu era prizonierul pretenţiilor sociale şi aspiraţiilor materiale care îi mânau pe colegii lui, o caracteristică pe care Rachael, mai atentă la social, o apreciase întotdeauna la el, dar care acum, din cine ştie ce motiv, o irita. În timp ce Herr Lubert le oferea turul casei, ea se simţi prinsă între nevoia de a-i arăta germanului că înţelegea excelenţa şi aprecia foarte bine cultura şi cea de a-şi manifesta îndoielile. Cu fiecare cameră pe care o prezenta, Herr Lubert părea să sporească senzaţia ei de inferioritate şi dislocare. Indiferent ce-ar fi spus el, Rachael nu auzea decât: „Sunteţi bineveniţi, dar aceasta rămâne casa mea”. Când ajunseră la balconul care dădea spre fluviu, Rachael se săturase deja. Iar când Lubert se oferi să le arate şi apartamentul lui – din partea de sus a casei – ea puse capăt turului, spunând că e obosită din cauza călătoriei. Şocul confruntării cu noua ei situaţie mai degrabă îi alungase epuizarea, însă nu mai putea să suporte prezenţa acestui german rafinat şi – oare îşi imagina ea? – uşor impertinent, care vorbea engleză cu o cadenţă perfectă şi fără tărăgănelile ridicole ale pronunţiei artificiale. Rachael sperase cumva că, neexistând o limbă comună, lucrurile aveau să rămână simple şi separate, însă lejeritatea acestui bărbat avea să complice lucrurile, dacă nu erau trasate nişte graniţe ferme şi clare.

∵

Mai târziu, când Lewis se duse să-i spună lui Edmund noapte bună, îşi găsi fiul întins pe podea. Edmund trăsese căsuţa pentru păpuşi în mijlocul camerei şi Lewis văzu cum acesta reamenajase casa ca pe un simulacru al vilei Lubert, punând mobilă pe acoperişul sub care locuia acum familia germană şi două păpuşi de mărimea unui deget la locurile lor respective: una masculină şi una feminină, reprezentându-i pe Lubert şi fiica lui; şi câte una pentru el, Lewis şi Rachael.

— E ora de culcare, Ed.

Edmund se ridică de pe podea şi se sui pe patul cu baldachin.

Lewis nu mai venise să-i spună noapte bună fiului său de mult timp şi nu ştia sigur care ar trebui să fie procedura. Să-i citească o poveste? Să-i spună câteva cuvinte? Să rostească o rugăciune? În loc de asta, Lewis îl acoperi pe băiat cu pătura, peste soldatul lui păpuşă, Cuthbert. Lewis ar fi vrut să atingă faţa fiului său şi să-i dea o şuviţă de păr din ochi, dar îi lipsea

încrederea necesară, aşa că îl bătu uşor pe soldatul păpuşă.

— Îţi place casa? întrebă el.

— E mare, răspunse Edmund.

— Crezi că o să te simţi bine aici?

Ed dădu din cap.

— De ce n-a venit fata să ne salute? întrebă el.

— Cred că nu se simte bine. Dar o s-o cunoşti curând. Poate o să vă jucaţi împreună.

— O să am voie?

— Bineînţeles. După ce ne instalăm.

Edmund făcu o pauză, ca şi cum ar mai fi vrut să spună ceva, dar tatăl lui stinsese deja veioza.

— Noapte bună, Ed.

— Noapte bună, tată.

După asta, Lewis ieşi din cameră. Edmund se gândea că poate n-ar fi bine să-i spună despre întâlnirea pe care o avusese cu o oră mai devreme, în timp ce se plimba pe palierul care ducea la scările spre ultimul etaj, unde era apartamentul familiei Lubert.

Vrusese doar să arunce o privire, nimic mai mult. Urcase primul şir de trepte, iar când ajunsese la capătul lor, dăduse peste fata cu coadă blondă şi braţele întinse, cu mâinile lipite de cei doi pereţi şi picioarele suspendate în aer în faţa ei, ca şi cum ar fi evoluat la un cal cu mânere.

— Bună, spusese Edmund.

Rămăsese acolo intrigat, privind-o lung şi întrebându-se dacă ea era Frieda. Fata părea perfect sănătoasă şi în putere, deloc bolnavă.

— Tu eşti Frieda? o întrebase el.

Însă fata nu făcu decât să-l privească şi ea. Apoi începu foarte încet să-şi depărteze picioarele, lăsând să i se vadă chiloţii. Era ca hipnotizat, nereuşind să-şi dezlipească ochii. Nu-şi dădea seama cât timp privise – i se părea că minute întregi –, dar fata îi întrerupse brusc holbatul atunci când începu să şuiere la el – şuiera exact ca o pisică –, iar el coborî scările cu spatele, continuând s-o privească în tot acest timp, ca nu cumva ea să se repeadă la el.

∵

Lubert se trezi dintr-un coşmar într-o cameră nefamiliară şi o casă care nu mai era a sa. În primele secunde ezitante ale

treziei, nu-şi dădu seama exact unde se află, iar mintea lui, care căuta indicii senzoriale, îi cârpi la repezeală confuzia memoriei cu acel loc şi moment, dându-i senzaţia că e în patul individual din casa de vacanţă a bunicii lui de pe insula Sylt, acelaşi pat în care făcuse cândva dragoste cu Claudia, în timp ce la parter, în bucătărie, surorile lui găteau homari şi crabi pentru cină. Cât de bine se folosiseră tinerii îndrăgostiţi de spargerea carapacelor pentru a masca scârţâitul patului şi strigătele lor extatice!

Lubert deschise ochii, şi lumina care se strecura printre perdelele pe jumătate trase risipi acea iluzie: nu era în patul lui (acum în el stăteau alt bărbat şi altă soţie), era în camera pe care o avusese fostul lui şofer, Friedrich, înainte ca războiul să-i oblige să reducă personalul, aceeaşi cameră pe care Claudia o folosise apoi ca anexă a budoarului ei mereu prea plin de haine. Era în casa lui, dar nu mai era el stăpânul, iar stăpâna casei era moartă şi nu avea să mai poată niciodată să o miroasă sau să o mângâie. Şi totuşi, *simţea* mirosul ei – sau o amintire a timpului petrecut cu ea. Plapuma de mătase sub care stătea întins acum aparţinuse cândva acelei case de vacanţă de pe Sylt, înainte ca locuinţele de pe insulă să fie rechiziţionate de Luftwaffe pentru baza ei de hidroavioane; păstrase mirosul de mare – cel care stârnise acea asociere vie.

Lubert trase plapuma sub nas şi inspiră parfumul care îl transportă iar în acea zi în care coborâse scările cu logodnica lui înroşită, pentru ospăţul pregătit de surorile lui; mirosul de ierburi şi peşte sărat al Claudiei se amesteca cu cel de bouillabaisse şi Claudia îi zâmbea de pe cealaltă parte a mesei, în timp ce el îşi amuşina degetele pe furiş, ca dovadă a pasiunii ei. În timp ce Lubert se abandona acestei amintiri, mirosul propriei lui excitări ieşi de sub plapumă, invitându-l să reconstituie acea scenă.

Nu simţi niciun fel de vină după aceea, doar o umilinţă de joasă factură că acum îi mai rămăsese doar asta: amintiri editate şi remontate pentru un efect mecanic rapid. Se ridică în capul oaselor, pipăind masa de spermă de pe stomac care se răcea deja. Risipită. Lipsită de finalitate. Aceasta era consecinţa la care Lubert se gândea cel mai mult, mai mult decât la ruine, distrugerea materială sau atrocităţi: retezarea şi rearanjarea unor relaţii care cândva păruseră indivizibile, un milion de îndrăgostiţi care îşi pierduseră iubirea vieţii şi trebuiau s-o ia de

la capăt. Bineînţeles, pentru unii – cei nefericiţi în căsnicie, cei nepotriviţi – întreruperea fusese o şansă. Potrivit glumiţelor bărbaţilor de la fabrică, penuria de bărbaţi germani era un lucru bun pentru oricare dintre ei. Pur şi simplu erau mai multe femei din care puteai să alegi şi mai multe femei care alegeau. Era „noua” economie a cererii şi ofertei, însă Lubert nu voia să aleagă sau să fie ales; cea pe care o alesese el – şi care îl alesese pe el – era, chiar şi moartă, mai prezentă pentru el decât orice relaţie posibilă.

Îşi şterse mâna de cămaşa de noapte şi se ridică din pat ca să tragă perdelele de tot. Camera era în continuare aglomerată cu bunurile aduse în grabă din dormitorul principal şi din birou, după neaşteptata păsuire oferită de colonel. Erau lucrurile pe care Lubert îşi imaginase întotdeauna că le va înşfăca primele în eventualitatea unui incendiu: bancul de lucru şi instrumentele lui de arhitect, florile presate din ziua nunţii şi două dintre cele mai valoroase şi preţuite obiecte din casă – autoportretul lui Leger şi servitoarea nud a lui Carolsfeld. Dar în loc să fie afectat de pierderea unor lucruri, Lubert simţise o neaşteptată euforie când trebuise să renunţe la o parte din bunurile lui – o senzaţie că e aproape gol, suficient de uşor ca să meargă oriunde.

Privi de la fereastră spre peluza luminată. Luna în creştere se vedea pe cerul rece, limpede şi mov, însă lumina aruncată deasupra grădinii emana din dormitorul principal unde, fără îndoială, ofiţerul britanic amabil şi integru şi soţia lui frumoasă dar iritată se regăseau după o lungă despărţire. Lubert încercă să nu se gândească la asta, dar astfel reuşi doar ca în minte să îi răsară o imagine şi mai clară: cei doi în patul lui; poate lăsau lumina aprinsă ca să vadă mai bine ce pierduseră; poate că vorbeau la nesfârşit înainte să facă dragoste sau poate că făceau dragoste mai întâi, apoi vorbeau şi apoi făceau dragoste iar. Oare stăteau întinşi în pat neacoperiţi, aşa cum lui şi Claudiei le plăcuse întotdeauna, sau erau tipul de amanţi tăcuţi şi secretoşi care se ascundeau sub aşternuturi?

Lumina din dormitorul de dedesubt se stinse, scufundând în întuneric balconul, grădina şi copacii şi lăsând să se vadă un cer mai plin de stele. Presupunând că ocupanţii fostului său pat îşi încheiaseră ritualurile regăsirii, Lubert plecă de la fereastră şi se băgă iar sub plapuma cu miros de sare a patului său individual.

∵

Rachael stătea la noua ei măsuţă de toaletă din noul ei dormitor şi îşi pieptăna părul. Îşi imagină cum undeva, exact deasupra ei, în apartamentul de sus, Herr Lubert se pregăteşte de culcare, râzând de grosolănia *acelei femei* şi de incapacitatea ei de a recunoaşte autorul unuia dintre tablourile pe care el i le arătase în sala de biliard – cum îl chema? Léger? Nu mai auzise de el.

Rachael nu voia să plece de pe taburetul în formă de rinichi. Dacă din partea bărbatului de deasupra ei se bucura de condescendenţă, din partea bărbatului din spatele ei se bucura de aprobare (şi aşteptare). Vedea în partea laterală a oglinzii cum Lewis, îmbrăcat în pijamale, stă pe patul înalt şi îngust şi o priveşte, şi simţea amestecul lui de iritare şi excitare. Lui Lewis nu-i plăcea nicio formă de neomenie şi probabil că nu-i vorbise deloc până acum lui Rachael din cauză că spera ca ei doi să aibă „un moment special”. Rachael încetă să-şi mai pieptene părul; nu voia să-l inducă în eroare. Aşteptatul moment al regăsirii lor fizice venise, dar ea nu era pregătită să i se ofere.

— Nu-ţi place casa? o întrebă Lewis.

Fusese o întrebare blândă, dar după standardele lui era aproape conflictuală.

— Aş prefera ca proprietarul să nu locuiască în ea.

Rachael se uită cum Lewis întinde mâna după tabacheră, ia o ţigară şi o aprinde. Era un reflex de luptă: muniţie pentru bătălie; un teren dificil de traversat: aprinzi o ţigară.

— Puteai să fii ceva mai prietenoasă faţă de el, spuse Lewis.

Din nou rezonabil – Rachael fusese neprietenoasă, însă nu avea nevoie de motiv ca să-l învinuiască pe proprietar. Râsul ei păru mai isteric decât credea ea, însă îşi alese cuvintele cu grijă. O ceartă ar fi amânat sexul pentru altă dată.

— Şi ce? Să ne prefacem că suntem buni prieteni? Toţi în aceeaşi tabără?

— Păi suntem în aceeaşi tabără, spuse Lewis.

Rachael se ridică şi traversă camera spre patul îngust, ridicându-şi cămaşa de noapte de pe sâni. Aranjă pernele astfel încât să poată sta în fund. Cartea ei – *întâlnire cu moartea* de Agatha Christie – era deja pe noptieră: portiţa ei de fugă, dacă el insista. Poate văzând că şansele lui se pierd, Lewis întrebă:

— Nu vrei... un moment special?

— Trebuie? Acum?

— Nu trebuie.

— Adică mi se pare puţin straniu. Cu ei sus, acolo. Au fost trei zile grele.

— E în regulă. Eşti obosită. E în regulă.

Poate că, dacă ar fi îmbrăţişat-o pur şi simplu fără să spună nimic, dacă ar fi surprins-o, ea ar fi acceptat; poate că ar fi fost ca înainte.

Rachael întinse mâna după carte.

— Chiar ai plâns în fiecare zi?

Rachael se încordă. Lewis voia să discute.

— Ed e un nătărău că ţi-a spus asta.

— Dar... e adevărat?

— Mayfield spune că nervii mei sunt încă fragili.

— Dar Pring? Aţi mai discutat?

— Nu mai merg la biserică.

În mod ciudat, îi făcu plăcere să recunoască asta. Dar nu explică de ce. Pentru Lewis, care nu prea avea angoasă (curiosul cuvânt nou folosit de Mayfield), asta era o întrebare practică. Ce voia el să spună de fapt era: ai socializat cu alţi oameni sau ai stat izolată? Cu siguranţă, el nu avea să deducă din răspunsul ei că nu există Dumnezeu, din cauză că El îngăduise unei bombe rătăcite să aterizeze exact în acel loc, exact în momentul în care Michael coborâse la parter pentru că îl strigase ea.

Rachael simţea presiunea de la porţile ecluzei. Se abţinuse mai multe zile, dar se apropia.

— Pentru tine e în regulă, spuse ea. Tu n-ai fost acolo. Se pare că nu simţi lucrul ăsta aşa cum l-am simţit eu.

— Nu am avut prea mult timp pentru sentimente, spuse Lewis.

Era onest, dar nepotrivit.

— Dar de ce nu simţi asta?

Apoi Rachael îl scuti de efortul de a se exprima.

— E în regulă. Tu ai munca ta. Trebuie să reconstruieşti...

Dar odată cu asta, apele zăgăzuite începură să erupă.

— ... ţara care l-a omorât... pe minunatul meu băiat!

Plânsul care o cuprindea atunci când îşi amintea de Michael era similar cu modul în care plângea când era mică; îi cutremura întreaga diafragmă şi o obliga să-şi tragă răsuflarea convulsiv. Lewis îi puse mâna pe spate şi o mângâie, însă nu putea să pătrundă în camera durerii ei.

— Şi acum mă obligi să trăiesc împreună cu oamenii ăştia.

— Toţi cei de-aici, din această casă, au pierdut pe cineva.

— Nu-mi pasă. Nu-mi pasă şi dacă toţi oamenii din lume ar fi pierdut un fiu. Durerea mea ar fi aceeaşi. Eu n-am fost de acord cu asta...

— Niciunul dintre noi n-a fost de acord cu tot ce s-a-ntâmplat. Dar trebuie să luăm ce e mai bun...

— Ce e mai bun. Întotdeauna ce e mai bun! Pari mai preocupat de nevoile inamicilor noştri.

— Rach. Te rog. Acum nu mai sunt inamicii noştri. Au fost distruşi complet. Totul trebuie reconstruit.

Rachael se lovi cu mâna în stern, oprindu-se să-şi tragă răsuflarea între suspine.

— Dar asta poţi să reconstruieşti? îl întrebă ea.

Pe jumătate, ar fi vrut ca el să facă faţă provocării, dar în acelaşi timp şi-ar fi dorit ca el să plece pur şi simplu şi s-o lase în confortul inimii ei zdrobite.

4.

Frieda îşi termină exerciţiile de dimineaţă cu mingea medicinală şi începu să se îmbrace pentru şcoală. Nu avea uniformă (după Catastrofă nu prea se mai ţinuse şcoala) aşa că decise să-şi ia fusta Mädel de paradă, o bluză albă şi pantofii de sport – o mică provocare pentru autorităţi şi un motiv de enervare pentru tatăl ei, care îi spusese să ascundă hainele vechiului regim. După umilitoarea lor retragere în apartamentul din partea de sus a casei, tendinţa Friedei de a-l sfida se accentuase şi mai mult. El o încurajase să-şi facă dormitorul ceva mai îmbietor, spunând că arăta „puţin spartan” şi sugerându-i să pună pe pereţi nişte fotografii şi să-şi aducă din fosta ei cameră calul de lemn, dar ei îi plăcea aşa. Îşi imagina că e un copil spartan, expulzat din confortul familiei lui în molozul unui ţinut distrus în care trebuia să înveţe să supravieţuiască. Singura decoraţiune pe care şi-o îngăduise era un instantaneu înrămat făcut de mama ei, care înfăţişa trei siluete – un bărbat cu un metru de tâmplărie în mână, o femeie cu un buchet de flori şi o fată care o ţinea pe femeie de mână – stând în faţa unei

case de lângă un râu, cu o barcă roşie cu pânze la orizont. Mama ei i-o dăduse la împlinirea a 11 ani. Era în iulie 1942, în ziua în care britanicii începuseră să bombardeze Hamburgul, cu un an înaintea marelui incendiu.

Cel puţin mutarea la ultimul etaj îi oferise şansa de a scăpa de vechile jucării şi de acele cărţi englezeşti pe care tatăl ei insistase ca ea să le citească în timpul raidurilor – *Alice în ţara minunilor, Prinţul fericit, Robinson Crusoe* – încercând să-i abată atenţia de la zumzetul bombardierelor şi de la zgomotul de *kakakak* al tunurilor Heimwehrului care ripostau. „Apărarea noastră o să fie imaginaţia”, îi plăcea lui să spună. Însă poveştile nu o puteau readuce la viaţă pe mama ei.

Frieda puse mingea medicinală în mijlocul cercului de sport şi se lăsă pe vine deasupra oalei de noapte. După ce termină, luă oala de noapte şi ieşi cu ea pe palier. Coborî scările spre vechea ei cameră din „zona britanică”, unde îşi găsi ţinta jucându-se cu căsuţa ei pentru păpuşi. Se uită prin uşa deschisă cum Edmund reconstituia o scenă dintre o păpuşă bărbat şi una femeie aflate la mansarda casei şi, chiar dacă ea nu înţelegea tot dialogul, era evident, din modul în care le plasase, pe cine reprezentau păpuşile.

— Băieţelul se joacă cu păpuşile, spuse Frieda în engleză, râzând la el.

Edmund ridică privirea şi o văzu pe Frieda în cadrul uşii, cu oala de noapte în mână, şi se întrebă dacă nu cumva ea vrea să iniţieze un schimb cultural.

— Bună, spuse el.

Apoi testă salutul pe care tocmai îl învăţase:

— *Guten Tag,* Fräulein Lubert.

Frieda ridică oala de noapte ca pentru a spune „E pentru tine” şi o puse pe podea, în mijlocul camerei. Apoi îi zâmbi ciudat şi se retrase cu spatele, închizând uşa după ea şi lăsând cadoul fierbinte şi auriu la picioarele acestui Prinţ Fericit.

În drum spre şcoală, Frieda trecu pe lângă mai multe *Trümmerfrauen*[3] cu salopete groase şi eşarfe, care mergeau spre oraş, unde aveau să lucreze la munţii de moloz, sortând

---

[3] Sub acest nume, *femeile ruinelor* (în limba germană în original) sunt cunoscute femeile germane care au curăţat ţara de dărâmături, după terminarea celui de-Al Doilea Război Mondial, ajutând la reconstrucţia ei. Au fost mobilizate atunci toate femeile între 15 şi 50 de ani, mare parte dintre ele văduve de război sau soţii de prizonieri, ca să strângă cele patru milioane de metri cubi de ruine din Germania.

mormane de piatră şi cărămidă refolosibile pentru un bol de supă, o bucată de pâine şi nişte bonuri de mâncare, dacă aveau noroc. Multe dintre ele aveau lopeţi şi câteva glumeau, fericite că au de lucru. Frieda ar fi vrut să meargă cu ele. Începând cu vara lui 1943, când bombardierele britanice distruseseră aproape toate şcolile din oraş, nu mai mersese regulat la şcoală. Însă acum britanicii redeschiseseră vechea primărie şi împărţiseră o sală imensă – cu pereţi de placaj – în „clase”. Deoarece districtul era plin de refugiaţi, erau prea mulţi copii pentru acel spaţiu, ceea ce însemna că destui trebuiau să stea pe podeaua rece. În ciuda acestor dificultăţi şi a lipsei rechizitelor elementare – creioane, hârtie şi manuale – britanicii făcuseră din educarea copiilor germani o mare prioritate. Erau obsedaţi de asta. După ce îi despăducheaseră, se porniseră să le pună la punct minţile: să-i înveţe că Führerul (căruia ei îi spuneau pe numele mic, fără niciun respect) şi naţional-socialismul erau rele care trebuiau eradicate complet de pe suprafaţa pământului. Vorbeau despre democraţie, le puneau copiilor întrebări ca să vadă ce ştiu sau nu ştiu şi erau uluiţi de ignoranţa lor. Deşi profesorul, domnul Groves, îi spunea fiecăruia pe numele de botez şi încerca să fie prietenos, preferând să stea în mijlocul clasei şi nu în faţa ei, Frieda găsea lecţiile umilitoare. Se hotărâse să nu mai răspundă deloc la întrebările puse, chiar dacă ştia răspunsul.

Când se apropie de primărie, Frieda văzu că porţile erau încuiate şi că mai mulţi copii se strânseseră sub un anunţ afişat pe zidul de cărămidă. Anunţul spunea, în germană, „Şcoala este închisă din ordinul CCG[4]”. Nişte poliţişti militari britanici stăteau prin preajmă, iar trei camioane de armată cu prelată erau parcate de-a lungul balustradei. Un căpitan le vorbi copiilor în germană:

— Aceia dintre voi care au sub 13 ani sunteţi liberi să vă întoarceţi acasă; cei peste 13 ani, care sunteţi suficient de puternici, puteţi ajuta la îndepărtarea molozului. Veţi fi plătiţi pentru munca voastră cu bonuri de mâncare, veţi primi o masă şi apoi veţi fi aduşi înapoi în acest loc înainte de lăsarea serii.

---

[4] CCG/BE — Control Commission for Germany - British Element (Comisia de control pentru Germania, acronim englezesc în original), organismul care a preluat gradual puterea asupra zonei germane administrate de Anglia, de la guvernul militar, după 1945 (N. red.).

Se auziră ovaţii şi toţi copiii care aveau acea vârstă – şi mulţi care în mod evident nu o aveau – începură să se îndrepte spre camioanele care mergeau înspre ruine. Perspectiva unei mese astăzi şi poate una mâine era irezistibilă. Deşi Frieda mâncase relativ bine la micul dejun şi avea să fie hrănită din nou la întoarcerea acasă, prefera să fie afară decât acolo; se luă după turma înfometată şi se sui în spatele unuia dintre camioane. Băiatul de lângă ea avea cam 14 ani şi era un veteran al „cursei ruinelor”. În timp ce erau smuciţi şi săltaţi înspre suburbia vestică Altona, acesta începu să se laude cu isprăvile lui:

— Nu e prea rău, să ştii. Eu am găsit un lănţişor şi l-am dat pe un pui. Şi am primit o masă bună. La ultima tură am primit pâine şi supă cu cârnaţi.

— Erau cârnaţi adevăraţi? întrebă alt băiat. De obicei sunt cu carne de câine. Sau mai rău.

— Cârnaţi adevăraţi! spuse băiatul. Bierwurst, Bratwurst, Rindswurst, Jagdwurst, Knipp, Pinkel, Landjäger…

Rostea încet numele fiecărui cârnat, reverenţios şi afectuos, creând o întreagă mezelărie în aerul din faţa lor. Ochii deja dilataţi ai copiilor se bulbucară la ideea acestui banchet.

Peste 20 de minute săriră de sub prelată şi se treziră printre ruinele Altonei, unele atât de aplatizate, încât puteai vedea, peste St. Pauli, până la vechile depozite şi canale rămase în mod miraculos intacte din insulele Kehrwieder şi Wandrahm. O armată de femei forma un lanţ uman, trecându-şi una alteia molozul. Unele din ele părură nemulţumite la vederea copiilor veniţi să ajute: „Uite-i şi pe şobolanii ăştia mici, au venit să ne fure raţiile”.

Frieda îşi ocupă locul din lanţ. Persoana care îi dădea cărămizile era un tânăr de vreo 17 ani, care părea cumva deasupra agitaţiei celor din jurul lui. Avea o energie apatică, o forţă liniştită, şi era bine îmbrăcat, cu un sacou albastru care avea toţi nasturii. În timp ce îi întindea bucăţile de moloz, Frieda se trezi cântând, fără să-şi dea seama, un vechi cântec al Mädel („Vom continua să defilăm, chiar dacă totul se sfărâmă, pentru că astăzi Germania ne aude, iar mâine întreaga lume. Şi din cauza Marelui Război lumea zace în ruine, dar ce contează, o s-o construim iar!”).

Când ajunse la al treilea vers, simţi mâna lui caldă pe încheietură.

— Fii atentă, domnişoară! o întrerupse el, cu ochii aţintiţi asupra paznicilor britanici. Unii din ei ar putea recunoaşte ce cânţi.

— Nu-mi pasă, spuse ea.

Frieda se simţi puternică şi eliberată pentru că îi spunea asta atrăgătorului tânăr cu nasturi. El o privi, încercând s-o evalueze.

— Ştii, nu eşti prea tânără ca să nu fii împuşcată. Câţi ani ai?

— Şaisprezece, minţi ea.

La doar câţiva metri distanţă, doi soldaţi britanici spuneau glume şi fumau, supraveghind nepăsător lucrările.

— Sunt atât de proşti, spuse ea. Se poartă de parcă ar fi stăpâni aici.

— Noi suntem cei care muncesc, spuse tânărul râzând. Ei sunt cei care stau şi se simt bine. Asta înseamnă că noi suntem proştii.

Frieda se înroşi: el îi surprinsese inexperienţa. Reîncepu să întindă cărămizi, tăcând din gură. Apropierea tânărului era plăcută. Simţea mirosul ca de carne afumată al transpiraţiei lui şi îi admira antebraţele vânoase şi spâne. De fiecare dată când îi întindea o cărămidă, Frieda întrezărea o cicatrice sau un semn din naştere de pe partea inferioară a braţului lui. Avea forma numărului 88. Când observă că ea se uită la semn, tânărul se opri ca să-şi tragă mâneca în jos.

— Hei! Blondule! Dă-i drumul! *Schnell!*

Strigătul subit al unuia dintre soldaţi o făcuse pe Frieda să tresare. Tânărul încheie nasturele de la mânecă şi îşi reluă lucrul. După puţin timp, prinse privirea Friedei şi se uită la ea ezitant, dar interogativ.

— Pe mine mă cheamă Albert, spuse el. Pe tine?

— Frieda.

— Frieda, repetă el.

Friedei nu-i plăcuse niciodată numele ei şi nici diminutivul, Freedie, dar în gura lui numele părea cu totul nou, foarte distins.

— Îmi place numele ăsta, continuă el. Un nume cu adevărat german.

Admiraţia lui o învălui ca o pătură.

— Înseamnă... doamnă, spuse Frieda.

La asta, el îi luă mâna şi i-o strânse politicos.

— Ceea ce şi eşti, spuse el. O adevărată doamnă germană.

De undeva din lanţ se auzi un strigăt – „Cadavru!” – şi toată

lumea se opri, îndreptând privirea spre femeia care strigase şi care acum se retrăgea din faţa a ceea ce descoperise. Alte femei i se alăturară şi începură să dea la o parte cărămizile, scoţând la lumină dintre ruine un braţ scheletic, cu mâna îndoită într-o parte, într-un unghi implorator. Femeile începură să dea cărămizile la o parte şi mai repede, de parcă timpul era preţios pentru salvarea unui posibil supravieţuitor; după câteva secunde, reuşiră să descopere şi restul scheletului, apoi încă unul întins deasupra lui, între picioarele trupului mai mic, într-o poziţie coitală. Descoperirea arheologică intimă le amuţi pe femeile care priveau lung într-acolo.

Frieda ieşi din lanţul uman şi se duse să vadă mai de aproape. Se holbă la amanţii morţi în încleştarea lor finală şi, în locul repulsiei manifestate de ceilalţi, simţi mai degrabă o stranie atracţie.

— Gata, oameni buni. Daţi-vă la o parte. Haideţi. Nu suntem la cinema, ce dracu'!

Doi soldaţi englezi se apropiară şi îi alungară pe privitori, apoi se duseră să se uite şi ei. Unul dintre aceştia se opri cu picioarele de o parte şi de alta a micii caverne care servise drept mormânt cuplului şi privi în jos.

— Nu-i un mod rău de-a o mierli, îi spuse unul colegului său. Un ultim futai înainte să se ia lumina.

— Par că se simt bine şi acum, răspunse celălalt.

Râseră amândoi, până când îşi dădură seama că exista încă un public care îi privea cu dispreţ.

— Haideţi, înapoi la muncă!

Frieda nu putea să se mişte. Ochii ei erau aţintiţi asupra verighetelor de la degetele cuplului mort. Cel puţin muriseră împreună, în acelaşi timp. Nu ca părinţii ei. Soldatul care stătea călare deasupra gropii văzuse şi el verighetele. Se aplecă şi le luă, rupând un deget în graba lui; apoi le ridică să vadă câte carate au şi întinse una colegului său.

— Doar nu le luaţi cu voi, spuse el băgând verigheta în buzunar.

Apoi strigă către femei, în germană:

— Împachetaţi oasele astea!

Frieda se întoarse la locul ei din lanţ, lângă Albert, cu ochii înceţoşaţi de lacrimi. Lacrimile se datorau mai puţin compasiunii faţă de cuplul mort şi mai degrabă dispreţului violent faţă de

oamenii care le puseseră capăt vieţii; şi pentru moartea mamei ei, al cărei trup nu fusese descoperit.

∵

— Am nevoie de mai multă lumină aici. Aş vrea să mutăm astea. Heike? Plantele?

Rachael arătă spre vegetaţia vinovată care umplea una din ferestrele mari şi, după părerea ei, bloca lumina la care ea tânjea atât de mult după lunile de zile petrecute în casa ponosită, cu tavane joase, din Anglia. Cu excepţia serelor şi a omniprezentei aspidistra, Rachael nu mai văzuse niciodată atâtea plante în partea principală a unei case. Poate că în Germania asta era culmea bunului gust, să umpli o cameră cu tufişuri, dar ea nu putea să accepte aşa ceva.

Heike se duse la prima plantă vinovată, o yucca verde, ca de ceară – aproape ca plasticul – şi se aplecă s-o ridice. Ezită în ultima clipă şi privi spre Rachael, arătând cu degetul spre uşă ca să se asigure încă o dată că asta era ceea ce voia stăpâna.

— Da. Du-le în altă cameră. Mulţumesc.

Rachael compensa necunoaşterea germanei rostind cuvintele mai apăsat şi accentuă fără să vrea „mulţumesc”, ceea ce păru s-o facă pe servitoare să zâmbească. Heike scoase planta din cameră chicotind, apoi roşi din cauza propriului ei râs. Probabil că se datora mai mult nervozităţii decât subversiunii, dar pe Rachael o irită amuzamentul ei, ca şi cum solicitarea pe care i-o adresase ar fi probat vreun fel de ciudăţenie.

Rachael emitea prima ei declaraţie teritorială din noua casă, cu o claritate laconică pe care fără îndoială că prim-ministrul Attlee ar fi aprobat-o. Şi dacă necunoaşterea limbii şi lipsa experienţei cu servitorii făceau ca spusele ei să sune mai răstit decât ar fi vrut, era important să se impună de la început şi să traseze graniţele după care puteau să trăiască sub acelaşi acoperiş. Însă oricâte farfurii şi pahare oferite de armata britanică ar fi avut şi oricât ar fi rearanjat mobila, asta nu putea să schimbe faptul că trăia în casa altcuiva, dormea în patul altcuiva, se mişca prin spaţiul altcuiva. Cel mult, schimbările provocate de ea – îndepărtarea plantelor, acoperirea pudică a sculpturii nud din hol cu o pânză, înlocuirea scaunelor de la masa din sufragerie cu scaune mai confortabile de răchită – serveau doar la a consolida şi mai mult caracterul casei. În timp ce se plimba prin camerele ei, Rachael avu impresia că aude o

şoaptă batjocoritoare şi condescendentă venind dinspre pereţi: *Locul tău nu e aici, nu va fi niciodată.*

Această siguranţă de sine părea să se extindă şi asupra servitorilor, care, cu toată deferenţa lor exterioară, plecăciunile şi înclinările din cap mecanice, o priveau – Rachael era sigură de asta – ca pe o impostoare. Era atât ingenua, cât şi parvenita – mai ales pentru obosita şi tăcuta Greta, care servise familia Lubert cel mai mult şi a cărei loialitate mergea cel mai departe în trecut. Privirile nimicitoare şi dezaprobatoare pe care i le arunca lui Rachael erau asemenea celor ale unui servitor regal care a asistat la succedarea mai multor regine, fără ca vreuna să se ridice la înălţimea celei dintâi dintre ele. Rachael simţea că această casă este încă sub pavăza, sub vraja fostei ei stăpâne, a cărei prezenţă se manifesta cel mai puternic prin privirile şi postura servitorilor, ale căror ezitări şi reacţii ambigue la poruncile ei abia puteau să ascundă adevărata lor atitudine: *Doamna noastră n-ar fi făcut niciodată aşa.*

După ce se plimbă pentru prima oară prin casă, Rachael se trezi într-un mic conflict cu aceasta. Nu era vorba doar de plante: mobila şi majoritatea dotărilor şi accesoriilor îi păreau că o resping. Ştia că se află în prezenţa unui anumit tip de excelenţă, dar nu era un stil pe care ea să-l îndrăgească sau la care măcar să aspire; deşi aprecia spaţiul şi proporţiile camerelor, se simţea mai degrabă intimidată decât eliberată de minimalismul dotărilor. Voia lumină şi spaţiu, dar avea nevoie de confort şi familiaritate. Dacă i s-ar fi cerut să descrie casă, Rachael ar fi folosit cuvântul „modern”, în sens peiorativ. Scaunele, de exemplu, păreau să fi fost lipsite de funcţia lor elementară – nu aveau deloc moliciune, confort sau farmec, niciuna din calităţile pe care Rachael le considera necesare la un scaun. Acelaşi lucru era valabil pentru bufete, veioze şi mese. Niciuna din ele nu avea nimic drăguţ, frivol sau îmbietor. Toate obiectele din casă păreau puţin deştepte, puţin clinice şi lipsite de suflet. Erau prea multe lucruri care ofensau privirea unei galeze de clasă mijlocie crescută în mijlocul mobilei victoriene din lemn închis la culoare, cu focuri de cărbuni, pianine, gravuri cuminţi şi inofensive cu castele şi desene botanice. Doar salonul cu pianul cu furnir de abanos Bosendorfer şi divan turcesc se apropia cât de cât de o cameră în care ei i-ar fi plăcut să stea; dacă ar fi putut să mute scaunul straniu din colţ – poate să-l

înlocuiască cu canapeaua pătrăţoasă, cu două locuri, din dormitorul principal – atunci poate că s-ar simţi oarecum acasă.

Rachael privi mai atent scaunul rabatabil cu cadru de crom. Oare funcţia lui chiar era să stai pe el? Semăna cu un scaun pe care ar putea să aibă loc o operaţie dureroasă. Poate că nu era scaun; poate era un artefact. Poate era ambele. Poate asta era ideea. Însă lui Rachael nu-i plăcea, indiferent care era ideea din spatele lui.

— Ar trebui să-l încercaţi.

Rachael se întoarse şi îl descoperi pe Herr Lubert, îmbrăcat în mod inexplicabil într-o salopetă bleumarin de mecanic şi ţinând un inel mare cu chei în mână. Părea răvăşit, cu părul neîngrijit şi ciufulit în toate părţile, ca şi cum ar fi dormit pe el ud. Lewis îşi pieptăna întotdeauna părul pe spate şi îl dădea cu gel, îl păstra lustruit şi imaculat ca pe un articol al uniformei; freza liberă şi băieţească a lui Lubert părea cea a unui dezertor sau artist care se străduie să fie nonconformist.

— E un Mies van der Rohe. „Casa Construcţiilor”?

Rachael era atât de descumpănită de apariţia lui – de ţinuta lui, de părul, de dezinvoltura lui – că nici nu-i auzi cuvintele.

— Scaunul, explică Lubert. Merită încercat. E gândit să fie unul din cele mai confortabile scaune inventate vreodată.

— Nu pare, spuse Rachael. Pare... exact opusul.

Lubert zâmbi puţin prea înfumurat, puţin prea familiar.

— Ei bine, asta e o observaţie interesantă. Scaunul a fost proiectat de cineva care voia să respingă „ornamentele inutile”? Aşa se spune?

Rachael încă se întreba cum să se comporte în această scenă. Care era mina potrivită? Ce credea ea despre acest răspuns? De ce purta Lubert salopetă? Şi engleza lui... Engleza acestui om era atât de naturală că Rachael trebuia să-şi reamintească singură că e un german cu care nu trebuie sub nicio formă să fraternizeze, în afara comunicării detaliilor esenţiale. Însă el continua să vorbească pentru amândoi.

— Era din şcoala Bauhaus, care voia să simplifice lucrurile, continuă Lubert. Să le facă din nou funcţionale. Asta era filosofia lor.

— E nevoie de o filosofie ca să faci un scaun confortabil?

Rachael era ea însăşi surprinsă că spusese asta, dar simţea că fusese suficient de concisă ca să pună punct acestei

conversaţii deja inconfortabil de lungi.

Faţa lui Lubert se lumină.

— Dar tocmai asta e! În spatele oricărui artefact, în spatele oricărui obiect se află o filosofie!

Rachael trebuia să pună capăt dialogului care crea un precedent foarte prost pentru interacţiunea lor viitoare. Liniile de demarcaţie atente pe care avusese de gând să le traseze – pe care începuse să le traseze – erau deja încălcate.

Herr Lubert ridică inelul cu chei.

— Ca stăpână a casei, ar trebui să ţineţi dumneavoastră astea. Cheile tuturor camerelor, cu etichete care arată de unde sunt.

Rachael luă cheile. „Stăpâna casei”. Nu se simţea aşa şi nu credea că ar putea juca în mod convingător acest rol.

— Sper că aţi dormit bine, Frau Morgan, adăugă Lubert.

Preferând să vadă în această banalitate nevinovată o familiaritate necuvenită, Rachael decise să se impună.

— Herr Lubert, aş vrea să fiu foarte clară cu dumneavoastră de la bun început. Nu mă simt confortabil cu aranjamentul nostru, cel de a împărţi casa cu dumneavoastră, şi cred că cel mai potrivit ar fi să comunicăm doar despre lucrurile esenţiale. Trebuie să fim politicoşi, bineînţeles, dar nu se cuvine să... ne prefacem că suntem prietenoşi când... nu ajută... nu ne ajută cu nimic în situaţia asta. Trebuie să avem linii de demarcaţie foarte clare.

Lubert dădu din cap în faţa conciziei ei peremptorii, însă nu părea deloc convins de aceasta şi – în mod uimitor pentru Rachael – continuă să zâmbească cât se poate de nepăsător.

— Voi face tot posibilul să nu fiu prea prietenos, Frau Morgan, spuse el.

După care se înclină şi ieşi din cameră.

∵

— *Guten Morgen, alle.*

— *Guten Morgen,* Herr Guvernator. *Guten Morgen,* Herr Oberst.

— *Es ist... kalt.*

Lewis se îmbrăţişa singur, bătându-se pe braţe cu mâinile înmănuşate. Toată lumea fu de acord, era foarte *kalt.*

Lewis începuse să se oprească sistematic ca să-i salute pe germanii care aşteptau la poarta cartierului general – o fostă

bibliotecă rechiziţionată – al districtului Pinneberg. Astăzi erau mai mulţi oameni ca de obicei. Apropierea iernii se vedea în aburii respiraţiei lor, şi mulţimea, de obicei ascultătoare şi docilă, părea irascibilă; odată cu schimbarea anotimpului, nevoia de a găsi un pat într-una dintre taberele pentru strămutaţi devenea urgentă.

Le dădu bună dimineaţa, înclinându-se în faţa femeilor, zâmbind copiilor, salutându-i pe bărbaţi. Copiii chicotiră, femeile făcură reverenţe, iar bărbaţii îi răspunseră la salut, fluturând hârtii cu care ei sperau să obţină paşaportul către pat şi un acoperiş. Prin această relaţionare, Lewis spera să transmită faptul că totul avea să fie bine, că normalitatea era pe cale să fie restaurată, chiar dacă duhoarea respiraţiei înfometate pe care maiorul Burnham o identificase atât de nemilos şi la care el se antrenase să nu reacţioneze era un memento înţepător că – după mai bine de un an de ocupaţie – încă nu reuşeau să satisfacă nevoile fundamentale ale oamenilor.

Odată ajuns în incintă, Lewis îşi notă în cap să pună să scoată sârma ghimpată care înconjura birourile lor. Nu era sigur pe cine sau ce ţinea aceasta la distanţă, însă CCG părea să creadă că are nevoie de protecţie împotriva unei adevărate panoplii de fiare: Werwolf, legendara rezistenţă militară faţă de victoria aliată, copiii sălbatici care căutau prin moloz, germancele prădătoare care bântuiau în căutare de bărbaţi. Apoi mai era zvonul că, în timpul bombardamentelor de la Tiergarten Hagenbeck, scăpaseră animale care erau încă în libertate, în suburbiile Hamburgului. Cel mult, metalul hidos în care autorităţile se înfăşuraseră făcea din britanici nişte animale de grădină zoologică şi din indigeni vizitatori curioşi, care se strâmbau la făpturile nervoase şi străine din spatele sârmei.

Căpitanul Wilkins era instalat confortabil la biroul lui şi citea o broşură.

— Bună dimineaţa, Wilkins.

— Bună dimineaţa, domnule.

— Ce citeşti acolo?

— Se intitulează „Caracterul german”, de general W.E. van Cutsem. CCG insistă să ne refamiliarizăm cu ea. Vor foarte mult ca noi să ne ocupăm de elementele periculoase ale personalităţii germane înainte să punem lucrurile în funcţiune. Generalul spune bine. Iată: „E posibil să nu se vadă o

manifestare exterioară de ură, dar ea există, mocneşte ascunsă, gata să iasă în faţă, în toată ferocitatea şi înverşunarea ei. Fiţi atenţi: acest popor este unul care nu-şi dă seama că a fost înfrânt”.

Lewis rămăsese în picioare, amânând ceea ce lui i se părea a fi emascularea de a te aşeza în spatele unui birou. Se uită la tânărul lui aghiotant cu o exasperare abia reprimată.

— Wilkins. De cât timp eşti aici?

— De patru luni deja, domnule.

— Şi cu câţi germani ai vorbit?

— Dar nu avem voie să vorbim cu ei, domnule...

— Dar trebuie să fi conversat cu câţiva. Să-i fi observat. Adică, să te întâlneşti cu ei.

— Cu câţiva, domnule.

— Şi ce ai simţit când te-ai întâlnit cu ei?

— Domnule?

— Ţi-e frică? Simţi ura lor? Te uiţi la ei şi ţi se pare că la primul foc de armă o să declanşeze insurecţia? Un popor care abia aşteaptă un semnal ca să ne răstoarne?

— E greu de spus, domnule.

— Dar încearcă: încearcă să spui. I-ai văzut pe oamenii de la poartă? Te uiţi la toţi copiii ăia vagabonzi, la oamenii ăia fără adăpost scheletici, galbeni şi împuţiţi, care se înclină, se gudură şi trudesc pentru mâncare şi un acoperiş şi te gândeşti: Dumnezeule, trebuie să le reamintesc acestor oameni că au fost înfrânţi?

Wilkins încercă să murmure ceva, dar Lewis nu aştepta un răspuns.

— N-am întâlnit un singur german care să aibă dificultăţi în a crede că au fost înfrânţi, Wilkins. Cred că au acceptat asta până la unul, bucuroşi, cu o anumită uşurare. Adevărata diferenţă dintre noi şi ei este că ei au fost înfrânţi definitiv, şi categoric şi ei ştiu asta. Noi suntem cei cărora ne ia prea mult timp ca să ne adaptăm la această situaţie.

— Domnule.

Wilkins lăsă broşura supărătoare şi luă alt document mai puţin controversat. Părea aproape jignit. Astăzi, tonul şefului său era neobişnuit de tăios.

Lewis ridică imediat mâna a scuză. Era foarte convins de ceea ce spusese, dar o făcuse prea emfatic, cu ţâfna şi dezamăgirea

acumulate de la sosirea lui Rachael în Hamburg. Nu dormise bine deloc şi, chiar dacă îşi spusese – şi îi spusese şi lui Rachael – că e din cauză că trebuia să împartă patul, după lunile în care îşi întinsese picioarele în colţurile răcoroase ale paturilor din hotelurile rechiziţionate, adevărul era că regăsirea lor nu fusese acea împlinire la care sperase el. Se aşteptase ca ea să se dedice noului ei mediu cu acelaşi elan pe care îl manifestase la prima lor casă, locuinţa închiriată, sinistră şi incoloră, din Shrivenham. Rachael fusese cândva binevoitoare în vremuri de schimbare, dar aici părea complet demotivată, găsea totul rebarbativ. Inclusiv pe el. Michael o apăsa mai tare decât se aşteptase el şi Lewis nu doar că se înşelase în privinţa asta, dar agravase situaţia prin vorbe nepotrivite, apoi prin lipsa vorbelor. Aici, la muncă, avea elocvenţă, emoţie şi convingere; cu Rachael simţea un blocaj inept. Şi, după două săptămâni, încă nu avuseseră „un moment special”.

Bineînţeles, Wilkins nu era vinovat sau preocupat de nimic din toate acestea.

— Îţi sugerez să ieşi mai mult în oraş, Wilkins. Să cunoşti oameni. E cel mai bun antidot pentru exagerările teoretice. Faptul că avem cartierul general aici nu e de ajutor, trebuie să vezi care e realitatea situaţiei câţiva kilometri mai la est. Amestecă-te cu ei. E un ordin.

— Domnule...

Se auzi un ciocănit şi capul rotund şi voios al căpitanului Barker apăru la uşă. Acesta examină scena, simţi care era atmosfera şi decise să-şi lase restul trupului pe coridor.

— Domnule, au venit femeile la întâlnire.

— Bine, Barker. Mulţumesc. Câte sunt?

— Le-am triat până la doar trei, domnule.

— Cum ai reuşit să faci asta?

— Le-am ales pe cele mai frumoase, domnule.

Lewis zâmbi chiar şi el. Poate că zona britanică devenise o Meca a inadaptaţilor – colonişti excedentari din India, aventurieri, funcţionari civili rataţi şi poliţişti indolenţi –, dar din când în când dădeai de o piatră preţioasă. Şi Barker era o piatră preţioasă, muncind din greu la tot ce făcea, dar cu multă abilitate; nici nu căuta beneficii meschine, nici nu fugise de un eşec în alt domeniu; el spunea că venise în Germania ca să facă ceva important şi părea lipsit de aroganţa sau afectarea cu care

soseau atât de mulţi dintre tinerii ofiţeri de tip nou. O astfel de probitate se făcea remarcată şi îi dădea lui Lewis speranţa că avea cu ce să lucreze.

— Vorbesc bine engleză?

Barker aruncă o privire pe coridor, făcând semn că femeile pot să audă.

— Toate vorbesc fluent, spuse el. Ca să le selectez, le-am cerut să numească toate echipele englezeşti de fotbal pe care le ştiu. Una dintre ele a spus Crewe Alexandra[5].

— Crezi că serviciile de informaţii folosesc metode de recrutare atât de rafinate?

— Bineînţeles că nu, domnule. Informaţiile le-ar alege pe cele urâte.

Crewe Alexandra intră prima. Lewis se ridică şi îi făcu semn să se aşeze pe scaunul din faţa biroului. Împinse la o parte dosarele care îi blocau vederea. Femeia cu pălărie cu bor şi haină de catifea semăna cu o sufragetă aristocrată, aspect cumva accentuat de bocancii de armată prea mari. Avea o faţă mare şi ascuţită, cu sprâncene groase şi nişte ochi oculţi, de lupoaică, ce priveau în acelaşi timp şi la Lewis, şi prin el. Acesta avu senzaţia ciudată că o mai întâlnise undeva şi, chiar dacă nu era adevărat, roşi, ca şi cum acest gând ar fi fost dovada unei emoţii mai profunde, necuvenite. Se reculese şi examină raportul scris la maşină, întocmit în grabă de Barker.

— Ursula Paulus. Născută pe 12 martie 1918. În Wismar?

— Da. Întocmai.

După război devenise mult mai greu să ghiceşti vârsta oamenilor. Pierderea celor apropiaţi, despărţirile, lipsurile şi hrana constant sărăcăcioasă îi îmbătrâniseră pe toţi, mai ales pe femei. Ridurile se transformau în falduri bătrâneşti de grăsime, părul se înălbea şi se rărea, era smuls sau îşi pierdea culoarea şi vigoarea din cauza şocurilor. Lewis sesiză în expresia ei mai multă viaţă trăită, mai multă înţelepciune şi durere decât la o femeie de 28 de ani obişnuită.

— Sunteţi de pe insula Rügen?

— Da.

— Cum aţi ajuns în Hamburg?

---

[5] Crewe Alexandra — echipă de fotbal din liga a doua britanică, fondată în 1877, cunoscută mai ales pentru fanii săi fideli decât pentru vreo performanţă sportivă deosebită (N. red.).

— Pe jos, spuse ea privind spre bocanci. Îmi pare rău. Încă n-am reuşit să găsesc nişte pantofi mai buni.

— N-o să iau o decizie în funcţie de modă, Frau Paulus. Unde aţi învăţat engleză?

— Am predat la o şcoală generală de pe insulă.

— N-aţi vrut să mai staţi acolo?

Femeia scutură din cap şi Lewis îi decodă răspunsul:

— Ruşii.

— Nu se poartă frumos cu germancele.

— Ăsta e un eufemism.

— Adică... e puţin spus? întrebă ea, căutând cuvântul corect.

Lewis aprobă din cap. Era deşteaptă, cum spuneau americanii.

— Ştiţi rusă?

— Puţin.

— Ne-ar putea fi de ajutor. Dacă Sovietele îşi ating scopul, o să ajungem să vorbim ruseşte cu toţii.

Lewis se uită iar la notiţele lui Barker.

— Aţi lucrat la baza navală din Rostock în timpul războiului. Pe ce post?

— Eram... ceea ce voi numiţi stenografă.

— Şi soţul dumneavoastră? El lucrează?

— A murit la începutul războiului.

— Îmi pare rău... aici scrie că sunteţi căsătorită...

— Păi sunt... până mă căsătoresc iar.

Lewis ridică o mână a scuze.

— Înţeleg. Şi răposatul dumneavoastră soţ a făcut parte din Luftwaffe.

— Răposat... adică mort?

— Da.

— Da. A murit în Franţa. În primele săptămâni ale războiului.

— Îmi pare rău.

Lewis ridică o palmă, zgâlţâindu-şi impacientat un picior.

— Frau Paulus, sunt sute de nemţoaice care solicită postul de interpret. De ce ar trebui să vă aleg pe dumneavoastră?

Ursula îi zâmbi într-un mod curios.

— O fată trebuie să aibă un acoperiş.

Lewis zâmbi la răspunsul ei onest. Dădu să se uite rapid în dosarele celorlalte două femei, dar era doar un gest simbolic. Se hotărâse. Trebuia să le intervieveze şi pe celelalte candidate,

dar niciuna din ele nu avea să răstoarne decizia pe care o luase deja. Se datora în parte nevoii lui presante de a trece mai departe şi a alergiei lui faţă de statul la un birou, dar Frau Paulus îl cucerise încă dinainte ca el să reuşească să evalueze calitatea englezei ei sau cât de potrivită era pentru acel post. Lewis simţea nevoia de a fi în preajma unor oameni care emanau o astfel de graţie modestă. Şi voia să afle ce e cu bocancii aceia – de unde proveneau, pe ce drumuri călătoriseră, experienţele avute în ei. Lewis îşi imagină cum – mai târziu, poate în maşină – o întreabă despre ei şi ea îi povesteşte cum a mers pe jos din insula Rügen în Hamburg, ca să scape de ruşi. Întinse mâna spre una din cutiile tocmai aduse, în care erau chestionare, luă unul şi i-l dădu.

— E obligatoriu să completaţi un astfel de chestionar. Scuze pentru neghiobia unor întrebări.

Apoi scoase altceva dintr-un sertar al biroului: un cotor cu bonuri ale Forţelor Armate Britanice. Rupse două şi i le întinse.

— Luaţi-vă nişte pantofi noi cu astea.

Femeia luă bonurile ezitant, ca şi cum nu era sigură de intenţiile lui; poate era un test.

— Vă rog, o încurajă Lewis. Interpreta unui guvernator trebuie să arate corespunzător.

La asta, Ursula îşi pierdu stăpânirea de sine; oftă ca şi cum ar fi dat drumul unei respiraţii îndelung reţinute, apoi se întinse şi luă mâna lui Lewis, strângând-o cu ambele ei mâini şi mulţumindu-i spontan în germană. Apoi îşi luă seama şi spuse în engleză:

— Mulţumesc, domnule colonel. Mulţumesc.

> Englezoi, rusnaci, francezi şi yankei. Englezoi, rusnaci, francezi şi yankei.
> În fiecare zi ne iau ce e al nostru,
> În fiecare zi simţim duhoarea de pe ei,
> Englezoi, rusnaci, francezi şi yankei.
> Englezoi, rusnaci, francezi şi yankei!

Sălbaticii începeau cântecelul încet, apoi o ţineau în crescendo până la acel „yankei!” aproape scuipat-vomat. Cântau mai puţin ca sfidare şi mai mult din nevoia de a-şi abate atenţia de la frigul atotpătrunzător. De data asta, cântecul se

stinse după două reprize.

Ozi se aşeză pe o valiză şi aruncă o carte de rugăciuni în foc. În timp ce flacăra trecea de la verde la albastru şi portocaliu, sălbaticii se traseră mai aproape de marginea focului dintr-o groapă de obuz, ca să-i simtă căldura slabă. Ozi se gândea ce să spună. Obosiseră să se tot mute, dar asta trebuiau să facă.

Biserica abandonată fusese casa lor după ce plecaseră de la Tierpark Hagenbeck, unde locuiseră nedescoperiţi timp de trei luni, în peştera de sub piscul artificial al muntelui cu maimuţe. Casele distruse ale Domnului erau ascunzători sigure, dar aveau limitele lor. Christuskirche avea în acoperiş o gaură prin care intrase o bombă şi o groapă de mărimea unei maşini în altar. Scobitura aceea mare era un loc natural de făcut focul şi copiii fuseseră risipitori cu stranele din lemn tare, iar după ce frigul se înteţise, trecuseră la cărţi, începând cu textele sacre din jurul lor. Cărţile se aprindeau uşor, dar erau un combustibil prost, ardeau rapid şi strălucitor, dând puţină căldură. Dietmar adusese într-o roabă *Operele complete ale lui Walter Scott,* găsite în vechea bibliotecă a universităţii, dar le terminaseră în doar câteva ore. Un milion de cuvinte ca să încălzească cinci copii pentru o singură noapte! Acum nu mai rămăsese nimic de ars. Ozi se uită cum ultimele pagini de imnuri se înnegresc, se desprind şi zboară spre bolta de deasupra, şi se hotărî să acţioneze.

— Ascultaţi, spuse el pocnind din palme. Mâine ne ducem pe Elbchaussee. Lângă fluviu sunt case în care stau englezoii. Case cu gazon până la apă, cu câte o baie pentru fiecare persoană. Englezoii iau toate casele frumoase, dar nu le ocupă pe toate. Uneori pun în faţa casei un semn pe care scrie „Rechiziţionat”, dar casa rămâne goală până vine familia englezoiului. Şi uneori nu mai vine şi casa rămâne goală, se uită că acolo nu stă nimeni. Berti a găsit o casă în care zice că o să ne putem muta curând.

— Mie îmi place aici, în casa Domnului, susţinu Otto. Aici suntem în siguranţă. Şi nu ne zice nimeni ce să facem.

— Nu mai putem să stăm aici, insistă Ozi. Mă treziţi mereu cu tremuratul vostru. O să ne ducem să găsim o casă de bancher grăsan, cu scaune, paturi şi robinete de aur. O să avem fiecare baia lui. Băi suficient de mari ca să-ţi acopere apa genunchii. Nu ca în Hammerbrook, unde îl auzeam pe bătrânul Langermaid de

alături cum se băşeşte în cadă. Apoi, după ce găsim o casă, ne ducem şi-i pungăşim pe refugiaţii ăia din Polonia şi Prusia, din taberele de strămutaţi. Nenorociţii ăia sunt aşa de disperaţi că-s în stare de orice. Toţi vor acte, muncă şi mâncare. Putem să facem negoţ bun cu ei. Ajungem imediat milionari şi ne luăm o vilă a noastră lângă fluviu.

— Şi dacă nu găsim o casă goală? întrebă Otto.

— Atunci primim firimiturile de la masa englezoilor.

Ozi trase aer în piept, impacientat.

— Ernst? continuă Ozi. Te bagi?

Ernst dădu din cap.

— Siegfried?

Siegfried ridică mâna.

— Dietmar, tu te bagi?

Dietmar nu era atent. Îşi trecea degetele peste filigranul unei bucăţi prăbuşite şi crăpate a iconostasului care înfăţişa succesiunea vieţii lui Iisus, în patru scene: naşterea, botezul, crucificarea şi învierea. Dietmar mângâie granitul cioplit alb, încercând să descifreze povestea spusă în acea piatră rece. Purta o vestă de salvare umflată, de care atârnau un fluier şi o lanternă, şi luă lanterna ca să examineze mai atent lucrarea. Bucata se desprinsese din altar la explozie şi se prăbuşise pe podea, despicându-se în jumătate. Ozi avea nevoie de aprobarea lui Dietmar. Părea mai mare decât ei şi cunoştea oraşul.

— Didi?

Dietmar era în continuare preocupat de artefactul religios.

— Ce era asta? întrebă el urmărind cu degetul silueta lui Iisus.

— E Iisus Christos, spuse Otto. Mântuitorul lumii noastre.

Se aşternu o linişte pe jumătate reverenţioasă, pe jumătate incertă.

Dietmar lumină cu lanterna slabă scena botezului.

— De ce are o pasăre pe cap? spuse el începând să se legene pe vine. De ce stă pasărea acolo?

Dietmar voia un răspuns şi era important ca Ozi, liderul lui, să i-l dea. Ozi se uită la porumbelul care plutea deasupra mântuitorului pe jumătate afundat în apă. În mintea lui se amestecară mai multe fragmente de poveşti înrudite, aflate de la mama lui, ca să formeze un răspuns.

— Iisus a trăit într-o barcă plină de animale. Dar lui îi plăceau

păsările. Mai ales vrăbiile.

Dietmar trecuse la Iisus pe cruce, ceea ce îl nelinişti profund.

— De ce îl omoară? întrebă el. De ce îl omoară?

— Linişteşte-te, Didi! Nu e adevărat.

— De ce-l omoară? De ce?

— Era evreu, spuse Siegfried.

— Era evreu, era evreu, repetă Dietmar, ceea ce păru să-l îmbuneze pentru o clipă. Era evreu. Vorbea cu animalele. Trăia într-o barcă.

— Tatăl meu mi-a dat un nume german, nu creştin, spuse Siegfried. Zicea că creştinii sunt slabi.

— Englezoii sunt creştini? întrebă Ernst.

— Englezoii cred în democraciune, şi în regele din Vindsor, spuse Ozi definitiv, vrând să treacă mai departe.

— Cum putem s-avem încredere în englezoi? obiectă Siegfried. Acum ne omoară, în clipa următoare ne dau cioco.

— Ajunge cu atâta trăncăneală! spuse Ozi, cu vocea răguşită de iritare.

În urma fumului şi prafului inhalate în timpul marelui incendiu, rămăsese cu plămânii slăbiţi şi o voce răguşită, şoptită. Englezoii îi răseseră casa şi îi incineraseră vecinii, dar inspirarea prafului morţilor pulverizaţi îi oferise un avantaj neaşteptat: un mârâit scrâşnit care părea să-i sperie pe copii, făcându-i să i se supună, şi să-i amuze sau îngrozească pe adulţi, făcându-i să-i ofere una şi alta. Ozi se ridică în picioare pe valiza lui.

— Eu ştiu, mai bine ca oricare dintre voi, ce-au făcut bombardierele englezeşti când au aprins focul cel mare. L-am văzut şi aproape că mi-au fiert ochii în cap când m-am uitat la el. Am în cap fotografia asta, nu trebuie să mă duc în Einplatz să plătesc ca s-o văd. Văd cum se prăbuşesc pereţii caselor cu fotografii pe ei, văd cum un pian zboară şi se sfărâmă cu un bubuit, pagini de cărţi. Am totul în cap. Uneori imaginile astea îmi vin la sfârşitul zilei, chiar dacă eu nu le chem. Dar eu nu vreau imaginea aia. Acum sunt alte imagini. De exemplu, Henry al Cincilea şi Vrăjitorul din Oz. Şi englezoii nu sunt aşa de răi. Ştiu că au maşini grase şi inutile. Dar ne-au dat şi nişte lucruri bune. Acum nu mai trebuie să ne prefacem fericiţi, ca înainte. Ridică-te, aşază-te şi salută la fiecare patru secunde. Acum poţi să spui ce vrei, fără ca un prieten să-ţi tragă un glonte în cap sau să te reclame. Asta se cheamă *democraciune.* Şi englezoii

glumesc despre orice. Chiar şi despre ouăle Führerului.

Ernst râse tare, dar ceilalţi se uitară unul la celălalt. Chiar şi acum, părea o blasfemie prea mare.

Ozi sări jos de pe valiză şi se îndreptă.

— Eu nu mai stau aici. Hai să mergem.

— Eu nu vreau să plec, spuse Otto. Îmi place casa Domnului.

— Uite ce e, Otto, spuse Ozi. Dacă vrei, poţi să rămâi, dar noi o să facem rost de o vilă cu baie, fir-ar a naibii, şi un pat aşa de moale că de fapt o să te crezi în cer. M-am săturat de gropi în pământ. Şi de biserici. În curând o să trăim precum Kaiserul.

Otto mai avea puţin ca să se lase convins de profeţia lui Ozi, care sări pe ultimii tăciuni ai focului şi îi stinse.

— Cine vine cu mine?

Ernst se ridică primul. Siegfried îşi trase căciula şi spuse:

— Hai să facem baie, fir-ar al naibii.

În sfârşit, Dietmar ridică privirea de la iconostas şi completă noua liturghie:

— Hai să facem baie, fir-ar al naibii.

5.

Toamna se transforma în iarnă şi Rachael simţea cum zilele tot mai scurte nu se mai termină. Cu Lewis care lucra din greu toată ziua şi servitorii ce făceau muncile care în mod normal i-ar fi revenit ei, avea prea puţine lucruri de rezolvat şi prea mult timp în care să le rezolve. Ca şi cum ar fi anticipat asta, Lewis o încurajase să se apuce iar de pian.

— Mi-e dor să te aud cum cânţi, spusese el.

Adăugase că asta „i-ar face bine”. Lewis manifestase întotdeauna un entuziasm autentic faţă de talentul ei şi o considera, cu o loialitate oarbă, mai bună decât era; însă Rachael ştia că, de fapt, el voia ca ea să nu se mai gândească la „acele lucruri nefolositoare”. Astfel că, în fiecare dimineaţă, în timp ce Edmund făcea meditaţii cu Herr Koenig, profesorul găsit de Lewis într-o tabără de refugiaţi, Rachael se ducea să cânte la pianul Bösendorfer.

Faptul că avea un instrument atât de încântător la dispoziţie ar fi trebuit să fie o binefacere, dar nu era aşa de simplu. După

moartea lui Michael, Rachael nu mai cântase la pian. Fiul ei cel mare fusese un elev foarte capabil şi ea asociase pianul cu el mai mult decât cu oricine altcineva. Michael obişnuia să se învârtă mereu în jurul vechii pianine Norbeck (cumpărată cu multă greutate de Lewis din salariul lui amărât de ofiţer de rang inferior), cerându-i să cânte iar şi iar la pian şi voce straniul „Regele Ielelor" al lui Schubert, care, cu nota lui ameninţătoare şi insistentă şi parcursul tragic, povesteşte despre băiatul bolnăvicios care îl roagă pe tatăl lui să călărească mai repede, deoarece e convins că Regele ielelor vine să-i ia viaţa.

Rachael începu cu ceva mai uşor ce ştia pe de rost – „Fata cu părul bălai" de Debussy. Reuşi să ajungă la mijloc, dar apoi se opri. Sugestiile muzicii erau prea puternice, îşi lipi fruntea de marginea capacului şi încercă să se adune. Avea nevoie de o muzică nouă. Cum spusese Lewis în acea primă zi, la Hotelul Atlantic? „Ţara asta are nevoie de un cântec nou". Rachael se repezi la taburetul pianului, în căutarea unor acorduri fără asocieri împovărătoare. Scaunul dublu era plin de partituri dezordonate: un preludiu de Bach (prea familiar), o nocturnă înşelător de dificilă de Chopin (prea melancolică) şi chiar sonata ei preferată a lui Beethoven – ultima lui sonată (prea dificilă). Partea de sus a fiecărei partituri era marcată de o semnătură în cerneală: „C. Lubert". Dacă stăpâna anterioară a casei cântase tot ceea ce semnase, atunci era mai mult decât o interpretă de salon, căci nimeni nu ar fi atacat aceste partituri pentru amuzament fără a avea o tehnică formidabilă. Ideea stârni în Rachael atât curiozitate, cât şi spirit de competiţie; văzu în minte o imagine rapidă cu Claudia Lubert la pian, cântând (bineînţeles) eterica şi complexa Sonată nr. 32, pentru o încăpere plină cu ce îşi imagina Rachael că ar constitui înalta societate germană: boemi, artişti, poeţi şi arhitecţi, împreună cu militari cu cizme înalte. Bineînţeles, în această imagine idealizată, fantomatica rivală era perfectă: Claudia Lubert, o interpretă strălucită şi rafinată, numai echilibru, pasiune şi reţinere. Şi perfect modestă prin felul în care primea aplauzele furtunoase. Scena avea toate detaliile posibile, în afara feţei eroinei.

Rachael alese în cele din urmă o scurtă compoziţie a lui Schumann intitulată *„Warum?".* Nu cunoştea piesa, dar se pricepea la citit partituri, învăţa repede. Pianina şubredă a

părinţilor ei îi oferise posibilitatea de a ajunge departe de lumile provinciale. Ar fi putut să-şi facă din pian o vocaţie, însă căsătoria, copiii şi războiul îi limitaseră evoluţia la cântările de Crăciun şi de zilele de naştere şi la reprezentaţiile ocazionale de la petreceri. Piesa asta părea interesantă. Era suficient de lentă şi aerisită ca să găsească o modalitate uşoară de a accede la ea, iar după ce trecu de simpla stăpânire a liniei muzicale, Rachael dădu de o compoziţie cu pauze profunde şi melodie melancolică şi atractivă. Era ca şi cum ar fi dat de un lac mic, dar foarte adânc. Rachael plonjă în el, cântând piesa la nesfârşit, ca o elevă silitoare care toceşte pentru un examen, hotărâtă să stăpânească materia şi, în ultimă instanţă, să se piardă în ea. Pentru prima oară după luni de zile, simţi semnificaţia a ceea ce îi curgeau prin vene. Găsise un leac neaşteptat în cântat; nu doar că îi abătuse atenţia de la lucrurile nefolositoare, dar Rachael reuşise chiar să uite de ea.

∵

Într-o după-amiază, în prima săptămână a lui noiembrie, Rachael se dusese să repete o oră, înainte ca Lewis să ajungă acasă. Când se apropie de salon, auzi că cineva cântă – prost – „noua ei melodie”. Intră în cameră şi îl descoperi pe Herr Lubert, îmbrăcat cu salopeta lui albastră, aplecat asupra clapelor şi cântând piesa lui Schumann cu concentrarea intensă a cuiva a cărui hotărâre trebuie să compenseze lipsa talentului. Cânta trudit, folosind mult prea mult pedala de susţinere. Iar faţa lui, de obicei atrăgătoare, era abrutizată de efort.

— Herr Lubert?

Acesta se străduia atât de mult să nu greşească încât la început nu o auzi.

Rachael avansă în faţa capacului ridicat, acolo unde el nu putea să n-o vadă, şi îi repetă numele mai tare.

— Herr Lubert!

Lubert tresări din cauza surprizei şi îşi ridică mâinile vinovat a scuză. Se ridică brusc, hârşâind taburetul pe podeaua de stejar, şi coborî capacul deasupra clapelor.

— *Bitte verzeihen Sie mir,* Frau Morgan.

Era prima oară când ea îl auzea vorbind germană.

— Ar fi trebuit să cer voie, continuă el. Iertaţi-mă, Frau Morgan.

Rachael nu ştia ce să spună, şi în tăcerea de o clipă care urmă

îşi potrivi părul, inhibată.

— Întotdeauna repetam jumătate de oră, spuse el. E un obicei vechi… care nu e uşor să moară.

Ea se gândi să-i corecteze exprimarea, dar nu voia să-l încurajeze. Însă Lubert continuă, în maniera lui familiară:

— Eu cânt foarte prost. Indiferent cât repet. Cânt groaznic, ştiu. Dar mă ajută… nu cânt ca să evoluez. Doar ca să… îmi aduc aminte şi să uit. Am auzit că dumneavoastră cântaţi foarte bine. Fiul dumneavoastră îmi spune că sunteţi o pianistă excelentă.

Chiar şi în puţinele şi concisele lor dialoguri, Rachael simţise cum Herr Lubert aruncă cârlige şi o momeşte cu întrebări şi, deşi ar fi vrut să-i răspundă, se retrase pe poziţia ei iniţială, în spatele rândurilor tratatului lor iniţial.

— Credeam că am convenit anumite limite, Herr Lubert.

— Da. Îmi cer scuze. Am vrut să vin să vă cer voie. Dar astăzi m-am întors de la fabrică mai repede. A fost un protest. Simţeam nevoia să uit ziua asta, dar am ajuns să uit de mine. Îmi cer scuze, Frau Morgan.

Din nou, el avansă în tăcerea ei nesigură.

— „Morgan”. Mă întrebam, e un nume obişnuit în Anglia?

— E galez, spuse ea tatonând momeala.

— Tara Galilor, reflectă Lubert. Am auzit că e o ţară mică, dar minunată.

— A fost suficient de mare ca să fie bombardată.

Cât de iritant era să se trezească prinsă în acest rol – unul dintre multiplele roluri pe care Rachael se trezea că le joacă, fără chef, cu oamenii: Mama Suferindă, Soţia Distantă şi Ocupanta Laconică. Acest ultim rol era cel mai greu de simulat, iar Lubert nu părea prea convins de el – sau nici nu-l lua în seamă. Lubert lăsă pur şi simplu să treacă sarcasmul ei, dând din cap înţelegător, şi ei nu-i rămase altceva de făcut decât să roşească în faţa umilinţei încasate şi a amabilităţii lui.

— Voi vorbi cu colonelul Morgan să vă permită să folosiţi pianul, spuse ea cu cel mai conciliator ton pe care îl putu găsi.

— Mulţumesc, Frau Morgan… v-aş fi foarte recunoscător.

Lubert zâmbi, părând să manifeste o recunoştinţă sinceră.

— Văd că soţia dumneavoastră cânta? întrebă Rachael arătând spre semnăturile de pe partituri.

— Claudia avea multe talente… Era…

Lubert tăcu. Pomenirea soţiei lui îl descumpăni. Lăsă garda jos şi aroganţa lui însufleţită se evaporă.

— Claudia era complet afonă. Mama ei era pianista.

Vestea o uşura pe Rachael, dar destrămarea iluziei soţiei perfecte şi strălucite a lui Lubert îi stârni şi mai mult curiozitatea. Felul în care el vorbise despre ea, expresia din ochii lui când făcuse asta, ezitarea dintre cuvintele lui...

— Mă întrebam ce înseamnă titlul acestei piese? *„Var-um?”* Înseamnă „de ce”?

Pronunţarea, la fel ca întrebarea, era o concesie. Până acum, Rachael refuzase cu încăpăţânare să transforme W-urile autohtone în V-uri.

— Nu există o traducere exactă. Înseamnă „de ce?”, dar mai degrabă „de ce s-a întâmplat asta? Din ce motiv?” Ceva de genul acesta, cred.

— E... minunată.

— E... sublimă.

Rachael aprobă dând din cap. Piesa era divină. „Totală”, cumva. Însă, aşa cum un călător îşi dă seama dintr-odată că s-a avântat prea mult pe un drum necartografiat dintr-un teritoriu necunoscut, Rachael îşi consultă busola interioară şi îşi înfrână paşii.

— Voi vorbi cu colonelul Morgan, spuse ea.

După care se înclină uşor şi se retrase din cameră.

∵

Edmund îşi trecu mâna peste cotoarele cărţilor din bibliotecă, lumi întregi aflate la vârfurile degetelor lui. Nu căuta o carte de citit – atingerea era suficientă deocamdată – încerca doar să evalueze noul lui teren de joacă. Cu camerele ei spaţioase şi misterioase, cu mobila ei *science fiction* şi întâlnirile imprevizibile, casa îi oferea toate poveştile şi incidentele de care avea nevoie. Într-adevăr, era mai puţin o casă şi mai mult un decor viu şi organic al unei piese de teatru în care el avea rolul principal; în timp ce mama lui păşea ca o dublură agitată, Edmund umbla, împreună cu camaradul lui, Cuthbert, dintr-o cameră în alta, ca un protagonist al unui mister pe care era destinat să-l soluţioneze.

În mod evident, adversarul lui pe această scenă era Frieda, iar acţiunile ei, în loc să-l îndepărteze, o făceau şi mai ispititoare. Imaginea acelei prime întâlniri de pe scări – întrezărirea a ceva

ce el nu înţelegea, dar ar fi vrut să mai vadă – îl atrase spre baza scărilor familiei Lubert, în speranţa ca asta să se întâmple. Darul oalei ei de noapte pline părea un avertisment, dar şi o invitaţie. Ar fi trebuit să-l dezguste, să-l avertizeze în privinţa unui pericol (Edmund se întreba dacă ar trebui să reclame părinţilor comportamentul ei), dar el ştia că asta îl duce spre ceva interesant, ca un pod şubred care traversează o râpă spre o junglă deasă şi exotică, plină de mirosuri şi sunete secrete. Până şi vasul de Delft plin cu urina ei mirosise misterios şi scosese un sunet incitant în timp ce îl vărsa în veceu.

— Cauţi o carte anume?

Herr Lubert intrase în încăpere în drum spre salon, încă îmbrăcat cu salopeta lui albastră. Dacă Frieda era adversarul lui Edmund, atunci scânteietorul Herr Lubert era surprinzătorul lui aliat. Nu părea să aibă nimic din trăsăturile germane expuse atât de categoric în ghid. Nu era nici arogant, nici mândru, doar încrezător şi prietenos; nu era serios sau taciturn, avea o anumită bună dispoziţie, iar expresia lui – ochii licăritori, nările mobile şi gura cu colţuri ridicate – era mereu pe punctul de a râde. De fapt, în ultimele câteva săptămâni, Edmund descoperise că îi plăcea acest german, care părea sincer interesat, voind să afle totul despre Ţara Galilor („Cum e ţara asta?"), viaţa din timpul războiului („Tatăl tău a fost plecat mult timp?"), întrebând chiar dacă mama lui se instalase confortabil („Aş vrea să se poată simţi bine aici.") Şi cunoştea multe. Ultima oară când Edmund se întâlnise cu el în hol, Herr Lubert îi explicase că soldaţii de plumb cu haine roşii cu care se juca el pe scări erau după modelul trupelor trimise de Regele anglo-german George al III-lea ca să lupte cu americanii rebeli.

— Mă uitam doar, spuse Edmund. Toate sunt în germană?

— Cele mai multe. Dar unele sunt în engleză. Mai ales cărţile pentru copii. Eşti binevenit să citeşti orice carte de aici. Şi dacă vei căuta suficient, vei găsi o încăpere secretă.

Herr Lubert adoptă un aer conspirativ, se uită peste umeri să vadă dacă nu vine vreo servitoare sau mama, apoi îşi trecu degetul peste al doilea şir de rafturi şi se opri la o carte de la jumătatea lui. O scoase afară şi îi arătă lui Edmund coperta înfăţişând o schiţă în cărbune, cu patru siluete într-o şaretă şubredă, care încercau să fugă de un pericol nevăzut, şi intitulată *Vom Winde verwent.*

— *Pe aripile vântului,* spuse el. Era cartea preferată a soţiei mele.

Apoi tăcu şi, pentru o clipă, deveni trist şi meditativ. Asta îi aminti lui Edmund de reveriile mamei lui, dar Herr Lubert îşi reveni rapid şi continuă.

— Am văzut filmul ăsta în primii ani ai războiului. Ei nu i-a plăcut la fel de mult precum cartea. Ne-am certat în privinţa asta. Dar mie mi-a plăcut enorm. Clark Gable. „Sincer, draga mea, nu-mi pasă deloc!”

Edmund nu cunoştea această replică, dar îi plăcea faptul că Lubert putea să imite accentul american şi să spună „nu-mi pasă” cu atâta plăcere şi stil.

— Ai văzut filmul ăsta?

— Mama l-a văzut, spuse Edmund. Împreună cu mătuşa mea.

— E un film foarte palpitant. Mama ta îmi aminteşte puţin de actriţa Vivien Leigh. În fine. Uită-te în golul de acolo.

Lubert arătă spre spaţiul rămas pe raft, băgă mâna în el şi scoase o cutie viu colorată de trabucuri cubaneze. Apoi o împinse înapoi şi puse cartea la loc.

— Să nu spui la nimeni. Nici măcar soţia mea nu ştia despre spaţiul ăsta. Bărbaţii trebuie să aibă secretele lor.

∵

Mai târziu, Edmund o ajuta pe mama lui să verifice vasele care sosiseră în sfârşit, cu o lună întârziere, şi zăceau întinse pe masa din sufragerie, ca un model al unui oraş futurist. Tocmai terminase de numărat serviciul de masă verde-salvie, impresionând-o şi tulburând-o pe mama lui prin modul în care număra până la doisprezece într-o germană sigură şi corectă. Rachael numărase jumătate din tacâmuri, uşurată că acestea sosiseră şi că nu va mai trebui să accepte oferta lui Herr Lubert de a folosi între timp serviciul lui din argint masiv, într-adevăr minunat.

— Mamă. Cum arată Vivien Leigh?

— Vivien Leigh?

— E frumoasă?

— De ce întrebi?

— Pentru că Herr Lubert a spus că semeni cu ea.

Edmund împărtăşise acest lucru în speranţa că avea s-o îmbuneze pe mama lui faţă de fostul stăpân al casei, dar din cine ştie ce motiv asta o făcu să roşească, arţăgoasă. Poate că

Vivien Leigh era urâtă.

— Când ai... sau mai degrabă *de ce* ai vorbit cu Herr Lubert?

— Voia doar... să-mi arate nişte lucruri.

— Ce lucruri?

— Nişte... jucării şi nişte cărţi.

— Nu trebuie să-l încurajezi, Edmund. Dacă suntem prea familiari, situaţia o să devină stânjenitoare.

— Dar pare foarte drăguţ... A...

— Dacă cineva pare drăguţ, nu înseamnă neapărat că şi e, spuse Rachael. Trebuie să fii atent să nu vorbeşti prea mult cu el sau cu fiica lui. Asta ar crea resentimente.

Edmund dădu din cap. În niciun caz nu avea de gând să-i spună mamei sale de tratativele lui viscerale cu Frieda. Dacă era tulburată de afabilitatea lui Herr Lubert, sigur ar fi explodat în faţa farselor fiicei lui, care îi arăta chiloţii şi îi oferea oala de noapte.

— Pot să mă duc să mă joc în grădină?

— Bine. Dar nu te îndepărta prea mult. Şi ia-ţi bluza. E frig.

∵

În drum spre ieşire, Edmund dădu peste Heike, care încercase să fugă neobservată, în vârful picioarelor, de la un etaj la altul. *„Guten Morgen, kleine Mädehen”,* spuse Edmund când Heike se repezi pe lângă el, încercând o combinaţie de cuvinte proaspăt învăţate. Îi plăceau aceste cuvinte germane: erau oneste şi precise, iar când le legai laolaltă aveau o muzică percutantă.

Heike făcu o reverenţă şi apoi îşi reluă urcarea la etaj, deosebit de amuzată de ceva.

Edmund intră în seră şi ieşi pe uşa de sticlă. Traversă gazonul în fugă, spre rododendronul care forma graniţa naturală a domeniului. Plantele erau de trei ori mai înalte decât el şi suficient de mari ca să conţină între ele o lume, cu o încâlceală matură de alei întretăiate. Florile lor târzii trecuseră de apogeu şi se îndreptau spre moartea lor anuală, însă erau încă suficient de atrăgătoare ca să amintească de o junglă adevărată, iar Edmund intră în tufăriş ca un Pizarro sau Cortés, respingând crengile cu o macetă imaginară şi abandonându-se acestei fantezii, până când ajunse la un gard de plasă de sârmă – graniţa artificială a domeniului.

În faţa lui se întindea o porţiune de pajişte accidentată, având de o parte fluviul care amintea şi de izolarea, şi de apropierea

lor faţă de consecinţele brutale ale războiului. Câmpul era presărat cu tufişuri şi petice de pământ goale. În celălalt capăt al său, nişte grajduri şi coteţe de găini fuseseră transformate în bordeie de locuit. Lângă aceste colibe, Edmund văzu nişte siluete în jurul unui foc mic – păreau să fie copii. Iar în mijlocul pajiştii stătea un măgar costeliv şi nemişcat, cu burta umflată.

Edmund sări gardul şi o luă peste câmp, ca să vadă mai bine animalul. În ciuda apropierii lui, acesta rămase complet nemişcat, fără să tresară, cu coada inertă. Avea gâtul plin de răni şi părea că abia mai are putere să-şi susţină capul; oasele proeminente păreau că o să-i iasă prin pielea obosită. „Sărmanul măgar”, spuse Edmund. Ochii i se umeziră, în faţa stării disperate şi a expresiei pe măsură a acestei făpturi. Rămase surprins de lacrimile lui. Nu vărsase lacrimi nici măcar pentru fratele lui, şi iată-l plângând pentru un animal atât de fără valoare, şi încă unul german – deşi nu era sigur dacă animalele au naţionalitate. Băgă mâna în buzunar şi scoase o bucată de zahăr pe care o luase din bucătărie atunci când Greta era undeva la etaj. O puse sub gura măgarului, dar nici măcar zahărul nu-i stârni vreo reacţie.

— *Mein Mittagessen!*

Edmund se întoarse când auzi acel strigăt şi se trezi în faţa unei fantome nebuneşti a unui băiat cu căciulă rusească şi halat care se îndrepta spre el, vorbind în germană, cu o voce răguşită şi hârşâită. În urma lui, la câţiva metri, veneau alţi copii.

— *Finger weg!* strigă băiatul.

Avea un ton agresiv, dar Edmund nu se simţi ameninţat; comportamentul lui avea ceva comic şi afectat: băiatul juca puţin o scenă pentru banda lui. *„Das ist mein Mittagessen!”,* repetă el, şi Edmund îşi retrase mâna de sub gura măgarului. Ceilalţi copii se apropiară şi se opriră în spatele liderului lor cu păr încâlcit, care acum îi dădea ocol lui Edmund, amuşinând aerul din jurul lui. Copiii erau îmbrăcaţi într-o varietate de haine care arătau de parcă ar fi fost înşfăcate în grabă din camera cu costume ale unei trupe de vodevil. Edmund se simţi dintr-odată strident în hainele lui perfect normale – pantofi maro, ciorapi de lână trei sferturi, pantaloni scurţi gri, cămaşă cu pătrăţele şi bluză cu anchior –, iar banda începu să-i dea ocol, atingându-l. Unul dintre ei, un băiat cu o vestă de salvare umflată, chiar se aplecă să atingă bombeul strălucitor al lui Edmund, apoi îl

împunse în coaste, ca o avangardă a unei civilizaţii străvechi trimise să intre în contact cu o fiinţă din viitor, care vrea să vadă dacă aceasta este reală.

— *Englisch?* întrebă liderul.

— Da, răspunse Edmund.

Se opriră cu toţii, la auzul acestui răspuns dintr-un singur cuvânt.

— Da! repetă liderul cu căciulă extravagantă, încercând să imite pronunţia clară a lui Edmund.

— Da! repetară copiii sălbatici.

— Să te fut în cur, căpitane! spuse băiatul dintr-odată.

Edmund fu uluit de neruşinarea băiatului, care folosea cuvinte interzise. Îi veni să râdă, dar se abţinu.

— La dracu' naibii de avortoni căcat şi pizde! Sunteţi nişte jeguri afurisite şi proaste de nemţălăi, căcat!

Băiatul continua să arunce ocări în engleză, de parcă ar fi fost grenade. Apoi îi făcu semn lui Edmund să reacţioneze la pronunţia lui – şi chiar s-o corecteze.

— Tu. Tommy... Zi tu „la naiba!" Tu.

— La naiba, spuse Edmund.

Îi făcu plăcere s-o spună, ca şi reacţia pe care o obţinu. Un cor de „la naiba" se auzi din partea bandei, iar liderul ei făcu un efort intens de a pronunţa perfect:

— Laa... naiba! Laa naiba. Mai zi „laa naiba", *bitte*!

— La naiba, spuse Edmund. La naiba şi... pişat... şi... căcat şi poponar!

— Pişat *und* căcat! Pişat *und* căcat! *Und* poponar!

Edmund dădu din cap, aprobând pronunţia. Schimbul cultural părea să meargă bine şi toată lumea se relaxă. Liderul radia, însă băiatul cu vestă de salvare voia şi altceva decât înjurături şi continuă să-i dea ocol lui Edmund, mângâind bluza de Shetland cu un rânjet invidios şi murmurând cuvinte pe care Edmund nu le auzea. Liderul se răsti la Vestă de Salvare:

— Didi! *Lass ihn in Ruhe!*

Arătă spre el, apoi îi făcu semn să se dea la o parte, însă Vestă de Salvare fie nu se putea opri, fie nu auzi, pentru că începu să tragă de vesta lui Edmund şi, chiar dacă acesta încercă s-o respingă, mâna scheletică continuă să se agaţe cu disperare, întinzând şi deformând bluza, în timp ce Edmund încerca să se desprindă. Apoi, neştiind prea bine ce face,

Edmund îl prinse pe băiat de umeri şi îl ridică de la pământ cu o uşurinţă care îl şocă şi îl inspiră în acelaşi timp. Timp de câteva secunde, îl ţinu pe băiat în sus, răsucindu-l în aer, apoi îi dădu drumul şi îl împinse dintr-o singură mişcare. În clipa în care ateriză, Vestă de Salvare se repezi iar la Edmund, scoţând un sunet grav şi bolborosit. Îşi îndoi degetele ca pe nişte gheare şi începu să dea spre faţa lui Edmund cu unghiile lui crăpate şi murdare. Ceilalţi copii formară în jurul lor un amfiteatru, strigând şi chiar mârâind. Vestă de Salvare îl prinse pe Edmund pe după gât şi încercă să-i tragă capul în menghină, dar nu avea deloc putere, doar o energie nervoasă care se risipea rapid, şi Edmund ajunse cu uşurinţă deasupra lui, ţintuindu-l de pământ, cu un genunchi pe pieptul lui. Vestă de Salvare se răsuci, se zvârcoli şi scuipă, dar nu ajungea la Edmund. În jurul lor, râsetele se transformaseră în ţipete frenetice *„Bring ihn um”* şi Edmund îşi dădu seama că aceşti copii nu îl aclamau pe al lor, îl aclamau pe el, cerându-i prin ţipete şi gesturi de împungere să-l termine. Vestă de Salvare încetă să se mai zvârcolească. Epuizat sau resemnat, rămase întins, pregătit să accepte orice îi va aplica Edmund. *„Bring ihn um”* strigau copiii, iar Edmund ştiu ce înseamnă acest cuvânt fără să-i trebuiască traducere. Liderul avansă şi îi dădu lui Edmund un băţ cu care acesta să-i dea lovitura finală. Edmund îl luă din politeţe, dar nu avea de gând să-l folosească. Ridică genunchiul de pe băiatul copleşit şi se trase în spate, în timp ce acesta se târa la o parte, în râsetele batjocoritoare ale pretinşilor lui prieteni.

Liderul se uită la Edmund cu o admiraţie amuzată, în timp ce acesta îşi scutura de praf pantalonii scurţi.

— Bun englez, spuse el. Englez al dracu’ de bun. *Ich heisse Ozi.*

Edmund întinse mâna:

— Edmund, spuse el.

Ozi se uită la mâna lui Edmund, dar nu i-o strânse; doar o privi lung şi apoi începu o conversaţie cu altcineva.

— *Mutti. Er ist in Ordnung. Er ist ein guter Tommy. Er wind mir helfen.*

Apoi păru să aştepte un răspuns, o aprobare din partea unui spirit călăuzitor, înclinând capul într-o parte, apoi, părând că-l primeşte, dădu din cap.

— Tommy bun, adu ţigări.

Băiatul trase dintr-o ţigară imaginară şi arătă spre pieptul lui.

— Ţigări, spuse el din nou.

Îşi frecă stomacul cu speranţă, arătând spre grajdurile unde ardea focul şi unde se învârteau alte siluete.

— Tu adu. *Das ist mein Hans.*

Apoi privi peste câmp, spre graniţa de gard a vilei Lubert, şi întrebă:

— *Ist das dein Haus?*

Edmund, care nu dispunea de nuanţele necesare pentru a explica complicata relaţie de proprietate, dădu din cap şi răspunse şi el în germano-engleză:

— *Das ist* casa mea.

∵

Lewis asculta cu jumătate de ureche atunci când Rachael ridică, în timpul cinei, chestiunea dacă Lubert să cânte sau nu la pian.

— Crezi că ar trebui să-l lăsăm? Eu nu sunt foarte sigură, îmi fac griji că asta ar complica situaţia.

— De ce s-o complice? întrebă Lewis.

— Nu ştiu. Ar putea să transmită un semnal greşit. Nu vreau să fiu rea. Dar dacă permitem un lucru, o să ajungem să permitem totul. Poate că ar fi mai sănătos pentru noi toţi să rămânem în apartamentele noastre. Fiecare la locul lui. Nu ştiu.

Nu ştiu. Era sufixul şi prefixul a jumătate din gândurile lui Rachael. Această indecizie începea să devină caracteristica ei. Şi Lewis nu o ajuta. Măcar o asculta? Rachael îl vedea că e preocupat. Preocupat de cei ocupaţi. Mintea lui era împărţită în două zone, cea mare, de departe cea mai interesantă, fiind zona muncii, cu subdiviziunile ei solicitante. Lewis era în regulă, atâta timp cât cealaltă zonă – zona domestică locuită de ea şi de Edmund, de familia Lubert şi de servitori – putea să-şi poarte singură de grijă, cu o contribuţie minimă din partea lui. Rachael ar fi trebuit să-l întrebe cum a fost la lucru, ştia că asta e mai important; însă, măcar de data asta, voia ca Lewis să interacţioneze cu domeniul ei, oricât de mic era el.

— Ei bine?

— Cum crezi tu, draga mea, spuse el. Nu văd ce rău ar putea să facă.

Rachael se uită la el şi, detectând încercarea de eschivare, continuă:

— Când crezi că ar fi momentul potrivit? Dimineaţa, înainte să meargă la lucru? Sau după-amiaza? Seara probabil că nu ar fi convenabil.

Lewis lăsă jos cuţitul şi furculiţa, ca să arate că gândeşte.

— Lasă-l să cânte jumătate de oră, când îţi convine ţie.

Rachael îşi dădea seama ce face el. Juca un meci de tenis cu cineva care avea mai degrabă nevoie de antrenament decât de o înfrângere la scor. Lewis ar fi putut să paseze fără drept de apel, dar voia ca ea să rămână în joc, aşa că returna frumos şi ordonat în partea dreaptă a terenului, lăsându-i spaţiu să trimită înapoi. Era modul lui de a nu juca deloc.

Rachael se întrebă de ce era totul atât de dificil. Îi lăsase lui Lubert impresia că se bucură că el va cânta. Chiar se bucura că el va cânta, nu-i aşa? Şi ştia foarte bine că pe Lewis asta nu-l deranjează. Rachael ar fi putut să-şi dea acordul chiar atunci, în faţa pianului, fără să-l mai deranjeze pe soţul ei, aşa că la ce bun această conversaţie absurdă şi constipată care îl deranja? De ce să se aştepte ca el să soluţioneze dispute neînsemnate referitoare la piane şi plante, când el se confrunta cu oameni care aveau nevoie de mâncare şi haine? Rachael ştia că e nerezonabil, dar nu se putea abţine.

— Foarte bine. Atunci o să-l informez pe Herr Lubert că poate cânta... în fiecare după-amiază. La ora 4. Timp de jumătate de oră. O oră.

Şi doar rostirea acestor cuvinte i se părea o realizare crucială.

— Bun, spuse Lewis cu o anumită uşurare. Atunci aşa rămâne.

O vreme continuară să mănânce toţi trei în linişte. Lewis termină primul, puse cuţitul şi furculiţa în partea dinspre el a farfuriei şi apoi îşi tamponă gura cu un şervet de damasc. Bătu cu palma în braţul scaunului.

— Mă bucur să văd că imprimi casei personalitatea ta. Scaunele astea sunt mai bune decât chestiile alea de piele.

Făcu scaunul de răchită să scârţâie şi să trosnească, manifestându-şi aprecierea. În realitate, Rachael schimbase prea puţin, dar o lăsă aşa.

— Cum ţi se pare personalul? continuă el în acel mult prea evident mod compensator.

— Încă se uită la mine ca şi cum n-ar înţelege nimic din ce spun.

— Nu vrei să asişti la meditaţiile lui Ed? Să prinzi câteva

cuvinte de bază?

— A, eu cred că ei mă înţeleg foarte bine. Doar că nu vor să înţeleagă. Uneori mi se pare că râd toţi de mine.

Lewis nu comentă. Se întoarse spre Edmund, care se juca cu mazărea din farfurie.

— Şi cum merge treaba cu Herr Koenig? *Sehr gut?*

Rachael îşi turnă un pahar de apă ca să-şi potolească iritarea, apoi începu să strângă farfuriile, uitând că acum asta era treaba altcuiva.

Edmund, care terminase de mâncat, monta propriile lui bătălii: mazărea debarca pe sos, formând un cap de pod acolo, apoi avansa spre continentul de piure.

— *Sehr gut, Vater.*

Lewis râse.

— Eşti aici de o lună, spuse el, şi deja ai o pronunţie mai bună ca mine.

— Dar de ce învăţ germană dacă nu avem voie să vorbim cu ei? întrebă Edmund.

— Poţi să vorbeşti cu ei, Ed. De fapt, chiar te încurajez s-o faci. Cu cât ne înţelegem mai bine, cu atât mai rapid punem lucrurile la punct aici.

— Cât o să dureze ca să punem lucrurile la punct?

De data asta Lewis se uită la Rachael. Trebuia să-şi calibreze răspunsul cu grijă.

— Optimiştii spun 10 ani. Pesimiştii spun 50.

— Atunci, cu siguranţă, tu spui că o să dureze cinci, spuse ea.

Lewis zâmbi concesiv: ea îl cunoştea prea bine.

— Deci, Ed, ai reuşit să vorbeşti cu Frieda?

Edmund scutură din cap.

— E puţin mai mare decât mine, spuse el.

— Poate ar trebui să jucăm toţi canastă sau cribbage într-o seară. Sau să ne uităm la un film la proiector.

Heike intră în cameră cu o tavă pe care să strângă farfuriile. Servitoarea se mişca cu obişnuita ei nervozitate, încercând să intre şi să iasă cât mai repede posibil, ca o rândunică venită să fure seminţele păzite de un fermier.

— Delicios, Fräulein Heike, spuse Lewis în germană.

— Eşti delicioasă, Fräulein Heike, îl copie Edmund tot în germană, fără să-şi dea seama de greşeală.

Heike îşi înăbuşi un chicotit, se înclină şi strânse farfuriile,

oprindu-se la Rachael, care mâncase mai puţin de jumătate din ce avea în farfurie.

— *Sind Sie fiertig,* Frau Morgan?

Rachael îi făcu semn să ia farfuria.

Edmund se uită la servitoare cum duce farfuriile la lift şi le bagă înăuntru. Heike trase de frânghie şi farfuriile fură lăsate în jos de un scripete acţionat de o mână nevăzută.

Rachael aşteptă ca Heike să iasă din cameră, ca să poată vorbi.

— Ai văzut? A făcut-o iar. Zâmbea afectat.

— E nervoasă, asta e tot. E îngrozită că o să facă o greşeală şi o să-şi piardă slujba. Toţi germanii care au slujbă stau ca pe ace.

— De ce ţii neapărat să-i aperi tot timpul?

Lewis dădu din umeri. După standardele lui, era aproape o expresie de disperare. Scoase tabachera, o deschise şi-i oferi o ţigară.

Rachael ar fi vrut o ţigară, dar refuză.

— O să-mi fumez ţigara după aceea.

Lewis bătu capătul ţigării, o puse în gură, o aprinse şi inspiră adânc, scoţând fum pe nas cu un pufăit relaxat.

Scârţâitul scripeţilor anunţă sosirea budincii cu liftul.

— Liftul merge până la etajul familiei Lubert? întrebă Edmund.

— Aş prefera să nu te joci cu liftul, Ed, spuse Rachael. Nu e o jucărie.

Edmund dădu din cap.

— Când ne întoarcem în Anglia, întrebă el, o să avem servitori, cum avea mătuşa Clara?

— Doar oamenii foarte bogaţi o să-şi permită servitori acum, spuse Lewis.

— Dar Herr Lubert are servitori, şi el lucrează la fabrică.

— Asta doar până e exonerat. După ce-o să fie exonerat, poate să fie iar arhitect.

— Exonerat? întrebă Rachael.

— Că... nu a avut legături cu naziştii.

— Nu a fost exonerat deja?

— Sunt sigur că e doar o formalitate.

— Ei bine, credeam că măcar o să verifici înainte.

— Lubert e curat. Nu-ţi face griji din cauza asta.

— Dar tu n-ai cum să ştii.

— Barker a făcut verificări suplimentare. Nu l-aş fi lăsat

niciodată să stea aici dacă ar fi existat cel mai mic indiciu de ceva urât. Rachael… te rog.

Edmund decise să folosească momentul ca să spună noapte bună. Era una dintre acele conversaţii în care Adulţii nu îşi doreau Copiii prin preajmă.

— Pot să cobor acum? întrebă el.

— Da, sigur, răspunse Rachael.

Edmund o sărută, iar tatăl lui îi ciufuli părul.

— Fă doar ce ştii c-aş face şi eu, spuse el.

∵

În timp ce ieşea din cameră, Edmund auzea cum părinţii lui reluau conflictul nesoluţionat. Vocile lor urcau şi coborau, scoţând acele accente încordate de pledoarie sau justificare, cum făceau uneori. O ceartă a părinţilor era paravanul perfect. Urcă la etaj să-l ia pe Cuthbert, găsi un creion şi hârtie în biroul lui şi se duse cu ele la uşa liftului de la primul etaj, chiar în faţa dormitorului părinţilor lui. Ridică uşa culisantă, dând la iveală frânghia care se legăna în golul puţului care parcurgea cele trei niveluri ale casei. Trase de ea şi, după câteva clipe, liftul veni de la bucătărie. Edmund îl puse pe Cuthbert pe platformă, mâzgăli un bilet şi îl băgă sub căciula de blană de urs a grenadierului.

— Găseşte cât de mult zahăr poţi, căpitane, şi adu-l la bază.

— Sunteţi sigur că e voie, domnule?

— Fă ce-ţi spun, Cuthbert, aşa, bravo. Ne întâlnim la ora douăzeci, la subsol. Ai grijă pe drum la Adulţi.

— Da, colonele.

Edmund trase de frânghie şi, după câteva secunde, Cuthbert coborî. Edmund închise uşa culisantă şi coborî în vârful picioarelor scările către bucătărie, călcând doar pe covor ca să-şi înăbuşe paşii.

În bucătărie o găsi pe Heike, care frământa aluatul şi cânta melodia de la radio; era o melodie în engleză, cântată de o femeie cu voce răguşită şi accent străin, iar lui Heike îi făcea mare plăcere să imite mârâitul grav al cântăreţei.

— *Guten Abend,* Fräulein Heike.

Servitoarea ţipă scurt la intrarea surpriză a lui Edmund, apoi se comportă ca şi cum ar fi fost prinsă în timp ce asculta emisiunile inamicului. Închise radioul şi îşi şterse mâinile de sort.

— *Guten Abend,* Herr Edmund.

Edmund se duse direct la lift. Ridică uşa, scoase biletul de sub

Cuthbert şi i-l întinse lui Heike, care se uită la el şi citi cu voce tare: *„Zucker?”*

— *Bitte.*

Heike mimă dezaprobarea, dar îi făcea plăcere să ia parte la joc. Se duse la cămară şi se întoarse cu trei bucăţi de zahăr. Le aşeză pe o farfurie şi, înţelegând jocul, puse farfuria în lift, lângă soldatul păpuşă. Edmund îi ordonă lui Cuthbert:

— Du proviziile la bază, căpitane.

— Da, colonele.

Trase de frânghie, închise uşa, îi mulţumi lui Heike şi urcă scările în fugă, ca să-şi întâmpine eroul. Când ajunse la primul etaj, deschise larg uşa liftului, dar platforma nu era acolo. Trase de frânghie iar şi aşteptă, dar nu mişca nimic. Mai trase încă o dată şi aşteptă. Tot nimic. Îndrăzni să bage capul în puţul liftului, ca să se uite în jos. Nu se vedea decât negru. Îşi răsuci capul ca să privească în sus şi văzu partea de dedesubt a liftului, care se oprise la etajul de deasupra, la apartamentul familiei Lubert. Poate că Herr Lubert interceptase transportul şi credea că zahărul era pentru el. Nu conta. Edmund era mulţumit ca zahărul să le rămână lor. Aveau nevoie de calorii. Scoase capul din puţ, trase de frânghie încă o dată şi de data asta se mişcă: liftul începu să coboare. Frânghia vibră şi platforma coborî, scârţâind din roţi. Când apăru în câmpul vizual şi opri în dreptul uşii, Edmund îşi dădu seama imediat că ceva nu era în regulă: capul lui Cuthbert lipsea. Luă trunchiul decapitat de pe platformă şi îl examină. Din golul unde fusese capul atârnau lână albă şi umplutură galbenă. Era posibil să i se fi prins capul la lift – nici nu era prins foarte bine – şi să cadă în puţ, dar mecanica procesului nu părea în regulă. Abia atunci observă Edmund că zahărul de pe farfurie dispăruse.

∵

Lewis se dezbrăcă încet, aşteptând un semnal, un semn din partea lui Rachael că în noaptea asta puteau să facă dragoste. Se opri în uşa cămăruţei lui pentru haine, în pantaloni, şi îşi scoase cămaşa, nasture cu nasture, oprindu-se să se uite la ceva de la mânecă, prefăcându-se că e acolo un fir de aţă desprins, prelungind secundele pentru ca Rachael să poată pune capăt jocului. Existase o vreme când acest dans subtil nu era necesar, când ea iniţia lucrurile la fel de des ca el şi când lui îi era uşor să ceară; însă acum, dintr-odată, toată treaba asta

necesita capacitatea de a interpreta şi înţelege nuanţele unui dialect pe care Lewis nu îl mai vorbise de peste un an.

Lewis îşi scoase cămaşa şi rămase acolo, gol de la talie în sus. Se întâmpla rar ca ei să facă dragoste odată ce se îmbrăcaseră cu hainele de noapte. Dacă el se grăbea prea tare să-şi ia pijamalele, ea ar fi luat asta ca pe un semn să închidă taraba pentru noaptea aceea. Trebuia să se folosească de şansa acelui moment de dezbrăcare sau a celui imediat de dinaintea lui, când unul dintre ei – de obicei el – putea sugera să aibă un moment special. Din cauza asta, a face dragoste iarna era şi mai dificil. Rachael era friguroasă şi, după primii lor ani de căsătorie, de obicei nu zăbovea mult între hainele de zi şi cele de noapte; deşi camera era încălzită – de fapt, întreaga casă era menţinută cu uşurinţă la o temperatură care dezminţea frigul de afară –, Lewis trebuia să acţioneze înainte ca aerul dintre ei să se răcească prea tare. Faptul că el o apărase pe servitoarea chicotitoare şi apoi chestiunea statutului incert al lui Lubert o supăraseră, însă Lewis era hotărât. Această secetă trebuia să ia sfârşit. Trebuia să acţioneze.

Rachael era la măsuţa de toaletă, rămasă doar în furou. Cu o mână îşi dădea părul pe spate, cu cealaltă se demachia. Lewis se uită la ea cum îşi face ritualul obişnuit, cu braţele dezgolite şi umerii mici şi drepţi, chinuindu-l cu frumuseţea lor.

— Vrei să...

Vocea lui se stinse.

Rachael deschisese unul dintre micile sertare ale măsuţei de toaletă, unde găsi un colier cu granate înlănţuite, care zornăiră şi pocniră atunci când ea le ridică în lumina veiozei.

— Probabil că a fost al... ei.

Îşi puse pietrele reci la gât, apoi pe palma deschisă, simţindu-le greutatea.

— Sunt frumoase.

— Draga mea? Vrei să avem un...?

Lewis spusese asta cu mai multă fermitate, cu mai multă energie ca de obicei. Oare nu făcuseră cândva un jurământ să-şi cinstească unul altuia trupul? Lewis era pregătit să folosească această replică, dacă ea îl refuza acum.

Rachael puse jos colierul şi aruncă o dischetă de vată murdară în coşul de gunoi.

— Ai o chestie din aia?

Expresia ei era neutră, nesugerând nici dorinţă, nici neplăcere. Dar era suficient. Lewis simţi imediat cum se pune în mişcare. Ameţit de nerăbdare, scotoci prin trusa de ras, în căutarea prezervativelor distribuite împreună cu ţigările tuturor militarilor din Germania. Toate dorinţele şi dependenţele unui soldat erau acoperite.

Lewis o văzu pe Rachael, în furou, cum se ridică şi se strecoară sub aşternuturi. În continuare, mişcările ei nu trădau niciun fel de emoţie sau măcar nerăbdare, însă lui nu-i păsa. Lewis rupse un prezervativ din banda de şase bucăţi şi se îndreptă spre pat, cu erecţia ridicându-i deja pantalonii. Se aşeză pe pat cu spatele la ea, sperând ca ea să nu observe, şi îşi scoase ciorapii, încercând să se liniştească.

Rachael se aplecă spre partea lui de pat şi îi luă tabachera de argint.

— Te-ai gândit la mine în timp ce fumai? îl întrebă ea.

— De 60 de ori pe zi.

— Nu trebuie neapărat să spui asta.

— E adevărat. Am calculat. Am fost despărţiţi timp de 32.000 de ţigări.

— Şi când te gândeai la mine, la ce te gândeai de fapt?

Lewis îi răspunse sincer.

— De obicei, chiar la momentul acesta de acum.

Rachael îl privi, surprinsă.

— L-ai pregătit?

Lewis rupse învelişul metalic cu dinţii, scoase prezervativul şi îl puse pe pernă, în timp ce îşi dădea jos pantalonii şi chiloţii. Rachael puse tabachera la loc şi se ridică în capul oaselor, ca să-şi tragă furoul peste cap şi umeri. Şi doar această mişcare mecanică, abia întrezărită, i se părea minunată lui Lewis, care se strecură sub aşternuturi, continuând să se ascundă şi simţindu-se vulnerabil şi nesigur. Ea se întinse pe o parte, cu faţa la el, sprijinită în cot. Imediat ce ajunseră goi unul lângă celălalt, toată siguranţa şi încrederea se transferară de la el la ea. Era ca şi cum Lewis ar fi coborât în grad de la colonel la soldat, în timp ce ea ar fi avansat la mareşal.

Rachael luă manşonul de cauciuc.

— Vrei să ţi-l pun eu?

Lewis nu era în stare să răspundă. Dădu din cap, dar când ea întinse mâna spre el, pe sub pătură, el i-o interceptă şi o trase în

sus s-o sărute. Voia să încetinească lucrurile, trebuia să încetinească lucrurile care se precipitau foarte tare. Se sărutară, dar buzele ei rămaseră pungite, nedeschise. Rachael se desprinse ca să continue ce începuse şi dădu pătura la o parte ca să-i pună prezervativul. Lewis se întinse pe spate, lăsând-o să facă asta, şi încercă să se concentreze asupra plafonului, cu cornişele lui unduite, orice ca să evite să termine prea repede, dar până şi mişcările mecanice ale primei ei atingeri reci fură prea greu de suportat şi Lewis ejaculă, scoţând un icnet de plăcere, uşurare şi disperare în acelaşi timp.

— Ah! Am terminat prea repede. Îmi pare rău.

— Nu e nimic, spuse Rachael.

— Îmi pare rău, repetă el.

— Ai coborât în Fratton.

— Abia dacă am plecat din Waterloo.

Aparenta lipsă a dezamăgirii lui Rachael spori dezamăgirea lui Lewis. Disciplina şi răbdarea lui înnăscute îl părăsiseră atunci când avusese mai mare nevoie de ele. Iar faptul că ea pomenise de Fratton (ultima gară înainte de Portsmouth) nu făcu decât să-i amintească o vreme în care dorinţa lor prevala mereu în faţa bunului lor simţ.

Luă şervetul de lângă el şi se şterse.

— A trecut prea mult timp. Nu sunt obişnuit să...

— E în regulă.

Rachael îi atinse faţa, mângâindu-i fruntea.

— Eu...

— Ssst. E de înţeles.

— Şi tu? întrebă el.

— Eu sunt în regulă.

— Sigur?

— Da. Sunt în regulă. Dar mi-e frig.

Rachael se ridică în capul oaselor, scoase cămaşa de noapte de sub pernă şi începu s-o îmbrace.

Lewis se ridică şi el şi îşi coborî picioarele pe podea. Dezamăgirea lui începea deja să se estompeze, până şi această satisfacere ciuntită era mai bună decât nimic. Descărcarea aceasta întrerupsese iritarea acută şi înăbuşită pe care o simţise în aceste ultime săptămâni. La momentul în care ajunse sub aşternuturi, îmbrăcat în pijama şi cu lumina stinsă, mintea lui se întorsese deja în zona în care el se simţea cel mai eficient şi în

siguranţă: nevoile mai puţin complicate ale milioanelor de germani anonimi şi reabilitarea unei ţări.

∵

Mult după ce Lewis adormise, Rachael rămase întinsă pe partea stângă, cum stătea întotdeauna, ascultându-i respiraţia. Privea lung spre mormanul sclipitor al colierului de granate de pe noptiera ei, care reflecta lumina dinspre perdelele trase pe jumătate. Se hotărî să i-l înapoieze lui Lubert cât mai curând posibil, din cauză că era al lui, dar şi din curiozitate. Adevărul era că voia să afle mai multe despre femeia care îl purtase cândva. Colierul declanşase în mintea ei un şir de scene sclipitoare, în care evolua Frau Lubert. Şi, chiar dacă această Frau imaginată era graţioasă şi elegantă în fiecare secvenţă, faţa ei rămânea imprecisă şi generică, doar un compozit al eleganţei cosmopolite. Rachael voia să dea chip acestei imagini. Aproape că îi trebuia o reprezentare în mintea ei, ca să poată scăpa de ea. Poate că Lubert avea să tranşeze chestiunea arătându-i o fotografie a ei. Sau altceva. Prefăcându-se că e prietenoasă şi corectă, Rachael avea să poată tranşa un lucru care o sâcâise de când intrase în această casă.

∵

— Şi unde stai? o întrebă Albert pe Frieda.

Stăteau la coadă la camion, după o tură lungă de curăţat rămăşiţele unei şcoli demolate din St. Pauli. Frieda muncise din greu toată ziua, cu capul plecat. Mulţumită lui Albert, ceea ce începuse să pară umilitor şi punitiv devenise ceva ce ea îşi dorea să mai facă – chiar plăcut.

— Pe Elbchaussee, lângă Jenischpark.

— Într-una din casele alea mari?

Ea dădu din cap, neştiind sigur dacă asta era bine sau rău.

— Deci eşti dintr-o familie bogată?

— Eram, spuse Frieda dând din umeri.

— Dar stai în continuare în casa ta?

Ea dădu din nou din cap, stânjenită de tema întrebărilor; îi era groază să nu trebuiască să-şi explice situaţia curentă.

— Eu stau în apropiere, spuse el.

— Unde? întrebă ea, uşurată că statutul ei social nu îl îndepărtase pe Albert.

— O să-ţi arăt, dacă vrei.

Căutătorii de Moloz din spatele camionului erau, în majoritate,

locuitori de clasă mijlocie din Hamburg şi rămăşiţele, şi rebuturile muncitorilor care veneau dinspre Est. Femeile cu părul prins în turbane strânse şi îmbrăcate cu paltoanele prea mari ale soţilor morţi semănau cu nevestele de pescari din Landungsbrücken. Şi miroseau la fel de urât. Bărbaţii erau în inferioritate numerică şi, în afara lui Albert, de vârstă mijlocie. Indiferent de fostul lor statut, toţi se agăţau de bonurile de mâncare primite ca plată a acelei zile de muncă, care deveniseră singurul obiect al ambiţiei lor.

Frieda stătea lângă Albert, picioarele lor se atingeau. Ascultau amândoi corul de nemulţumiri din jurul lor. Văicăritul de azi era condus de un bărbat efeminat, care voia ca toată lumea să afle adevărata lui profesie.

— E imposibil să nu-ţi fie frig la munca asta. Mai întâi te încingi şi transpiri, apoi transpiraţia devine rece şi lipicioasă.

— Cel puţin suntem plătiţi, replică una dintre femei.

— Eu sunt dentist. Eu am o profesiune. Nu sunt făcut pentru tipul ăsta de muncă.

— Şi ce e aşa de deosebit să smulgi dinţi? îi răspunse doamna. Magda, aici de faţă, e soţie de general. Şi eu am fost prezentatoare la sala de concert.

Dentistul, a cărui faţă era cenuşie din cauza prafului şi a dezamăgirii, avea dorinţa de a se plânge, dar nu şi de a se certa. Cearta necesita energie.

— Ziceam şi eu, murmură el.

După ce vorbele lui se stinseră, un bărbat solid şi chel, al cărui păr semăna cu barba nerasă, băgă mâna în buzunar şi scoase un pumn de acadele, dulciurile colorate puse pe băţ care sosiseră odată cu britanicii. Le ridică în aer ca pe un buchet de lalele pipernicite.

— Nu-s prea bune pentru dinţi, nu, Steytler? Dar sunt bune pentru respiraţia ta de canal şi ca să-ţi potolească junghiurile foamei. Dacă vrei, poţi să le faci să ţină o oră.

Bărbatul băgă una în gură, ţinând să arate cât de mult îi place.

— Atunci dă şi celorlalţi, spuse soţia de general, vorbind cu autoritatea unei femei obişnuite să se impună.

— Pe bani, răspunse prusacul lăudăros.

— N-ai pic de ruşine? spuse Magda scuturând din cap.

— Am o familie de hrănit. Bonurile astea nu-s de ajuns. N-am

bani nici de lumină. De fiecare dată când bag bani în contor, iau din banii pe care i-aş putea da pe mâncare.

— Mai bine să stai pe întuneric decât înfometat, spuse fosta prezentatoare.

— Dacă eşti dispus să furi puţin pe ici, pe colo, nu faci foamea. Până şi episcopul din Köln zice că e în regulă să furi cărbune dacă trebuie să supravieţuieşti. E a unsprezecea poruncă.

— Ne obligă să ne comportăm ca nişte criminali, spuse dentistul.

— Păi deja ne cred criminali.

— Eu nu sunt criminal, continuă dentistul. Şi am conştiinţa curată.

— Mă rog, spuse prusacul. Suntem toţi băgaţi în asta. Nu pot să ne întemniţeze pe toţi.

— Dacă vrei să-ţi faci mea culpa, fă-o pentru tine, replică dentistul. Eu nu sunt vinovat de altceva decât că mi-am făcut datoria. Dinţii şi cariile sunt la fel, nu contează a cui gură e. Am un jurământ al lui Hipocrate de respectat.

La asta râseră toţi.

Frieda voia să-l pună la punct pe bărbatul neghiob şi era gata să spună ceva când Albert îi puse iar mâna pe braţ, aşa cum făcuse când ea fredonase cântecul Mädel în faţa englezilor care fumau şi spuneau glume. Albert îi aruncă o privire conspirativă, care părea să spună *Oamenii ăştia nu merită.* Iar ea simţi, cu o dulce încântare, cum între ei se constituie o mică alianţă.

— Semnul acela... de pe braţul tău. E un semn din naştere?

— Nu aici, spuse el aruncându-i o privire prohibitivă.

Pe neaşteptate, Albert se ridică şi bătu de două ori cu palma deschisă în partea laterală a camionului, cerând să oprească. Şoferul se conformă şi Albert şi Frieda săriră din camion în satul Blankenese, aflat la câţiva kilometri de vila Lubert, acolo unde Elbchaussee cotea dinspre marele fluviu spre interior. Soarele tocmai cobora spre orăşelul Stade de pe cealaltă parte a apei, împrumutând pământului o strălucire roşie.

— Nu veni cu mine, spuse Albert ridicând reverele hainei ca să-şi ascundă faţa. Rămâi cu cel puţin 20 de paşi în urma mea.

— E departe?

Albert porni fără să răspundă; mergea atât de rapid că Frieda începu să creadă că încearcă să scape de ea; trebuia mereu să

o ia la fugă ca să nu-l piardă din vedere.

Fostul sat de pescari Blankenese era unic în această regiune de câmpie deoarece avea un deal abrupt, în jurul căruia se înghesuiau, în stil medieval, case de ţară vechi şi vile noi. Înainte de război, Frieda obişnuia să vină aici cu mama ei, să se uite la vapoarele care treceau în sus şi în jos pe Elba, dintr-o cârciumă de pe debarcader în care erau difuzate imnurile tuturor vaselor de transport internaţionale care mergeau spre Hamburg. Astăzi, fluviul era gol, cu excepţia unui crucişător masiv al Marinei Britanice; pe cer pândeau nori de zăpadă denşi, negru-cenuşii, gata să îmbrace satul în haine de basm.

Albert urcă dealul cu Frieda imediat după el, întrebându-se care e casa lui. În cele din urmă, Albert ieşi de pe drum şi intră pe poarta grădinii unei *Strohdachhaus.* Merse pe alee până la uşa din faţă a casei acoperite cu stuf, se uită în stânga şi-n dreapta şi o luă spre uşa de serviciu, uitându-se înăuntru prin ferestrele îngheţate cu zăbrele. Frieda avansă pe aleea cu dale de piatră, gândindu-se cum Hänsel şi Gretel se pierd în pădure şi dau peste o casă din turtă dulce. Amestecă poveştile şi îl distribui pe Albert în rolul prinţului care o trezise dintr-un somn lung şi o salvase de un tată, care, din fericire, se dovedea că nici nu era tatăl ei.

— De când stai aici? întrebă ea, intrând înăuntru în urma lui.

— Nu de mult, răspunse el.

Casa era plină de covoare, perne şi alte lucruri de prin gunoaie. Albert puse un covor turcesc greu pe un fotoliu şi se aşeză să-şi scoată ghetele.

— Aparţine unui medic militar. Maiorul Scheibli. A rămas într-un lagăr de strămutaţi, îşi aşteaptă certificatul de exonerare.

Frieda văzu o fotografie cu doctorul aşezat în ataşul unei motociclete, undeva în deşert, cu ochelari de motociclist plini de praf la ochi şi o cruce roşie pe cască. La gât purta Crucea de Fier.

— Cunoşti un erou de război? spuse Frieda luând fotografia ca să se uite la ea.

— Nu-l cunosc. Doar îi împrumut casa pentru scurtă vreme. Dacă britanicii pot să facă asta, noi de ce nu?

— Poate că o să-l bage la închisoare. Dacă e erou.

— După ce o să afle că a luptat cu Rommel, britanicii o să-i dea drumul. Oricum, eu trebuie să mă mişc încontinuu. Deja m-

au văzut prea mulţi oameni venind şi plecând. Am găsit deja altă casă. Lângă tine. Pe Elbchaussee.

— Atunci o să fim vecini, spuse Frieda.

Albert dădu din cap.

— Şi... ce a făcut familia ta ca să fie aşa de bogată?

— Taică-meu e arhitect... şi familia maică-mii avea legături cu şantierele navale.

Ochii lui Albert se luminară.

— Blohm şi Voss?

Frieda dădu din cap.

— Nu-i deranjează că tu umbli aiurea?

— Maică-mea e moartă. Şi... nu-mi pasă ce crede taică-meu.

— N-o să te caute?

— Lucrează la fabrica Zeiss în timpul zilei. Pot să plec şi să vin când am chef.

Albert îşi scoase prima gheată, apoi pe a doua. Se ridică, se duse în zona bucătăriei şi începu să caute combustibil pentru sobă. Cuva era goală şi în coş nu erau lemne. Privi prin încăpere şi ochii lui se aţintiră asupra unui scaun sculptat de mână, cu trei picioare, din colţ. Se duse acolo şi din trei lovituri puternice în pardoseala de piatră îl sfărâmă în bucăţi.

— De-abia aşteptam să-l ard pe ăsta.

Băgă aşchiile în sobă şi aprinse focul. Apoi umplu o cratiţă mare cu apă şi o puse deasupra la fiert.

— Dar cum se face că încă mai stai în casa ta? Credeam că englezii le-au luat pe cele mai bune.

Frieda îşi curăţa unghiile, dar apoi începu să explice, cu tot mai multă însufleţire şi animozitate, cum ajunseseră să împartă casa cu acea familie engleză, despre decizia ciudată a colonelului de a-i lăsa să stea acolo, când ar fi putut – ar fi trebuit – să-i dea afară, despre soţia colonelului, care vorbea singură şi căreia îi tremură o mână, şi despre băiatul lor care se juca cu căsuţa ei pentru păpuşi şi mergea peste tot cu un soldat păpuşă.

— Cu ce se ocupă colonelul englez?

— E guvernatorul Pinneberg-ului. Nu ştiu ce face. Nu e niciodată acasă. E ruşinos. Merge cu acelaşi tip de maşină în care mergea Führerul.

Frieda adăugase asta ca să-l impresioneze, dar lui Albert această informaţie îi induse o expresie meditativă.

— E guvernatorul? întrebă el iar, începând să umble prin cameră.

Frieda aprobă din cap, încă nedându-şi seama dacă el era încântat sau îngrozit.

— Asta e bine. Asta e foarte bine.

Frieda simţi o căldură interioară. Umilinţa rechiziţionării părea dintr-odată să aibă un scop. Albert o făcea să simtă că are multe de oferit acestui tânăr. Albert se întoarse spre cratiţă şi încercă apa cu degetul. Apoi se dezbrăcă la chiloţi. Fizicul sau mişcările lui nu aveau nimic nelalocul lor. În ochii Friedei, Albert era perfect. Până şi cicatricea lui cu numărul 88.

— Încă nu mi-ai spuse ce e aia, spuse ea.

El atinse cicatricea şi se uită la Frieda.

— E un semn al mişcării de rezistentă. Cei care încă nu au acceptat înfrângerea. Uite.

Albert întinse braţul şi o lăsă să-l atingă. Frieda urmări cu degetul primul opt, apoi pe al doilea, pipăind marginile în relief ale ţesutului cicatrizat.

— Cum ţi l-ai făcut?

Albert se duse la un bufet şi scoase un pachet de ţigări.

— Cu astea.

Aprinse o ţigară şi, după ce trase un fum adânc, i-o oferi Friedei. Ea luă ţigara, o puse stângaci în mijlocul gurii şi inhală. Începu imediat să bolborosească şi să tuşească, iar Albert râse într-un mod neaşteptat de spart şi ascuţit – era râsul unui băiat, mai degrabă decât al unui bărbat.

— Prea mult! Trage încet. Uite aşa.

Albert îi luă ţigara, arătându-i cum să facă.

— Doar puţin, spuse el.

Trase un fum rapid şi îi dădu ţigara înapoi. Frieda o luă şi o ţinu aşa o clipă, uitându-se la ea. În loc să mai tragă un fum, o ţinea ca un magician care urmează să facă o scamatorie. Se asigură că el e atent şi apoi întoarse ţigara astfel încât capătul aprins să fie îndreptat spre palma celeilalte mâini, pe care o ţinea desfăcută în faţa ţigării. Apoi începu să apropie ţigara de mâna cealaltă, ca şi cum ar fi vrut să şi-o stingă în palmă.

Albert îi interceptă mâna şi îi luă ţigara.

— Strici o ţigară bună.

Frieda simţi că îi dau lacrimile. Acum era autentica lui doamnă germană, imediat apoi, o fetiţă proastă.

Albert ridică dosurile palmelor lui spre ea.
— Vezi astea?
Frieda se uită la ele, neştiind ce are el de gând.
— Ce vezi?
Albert se apropie, astfel ca ea să îi poată vedea pielea, degetele şi unghiile. Frieda păstră tăcerea, temându-se să nu dea un răspuns de novice. Dacă voia să fie pe placul lui, mai bine tăcea. Înăuntru, unde nu îl vedeau oamenii, Albert se transforma dintr-un tânăr atent şi prudent într-unul mult mai energic. Ceva din ceea ce el îşi înăbuşea şi reţinea începu să răzbată.
— Vezi unghiile astea?
Unghiile lui, ca şi ale ei, erau încă negre de la săpat. Albert scoase cu degetul mare nişte praf de sub unghia din mijloc şi îl ridică, să îl vadă şi ea: mici fărâme de cenuşă şi praf coagulate.
— Praful oraşului nostru, spuse el. Cenuşa oamenilor noştri. Uită-te. Aici.
Albert ridică nişte fărâme.
— Rămăşiţele unei tinere domnişoare germane. Le vezi?
Albert puse „rămăşiţele unei tinere domnişoare germane” în palmă, apoi duse palma la gură şi linse praful de pe ea, îl amestecă cu saliva şi îl înghiţi. Mai scoase nişte praf şi întinse palma spre Frieda, ca să îl lingă.
— Cenuşa copiilor germani nevinovaţi, spuse el, care nu vor şti niciodată ce ştim noi şi nu vor vedea niciodată ce vedem noi.
Frieda îi prinse mâna şi linse „cenuşa copiilor germani nevinovaţi”, preluându-i în ea. Albert întinse mâinile şi o prinse de încheieturi. Îi trase mâinile spre ea şi le desfăcu.
Trecu cu degetul de la palma ei peste partea interioară a braţului, până la cot şi înapoi.
— Nu poţi să ajuţi Germania dacă îţi faci rău singură, spuse el. Dacă locuieşti acolo, poţi să fii foarte utilă... cauzei. Avem nevoie de lucruri pe care să le vindem pe piaţa neagră: ţigări, medicamente, bijuterii, haine. Orice lucru de valoare pe care îl putem vinde. Ne poţi ajuta?
Frieda dădu din cap.
— Ce înseamnă „noi”?
— Rezistenţa. O să-i cunoşti în curând.
— Sunteţi mulţi?
Dintr-odată, Albert îi ridică bărbia şi o sărută, băgându-i limba

în gură, astfel că ea simţi gustul neplăcut al rămăşiţelor acelei zile de muncă. Frieda mai fusese sărutată şi atinsă – în cabana mucegăită de buşteni din tabăra de vară, unde fetele Mädel şi Tineretul Hitlerist erau încurajaţi să stea împreună, să exploreze şi să caute „încântarea sănătoasă a existenţei” – dar asta era altceva. Tânărul care îşi băgase degetele în ea atunci era un băiat, iar câţiva prieteni de-ai lui insistaseră să se uite, în timp ce ea stătea întinsă şi nu simţea nimic. În comparaţie cu el, Albert era bărbat.

— Trebuie să afli pentru mine nişte lucruri despre colonel. Dacă el e guvernatorul, atunci ştie tot felul de lucruri.

Frieda dădu iar din cap.

După sărut, era în stare să meargă în zona rusească, dacă îi cerea el.

Albert o trase mai aproape de el.

— Dar nu trebuie să spui nimănui despre mine. Înţelegi?

Strânsoarea lui era dureroasă, iar expresia lui o sperie.

— Da.

— Eu nu exist. Spune!

— Tu nu... exişti.

Apoi el slăbi strânsoarea şi zâmbi.

— Bun.

Se duse la haina atârnată de spătarul unui scaun şi scoase din buzunar ceva ce părea a fi un tub cu pastile. Scoase una şi o înghiţi cu un pahar de apă. Începu să umble prin cameră, apoi se aşeză pe marginea unui fotoliu, zgâlţâind din picior cu o energie nervoasă. Părea să-şi fi pierdut toată stăpânirea de sine.

— De ce iei medicamente?

— Mă ajută să rămân treaz.

Dintr-odată, Albert păru speriat şi înfricoşat. La început, Frieda refuză să creadă asta: nu se potrivea cu modul în care îl vedea ea, îl făcea mai puţin bărbat; însă o făcu să simtă şi altceva. Întinse mâna să-i atingă faţa şi să-l mângâie pe frunte, aşa cum îi făcea mama ei când nu putea să doarmă din cauza zumzăitului bombardierelor şi a fricii de a muri într-un incendiu groaznic în somn. „Ce se întâmplă dacă atunci când mor sunt în mijlocul unui vis?”, întreba ea. Şi mama ei răspundea întotdeauna: „N-o să-ţi facă rău nimeni”. Frieda se trezi repetând aceleaşi cuvinte, în timp ce îl mângâia pe faţă.

— N-o să-ţi facă rău nimeni.

La început, Albert tresări, neştiind cum să primească gestul ei, ca o făptură care nu mai fusese niciodată atinsă în acest mod. O lăsă să facă asta o dată, apoi iar, după care se trase, murmurând că trebuie să se spele de praf. Ceea ce îl tulbura pe el nu putea fi îmblânzit prin atingere.

∵

În timp ce familia Morgan stătea în faţa şemineului din salon şi juca cribbage, Herr Lubert apăru pe trepte; la câţiva paşi în spatele lui era Frieda, ruşinată şi şovăitoare.

— Vă rog să scuzaţi deranjul, spuse Lubert cu o faţă gravă.

Lewis se ridică.

— Herr Lubert, spuse el. Tocmai discutam... tocmai spuneam, nu-i aşa, draga mea, că ar trebui să veniţi într-o seară să jucăm împreună, poate să ne uităm la un film. E totul în regulă?

Lubert dădu din cap, aşteptând-o pe Frieda, care rămase cu un pas în spatele lui, unde el nu putea s-o vadă, obligându-l să se întoarcă spre ea.

— Am venit... Frieda a venit... să-şi ceară scuze.

Rachael îşi aţinti privirea asupra fetei: stătea cu ochii în pământ, ţinându-şi cu un braţ celălalt braţ întins pe lângă corp şi scărpinându-l nervos cu degetele.

— Pentru ce? întrebă Lewis.

— Asta.

Lubert întinse capul lui Cuthbert.

— L-aţi găsit! spuse Edmund.

— Frieda?

Lubert făcu jumătate de pas în spate, dându-i cuvântul.

După o tăcere lungă şi chinuitoare, pe care Rachael vru s-o umple spunând că, indiferent despre ce era vorba, cu siguranţă nu conta, Frieda vorbi, abia audibil.

— *Es tut mir leid.*

— În engleză! se răsti Lubert la ea, cu o expresie în continuare stânjenită şi forţată.

— Îmi pare rău, spuse Frieda.

Rachael rămase surprinsă s-o audă pe Frieda vorbind engleză – şi chiar vorbind bine.

— Mulţumim pentru cuvintele tale, Frieda, spuse ea.

— Şi lui Edmund, insistă Lubert.

— Îmi pare rău, spuse Frieda privind spre Edmund.

— Nu face nimic, spuse el. Nu are nicio importanţă.

— Cu tot respectul, are importanţă, Edmund, spuse Lubert întinzând capul lui Cuthbert. Asta îţi aparţine.

— *Ei gehört mir!* strigă Frieda.

Se întoarse şi părăsi scena, urcând treptele câte trei.

Lubert strigă după ea – *„Komm sofort zurück!* Frieda! – şi, pentru o clipă, păru gata să fugă după ea.

— Herr Lubert, interveni Rachael. Vă rog. E de ajuns... cât a făcut. Acceptăm scuzele Friedei.

— Ah! exclamă Lubert ridicând braţele într-un gest de disperare. Fiica mea e... plină de furie. Îmi cer scuze...

— Herr Lubert, interveni Lewis. Eu... noi... apreciem şi acceptăm scuzele Friedei. Pentru ea trebuie să fie mai greu decât pentru oricine altcineva.

— Atâtea probleme... spuse Lubert. Poate ar trebui să plecăm... să stăm la cumnata mea, în Kiel.

— Nu este necesar, spuse Rachael ferm. Vreţi să-mi daţi mie asta?

Rachael întinse mâna şi Lubert îi dădu capul retezat.

— Pot să-l repar foarte uşor, continuă ea.

— Mulţumesc, spuse Lubert înclinându-se către Rachael. Domnule colonel.

Fără să vrea, Lubert pocni din călcâie către colonel. Apoi se întoarse spre Edmund.

— Îmi pare rău pentru asta, spuse el. Promit că nu o să se mai întâmple nimic de felul acesta.

6.

— Îţi place coafura mea? Fii sinceră.

— Da.

— Nu ţi se pare că arăt ca un pudel?

— Nu, îţi vine bine.

— Hmm. Ce înseamnă asta, Rachael Morgan? Pare un compliment fals. Crezi cumva că sunt o vacă răsfăţată şi cocolită? În fine. Coafeza mea, Renate, a spus că e ultima modă. „Katharina Hepburn”. Are nişte dinţi groaznici şi cântă cântece americane populare cu un accent ridicol, dar e o mare maestră a acelor şi bigudiurilor. Ar trebui să încerci şi tu.

— Crezi?

Susan Burnham făcu o pauză şi îi aruncă lui Rachael o privire exagerată de exasperare.

— Păi da, bineînţeles. Uită-te la tine: eşti o grădină neîngrijită. Nu obţii de la tine tot ce poţi. Şi nu uita că ai concurenţă. Femeile germane sunt de două ori mai numeroase ca bărbaţii în oraşul ăsta. Trebuie să ne protejăm soţiorii de ei înşişi. Să le păstrăm privirea unde trebuie!

După asta, doamna Burnham execută un salut de defilare sexi, iar Rachael auzi sunetul rar al propriului ei râs, acel chicotit ca de vrăjitoare la care nu te-ai fi aşteptat din partea ei şi despre care Lewis spusese întotdeauna că fusese unul dintre motivele pentru care se îndrăgostise de ea.

Rachael râse mult mai mult în timpul deplasării de 20 de minute cu maşina până la NAAFI[6], în centrul Hamburgului. Stăteau pe bancheta din spate a maşinii cu faruri bulbucate şi formă de insectă, unul din acele „Volkswagen”-uri noi cu care mergea toată lumea şi care acum erau cunoscute drept Maşina Ocupaţiei. Erau la fel de inconfortabile ca o strană şi la fel de zgomotoase ca un avion biplan; trebuiau să strige ca să acopere motorul din portbagaj, dar asta le făcea să zâmbească.

Ieşirea era mai mult o expediţie decât o excursie la cumpărături. Susan Burnham glumea despre orice, de la maşină („O chestie mică şi ciudată, pe dos, seamănă cu o gărgăriţă, dar îmi place”) la detalii conjugale intime („De când am ajuns aici suntem ca iepurii”), cât pe ce să descrie chiar actul sexual. „Nu ştiu care e cauza, dar aici pluteşte ceva în aer. Tu nu simţi? Pur şi simplu e altă senzaţie; ca şi cum ni se permite să ne dăm drumul. E o senzaţie puternică de eliberare”. În ciuda vulgarităţii evidente a doamnei Burnham, Rachael îi acorda cu plăcere prezumţia de nevinovăţie. Doamna Burnham era neruşinată, dar inimoasă; era obscenă, dar era onestă şi spunea doar ceea ce gândeau ceilalţi deja; în plus, chiar dacă era hotărâtă să urce pe scara socială, părea la fel de dispusă să arunce această scară la o parte. Şi nu rata nicio şansă.

— Şi voi doi? Aţi recuperat timpul pierdut?

---

[6] Navy, Army and Air Force Institutes (în limba engleză în original) este o organizaţie creată de guvernul britanic în 1921 care are drept scop oferirea de produse de larg consum şi servicii recreaţionale angajaţilor armatei britanice şi familiilor lor. NAAFI deţine magazine, cluburi, restaurante, spălătorii ş.a. în cadrul bazelor militare, precum şi cantine la bordul vaselor militare britanice (N. red.).

Rachael aruncă o privire înspre şofer – un tânăr nu mult mai mare decât Michael şi cu aceeaşi ceafă pufoasă în formă de V ca fostul ei fiu. Probabil că i se înroşiseră urechile de sub boneta ascuţită de vatman.

— Nu-ţi face griji din cauza lui Erich. Nu înţelege nimic. Nu-şi aşa, Erich?

— *Bitte,* Frau Burnham?

— Nimic. Vezi-ţi de treabă.

Doamna Burnham începu să se rujeze în oglinda retrovizoare a şoferului, aplecându-se prin centru peste Rachael şi strivindu-şi pieptul amplu în timp ce se sucea ca să se vadă. Erich privi în aceeaşi oglindă, apoi întoarse privirea, cu mâinile zvâcnindu-i pe volan.

— Ei bine? Cum a fost?

— Nu am nimic de raportat.

— Haide acum, Rachael Morgan. Nu merge aşa. Mătuşa Susan vrea să ştie.

— Serios...

— Nimic?

— Nu prea. Cum ţi se pare situaţia cu servitorii?

— A, nu, nu, nu, nu. Nu poţi să mă fentezi aşa de uşor. Nu e bine ce se întâmplă, Rachael. Ţi-ai pierdut dorinţa?

Rachael pur şi simplu nu avea un precedent pentru o discuţie despre viaţa ei sexuală; nici măcar doctorul Mayfield, cu ideile lui ultramoderne despre nevroze, manii şi libido nu se angajase în aşa ceva; Rachael presupusese întotdeauna că despre sex, ca şi despre religie, nu ar trebui discutat cu nimeni, nici măcar cu persoana cu care făceai sex.

— Care e problema, mai exact?

Rachael scutură din cap, încercând să-şi reprezinte problema. Nu reuşea să vadă decât tavanul dormitorului lor, cu cornişele subtile şi abajururile în formă de aripă de lebădă, şi pe Lewis muşcând marginea învelişului prezervativului.

— Ca să fiu sinceră, nu ne-am văzut prea mult. El lucrează...

— ... foarte mult. Da, da. Dar nu fac toţi la fel? Trebuie să preiei controlul. Nu poţi să te bazezi doar pe faptul că există un moment oportun.

Rachael simţi o perturbare în gât.

— Susan... Aş prefera să nu discut despre asta.

— Păi da, bineînţeles. E stânjenitor că ceea ce ar trebui să fie

natural şi bun devine atât de dificil şi stingheritor. Dar e important. La fel de important ca orice muncă pe care ar putea-o face soţiorii noştri. Cel mult, asta îi ajută să lucreze mai bine.

— Ar trebui să fie o chestiune privată.

— Nu sunt de acord. Ar trebui să discutăm despre asta mai mult decât o facem. O căsnicie cu o viaţă sexuală sănătoasă are asupra oamenilor o influenţă mai mare decât ai crede. Războaie întregi puteau fi evitate dacă oamenii ar fi dedicat la fel de mult timp şi efort vieţii lor sexuale ca şi încercării de a cuceri lumea. Eu sunt sigură de asta. Bărbatul ăla mic şi şleampăt pe nume Hitler ar fi trebuit să-şi ia o soţie adevărată, în locul acelei târfe de secretare. Stalin era curvar. Mussolini avea o grămadă de amante... Dar cine ştie? Până la urmă, războiul a fost câştigat de bărbaţii căsătoriţi care au o viaţă sexuală regulată, sunt sigură de asta!

Teoria doamnei Burnham o făcu pe Rachael să zâmbească, dar provocă o succesiune de imagini bizare şi nedorite: Hitler în pijamale, Stalin în braţele unei fetişcane caucaziene durdulii şi Mussolini şi servitoarea lui întinşi, umflaţi şi loviţi, spânzuraţi de o rampă...

— Imediat o să mă învinovăţeşti pe mine că declanşez un război!

— Atâta timp cât suntem prietene, o să continui să te întreb. Şi să verific, şi să-mi bag nasul. E datoria mea. Keith zice că săptămâna viitoare se întâlnesc cu socialistul ăla zdrenţuros. Shaw? Presupun că Lewis o să fie acolo?

— A spus ceva, că îl aşteaptă câteva zile importante. Dar el îmi spune foarte puţine despre munca lui. Preferă să lase totul la uşă.

— Ai exonerat-o deja pe interpreta lui?

— Ar trebui?

— Eu am insistat pe lângă Keith să o aleagă pe cea mai urâtă posibil şi, Dumnezeule, e o adevărată sperietoare. Să o inviţi neapărat pe a lui Lewis la un ceai, cât mai curând, şi uită-te atent la ea. Dacă e cât de cât atrăgătoare, pune-l s-o dea afară.

Ideea că altă femeie ar putea să-l dorească pe Lewis era ciudat de reconfortantă, căci, dacă Rachael era sigură de un lucru, acesta era că el nu ar ceda niciodată în direcţia aceasta.

— Trebuie să controlezi mai bine situaţia. Eu nu l-aş lăsa niciodată pe Keith să mă păcălească cu expresii de felul „mă

aşteaptă câteva zile importante”. Cât de importante sunt ca să nu-mi poţi spune de ele? Insistă asupra informaţiilor. Nu te mulţumi până nu obţii informaţii. O, da, eu mă asigur că ştiu ce se întâmplă şi până la urmă reuşesc. Ştii, Keith a învăţat majoritatea tehnicilor de interogare de la mine.

— Îi place meseria lui?

— Mi s-a spus că e foarte bun. Are răbdare. Cred că asta e important. Eu aş fi o anchetatoare groaznică.

— Tu îi spui totul?

— Tot ce trebuie să ştie.

Doamna Burnham făcu cu ochiul şi termină conturul buzelor, plescăi din buze şi se lăsă pe spate pe locul ei.

— Nu-ţi face griji. Secretele tale sunt în siguranţă. Keith nu e bun de nimic când vine vorba să-mi smulgă mie informaţii.

Nu era deloc liniştitor. Rachael nu-i împărtăşise nimic important şi totuşi avea impresia că trădase prea mult despre ea – despre Lewis – şi lăsase posibilitatea a tot felul de supoziţii.

— Nu avem niciun secret. Suntem în regulă. O să fim în regulă.

La asta, Susan Burnham se uită la Rachael aşa cum un adult se uită la un copil care tocmai a declarat că vor zbura până la lună şi înapoi.

∵

Magazinul Familiilor Britanice – sau NAAFI – era adăpostit într-o clădire intactă, de două niveluri, de lângă Alster. Ca să ajungă acolo, maşina trecu pe lângă operă, cu sala ei bombardată, şi cinematograful Astra, unde după-amiaza era prezentat Laurence Olivier în *Henry al V-lea,* în engleză şi seara Laurence Olivier în *Heinrich al V-lea,* în germană. Existau chiar şi două afişe alăturate care dovedeau asta.

— O oră, Erich, spuse doamna Burnham, în timp ce maşina trăgea în faţa magazinului. *Zurück in einer Stunde.*

Pe stradă erau mai multe nemţoaice cu pancarte la gât. La început, lui Rachael i se păru că sunt protestatare, dar când se apropie văzu că pe fiecare pancartă e fotografia unui bărbat – fie soţ, fiu sau frate – o scurtă biografie, o adresă de contact şi o rugăminte referitoare la informaţii despre persoana dispărută. Pe Rachael o atrase faţa bărbatului de pe pancarta primei femei. Îl chema Robert Schloss şi fusese casier. Purta o şapcă neameninţătoare de infirmier şi avea ochelari cu ramă de baga.

Ceva din curba bărbiei şi din expresia sinceră a acestuia îi aminti de Michael. Dintr-odată, Rachael dori să afle totul despre Herr Schloss. Adresa de contact era...

— *Bitte?* spuse femeia, plină de speranţă. *Haben Sie ihn gesehen?*

Rachael ridică privirea de la pancartă spre faţa femeii. Pălăria elegantă a acesteia era prinsă pe cap cu o eşarfă legată sub bărbie, iar borul era îndoit în sus, sub forma unei bonete; o făcea să semene cu o păstoriţă. Femeia avea o expresie de aşteptare disperată şi ridicolă, ca şi cum Rachael chiar ar fi avut informaţii despre soţul ei dispărut şi venise aici tocmai ca să-i dea vestea cea bună.

— *Haben Sie ihn gesehen?* repetă femeia.

Rachael simţi pe cot mâna doamnei Burnham.

— Bineînţeles că nu! *Lassen Sie în Ruhe!*

Doamna Burnham făcu semn doamnei îndurerate să plece şi îi murmură lui Rachael „Nu uita, ne vor bărbaţii". Apoi o conduse pe lângă ceea ce în mod normal ar fi trebuit să fie intrarea principală a clădirii, spre o uşă inofensivă de pe o străduţă laterală. Dacă nu ştiai ce e, nu ţi-ar fi trecut prin cap să intri pe acolo. Uşa de sticlă a magazinului fusese înnegrită, astfel încât să nu se vadă nimic din ceea ce era de vânzare.

— Nu vor ca germanii să vadă ce e înăuntru, ca să nu se simtă şi mai vitregiţi decât se simt acum, îi explică doamna Burnham. Eu cred că, de fapt, aşa e şi mai rău.

Rachael era de acord. Cel mult, invizibilitatea îi stârnea pe trecători. Ascunderea a ceea ce era în interior devenea mai puţin un camuflaj umanitar şi mai mult o recunoaştere că bunurile dinăuntru nu le erau accesibile celor care treceau pe acolo şi că – în ciuda eforturilor Comisiei de Control, care spunea opusul – în această zonă funcţiona o economie duală: una pentru autohtoni, alta pentru ocupanţi.

— Ştii ce cred eu de fapt, continuă doamna Burnham. Eu cred că CCG vrea ca germanii să creadă că noi suntem mai bogaţi decât suntem în realitate. E o chestiune de onoare ca ţara ocupantă să fie percepută în continuare drept bogată şi puternică.

După ce intrară, această viziune cinică păru şi mai îndreptăţită. Nu stânjeneala britanicilor faţă de bogăţiile lor fusese cea care dusese la înnegrirea ferestrelor, ci ruşinea faţă

de lipsa acestora. Dacă germanii ar fi putut să vadă gama completă a bunurilor oferite, ar fi fost surprinşi să-şi dea seama cât de meschină era ea şi probabil s-ar fi alarmat că ţara care o conducea pe a lor abia putea să-şi procure existenţa.

— Să vin aici la cumpărături ar fi insuportabil dacă n-aş şti că e mai multă marfă decât are sora mea în East Sheen. În Anglia au început să raţionalizeze pâinea. Îţi vine să crezi? Pâinea! N-au făcut asta nici măcar în timpul războiului.

Bineînţeles, exista gin. Pereţi întregi: Gordon’s, London Dry, Booth’s. În mod liniştitor, mărcile familiare erau prezente şi în regulă, fabricarea lor nepărând să fi fost afectată de problemele cu care se confruntau producătorii altor bunuri. Poate că mărfurile vitale erau rare, dar stimulenţii şi supresorii Imperiului continuau să se reverse ca ţiţeiul dintr-un depozit adânc. Nu exista nicio defecţiune. După cum ştiau toţi comisarii, generalii şi guvernatorii, ginul putea să ofere rafinament celui mai mohorât avanpost şi să ridice moralul celor mai descurajaţi funcţionari britanici. Producerea şi distribuirea lui era o prioritate naţională.

La peretele cu gin o conduse doamna Burnham mai întâi.

— Keith se plânge că fără tonic ginul are gust de parafină, dar calul de dar nu se caută la dinţi. Dumnezeu ştie când o să mai vedem tonic. Dar, atâta timp cât avem vermut, o să bem gin cu vermut. Atâta timp cât avem Angostura Bitters[7], o să avem gin roz şi, bineînţeles, dacă avem concentrat de portocale o să avem gin cu suc de portocale: gin, concentrat şi un strop de apă! Nu s-a plâns nimeni niciodată. Cu aceste elemente, o să supravieţuim până când reapar acele încântătoare mărci de tonic. Uite ce ieftin e! Patru şilingi sticla! E evident că vor să ne îmbătăm cu toţii şi să socializăm cât mai mult posibil. Ei bine, o să le facem pe plac. În plus, eu cred că e timpul ca soţia guvernatorului să-şi îndeplinească prima ei funcţie socială.

După care doamna Burnham înşfăcă de gât patru sticle şi le lăsă să cadă în sacoşa ei.

Cei care conduceau NAAFI nu făceau niciun efort să expună bunurile într-o lumină favorabilă. Toată mâncarea şi băutura

[7] Angostura Bitters este numele unei băuturi de culoare roşu-închis, cu o concentraţie mare de alcool (44,7%), fabricată din plante, în 1824, de către un medic german aflat în Venezuela. Folosită la început drept medicament, băutura face parte acum din compoziţia multor coctailuri clasice (N. red.).

erau lăsate pur şi simplu în şiruri pe jos, nescoase din lăzi, puse grămadă, fără nicio tentativă de aranjare. Lui Rachael, lipsa pretenţiilor i se părea straniu de liniştitoare. Nu-i plăcuseră niciodată cumpărăturile, iar asta i se părea o modalitate mai puţin complicată de a le duce la bun sfârşit. Era mai simplu când culoare întregi erau pline cu un singur produs. Faptul că fiecare articol trebuia plătit cu vouchere BAFS[8] sau cu imitaţiile octogonale de monede, făcute din carton presat, sporea senzaţia că totul e o închipuire.

În jurul ei, femeile britanice – erau aproape numai femei – cumpărau cu o isterie abia mascată. Mai multe dintre ele erau îmbrăcate elegant, ca şi cum ar fi mers la teatru. Rachael se silise să facă un efort pentru această ieşire şi alesese o bluză cu jachetă din lână puţin mai elegante decât ar fi fost necesar; unui observator i s-ar fi părut că se potriveşte perfect în mulţimea îmbrăcată în lână şi nailon, cu miros de parfum şi pudră de talc, însă ea se simţea nelalocul ei, şi nu era doar senzaţia de dislocare şi nici măcar „fragmentarea sinelui” pe care i-o diagnosticase doctorul Mayfield. Mersul la cumpărături i se părea întotdeauna foarte nesatisfăcător.

— Eşti gata pentru etaj?

Doamna Burnham o îndrumă pe Rachael spre liftul care transporta oamenii între Mâncare şi Băutură de la parter la Haine şi Jucării de la etaj. Era un ascensor cu funcţionare continuă, fără uşi, în care se putea urca şi coborî cu uşurinţă. Rachael, care nu mai văzuse aşa ceva, ezită la apropierea de el, temându-se să nu rămână prinsă în *no-man’s-landul* dintre liftul care urca şi cel care cobora. Se aşeză lângă un băiat care radia de încântare că merge la cumpărături cu mama şi care învârtea în palmă roţile unei maşinuţe de jucărie.

— Ce maşină frumoasă, spuse Rachael. De unde ai luat-o?

— De la etaj, e o Lagonda Tourer, spuse băiatul ridicând mândru miniatura pentru ca Rachael s-o poată vedea. Şi azi o să primesc maşina Auto Union Grand Prix. Aici le au pe toate cele noi.

În dimineaţa aceasta Rachael nu se gândise nici măcar o dată la Edmund, dar se gândi acum, că stă acasă şi face lecţii cu scheleticul şi puţin intimidantul Herr Koenig, şi se mustră în

---

[8] Bancnote proprii pe care armata britanică (British Armed Forces) le-a emis începând cu 1946, pentru a fi folosite în zonele germane aflate sub administraţia ei (N. red.).

sinea ei. Devenise neglijentă şi neatentă şi, chiar dacă un mecanism de autojustificare încerca s-o convingă că spaţiul şi libertatea pe care i le acorda lui Edmund compensau orice deficit de afecţiune şi atenţie de care el ar fi putut suferi, îl lăsase să hoinărească prea departe şi, dacă nu era atentă, avea să-l piardă. Cu o grabă subită, se duse la etaj, cumpără o Lagonda şi apoi se întoarse la maşină aproape în fugă.

— Ai grijă la gheaţă! o avertiză doamna Burnham, înainte de a o îndruma dinspre spatele maşinii spre faţă. Dincolo! Motorul e în portbagaj.

Rachael îi întinse lui Erich punga de hârtie grea, plină de gin, whisky şi ţigări, dar păstră cadoul pe care îl cumpărase pentru Edmund.

— Vrei să ne oprim la Clubul Carlisle? Să bem o cafea? Să luăm *Woman's Own?*

— De fapt, Susan, aş vrea să mă întorc... acasă, spuse Rachael, surprinsă ea însăşi de termenul pe care îl alesese.

— Bun. Păi atunci hai să vedem palatul ăla al tău.

În timp ce treceau pe lângă gara Dammtor, văzură iar femeile cu pancarte, strânse ca într-o pâlnie. Sute de bărbaţi cu haine groase soseau din diverse colţuri ale ţării, revărsându-se în gară. Capetele femeilor unduiau, se întindeau şi se iţeau, încercând să vadă dacă bărbatul dispărut plutea pe râul de refugiaţi care se revărsa din trenuri. Rachael văzu cum un bărbat aleargă şi o îmbrăţişează pe una din femei. Bărbatul căzu în genunchi şi sărută fotografia lui care atârna la gâtul femeii, apoi reveni în picioare şi o ridică în aer ţinând-o de coapse şi şolduri, învârtind-o la nesfârşit.

— Capul înainte!

Dar doamna Burnham se înşela dacă i se păruse că o prinde pe Rachael într-un acces de empatie nepatriotică. Nu era o capcană a compasiunii, ci una a invidiei. Invidie faţă de cuplul întregit, învârtindu-se ca un carusel. Dacă Lewis ar fi dispărut, ar fi făcut ea o pancartă şi ar fi stat în faţa gărilor în frigul muşcător, ca să-l aştepte să apară? Nu era sigură de asta.

∵

— *Ich heisse Edmund. Ich bin englisch.*

— *Engländer,* îl corectă Scheletul cu blândeţe.

— *Engländer. Ich heisse Edmund. Ich bin Engländer.*

— Ai un accent excelent.

Scheletul tremura şi încerca să ascundă asta frecându-şi *t*; palmele şi ţinându-le încleştate strâns, ca un preot. Edmund nu se lăsa păcălit dar, din simpatie şi respect, se prefăcea că nu observă, aşa cum se prefăcea că nu observă mirosul de lac şi ceară al lui Herr Koenig. Deşi camera era la fel de caldă ca oricare alta din casă – din Hamburg, poate din întreaga zonă britanică –, Koenig rămânea cu haina pe el în timpul lecţiei, ca şi cum ar fi încercat să înmagazineze acea căldură pentru mai târziu sau să topească o gheaţă groasă din interiorul lui. Aruncă o privire plină de dorinţă spre felia de prăjitură şi paharul de lapte pe care Heike le adusese pentru el. De obicei, servitoarea le aducea după lecţie, dar astăzi le adusese înainte şi le lăsase pe masa cu picior, făcându-i cu ochiul lui Koenig toată dimineaţa.

— Aţi vrea să mâncaţi prăjitura acum? îl întrebă Edmund. *Kuchen?*

Herr Koenig murmură în germană, abia şoptit, „Dumnezeule, da”. Apoi spuse tare, în engleză:

— Mulţumesc.

Edmund se ridică de la masă, aduse farfuria cu prăjitură şi paharul cu lapte şi le puse în faţa meditatorului său. Herr Koenig luă paharul şi îl goli, rapid dar atent. Îl puse jos şi îşi linse mustăţile de lapte, dând discret cu limba. Apoi mâncă prăjitura folosindu-se de mâini, ca un şoarece meticulos, după care băgă arătătorul în pahar, îi umezi vârful şi îl apăsă pe o rămăşiţă din farfurie, strângând toate fărâmiţele într-o ultimă îmbucătură, ca un magnet care adună pilitura de fier. La sfârşit, farfuria lui Koenig era strălucitoare şi curată de parcă ar fi fost linsă de un câine.

Tatăl lui Edmund spunea că Herr Koenig fusese directorul unei scoli din Kiel şi un om cu o mare înzestrare multilaterală – un adevărat enciclopéd –, astfel că Edmund fusese surprins de îmbrăcămintea zdrenţuită a meditatorului său şi de condiţia lui fizică precară. Părea prea bătrân şi prea împuţinat ca să fie director de şcoală: prea puţin din aspectul lui sugera autoritate sau erudiţie. Dar după câteva ore petrecute în compania lui, Edmund începuse să înţeleagă laudele tatălui său. Herr Koenig se dovedise a fi la fel de priceput la matematică pe cât de versat era în istorie şi literatură engleză. Şi era la fel de precaut ca o făptură a pădurii. Aşa cum pe trupul lui nu exista niciun pic

de grăsime, nici în vorbirea lui nu exista nimic în plus; tot ce spunea el părea să fi fost filtrat şi curăţat de impurităţi înainte de a fi rostit. Asta, ca şi sugestia unui trecut mai respectabil, îi oferea o anumită demnitate.

— Hai să ne uităm în atlas.

Contemplarea atlasului marca sfârşitul orelor şi îi permitea lui Koenig să îi ofere lui Edmund o lecţie sintetizată de istorie şi geografie în germană. Edmund aduse vechiul lui atlas Cassell şi îl deschise la harta lumii. Koenig îi ceru să spună ce culoare au ţările pe care le indica el, şi prima oară puse degetul pe Canada.

— *Rosa.*

— Statele Unite ale Americii.

— *Grün.*

— Brazilia.

— Ăă... *gelb?*

— Bine.

Apoi India.

— *Rosa.*

Apoi Ceylon.

— *Rosa.*

Australia.

— *Rosa.*

— *Warum sind sie rosa?* îl întrebă Koenig.

— Toate fac parte din Imperiul Britanic?

— Bine. Înveţi repede.

— Tatăl meu spune că Imperiul Britanic o să se reducă acum, din cauza războiului. Spune că nu mai avem bani şi că acum America şi Uniunea Sovietică sunt cele mai puternice.

— Atlasul acesta va suferi multe schimbări. Nu o să mai fie la fel de roz ca acum.

Edmund se întrebă ce gândeşte cu adevărat Herr Koenig despre britanici şi Imperiul lor. Oare era politicos atunci când indica marea întindere şi dominaţie a acestuia? Putea fi o întâmplare, însă degetul lui Koenig ignorase Japonia maronie, Italia galbenă şi, cel mai izbitor, Germania albastră care, chiar şi cu teritoriul redus, stabilit după tratatul de la Versailles, era în centrul scenei, un ax puternic din inima Europei. Era surprinzător că doar câteva ţări ale lumii – Tanganica, Togo, Namibia – erau colorate cu acelaşi albastru.

— Hitler era invidios pe Imperiul nostru?

Întrebarea avu un efect instantaneu asupra lui Koenig: acesta înţepeni, se îndreptă de spate şi îşi pocni cartilajul încordat al gâtului, în timp ce făcea un calcul fulger în cap.

— Nu am voie să discut despre astfel de lucruri, spuse el.

Edmund înţelese pe jumătate.

— E în regulă. Mama nu e aici.

Koenig continuă să tacă, deloc fericit.

— Asta din cauză că aşteptaţi să fiţi expurgat? îl întrebă Edmund.

— Vrei să spui „exonerat”, îl corectă Koenig. Germanilor nu le place să vorbească despre vremurile acelea.

— Dar dumneavoastră aţi fost director de scoală. O să fiţi în regulă, nu-i aşa? O să primiţi certificatul alb?

— Aşa sper.

— Veţi fi un *Persilschein*?

— Cunoşti această expresie?

— Am învăţat-o de la un prieten.

— Un prieten german?

Edmund aprobă din cap.

— El spune că germanii vor doar să obţină un *Persilschein.*

Koenig îşi frecă mâinile iar, ca şi cum ar fi încercat să smulgă ceva din ele.

— Da. Să fie ca rufele. Fără nicio pată.

— Unii oameni cumpără un certificat de pe piaţa neagră. Costă 400 de ţigări.

— Eşti foarte bine informat despre aceste chestiuni, Edmund.

— Poate că aş putea să fac rost de unul pentru dumneavoastră.

— *Nein,* spuse Herr Koenig ridicând mâinile. Trebuie să urmez... procedura normală, ca toată lumea.

Desigur. Koenig era director de şcoală, şi directorii de şcoală respectă regulile.

— Atunci o să fiţi din nou director?

Pentru prima oară, Herr Koenig deveni meditativ. Se uită la atlas şi la naţiunea mare şi *grün* de peste apa albastră.

— Fratele meu m-a invitat în America, spuse el. El a emigrat acolo după Marele Război. A inventat o maşină care mulge vacile mai repede decât oricare altă maşină şi acum are un Buick şi trăieşte într-o casă cu lac. El îmi spune că în America totul e mai mare. Vacile. Porţiile de mâncare. Maşinile. Buickul

lui are megafoane pe capotă.

Edmund era gata să plece şi el în această călătorie.

— Şi atunci vă duceţi?

Herr Koenig privi lung atlasul şi atinse Wisconsinul.

— Pentru mine e deja prea târziu.

— De ce?

— Peste câţiva ani o să am 60 de ani.

Pentru Edmund, toţi adulţii peste 40 de ani se contopeau indistinct într-o singură categorie. Nu înţelegea diferenţa subtilă dintre aşteptările şi ambiţiile unei persoane de 41 de ani, încă în formă, şi cele ale uneia de 59 de ani, aflate la începutul declinului, mutaţiile de vitalitate şi niveluri ale energiei, apariţia suferinţelor care limitează şi modelează parcursul vieţii cuiva. De ce să fie vârsta o barieră pentru aşa ceva?

— Dar veţi avea aceeaşi vârstă şi dacă rămâneţi în Germania.

Koenig zâmbi şi rămase cu gura închisă, dar scoţând mici şuierături de râs pe nări.

— E din cauză că e scump?

— Atâtea întrebări. E ca un mic *Fragebogen.* Nu. Fratele meu ar plăti preţul călătoriei.

— Atunci... puteţi să mergeţi?

Edmund savură încântarea indirectă de a-şi imagina cum meditatorul lui se îndreaptă spre America şi ideea de a juca un anumit rol în propulsarea lui Koenig peste Atlantic, spre o viaţă nouă. Însă Koenig părea să fi ajuns la capătul unei explicaţii confortabile. Îşi schimbă poziţia pe scaun şi se îndreptă de spate, încercând să impună ceva mai multă autoritate.

— E... complicat, spuse el.

Koenig închise atlasul şi, odată cu el, posibilitatea altor explorări.

Edmund îşi dădu seama că întrebările lui trebuiau să se oprească acolo. Imediat ce un adult folosea acest cuvânt, nu mai puteai continua.

Ceasul portabil bătu ora 12, mascând momentul stânjenitor.

— Gata, spuse Herr Koenig cu uşurare. Mâine o să ne uităm la populaţie şi resurse. Putem lucra la cifrele mari.

— Mulţumesc, domnule. Mi-ar face plăcere.

Herr Koenig ieşea de obicei pe uşa de serviciu, dar acolo zăpada formase un troian şi Richard încă nu ajunsese să sape un luminiş. În absenţa oricărui adult, Edmund îl conduse pe Herr

Koenig la uşa din faţă, unde meditatorul lui avu nevoie de ceva timp ca să-şi lege pălăria de cap cu o eşarfă, cu aceeaşi meticulozitate de rozător pe care o manifestase faţă de prăjitură. O pală de vânt rece se repezi prin uşa deschisă, împrăştiind cristale fine de zăpadă în hol. Koenig îl instrui pe Edmund să închidă imediat uşa în urma lui, ca să nu scape căldura preţioasă; însă un anumit instinct îl făcu pe Edmund să menţină uşa întredeschisă. Vântul era de aşa natură că ar fi trebuit să-l izbească pe Koenig în spate ca să închidă uşa, şi nu voia să facă asta. În schimb, menţinu uşa deschisă şi aşteptă până plecă meditatorul lui, împingându-se în ea ca să contrabalanseze forţa vântului. Koenig păşea rapid, ca un om pe gheaţă, fără să se oprească, pentru a evita alunecarea: o pată gri-neagră tot mai mică, într-o lume *Persilschein,* albă ca zăpada.

Edmund alergă la etaj, în camera părinţilor, şi începu să caute ţigări. Pipăi sacourile tatălui său şi găsi tabachera lui de argint. Era goală – tatăl lui încă nu transferase ţigările din cartuş în tabacheră – însă atenţia lui Edmund fu imediat atrasă de două fotografii prinse sub elastic. Prima era cu mama lui, pe o plajă din Pembrokeshire unde el şi cu Michael încercaseră să stăvilească marea printr-un dig de nisip; a doua, băgată sub prima, era un instantaneu ferfeniţit cu Michael, în grădina lor din Amersham. Edmund simţi un şoc să-şi vadă atât de viu fratele mort, cu bluza de cricket cu model împletit şi un zâmbet uşor afectat, ca şi cum ar fi glumit cu fotograful, care, în cazul acesta, trebuie să fi fost mama lor. Edmund îşi aminti în culori vii ziua următoare, mama lui ştergându-şi nasul şi obrazul în grădina din Narberth, tatăl lui prea preocupat de toţi ceilalţi ca să se ocupe de emoţiile lui şi deja pe cale să se întoarcă la război, iar el încercând să împiedice lacrimile adunate în ochi să i se prelingă pe obraji, deoarece nu voia ca verii lui să vadă. Acum, Edmund simţea înăuntrul lui aceeaşi senzaţie de golire şi umplere, ca şi cum apa i-ar fi fost trasă din burtă spre piept şi spatele nasului, apoi împinsă în ochi. Dar asta nu pentru Michael, ci pentru el însuşi. Nu exista nicio fotografie cu el în tabachera tatălui său. *De ce* nu avea acesta o fotografie cu el? Poate avea una în portofel. Poate că tatăl lui nu avea nevoie de o fotografie cu el, pentru că el era viu. Sau poate că Edmund trebuia să moară în mod dramatic pentru ca fotografia lui să

ajungă în acea galerie intimă? Edmund îşi imagină cum moare, într-o varietate de moduri eroice şi minunate – într-un incendiu, în război, într-un viscol – în timp ce mama lui cântă energic în fundal notele staccato ale „Regelui Ielelor”; apoi cum tatăl lui caută într-o cutie de pantofi şi alege o poză ca să şi-l amintească pe sărmanul Edmund, tăindu-i marginile ca să încapă în tabachera de argint.

Edmund închise tabachera cu un pocnet şi o băgă înapoi în buzunarul sacoului, inspirând mirosul de carne şi muşchi de copac al tatălui său. Edmund îşi iubea tatăl într-un mod simplu; o iubea şi pe mama lui, dar sentimentele lui faţă de ea erau ca un labirint în comparaţie cu drumul drept al afecţiunii pentru tatăl lui. Cumva, era mai uşor să iubeşti o persoană care nu era prezentă.

Felul în care tabachera alunecă în buzunarul căptuşit – şi greutatea ei – erau perfecte, iar Edmund repetă acţiunea de mai multe ori. Apoi reluă căutarea tutunului, scotocind prin geanta cu cosmetice a tatălui său, care mirosea a săpun cu gudron şi eucalipt. Înăuntru era un pieptene de broască ţestoasă, o cârpă umedă şi medalia Ordinul Pentru Abnegaţie. Edmund scoase din geantă crucea cu smalţ alb şi margini aurite şi o examină. Ce căuta acolo? Trebuia să fie un sacrilegiu să arunci o medalie într-un receptacul atât de puţin distins. Ar fi trebuit să stea într-o cutie căptuşită cu catifea sau, şi mai bine, prinsă permanent pe pieptul paltonului tatălui său, aşa cum îşi purtau medaliile militarii ruşi – chiar şi când mergeau la luptă. Data la care fusese decernată medalia – mai 1945 – era gravată pe spatele ei, iar un strop de săpun se prinsese de ea şi pătase panglica roşu cu albastru. Edmund dădu săpunul la o parte şi puse medalia pe pieptul lui. Tocmai era pe cale să se elogieze pentru acţiunile lui eroice când un strigăt pătrunzător de la parter îl făcu să alerge la adăpost.

∴

Doamna Burnham trecea prin casă ca un vânt fierbinte şi învolburat, lăsând vârtejuri şi valuri în atmosferă, schimbându-i temperatura. Rachael regreta că eliberase o forţă atât de puternică şi venea în siajul ei, rugându-se ca Herr Lubert să nu se întoarcă acasă mai devreme.

— Pornim de aici, începu doamna Burnham, rechiziţionând casa pentru fanteziile ei. Ne scuturăm de zăpadă şi ne încălzim

la foc. Bem nişte ginuri roz. Sau poate riesling cald. Familia Thompson o să întârzie. Nu sunt capabili să nu întârzie; e ceva la modă. Îţi sugerez să le dai o oră mai devreme. O să pălăvrăgim despre una şi alta, despre nimicuri. Bineînţeles, toată lumea o să spună lucruri politicoase despre casă, încercând cu disperare să-şi ascundă invidia. Apoi ne vom plimba spre...

Doamna Burnham spusese asta dându-şi seama instinctiv încotro să se îndrepte şi intrând prin uşile duble...

— ... spre – Dumnezeule mare. E o sală adevărată de biliard! Uită-te la fotografiile astea. Presupun că nu sunt ale voastre. Ce Dumnezeu e asta?

Doamna Burnham se uită la fotografie ca şi cum aceasta ar fi vrut s-o muşte.

— Artă modernă. Nu o înţeleg. Ştii, Keith se pricepe la aşa ceva. Deci. Trecem... pe aici...

Intră pe uşa sufrageriei, care era deja deschisă.

— ... şi intrăm în... Aşa mai merge. Deşi cred că am fost prea strictă cu lista de invitaţi. La masa asta putem pune cel puţin şaisprezece oameni? Poate ar trebui să-i chemi pe mareşalul de aviaţie şi pe soţia lui? Lor le plac locuinţele grandioase. Aşa. Deci se serveşte cina. Cinci feluri de mâncare? Te rog, fără varză murată. Are gust de sărăcie şi crâşme. În fine. O să ajungem la discuţia inevitabilă despre situaţia din ţară. Cineva o să amintească de ruşi. Pălăvrăgeală. Cineva o să amintească de lipsa combustibilului. Pălăvrăgeală. Cam pe la momentul budincii – o să aduc eu un desert – o să simţim toţi efectele ginului sau ce o să bem. Keith o să fie puţin congestionat din cauza lui. O să se certe cu cineva şi o să vină momentul în care bărbaţii... Nu! Poate inversăm lucrurile şi îi lăsăm să stea aici, în timp ce noi ne retragem...

Doamna Burnham deschise uşa arcuită şi intră în cea mai încântătoare încăpere a casei, atât de încântătoare încât nu se putea hotărî s-o complimenteze:

— Hmm. Da. Merge. Un pian. Excelent. O să fim cu toţii suficient de zgomotoşi ca să cântăm ceva de Gilbert şi Sullivan. O s-o lăsăm pe Diana să ciripească şi o să pretindem cu toţii că are o voce extraordinară. Tu cânţi, presupun? Şi la instrumente? Bun. Poate un joc de mimă...

Doamna Burnham se întrerupse ca să privească pe fereastra

principală spre poartă.

— Ea e fiica?

Frieda venea pe alee cu paşi hotărâţi prin zăpadă. Semăna, cu părul ei împletit, cu un copil dintr-o poveste a fraţilor Grimm, vulnerabilă în faţa vrăjitoarelor şi lupilor.

— Astăzi s-a întors mai devreme.

— Ar fi bine să facă ceva cu cozile alea ca de porc. Ar trebui s-o dai pe mâna lui Renate.

În timp ce se uita la Frieda, Rachael simţi un acces de remuşcare pentru că nu-şi dăduse seama de asta. Îşi promise să-i ofere Friedei o oră cu coafeza, când aceasta avea să mai vină. Doamna Burnham îşi schimonosi ochii pentru o ultimă fotografie şi apoi se întoarse iar spre cameră, ca să-şi termine turul.

— În orice caz, presupun că putem bea aici ultimul pahar înainte de plecare… sau nu… Ah. Aici ajungem…

Trecură prin a doua uşă, care ducea la şemineul din holul de la intrare, iar doamna Burnham încheie circuitul cu o fluturare a mâinii:

— Iată! De unde am plecat. Ei, *ăsta* e locul în care să ne bem întăritoarele. O să privim cum se sting ultimii tăciuni şi apoi… la maşini. Mi-a scăpat ceva?

— Ai stabilit un standard foarte înalt, Susan.

— Asta a fost repetiţia generală. În realitate o să fie mult mai bine.

— Nu ştiu dacă eu pot să ofer ceva atât de… eficient.

— Prostii. Eşti o fată deşteaptă. Şi ai servitori.

Rachael dădu din cap, recunoscătoare că aceştia lipseau de la această vizită ca un vârtej.

— Însă ai spus că ai probleme cu ei?

— Îmi vine greu să deleg.

— Trebuie să fii fermă. Arată-le că eşti obişnuită să ai servitori. Dacă nu eşti, o să-şi dea seama şi apoi o să se simtă ofensaţi.

— Cred că deja s-a întâmplat.

Uşa bucătăriei era deschisă, iar de jos se auzea zgomotul descărcării cărbunilor. Rachael închise uşa.

— Mai ales bucătăreasa, adăugă ea.

— E mult mai bine să le arăţi cine e şeful. E mai bine pentru toată lumea.

Susan Burnham continua să absoarbă şi să catalogheze încăperea cu ochii.

— Şi familia? Cum merg lucrurile? Unde Dumnezeu mănâncă?

— Au o bucătărie la etajul de sus. Şi există un lift pentru mâncare.

— Există vreo interacţiune?

— Nu prea. Ed a dărâmat nişte ziduri.

— Eu le-aş păstra cât mai înalte dacă aş fi în locul tău.

Rachael decisese deja să nu amintească de povestea cu Cuthbert; Susan Burnham ar fi amplificat-o şi ar fi transformat-o într-o crimă reală; în mai puţin de o săptămână ar fi aflat tot districtul.

— Ah, iată, spuse doamna Burnham, atrasă de locul de deasupra şemineului. Văd că l-au dat jos.

Rachael se uită la locul la care se uita şi doamna Burnham: un dreptunghi de tapet nedecolorat, sub formă de portret, amprenta unei fotografii absente.

— Pe cine?

— Pe Führer. Acolo trebuia atârnat. Casele germane sunt pline de spaţiile astea întunecate pe pereţi. Numai că mulţi sunt suficient de deştepţi ca să le acopere. De ce pari atât de şocată? Toţi aveau aşa ceva. Keith o numeşte „pata care nu poate fi înlăturată”.

Rachael se uită la pată şi reuşi să-şi imagineze tabloul cu uşurinţă. De ce nu o observase până acum?

— Cred că până şi Keith ar trece cu vederea nişte nuanţe de gri ca să stea într-o casă ca asta.

— Nu cred că Herr Lubert a avut de-a face cu Partidul Nazist. Din câte am înţeles.

— Păi, bineînţeles. Toţi pretind acest lucru.

Doamna Burnham se uită la casă şi ridică braţele, încheindu-şi pledoaria.

— Crezi că toate astea sunt posibile fără compromisuri? O familie germană bogată şi puternică trebuie să fi avut ceva de-a face cu regimul.

Rachael avea senzaţia că aceste judecăţi nu erau ale doamnei Burnham, că discutase deja despre această chestiune cu soţul ei.

— Eu sunt sigură că s-au ferit de asta.

— Ah, zău aşa, Rachael. O fi creştinesc să ai o părere cât mai

bună despre oameni, dar nu trebuie să fim naivi în astfel de probleme.

Rachael nu îl suspectase pe Herr Lubert în această privinţă. La urma urmei, dacă era de acord cu doamna Burnham, asta ar fi făcut ca ea să pară o proastă, Lewis un nătărău nechibzuit şi şederea lor în vilă de neconceput.

— Nu pot fi toţi vinovaţi, Susan, spuse ea citându-şi acum soţul. Chiar nu cred că Herr Lubert a fost implicat.

— Draga mea, toţi au fost implicaţi. Singura chestiune e de a stabili în ce măsură.

7.

— Englez bun. Englez bun, creştin. Îmi place mod de viaţă englez. Îmi place Rege şi Reghina din Vindsor. Îmi place democraciunea. Am învăţat despre Dominion Noua Zeelandă. Vreau să trăiesc în Dominion. Mă ajuţi merg acolo, englezule?

— Dispari, nenorocit mic ce eşti.

— Englez bun. Eu ştiu Londra. Aveţi Râul Ritz. Centrală electrică Bater-zee!

— Ia auzi-l! Mişcă. Tai-o de-aici! *Schnell!*

— Tu *sprechensiedeutsch* bine, englezule.

— *Schnell!*

— Nu rusnaci. Nu Stalin. Eu vrau Mod de Viaţă Englez.

— Ar trebui să fii la scoală acum. *Schule?*

— Nu *Schule.* Nu *Haus.* Nu *Mutti.* Nişte ţigări, Tommy. Te rog. Ai să-mi dai? *Mutti* a mea e moartă.

— Şi a mea. Acum dispari. Nu mă mai freca la cap.

— Ah... *Ich glaube, ich werde... ohnrnächtig.*

— Of! Termină odată! Nu face asta!

Ozi leşină ca mort în faţa santinelei. Trupul lui se prăbuşi pe perna zăpezii proaspete, scoţând un scrâşnet scârţâit la aterizare. Semăna cu o vulpe împuşcată, cum zăcea aşa întins, în haina lui de blană. Soldatul care păzea intrarea Cartierului General al Armatei Britanice rămase la postul său, încercând să pară hotărât, cu ochii drept în faţă, ignorându-l pe băiat. Însă o femeie cu un cărucior de copii plin cu cartofi se opri drept în faţa băiatului întins pe trotuar. Se uită la soldatul nemişcat şi arătă

cu un zvâcnet al bărbiei spre băiat.

— *Schämen Sie sich, Soldat!* spuse ea, aruncându-i o privire ucigătoare.

Alţi civili germani începură să caşte gura. Nevrând să creeze un spectacol, santinela îşi sprijini puşca de gheretă, se aplecă deasupra lui Ozi – lăsându-se pe vine în loc să îngenuncheze, ca să nu se ude la genunchi – şi îl ridică în capul oaselor, trăgându-l de partea din spate a gulerului.

— Haide, puştiule. Trezeşte-te.

Îl bătu încet pe obraji cu mănuşile îngheţate.

— Uită-te la tine. Ce naiba porţi? Arăţi ca Noël Coward[9], fir-ar al naibii.

Ozi bătu din gene teatral şi jucă scena îndelung exersată a delirului:

— Domnule Attlee. *Danke.* Regele George. *Danke.* Santinela engleză. *Danke.* Ţigări. Ţigări pentru Ozi. Ţigări pentru pâine. Englezii sunt creştini. Dau ţigări.

Soldatul scoase din buzunarul de la piept un pachet de ţigări şi îl bătu, cu gesturi ostentative, ca să iasă câteva pentru băiat.

— Ţine, puştiule, spuse el oferindu-i nu una, nu două, ci trei ţigări.

Satisfăcut că îşi făcuse datoria de relaţii publice, santinela se ridică, parcă aşteptându-se la aplauze, dar când se uită în jur văzu că nu exista niciun martor al gestului său.

— Acum valea, pacoste mică ce eşti.

În schimbul complimentelor demente la adresa culturii engleze, Ozi primi trei ţigări şi trei noi cuvinte pentru repertoriul lui englez deja plin de obscenităţi.

— Valea. Pacoste. Mică!

Ozi repetă propoziţia, îşi scutură hainele şi porni cu pas sprinţar pe Ballindamm înspre Alster, cu roadele greu câştigate ale carităţii în mână. După înaltele lui standarde pentru cerşetorie şi furat, era o recoltă slabă. Umblase toată ziua după mâncare şi provizii prin magazinele şi hotelurile rechiziţionate de britanici şi în jurul lor, pe marginea lagunelor Alster-ului, făcându-şi numărul de „lăudat cultura engleză şi leşin”, dar în zadar. Englezoaicele care făceau cumpărături în magazinele

---

[9] Noël Coward (1899-1973) — om de teatru englez deosebit de talentat şi prolific în perioada Interbelică şi implicat ca voluntar în cel de-Al Doilea Război Mondial (N. red.).

NAAFI păreau imune la complimentele referitoare la coafurile şi pălăriile lor, iar containerele de gunoi, de obicei îmbelşugate, din spatele hotelului Atlantic fuseseră închise. Când cerşise resturi de mâncare pe scările clubului Victory – „Hei, yankeule, ce faci aici? Du-mă în America, yankeule” – fusese alungat de un american: „Dispari!”

Ozi se întreba dacă englezii erau reticenţi din cauza hainelor lui. Astăzi purta maximul de amestec: cască de aviator din piele, cu căptuşeală, haină de blană pentru o femeie din societatea înaltă, cu halat de mătase deasupra şi cizme de călărie cu trei numere prea mari. Găsise haina la împărţeala săptămânală a Armatei Salvării, iar cizmele le primise de la Crucea Roşie. Poate era prea bine îmbrăcat ca să le atragă compasiunea, dar pe frigul acela nu-şi permitea să poarte mai puţin, cu problemele lui cu pieptul.

Ozi băgă ţigările în penar. Trei ţigări pentru o zi de muncă. Putea să ia o pâine cu ele, dar nu ar fi fost de ajuns să-l îmbuneze pe Berti, care în ultima vreme devenise mai pretenţios; nu mai voia doar ţigări sau medicamente, voia documente şi permise: lucruri greu de obţinut şi scumpe. Ozi trebuia să-l găsească pe Herr Hokker de la Centrul de Informare şi să-i ofere ceasul lui ca să obţină ce voia Berti.

Ozi strânsese mare parte a cunoştinţelor lui despre cultura britanică în timpul vizitelor la atrăgătorul Centru de Informare, construit lângă Rathaus, în centrul oraşului. La începutul acelei veri, Bürgermeister îl inaugurase cu un discurs pompos despre prietenie şi învăţare. *„Die Brücke”* – podul – a fost construit, spusese *Bürgermeister;* „ca să-i educăm pe vizitatorii germani cu privire la principalele instituţii şi realizări britanice”. Centrul avea o sală de lectură mare, o galerie expoziţională, o sală de proiecţie şi o bibliotecă de împrumut şi era mereu aglomerat. Germanii păreau avizi de informaţii despre lumea aflată în afara experienţei lor şi erau curioşi să afle mai multe despre modul de viaţă britanic. Dar, deşi era adevărat că germanilor le plăcea să înveţe despre râurile britanice sau drepturile femeilor, ce voiau ei de fapt era un loc cald în care să stea şi în care să facă rost de câteva bonuri. Orice german cu minte la cap ştia: *die Brücken* erau locuri nu doar pentru schimburi culturale, ci şi comerciale.

Ozi băgă mâna în buzunarul moale al hainei lui de blană şi se

uită la ceas. Era un Holdermann und Sohn, dar Ozi s-ar fi descotorosit bucuros de el. Îl luase din buzunarul unui strămutat mort dintr-o casă a scărilor din Altona. Nu părea corect să ticăie ceasul în continuare, după ce ticăitul propriu al bărbatului se oprise; asemenea unghiilor care continuă să crească mult după ce sufletul şi-a luat zborul, era cumva neloial. De asemenea, la fiecare oră o lua cu 20 de minute înainte. Cronometrul zilelor arăta că e marţi, când de fapt era luni; în ritmul acesta, avea să ajungă în 1950 înainte de sfârşitul lunii.

Centrul era înăbuşitor din cauza căldurii trupurilor înghesuite. Ozi aproape leşină când simţi schimbarea temperaturii. Era greu să vezi exponatele din galerie din cauza mulţimii de oameni care căutau beneficiile gratuite ale ziarelor şi căldurii. Un afiş al nou-înfiinţatului *Frauenclub* anglo-german anunţa o prelegere despre „O călătorie de la Cairo la Ierusalim”, urmând a fi ţinută de doamna T. Harry, şi o apropiată vizită a marelui poet englez T.S. Eliot, „care va ţine o conferinţă în germană, ca şi în engleză, despre unitatea culturii europene”. Ozi se opri ca să se uite la fotografia poetului cu bărbie severă, fără să-şi dea seama dacă e bărbat sau femeie. Lângă el era un alt afiş care făcea reclamă la un film intitulat „Britania va reuşi” şi o proiecţie de fotografii cu tribul Pathan de la graniţa anglo-afgană.

Hokker stătea la locul lui obişnuit şi citea ziare englezeşti, ţinute în mape sau pe lanţuri, pentru ca oamenii să nu le poată fura. Hokker îşi petrecea aici mare parte a timpului. Nu trebuia să iasă afară, dacă lumea venea la el. Prin Hokker se tranzacţionau mai multe mărfuri ilegale decât prin oricare alt speculant al pieţei negre din Hamburg. Toate pâraiele, râuşoarele şi şuvoaiele necurate curgeau spre şi dinspre Hokker. Dacă îţi trebuia un obiect, Hokker putea să ţi-l găsească – asta dacă puteai să plăteşti.

Ozi se năpusti prin mulţime ca să ajungă la el. Cu haina şi pălăria lui negre, Hokker arăta ca un cioclu. Stătea cu capul aplecat deasupra unui ziar, urmărind cu degetul rândurile textului. Pe borul pălăriei aşezate pe masă, lângă el, se topea o băltoacă de zăpadă.

— Bună, Herr Hokker! Ce se mai întâmplă azi în ţara englezoilor?

Hokker nu ridică privirea. Era complet absorbit şi mişca buzele, şoptind în timp ce citea în engleză.

— Ozi Leitman. Situaţia nu e prea bună în ţara englezoilor.
— Ce? Ce s-a întâmplat?
— Englezoilor nu le place să plătească pentru ocupaţia asta. Ei zic, de ce să mănânce germanii când noi n-avem mâncare nici pentru noi?
Lui Herr Hokker îi plăcea să facă paradă de engleza lui, ca şi de capacitatea lui de a o traduce. Înainte să încheie o tranzacţie, Ozi încerca întotdeauna să-l facă să citească ceva; de obicei, asta reducea cu câteva ţigări preţul a ceea ce voia să cumpere.
— Şi iarna asta nu ne ajută cu nimic, spuse Hokker.
— Otto zice că o să dureze o mie de ani, se hazardă Ozi. E o pedeapsă pentru toate lucrurile pe care le-am făcut. În Stade n-o să înflorească niciun cireş. N-o să fie niciun măr în livezi. Niciun răsărit de soare la geam. N-o să mai înotăm goi în Alster. Doar o mie de ani de gheaţă şi zăpadă. Dumneata ce crezi, Herr Hokker?
— Aşa pare. Toate râurile din Germania sunt îngheţate. Până şi Rinul.
Hokker îşi linse degetul cu un aer distins şi dădu pagina ziarului.
— Suntem celebri. Uită-te aici. Suntem pe pagina şapte a ziarului *Daily Mirror* din Anglia: o fotografie cu Hamburgul.
Ozi era stupefiat. Acolo, în mijlocul unui ziar englez, era cartierul distrus Hammerbrook, unde locuise el cândva. Asta se întâmplase atunci când văzuse ferestre topindu-se, drumurile bolborosind şi un vânt termic invizibil smulgând hainele de pe trupul unei femei. Parcă auzea iar sunetul acelui vânt – ca şi cum cineva ar fi cântat toate notele unei orgi de biserică în acelaşi timp. Parcă vedea fulgii de cenuşă căzând ca o ninsoare roşie, tocurile uşilor arzând precum cercurile de foc prin care sar leii de la circ. Sorbenstrasse. Mittelkanal. Oameni împotmoliţi în asfaltul topit. Părul lui Mutti arzând! Creieri picurând prin nasuri şi prin tâmple despicate. Trupuri ca nişte manechine de croitor, reduse la jumătate din mărimea lor. *„Bombenbrandschrumpfleisch”,* aşa li se spunea. „Cadavre micşorate de foc”.
— Mutti...
— Te simţi bine, băiete?
Ozi închise ochii şi îi deschise iar, ca să facă să dispară aceste imagini. Se mai uită o dată la fotografia fostului său cartier,

transformat în ruine. Peste ea era suprapusă schiţa unui nou complex de locuinţe.

— O să-l facă din nou pentru noi? întrebă el.

— E pentru englezi, aici o să stea. O să-i mute pe toţi de acolo ca să-l construiască. Titlul spune: „160 de milioane de lire pe an. Ca să-i învăţăm pe germani să ne dispreţuiască”.

— Ce-i asta? întrebă Ozi arătând spre o caricatură.

Caricatura înfăţişa un cuplu britanic în faţa unei case în ruine, iar bărbatul spunând: „Hai să ne mutăm în Germania. Am auzit că acolo sunt case mari şi frumoase”.

— Ce vrea să spună?

— Glumesc. Vor să spună că în Germania e mai bine decât în Anglia.

— Englezii sunt nebuni. Ei glumesc cu orice.

— Deci. Ai nevoie de ceva, Ozi Leitman?

Ozi puse ceasul pe *Daily Minor,* iar Hokker îl făcu să dispară sub pălărie, ca un prestidigitator.

— Ce vrei în schimb?

— Nu te uiţi la el?

— M-am uitat. E un ceas bun. Marcă germană de calitate.

— Îmi mai trebuie nişte medicamente şi un permis de şofer de camion.

— Îmi ceri nişte lucruri dificile, spuse Hokker uitându-se la Ozi.

Ridică pălăria şi se uită la ceas. Îl luă şi îl puse la ureche. Dacă nu asculta prea mult, nu avea să-şi dea seama.

— A fost al tatălui meu, spuse Ozi.

— Niciun bărbat din Hammerbrook nu avea un ceas din ăsta.

— Poţi să faci rost de permis?

Hokker scoase dintre dinţi o fărâmă de ceva şi o examină. Părea grăsime de şuncă. Băgă fărâma în gură, cu un aer absent.

— Ceasul nu-mi foloseşte la nimic. Zilele astea, nimeni nu vrea să ştie cât e ora. Timpul e irelevant în acest moment zero. Totul a încremenit. Nu mai e timp pentru timp.

— Valorează ceva.

Hokker băgă mâna sub haină şi puse pe ziar un şir de trei cupoane pentru mâncare.

Ozi scutură din cap. Toată ziua fusese respins de englezi, şi acum Hokker încerca să facă la fel.

— Zece, spuse el.

Hokker râse şi ridică pălăria de pe ceas, dându-i lui Ozi

posibilitatea de a şi-l lua înapoi.

— Trei sau nimic.

Ozi se uită la cupoane. Unul pentru pâine, unul pentru lapte şi ouă şi unul pentru margarină. Avea să aibă de-a face iar cu Berti, trebuia să găsească o nouă scuză, însă deja îşi imagina cum găteşte micul dejun pe care avea să-l mănânce a doua zi.

Hokker împinse cele trei cupoane spre Ozi.

— Ia-le. Nu poţi mânca un ceas.

∵

Lewis era la oglindă şi se rădea, încercând să n-o trezească pe Rachael, scoţând perii de sub lamă cu unghia, în loc s-o bată de chiuvetă. Toate băile din casă fuseseră decorate cu lespezi de marmură muştar cu auriu şi Lewis nu se putea obişnui cu asta: de fiecare dată când se rădea, se simţea ca un ofiţer din Armata Indiană care se lasă răsfăţat de largheţea unui nabab. Nici măcar la gândul propriei lui bunăvoinţe de a-i lăsa pe autohtoni să-şi păstreze casa nu putea să-i înlăture senzaţia că şi el e doar un aventurier.

Termină să se radă, se şterse pe faţă şi făcu ordine. În spatele paharului, era banda argintie de prezervative de armată, arătând că în trei luni fusese folosit unul. Era un calendar trist. Lewis le lăsase acolo în speranţa vagă că Rachael le va vedea în timp ce îşi făcea toaleta şi va dori cumva să îmbunătăţească acest palmares. Era o abordare a sexului de o circularitate ridicolă, pe cât de puţin susceptibilă de succes, pe atât de nedreaptă; însă Lewis îşi pierduse încrederea de sine, capacitatea de a se purta direct cu ea. (De fapt, când încerca să-şi amintească momente din trecut în care manifestase deschidere în astfel de chestiuni, îşi amintea doar perioada lor de curtare, când el îi spusese fără teamă că avea să fie doamna Morgan înainte de sfârşitul anului.) Lewis îşi spuse că dispariţia apetitului ei sexual era, ca şi durerile de cap şi somnul prelungit, încă un simptom al stării ei, a ceea ce el rezumase prin expresia eufemistică „tristeţe postbelică”, şi că situaţia avea să se amelioreze cu timpul. Cel puţin, el aşa spera; era pur şi simplu prea ocupat ca să se gândească la vreun alt tratament.

Rachael dormea, întinsă pe o parte. Scotea plescăituri slabe şi seci cu limba şi buzele, iar faţa îi zvâcnea, probabil din cauza unui vis. Doctorul Mayfield sugerase că somnul putea fi atât un simptom, cât şi un leac al stării ei, dar Lewis ar fi preferat ca ea

să fie mai activă. Dacă avea o filosofie, aceasta era: fii mereu ocupat.

Vestea bună era că Rachael ieşea în oraş iar şi acceptase oferta de a face încă o excursie în Hamburg cu Susan Burnham. Lewis făcuse cunoştinţă cu soţia ofiţerului de Informaţii la popotă; deşi era băgăreaţă, avea o dispoziţie plină de viaţă şi era implicată în tot felul de treburi culturale şi sociale, iar Lewis era recunoscător pentru orice putea s-o scoată pe Rachael din casă.

Alese haina lui rusească de front; era una dintre puţinele haine care ofereau trupului său lipsit de grăsime protecţie împotriva virulenţei unei ierni care deja stabilea recorduri. Existau relatări despre îngheţarea Mării Nordului la Cuxhaven şi despre oameni care traversau Baltica pe jos ca să fugă din zona rusească. Lewis se uită la rezerva lui de ţigări din comodă; oare compensa lipsa satisfacţiei fizice prin mai mult fumat? Rezerva părea să fi scăzut cu câteva pachete. Luă doza obişnuită de 60 de ţigări, reamintindu-şi să o reducă la 20 până la Crăciun – dacă nu de altceva, măcar ca să-şi manifeste solidaritatea faţă de oamenii din oraş pentru care ţigările însemnau pâine. Se uită iar la Rachael, se gândi s-o sărute pe frunte, dar decise să n-o facă; ieşi fără zgomot din cameră, lăsând-o cu visele ei şi îngăduindu-şi să-şi dorească să apară în vreunul dintre ele.

Chiar şi pe zăpadă, maşina era la fel de stabilă şi decisă ca un crucişător de război care despică oceanul. Când Schroeder se pensionase, din cauza agravării unei vechi răni de război, Lewis ar fi trebuit să găsească pe cineva care să-l înlocuiască, dar îi plăcea prea mult să conducă maşina. Mercedesul devenise o plăcere cotidiană importantă; o mănăstire călduroasă şi mobilă în care era liber să mediteze. Imediat ce ajungea la volan, agitaţia din mintea lui se risipea şi Lewis se simţea iar sigur pe el.

Peisajul de afară era reconfortant: cerul se descotorosise de norii de ninsoare cenuşii ca ardezia din ziua precedentă şi era la fel de albastru şi curat ca uniforma unei asistente-şefe. Soarele înclinat făcea ca totul să scânteieze, iar zăpada groasă era moale şi liniştitoare, la fel de albă şi unduitoare ca aşternuturile de spital. Era minunată, dar iritantă. Avea să-i dea ministrului o impresie greşită. Într-o astfel de zi, era de înţeles dacă unui vizitator care tocmai sosise i se părea că Hamburgul îşi revine

spectaculos. Zăpada masca trauma, aruncând o pătură egalizatoare asupra a tot, oferind metalului colţuros şi cărămizilor sparte un înveliş nou şi optimist. Nu era o zi bună pentru un tur menit să demonstreze cât de urâtă şi de cenuşie era viaţa printre ruinele germane.

Lewis intră pe uşa turnantă a hotelului Atlantic şi trecu pe lângă recepţie. Un tablou cu ducele de Wellington fusese atârnat pe peretele din spatele recepţionerului, transformând clădirea într-un fel de Whitehall mai mic. Ministrul nici nu avea să-şi dea seama că plecase din ţară.

Ursula stătea în faţa şemineului mare, ca să se încălzească. Avea un aspect în acelaşi timp elegant şi modest, cu bluza croşetată din lână, fusta cu model în zigzag şi pantofi negri cu baretă şi toc pană. Se coafase în maniera obişnuită şi adecvată a interpretelor CCG – cu părul pe spate şi pe după urechi –, dar dacă intenţia fusese de a-şi masca frumuseţea, efectul era tocmai de a o spori: sprâncenele energice, gâtul zvelt de antilopă. Lewis se trezi că o complimentează stângaci.

— ... *Schön.*

Nu era cuvântul cel mai adecvat, dar Lewis începuse să vorbească înainte să ştie ce cuvânt o să folosească. *„Lieblich”* ar fi fost probabil mai bun, dar nu părea potrivit s-o roage să traducă şi să corecteze un compliment la adresa ei.

— Mulţumesc.

— Scuze pentru întârziere... *Die Strassen sind eisig.* E corect? *Eisig?*

— Da. Îngheţate.

După ce Edmund îi pusese o întrebare într-o germană clară şi precisă, Lewis ţinuse să vorbească cu Ursula în germană cât mai mult posibil. Fiul lui avea o fluenţă care îl făcea de ruşine.

— Azi nu au mers tramvaiele.

— *Eine schlechte Reise?*

— A fost în regulă. Am o haină călduroasă, a fost o plimbare plăcută. Iată programul dumneavoastră pentru astăzi.

Ursula îi întinse un itinerar bătut la maşină. Lewis îl privi rapid şi văzu sus titlul complet al ministrului Shaw.

— Vedeţi vreo greşeală?

— Nu... *Nein. Ist. Perfekt.* Însă e Kensington. Nu Kensingtown.

— Ah!

Ursula părea sincer supărată pe sine însăşi. Citi cuvântul cu

voce tare:

— Ken-zing-tonn. Îmi pare rău.

— Nu-i nimic. E o greşeală minoră. Nu o să deranjeze pe nimeni. *Ist der Minister schon hier?*

— E în salon.

— Să sperăm că e unul de-ai noştri.

— De-ai noştri?

— Adică nu „de-ai lor”. Vreau să spun, să sperăm că e de partea noastră. Că e unul din cei buni.

Ursula îi arătă că are ceva pe bărbie, atingându-şi bărbia ei.

— Sunteţi murdar de sânge.

Lewis atinse acel loc şi rămase cu o pată de sânge pe deget.

— Aşa-mi trebuie dacă încerc să mă rad fără săpun. O neînsemnată încercare de a economisi resurse.

Lewis îşi linse degetul şi curăţă tăietura cu salivă.

— Mai curge?

Ursula scoase o batistă din buzunarul hainei şi o ridică spre el, ca să-i tamponeze tăietura. Se opri, aşteptând permisiunea lui. Lewis scoase bărbia în faţă, sperând că niciun general sau Bürgermeister nu trece pe acolo exact în acel moment.

— *Bitte.*

Ursula îngriji tăietura ca o mamă şi, chiar dacă făcuse asta într-un mod simplu şi firesc, atenţia ei îl făcu pe Lewis să roşească. De aproape, Ursula mirosea a cearşafuri proaspăt spălate.

— Gata. Acum sunteţi pregătit să vă întâlniţi cu ministrul din Kensing-ton.

Ursula făcu un pas în spate, simţind stânjeneala lui.

— Mulţumesc. *Auf in den Kampf?*

— *Auf in den Kampf,* răspunse ea dând din cap.

Porniră amândoi spre salonul principal, „la luptă”.

∵

Bărbaţii stăteau în grupuri învăluite în fum de doi sau trei oameni, iar zarva vocilor lor era intensă. Era o adevărată adunare: generalul Surtees venise împreună cu şefii cei mari ai CCG, Bürgermeisterul rotofei era acolo, fumându-şi trabucul cubanez mare ca un Churchill neamţ, iar printre ei era şi Vaughan Berry, comisarul, cu o expresie tensionată şi îndatoritoare. Shaw era uşor de depistat, era unul dintre cei doi bărbaţi care nu purtau uniformă şi era înconjurat de un grup de

petiţionari atenţi, doritori să smulgă ceva de la parlamentar cât aveau ocazia.

Lewis îi explică rapid Ursulei cine e fiecare.

— Cel slab e generalul Surtees. Şeful meu suprem. Şi al tău.

— Unul de-ai noştri?

Lewis zâmbi. Ursula învăţa repede. Apoi scutură din cap.

— Şi cel în costum de bancher?

— Acela e comisarul.

Vaughan Berry era al doilea bărbat din încăpere care nu purta uniformă. Lewis avea o părere foarte bună despre el. Acesta făcuse vâlvă refuzând să poarte uniforma bluemarin a CCG, pentru că îi amintea de cea a unui supraveghetor de apărare antiaeriană. „E unul de-ai noştri”, spuse Lewis.

— Şi cel care vorbeşte acum cu ministrul?

Lewis simţi cum se zbârleşte. Era maiorul Burnham, care părea că deja încearcă să-l aducă la ascultare pe parlamentar. Lewis era supărat pe sine însuşi că nu ajunsese acolo înainte ca Burnham să aibă şansa de a polua gândirea parlamentarului. Shaw arăta ca un om care se străduie să soluţioneze o dilemă dificilă: ţinea gânditor o mână la bărbie şi capul înclinat înţelegător, ca şi cum ar fi încercat să audă şi să reţină tot ce i se spunea.

— Maiorul Burnham. Informaţii.

— Unul de-ai lor, spuse Ursula fără să mai trebuiască să întrebe.

La micul dejun, Lewis se trezi în faţa lui Burnham şi a unui american aflat în vizită, generalul Ryan Caine, venit să vadă cum se descurcă britanicii şi să le împărtăşească unele lucruri despre viaţa din zona americană. Caine avea tunsoarea scurtă pe care până şi generalii americani cu trei stele păreau s-o prefere; îl făcea să pară viril şi tânăr, în timp ce pistruii de pe pielea lui sugerau o viaţă trăită din plin în clime mai însorite. Emana dezinvoltura unui om care se bucura de timpul petrecut în Germania şi infatuarea moderată a cuiva care îşi vizitează verii săraci, aflaţi în dificultate.

— Nu e oare momentul să relaxaţi legile solidarizării? Am auzit că în zona voastră numai dacă discuţi cu o nemţoaică e ca şi cum ai trata-o drept prostituată.

— Eu cred că, deocamdată, germanii preferă o separare clară.

— Ştiţi, noi în Frankfurt avem deja un birou special pentru

căsătorii între militari americani şi civili germani. Ei, asta e o modalitate simplă de a te integra într-o societate.

Caine o mânca din ochi pe Ursula.

— Dacă vreodată veţi vrea să treceţi într-o zonă mai prietenoasă, Fräulein...

Lewis observă satisfăcut că Ursula rămase amabilă, dar neimpresionată.

— Zona britanică are multe alte probleme, domnule general.

— Ei, aici aveţi dreptate.

Un chelner aduse farfuriile cu micul dejun: ouă, cârnaţi, felii de şuncă, bucăţi de roşii, ciuperci şi ceapă fripte, sângerete, ficat.

— Chiar dacă sunteţi faliţi, mă bucur să văd că nu faceţi economii la ospitalitate, spuse Caine.

Apoi americanul deveni serios.

— Nu credeţi că e timpul să-i lăsăm din nou pe germani la volan? Trebuie să acţionăm rapid. Dacă nu suntem atenţi, o să înceapă să creadă că Sovietele sunt o perspectivă mai bună. Trebuie să le punem pe picioare afacerile. Să le dăm capitalul de care au nevoie. Apoi să le dăm înţelepciunea. Să le dăm instrumentele... Se discută despre un plan de a le oferi, lor şi Europei, un ajutor masiv. Se dezbate la Washington chiar în clipa asta. Cu toţii avem nevoie de o Germanie puternică.

— Dar mai întâi avem nevoie de o Germanie curată, domnule general, spuse Burnham.

Caine tăie o bucată de ficat în două şi duse una la gură.

— Ei, bineînţeles, spuse el. Mai întâi să-i stârpim pe nenorociţi. Scuzaţi-mi limbajul, Fräulein.

Ursula indică printr-un zâmbet uşor că era mai degrabă amuzată decât ofensată.

Lewis mâncase jumătate de ou şi o felie de şuncă, dar conversaţia îi tensiona stomacul, i-l strângea. Voia cu disperare să spună ceva. Se uită în jurul mesei. De Billier conversa cu mareşalul Sholto, prea departe ca să-l audă. Însă Shaw, care stătea vizavi de Ursula, asculta acum dialogul.

— Mi-a plăcut ce aţi spus mai devreme, domnule maior: „Nu poţi construi o casă pe o fundaţie putredă”.

Lewis se întristă. Auzise exact aceleaşi cuvinte din gura lui Wilkins. Şi acum Burnham continua să răspândească vorba, după ce o strecurase, fără îndoială, în discuţia dinaintea micului

dejun. În modul acesta, prejudecăţile nefondate se transformau în opinii ferme şi deveneau apoi decizii.

— Germanii au trecut prin 12 ani de ignoranţă şi analfabetism, spuse Burnham, încurajat de ministru. Asta i-a transformat pe oameni în animale. Putem începe procesul de reconstruire a sufletelor lor după ce am impus domnia legii şi am refăcut infrastructura de bază, dar până atunci trebuie să fim vigilenţi. Bunătatea e un lux pe care nu ni-l permitem.

Burnham clipi spre Lewis.

— Credeţi că există riscul unei insurecţii? întrebă Shaw, ducând lucrurile în direcţia pe care Lewis nu şi-o dorea.

— Haosul de pe teren şi deplasările masive ale celor strămutaţi oferă paravanul perfect pentru ca naziştii să dispară, apoi să reapară, dându-se drept „nevinovaţi”.

— Aveţi un chestionar, sugeră Caine.

— Chestionarul e util, dar trebuie să-l rafinăm puţin, trebuie să sondăm ceva mai adânc trecutul oamenilor ca să ajungem la adevăr. Avem nevoie de mai mult personal care să se ocupe de restanţe. Dar avem nevoie şi de informaţii mai bune ca să-i descoperim pe adevăraţii criminali. Nu e vorba doar de oi şi capre, ci de capre care sunt oi şi de oi care sunt lupi. Sau Werwolf.

Cuvântul atrase atenţia tuturor.

— Există şi aici? întrebă Caine.

— A existat săptămâna trecută un convoi atacat de doi rebeli. Au deturnat un camion plin de gin.

— Ştiu unde să vă lovească, glumi Caine.

— Rebeli? întrebă Lewis. Sau oameni care căutau mâncare?

— Cei doi pe care i-am arestat păreau destul de bine hrăniţi, replică Burnham. Amândoi erau convinşi că Hitler e viu şi sănătos şi se va întoarce să ne pedepsească. Când le-am spus că Führerul e mort, unul dintre ei mi-a cerut s-o dovedesc, spunând că ruşii nu le-au arătat niciodată cadavrul.

— Scoate cadavrul! exclamă Caine. De parcă Führerul ar fi însuşi Iisus Christos!

— Valoarea Werwolfului ca propagandă întrece cu mult realizările lui, spuse Lewis.

Era hotărât să distrugă acest mit şi să readucă discuţia la ceea ce conta. Însă Burnham îi împinsese pe toţi acolo unde voia.

— Amândoi aveau tatuaje cu numărul 88, continuă el. Arse pe antebraţ.

— Optzeci şi opt? întrebă ministrul.

— E un cod. E a opta literă a alfabetului.

Show enumeră literele.

— H. HH?

Burnham aprobă din cap. Voia ca Shaw s-o spună cu voce tare.

— *Heil Hitler?*

Lewis simţi nevoia urgentă de a interveni.

— Este un nonsens, spuse el. Peste tot în oraş vezi 88 pe ziduri şi pe ruine. Asta arată doar cât de proastă e situaţia, dacă oamenii se gândesc să revină la ce-a fost.

— Poate că unii germani nu şi-au învăţat lecţia? sugeră Caine.

— Trebuie făcută dreptate, spuse Shaw. Cei din ţară cer asta.

— Cu siguranţă e mai bine ca dreptatea să fie făcută efectiv decât doar să pară că e făcută.

— Dumneavoastră nu sunteţi politician, domnule colonel. În lumea mea, percepţia reprezintă nouăzeci la sută din adevăr.

— Vânarea câtorva fanatici nu e deloc prioritatea noastră, spuse Lewis.

Începea să-şi piardă reţinerea. Era conştient că Ursula amuţise, în timp ce bărbaţii îi disecau ţara.

— Atunci care credeţi că sunt priorităţile noastre? întrebă Shaw.

Lewis se îndreptă de spate şi îşi depărtă mâinile pe masă.

— Nu poţi să introduci democraţia într-un popor înfometat şi fragmentat. Dacă îi hrănim şi adăpostim pe oameni, dacă îi ajutăm să-i regăsească pe cei dragi, dacă creăm slujbe, atunci nu avem de ce să ne temem. Însă în clipa aceasta există milioane de germani apţi care nu pot munci din cauza procesului de „curăţare”. Familiile încă sunt despărţite. Mii de oameni sunt în lagărele de concentrare.

— Într-adevăr, spuse Shaw dând din cap gânditor.

Însă litania de priorităţi a lui Lewis nu fusese la fel de convingătoare ca poveştile despre Werwolf.

— Aveţi o mare empatie faţă de autohtoni, domnule colonel, observă Caine. De aceea vi se spune Lawrence al Hamburgului?

Probabil că Burnham îi transmisese asta.

— Poate vreţi să le vorbiţi ministrului şi generalului despre

aranjamentul special din locuinţa dumneavoastră, domnule colonel, sugeră Burnham.

Apoi se întoarse spre Shaw şi Caine.

— Colonelul Morgan testează o nouă abordare în relaţiile anglo-germane.

Lewis invidiase întotdeauna abilitatea băieţilor de la Informaţii de a discuta cu miniştrii şi de a spune ce gândesc fără vreun apel la autoritate, însă Burnham abuza grav de tendinţa egalitară a lui Lewis. Iar acum direcţiona conversaţia după bunul lui plac.

Lewis se trezi explicând fără niciun chef cum ajunsese să împartă casa cu o familie germană. După ce termină, se aşternu o linişte prelungă, stigmatizatoare. Ceea ce înainte păruse un act umanitar, acum părea aproape scandalos.

— Asta *chiar* e solidarizare, domnule colonel, spuse Caine.

— Mă întrebam, dacă astfel nu se înmulţesc resentimentele? întrebă Burnham pe un ton perfect rezonabil. Adică, aceşti germani n-ar prefera să fie împreună cu compatrioţii lor? În tabere?

Cei de la masă se uitară la Lewis, aşteptând răspunsul.

— În barăcile din Nissen? Unde aproape mor de frig?

Ştia că prin asta submina linia oficială, dar Shaw trebuia să afle.

— Am auzit că stau destul de confortabil, spuse acesta. Au căldură. Şi mâncare. Lucruri de care peste jumătate din Anglia încă nu beneficiază.

— Cred că cei mai mulţi dintre noi am prefera să stăm în casele noastre, dacă am avea posibilitatea, spuse Lewis.

— Ei bine, să sperăm că bunătatea dumneavoastră nu se va răzbuna, zise Shaw.

Lewis spusese deja prea multe şi vedea că generalul de Billier se agită din cauza criticilor lui la adresa eforturilor britanice în faţa ministrului. Se lăsă în seama speranţei că vizita avea să-i arate parlamentarului care e situaţia reală din tabere.

∵

Lubert stătea în anticamera cu miros de lapte acru a Centrului de Interogare Directă, încercând să-şi amintească orice – orice în afară de faptul că era german – care ar fi putut să-l incrimineze în ochii Informaţiilor britanice.

Centrul fusese creat în vechea şcoală de artă din spatele

Binnenalster. Lubert fusese aici ultima oară în 1937, cu Claudia, ca să vadă operele artistului Bocklin, unul dintre puţinii artişti germani decenţi pe care regimul nu îi declarase degeneraţi. Se spunea că Hitler cumpărase opt lucrări de-ale lui. După aceea, Lubert şi Claudia se certaseră foarte tare din cauza sa: ei îi plăcea mesajul moral clar al lui Bocklin, el spunea că tocmai asta era problema lui. Ea spusese că Lubert era un „snob” incapabil să vadă arta aşa cum era ea, iar el mersese până la a o face populistă; însă cearta nu se referea de fapt la artă sau gust, ci la regim.

Lubert îşi spunea că nu are de ce să se teamă. Îndeplinise actul de reflecţie de sine – *Besinnung* – pe care toţi germanii erau încurajaţi să-l facă în cadrul procesului de recunoaştere a rolului pe care îl jucaseră în marile crime comise de poporul lor. Îi displăcea ideea de vinovăţie colectivă, dar nu era una din fostele somităţi care îi învinovăţea pe Aliaţi pentru actualele nenorociri ale Germaniei, şi nici nu regreta deloc spânzurarea acuzaţilor de la Nüremberg. Completase *Fragebogenul* lui – cele 133 de întrebări care aveau să-i stabilească viitorul profesional – mai uşor decât se aşteptase. De fapt, era greu de înţeles cum îşi închipuise cineva că putea să-i identifice pe vinovaţi cu ajutorul lui. Părea prea politicos, îi lipseau viclenia şi întrebările pătrunzătoare. Existau câteva întrebări ciudate care îl făcuseră să râdă, dar în general îl completase plin de încredere, cu conştiinţa curată. Chiar îi plăcuse exerciţiul de „a-şi aminti cine era”.

Cineva îi strigă numele şi el se îndreptă spre camera de interogare. Inspiră adânc în timp ce se apropia de uşă, reamintindu-şi să nu fie combativ, să rămână umil şi politicos. Se zvonea că britanicii nu găseau suficienţi germani de „culori nepotrivite” şi deveniseră mult mai energici la interviuri.

Anchetatorii lui stăteau amândoi la un birou de stejar. Unul dintre ei, care fuma, îi făcu semn să se aşeze. Celălalt nu ridică privirea, ci continuă să examineze documentul din faţa lui, pe care Lubert îl vedea – după cerneala verde şi scrisul groaznic şi buclat, era chestionarul completat de el. Bărbatul dădu paginile înainte şi înapoi, înainte şi înapoi, ca şi cum l-ar fi nedumerit o discrepanţă. Ceva nu se potrivea sau lipsea. Dacă pauza prelungă şi teatrală a bărbatului fusese plănuită să tulbure, atunci reuşise. Lubert devenise agitat încă dinainte să înceapă.

— Herr Lubert? întrebă primul bărbat.

— Da.

— Eu sunt căpitanul Donnell, iar acesta este maiorul Burnham, şeful Informaţiilor. Vom purta acest interviu în engleză şi germană, în funcţie de necesităţi. Din câte am înţeles, vorbiţi engleză fluent.

— Da.

Maiorul încă nu privise spre Lubert, ci continua să pară uluit de chestionar, sau poate de unele din răspunsurile acestuia. Când vorbi, vocea lui era joasă şi moale, iar germana lui perfectă.

— Sunteţi un om norocos, Herr Lubert.

Herr Lubert nu contestă acest fapt. Aşteptă, ştiind că „norocul" lui urma să fie disecat şi etalat de acest om cu sprâncene deosebit de lungi.

— Aţi supravieţuit războiului în bună stare. Aţi fost prea tânăr pentru primul, prea bătrân pentru al doilea. Continuaţi să locuiţi în casa dumneavoastră. Aveţi în continuare bunurile. Aveţi un proprietar înţelegător.

Lubert ar fi vrut să conteste partea referitoare la bunuri, dar păstră tăcerea.

Burnham ridică mâna şi Lubert se uită la el. Ochii lui erau cu adevărat prea frumoşi pentru ochii unui anchetator. Lubert căută în ei o urmă de înţelegere.

— Sunt recunoscător, spuse el în engleză, ca să echilibreze lucrurile.

— Zău? răspunse Burnham.

Se uită la chestionar şi dădu la pagina care părea să-l deranjeze.

— În unele din răspunsurile dumneavoastră am detectat un anumit ton nerecunoscător. Chiar de dispreţ.

Era o critică destul de întemeiată. Lui Lubert nu-i plăcuse niciodată să fie obligat să răspundă la întrebări, mai ales la întrebări oficiale. Îi stârneau o anumită încăpăţânare şi adversitate.

— Cred că era o întrebare referitoare la soldaţii de plumb. Nu… mi s-a părut relevantă.

— Aceste chestionare au fost întocmite cu multă grijă şi răbdare.

— Da. Dar... N-am înţeles ce relevantă au soldaţii de plumb.

— V-aţi jucat vreodată cu soldaţi de plumb?
— Îi veţi aresta pe toţi bărbaţii care s-au jucat cândva cu soldaţi de plumb? nu se putu abţine Lubert.
— Herr Lubert, un ton arogant vă poate plasa într-o categorie pe care nu o doriţi. V-aţi jucat sau nu cu soldaţi de plumb?
— Da. Ca orice băiat normal.
— Bine. Asta voiam să aflu.
Burnham făcu un semn în căsuţa goală.
— Şi mai era aceasta...
Degetul lui Burnham trecu la o întrebare ulterioară, iar faţa lui se schimonosi, adoptând o expresie nedumerită.
— Întrebarea R.iii. Ce aţi vrut să spuneţi prin acest răspuns? Dacă îl pot numi răspuns. Pare... o modalitate glumeaţă de a răspunde la o astfel de întrebare serioasă.
Lubert îşi dădea seama că Burnham era un om inteligent şi că acesta ştia de ce răspunsese aşa la acea întrebare: pentru că era o întrebare ridicolă. La momentul acela, Lubert trebuise să o citească încă o dată, spunându-şi că probabil fusese prost tradusă sau introdusă special doar ca să-l testeze. Hotărâse că era doar o întrebare insensibilă, compusă de vreun funcţionar nepăsător de la Whitehall sau Washington. Şi că nu merita un răspuns serios.
— Ei bine?
— Cel care a considerat că e o întrebare bună... nu putea fi serios. Sau nu avea idee cum e să...
— E o întrebare perfect serioasă, Herr Lubert. „Bombardamentele au afectat sănătatea dumneavoastră sau a familiei?” Dacă vreţi să reveniţi pe un post calificat, cu program întreg, trebuie să ne asigurăm că nu aveţi probleme de sănătate mentală. A răspunde prin semne de exclamaţie nu e deloc reacţia unei minţi stabile.
— Cred că bombardamentul a afectat sănătatea soţiei mele, domnule maior. A murit în iulie 1943, împreună cu alţi 40.000 de mii de oameni. În ziua în care britanicii au distrus acest oraş prin marele incendiu.
Burnham nu păru mişcat, ci mai degrabă încântat că Lubert deschisese acest subiect.
— Haideţi să vorbim despre soţia dumneavoastră. Pentru un arhitect de case, locuiţi în condiţii grandioase. Aveţi o colecţie de artă înregistrată. Inclusiv lucrări de Léger, Nolde. Presupun

că soţia era cu banii?
— Provenea dintr-o familie bogată, da.
— Şi cum a fost dobândită această bogăţie?
— Prin comerţ.
— Comerţ cu ce? Şi cu cine?
— Cu orice. Aveau mai multe şantiere navale.
— Şantierele navale obişnuiau să transporte arme naziste?
— Începând cu 1933, au făcut comerţ cu ce li se spunea.
Ar fi putut să explice cât de multe nave călătoriseră spre şi dinspre Anglia, dar probabil că maiorul ştia asta foarte bine.
— Deci această colecţie de artă a fost plătită prin comerţ nazist?
Cât de simplă era această matematică: o ecuaţie care sfârşea întotdeauna prin „egal vinovăţie”. Cifrele şi fracţiile care te duceau acolo erau neimportante.
Lubert scutură din cap.
— Hamburgul a continuat cu afacerile lui, era vorba doar de comerţ, spuse Lubert scuturând din cap. Nu aveam nicio legătură cu Partidul. Doar fratele Claudiei...
— Da, spuse Burnham privind pagina respectivă. Martin Fromm.
Lubert nu voise să scrie nici măcar numele cumnatului său, sau titlul de Gauleiter[10]. Pe pagina aceea nu era suficient loc pentru a aborda nuanţele ambiţiilor lui de partid şi consternarea pe care o provocase intrarea lui Lubert în acea familie.
— Să trecem la altă întrebare. Întrebarea F.iii. „Aţi sperat vreodată într-o victorie germană?” Aici aţi scris... „Voiam ca războiul să se termine rapid”.
— Bineînţeles. Toată lumea voia asta.
— Voiaţi ca Germania să învingă?
— Eram, şi sunt, un naţionalist, dar asta nu înseamnă că sunt nazist.
— Cred că ăsta e un sofism. În 1939, naţionalist însemna nazist.
— Eu nu mi-am dorit deloc un război.
— Vorbiţi-mi despre fiica dumneavoastră.
Bărbatul ştia cum să-i tragă mereu covorul de sub picioare. Lubert simţi cum îşi pierde echilibrul.

[10] Gauleiter (în limba germană, în original) — şef al unei organizaţii regionale a Partidului Nazist (N. red.).

— Ce e cu fiica mea?

— Păi, presupun că a fost afectată de bombardamente. De pierderea mamei ei?

— E... încă... furioasă din cauza asta.

Pentru prima oară, vorbea pe un ton defensiv şi nesigur.

— Şi... i-a fost foarte dificil să împartă casa cu o familie britanică.

— Furioasă? Faţă de ocupaţie?

— Furioasă din cauza pierderii mamei ei.

— A făcut parte din Hitler Mädel.

Lubert aproape că nu scrisese asta – dar era adevărat.

— Era obligatoriu, începând cu 1936.

— Nu aţi împiedicat-o?

— Noi... eu şi cu soţia mea... eram în dezacord în privinţa asta. Eu am fost împotrivă ca ea să se înscrie... dar, în cele din urmă, nu am avut de ales. Mă simt vinovat din cauza asta. Dar a refuza ar fi însemnat trădare. Şi nu ar fi fost deloc bine pentru noi.

— Dar un om cu conştiinţă ar prefera răului închisoarea, nu-i aşa?

— Păreţi hotărât să îmi descoperiţi o vinovăţie, domnule maior.

— Pentru mine, vinovăţia dumneavoastră e doar o chestiune de grad, Herr Lubert. Misiunea mea e de a-i stabili culoarea, nuanţa. Aşa că spuneţi-mi... Mă intrigă cum puteţi suporta să locuiţi împreună cu fostul inamic?

— Sunt politicoşi faţă de noi.

— Şi ce părere are fiica dumneavoastră?

— Ea e... ursuză din această cauză.

— Şi cum se manifestă asta?

— E... mă rog... Fiica mea nu înţelege... cât de favorizaţi suntem că încă locuim în casa noastră.

— Şi de ce-ar înţelege? spuse Burnham. După ceea i s-a întâmplat mamei ei. Ce face acum – după ce s-au închis şcolile?

— Lucrează la dărâmături.

— Când vedeţi toate aceste dărâmături probabil vă întrebaţi dacă arhitectura are vreun rost, Herr Lubert. Sunteţi sigur că vreţi să reveniţi la această carieră?

— Nu mă pricep la altceva. Aş vrea să fiu...

Lubert încercă să găsească cuvântul.

— ... *implicat în* reconstrucţie. La fabrică sunt un muncitor prost.

— Vă e dor de vremurile în care construiaţi case de vacanţă pentru oficialii Partidului?

Era adevărat că Lubert profitase de sporirea comenzilor pentru vile de vacanţă de la acel moment – inclusiv „un mic palat” pentru Harold Armfeld, producătorul de armament – însă comenzile nemilitare fuseseră puţine.

— După 1933 au existat puţine posibilităţi. Nu ajuta cu nimic nici faptul că Partidul dispreţuia şcoala de arhitectură din care proveneam eu.

Burnham dădu încă o pagină din *Fragebogen.*

— Vă e dor de trecut?

— Singurul lucru din trecut de care mi-e dor e soţia mea, domnule maior.

— Nu vă e dor de frumoasele vremuri de odinioară?

— Nu ştiu la ce vremuri frumoase vă referiţi. După 1933, Germania a devenit o închisoare pentru cei mai mulţi dintre noi.

Burnham se lăsă pe spate, deschise un sertar şi scoase un teanc de fotografii. Le aruncă pe birou şi le răsfiră ca pe nişte cărţi de joc.

— O închisoare ca asta?

Luă o fotografie cu un prizonier evreu scheletic. Apoi încă una. Şi încă una. În tot acest timp, examina faţa lui Lubert, căutând reacţiile lui exacte. Lubert văzuse aceste fotografii în primele luni de după război, expuse pe pereţi, ca să le vadă toţi germanii. Acum le privi în silă, apoi întoarse privirea.

— Oricâte neplăceri aţi avut de suferit, Herr Lubert, v-aş sfătui să nu vă comparaţi niciodată situaţia cu asta.

Burnham luă chestionarul şi dădu la ultima întrebare, de pe ultima pagină. Întrebarea Y.

— Văd că aţi lăsat goală rubrica „Alte observaţii”. Aveţi să spuneţi ceva acum?

Lubert îl privi pe maior cât mai pocăit şi curtenitor posibil şi spuse:

— Nu cred, domnule maior.

∵

— De ce aţi pus acest tablou fără să mă întrebaţi?

— Aici era un tablou înainte. A lăsat o urmă galbenă. M-am gândit că poate v-ar plăcea...

— Ei bine, nu-mi place.

Rachael era în hol, umblând nervos prin încăpere. I se adresa cu o privire fixă şi o postură băţoasă, ca şi cum ar fi învăţat de la o guvernatoare severă cum să trateze un elev recalcitrant. Lubert tocmai intrase pe uşă. Era înfometat, înfrigurat şi furios. După interviu, se dusese la lucru, dar numai ca să descopere că fabrica fusese închisă. Britanicii pretindeau că e din cauza vremii, dar toată lumea ştia că făcuseră asta ca să pună capac nemulţumirilor care mocneau acolo. Colegul lui de muncă, Schorsch, era la poartă şi împărţea broşuri. Plănuiau o mare manifestaţie şi îi încurajau pe toţi muncitorii din zona britanică să-şi picheteze fabricile şi să protesteze împotriva desfiinţării lor. „Nu uita de partea cui eşti, Herr Lubert”, îi murmurase acesta în timp ce îi întindea broşura. Lubert se săturase să i se tot spună ce să facă.

Se uită la tabloul pe care în dimineaţa aceea îl rugase pe Richard să-l atârne. Nu îi fusese uşor să-l aleagă, să ţină cont de sensibilităţile provinciale ale familiei Morgan: nimic prea excentric, nimic prea abstract. Iniţial, alesese minunatul peisaj de Liebermann, dar acesta nu acoperea vechea decolorare lăsată de portret. „Femeia jumătate nud” de von Carolsfeld era, după părerea lui, perfectă: elegantă şi discretă, acoperea pata şi însufleţea întreaga cameră; era o capodoperă rară, demnă de orice perete din orice salon din orice ţară. Doar un filistin ar fi putut să aibă obiecţii împotriva lui, sau poate un pudibond.

— A fost unul dintre marii artişti germani ai secolului XIX.

— Nu-mi pasă cine a fost, spuse Rachael încrucişându-şi braţele şi refuzând să ia în seamă blânda încântare a servitoarei din spatele ei.

— Nu vă place?

— Nu despre asta e vorba.

Era din cauza nudităţii? se întrebă Lubert. Tabloul era, poate, uşor erotic, dar era prea reţinut şi delicat ca să ofenseze. Îl copleşi brusc un impuls de a face acest moment cât mai dificil posibil pentru Rachael, de a o pune la locul ei.

— Poate aţi prefera descrieri ale zonei rurale. O scenă de vânătoare? Sau poate cineva îmbrăcat?

În timp ce spunea asta, se simţi ca un frate mai mare şi dispreţuitor, care îi vorbeşte condescendent surorii mai mici şi snoabe. Nu-i păsa de nimic, ceea ce îl încânta.

Rachael întoarse privirea, simţind cum roşeşte. Doamna Burnham avea dreptate: germanii erau nişte oameni aroganţi, iar ea îi permisese acestuia să ajungă mult peste nivelul cuvenit lui.

— Herr Lubert, nu-mi place deloc tonul dumneavoastră...

Însă Lubert nu se mai putea opri.

— Aş vrea să ştiu de ce nu vă place tabloul. E un tablou onest. Nu e... nu ştiu care e cuvântul în engleză... *unschicklich:* doar de dragul de a şoca. Uitaţi-vă doar la ea. E o lucrare minunată. Credeam că o s-o apreciaţi. Că sunteţi o femeie cu gust.

Făcu o pauză pentru efect.

— Se pare că m-am înşelat.

Asta păru să declanşeze explozia.

— Ce vreţi să spuneţi? Bineînţeles că-mi dau seama că e o lucrare bună. Nu-mi place insinuarea dumneavoastră. Nu ştiţi nimic despre gustul meu sau despre educaţia mea.

— E adevărat, spuse el.

La sfârşitul unei zile grele şi iritante, discuţia aceasta era o ocupaţie plăcută.

— Ce aţi putea şti dumneavoastră despre preferinţele mele? Sau gusturile mele, ce anume consider eu artă bună? Nu ştiţi nimic despre mine sau despre provenienţa mea.

— Asta e problema! spuse el, cuprins de nesăbuinţă. Cum putem să ne înţelegem unul pe altul când amândoi avem un trecut despre care celălalt nu ştie nimic?

— Dar pe mine mă nelinişteşte trecutul dumneavoastră, Herr Lubert.

Cuvintele ei avuseseră o tonalitate diferită. Rachael se uită la tablou – sau mai degrabă la spaţiul locuit de noul tablou.

— A fost un tablou cu „el”, nu-i aşa?

Lubert amuţi, şocat de dispreţul şi stupefacţia pe care întrebarea ei i le induseseră.

Rachael respira energic pe nări; începu să dea din cap.

— Asta a fost, nu-i aşa, un portret al Führerului? spuse ea, evitând groaznicul nume.

Lubert emise un râset care părea mai frivol decât vrusese el să fie.

— Ei bine? întrebă ea împingându-l în colţ, convinsă că îl dovedise. A fost sau nu un portret al Führerului? Ştiu că cei mai mulţi aveaţi aşa ceva. Aş vrea doar confirmarea.

Pe Lubert nu îl convingea suspiciunea ei. Părea împrumutată. Învăţată pe dinafară.

Rachael nu se putu abţine să dea o ultimă lovitură:

— M-aţi dezamăgit, Herr Lubert. Credeam că măcar dumneavoastră aţi avut bun-gust.

Încăpăţânarea îl îndemna pe Lubert să nu spună nimic. Însă ignoranţa ei era prea provocatoare pentru ca el să-i poată rezista.

— Uitaţi-vă în jur, Frau Morgan. Uitaţi-vă la mobilă. La cărţi. Uitaţi-vă... la partiturile muzicale din taburet. E muzică de Mendelssohn şi Chopin, doi compozitori interzişi de Partid; examinaţi biblioteca. Veţi găsi lucrări de Hesse, Marx, Fallada, cărţi care ar fi trebuit arse. Şi uitaţi-vă la operele de artă. Vi le-aş arăta eu, dacă aş crede că vă interesează, lucrări de artă interzise acum 13 ani. Artă degenerată. Până şi această xilogravură de Nolde.

Lubert arătă spre o gravură simplă a unui vas de pescuit de pe peretele primului şir de scări.

— Toate sunt negermane. Evrei bolşevici. Artişti care nu puteau să lucreze sau să vândă, pentru că nu erau pe gustul Führerului.

Lubert începu să dea ocol holului, declamând către diversele dotări ale încăperii.

— Ştiu că cineva trebuie blamat. Şi probabil că ajută să ai pe cineva pe care să-l blamezi. Sunt sigur că e util pentru dumneavoastră să aveţi o faţă pentru asta. Dar credeţi că eu aş oferi un loc de onoare acelui om... a cărui gândire stupidă a dus la interzicerea şi arderea acestor lucruri? A fost un vandal. Singurul lui... crez era să distrugă, nu doar artă, ci şi vieţi, familii, oameni. Oraşe, ţări, până şi pe Dumnezeu! A lăsat în urma lui doar moarte şi ruine.

Lubert încetă să mai dea ocol camerei şi făcu o pauză ca să-şi tragă răsuflarea.

Rachael simţea nevoia să se mişte. Întoarse privirea de la portretul vinovat, înspre şemineu. Începu să-şi facă de lucru cu vătraiul; mâna îi tremura.

— Cred că aţi spus destul, Herr Lubert.

— Nu, nu am spus destul.

Lubert abia intra în subiect.

— Aveţi dreptate. Nu ştim nimic unul despre celălalt.

Dumneavoastră nu ştiţi nimic despre mine. Despre trecutul meu. Prezentul meu. Viitorul meu. Da, exact. Am speranţe pentru viitor. Da, până şi eu: un german!

Rachael puse vătraiul înapoi în ladă. Îşi încrucişă braţele, ca să-şi ascundă tremuratul mâinilor.

— Spuneţi că trecutul meu vă tulbură, dar eu cred că de fapt vă tulbură trecutul dumneavoastră. Eu ştiu prea puţine despre el. În afară de ce mi-a spus Edmund. Dar cel puţin am încercat să mi-l imaginez. Să văd dincolo de suprafaţa lucrurilor.

— Ce v-a spus Edmund?

— Mi-a spus despre fiul dumneavoastră, Michael. Despre... suferinţa dumneavoastră. El zice că înainte eraţi mai fericită. Se pare că spuneaţi multe glume şi cântaţi. El zice că mi-ar fi plăcut mai mult de dumneavoastră dacă v-aş fi cunoscut atunci. Că nu mai sunteţi cum aţi fost.

Lubert îşi dădea seama – după respiraţiile ei profunde – că asta o rănise.

— Şi simt compasiune faţă de această pierdere, faţă de faptul că v-aţi mutat, faţă de dificultatea de a trăi aici împreună cu fostul inamic şi cu un soţ pe care abia îl vedeţi. Aşa e mai uşor de crezut că nu sunteţi doar o femeie înăcrită, plină de prejudecăţi. Aveţi o durere. Am văzut asta în ochii dumneavoastră, am auzit asta în felul în care cântaţi. Dar sunt şi alţii la fel. Treziţi-vă! Nu sunteţi singura.

Acum Lubert stătea drept în faţa ei, hotărât.

— Aţi spus destule, Herr Lubert. Trebuie să încetaţi.

— Şi ce-o să faceţi? O să mă daţi afară? Nu asta aţi vrea? Ei bine. Iată. O să vă uşurez sarcina.

Lubert o prinse brusc de umeri şi o sărută. Sărutul lui aspru şi rapid nu nimeri exact gura ei. Lubert se trase în spate, aşteptând izbucnirea ei, oferind ca ţintă faţa înclinată puţin înainte.

— Gata, am făcut-o, spuse el, neştiind prea bine ce făcuse. Palma aşteptată nu veni. Rachael se întoarse, atingându-şi colţul buzei de sus.

Lubert nu gândea limpede. Prin el circula prea multă adrenalină. Trebuia să plece, înainte să facă ceva şi mai rău. Ridică mâinile şi se trase cu spatele.

— Eu plec acum, spuse el. Mă duc să fac bagajele noastre. Sunt convins că asta doriţi.

Se întoarse şi porni spre scări.

— Nu, Herr Lubert, spuse ea cu un calm neaşteptat. Nu e deloc necesar.

Lubert se opri cu o mână pe balustradă şi un picior pe treaptă.

— Eu... nu ar fi trebuit să vă aduc acea acuzaţie. V-am provocat. A fost o neînţelegere. Haideţi s-o lăsăm aşa.

Lubert nu se uită la ea, ci, după o lungă pauză, bătu cu palma în balustrada scării, ca să transmită acceptarea armistiţiului, şi porni în sus spre apartamentul lui.

∵

Edmund plimba noua lui maşinuţă pe marginea palierului, de la casa păpuşilor până la sursa ţigărilor şi înapoi. Surprinse sunetele unor cuvinte care veneau de jos – „uitat”, „trecut”, „tablou” – conştientizând oarecum tonul lor riscant, însă era prea concentrat asupra misiunii lui ca să distingă ce se spunea. Unei mame sau servitoare aflate în trecere i s-ar fi părut că el face ce ar fi făcut orice băiat normal şi sănătos cu noua lui maşinuţă de jucărie; însă pentru Edmund, asta era doar o viclenie menită să ascundă un joc mult mai important.

Intră în dormitorul lui cu maşinuţa care încă mai emana parfumul mamei lui, care făcuse mare caz atunci când i-o dăduse: îi spusese să vină să stea pe genunchii ei, îi luase faţa în mâini şi îl sărutase pe frunte, înainte de a-i oferi cadoul. Spusese că era un cadou de Crăciun anticipat, adăugând că acesta nu avea să scadă din ceea ce urma să aducă Moş Crăciun. Părea foarte dornică să-i facă pe plac, şi asta îl obligase să se simtă puţin încurcat.

— Ştiu că nu ţi-am arătat prea des, dar vreau să ştii... că te iubesc, spusese ea.

A exprima astfel acest lucru însemna mai degrabă a-l pune la îndoială decât a-l dovedi. Edmund considerase întotdeauna iubirea ei de la sine înţeleasă, ca gravitaţia sau oxigenul.

Însă era încântat de maşinuţă. Deşi modelul şi scara lui erau greşite, Lagonda era acum principala recuzită în încercarea lui de a reproduce Vila Lubert. Dacă producătorii aceia de maşinuţe de jucărie s-ar fi decis să facă un Mercedes 540K, reproducerea ar fi fost perfectă. Edmund avea o păpuşă până şi pentru grădinarul Richard, evidenţiat printr-o lopată făcută artizanal din carton. După ce parcă maşina în faţa căsuţei pentru păpuşi, Edmund puse păpuşa Richard să ia cumpărăturile, în timp ce

păpuşa Edmund lua ţigările reale. Asigurându-se că păpuşa Mama era în salonul din faţă şi cânta la pian, că păpuşa Lubert se uita la ea, că păpuşile Greta şi Heike erau la bucătărie, păpuşa Frieda la mansardă şi păpuşa Tatăl pe gazonul covorului, păpuşa Edmund alergă cu două pachete gigantice spre marele dormitor central. Edmund se uită spre uşă, ascultând dacă vine cineva. Convins că nu vine nimeni, mută mobila spre pereţii dormitorului principal şi ridică covorul persan miniatural. Sub el erau opt pachete de ţigări; cu cele două noi, avea deja cele 200 de ţigări pe care i le ceruse Ozi: raţia lunară a unui soldat, o avere pentru un orfan. Era timpul să transporte această pradă pe calea aerului, peste tundra acoperită de zăpadă a pajiştii, către Băieţii Fără Mame.

Zăpada de pe pajişte era virgină şi Edmund fu încântat să fie primul care îşi lasă urmele pe ea, savurând sunetul cizmelor de cauciuc afundându-se şi faptul că acestea erau exact atât de înalte cât să nu intre zăpada. Vedea în faţa lui un foc în aer liber; fumul lui negru marca punctul în care terenul atingea cerul, ai cărui nori cenuşii erau atât de jos, încât se contopeau cu pământul, anihilând orizontul. O rămăşiţă neagră a fluviului întrerupea albul omniprezent, însă forţa atotdevoratoare a frigului îi decimase lăţimea, îngheţându-l zeci de metri de la maluri spre interior şi lăsând ici şi colo, pe arhipelagul de gheaţă, şuvoaie de dimensiunea unor pârâuri. Pe o albie secundară, acum complet îngheţată, o barcă cu pânze fusese prinsă de îngheţ, cu prova ridicată în sus şi pupa împinsă în jos, prinsă de un val mort şi rece. Forţa râului care continua să curgă împinsese în sus bucăţi de gheaţă care împungeau în toate direcţiile: ele îi aminteau lui Edmund de câmpurile de gheaţă stranii pe care le traversase Scott în fatala lui călătorie. Pe mijlocul râului, unde apa încă mai curgea, coborau barje de gheaţă ca nişte dricuri. Pe una din ele era un stol de ciori. Natura nu te făcea să-ţi fie milă de o cioară, dar vederea acestor păsări îl mişcă pe Edmund. Prea înfrigurate ca să zboare, prea umflate prin zbârlirea penelor, păreau să fi renunţat la căutarea de stârvuri, resemnându-se să meargă cu barca lor de gheaţă spre mare.

Edmund se apropie de tabără, cu punga de hârtie maro de la NAAFI sub braţ, convins că mărinimia lui avea să trezească respect şi consideraţie în inimile sălbaticilor. Ozi şi compania

stăteau în jurul unui foc, mai aproape de flăcări decât era omeneşte posibil. Unul dintre băieţi alimenta focul cu fragmentele unui coteţ de găini zdrobit. Erau mai puţine anexe ca înainte: magazia de lemne dispăruse, ca şi grajdul; părea că sălbaticii arseseră jumătate din locuinţa lor. Ozi stătea pe valiza lui, ca un bătrân care aşteaptă un tren ce întârzie mult; era atât de nemişcat, încât semăna cu o pasăre îngheţată. Unul dintre băieţi îl înghionti ca să-l trezească.

— Englez bun.

Ozi sări în picioare, salută pe cineva din foc, apoi se întoarse spre Edmund, care se apropia ocolind focul, dar rămânând în circumferinţa căldurii lui, cu faţa despicată de un zâmbet extravagant, pe jumătate dement, pe jumătate extatic.

— Ed-mund, spuse Ozi, încântat de modul în care o spusese. Ţe ai adus?

Edmund ajunse la marginea noroioasă a focului. Căldura alungase zăpada, creând un cerc nămolos maro pe o rază de un metru în jurul focului, pe care sălbaticii stăteau fără să se clintească, de parcă s-ar fi adaptat să suporte căldura intensă.

— Ţe ai adus? întrebă iar Ozi. Ţe ai adus? Ţe ai adus?

După fiecare „adus”, dinţii lui clănţăneau.

— Ţigări.

Edmund îi întinse geanta, întorcându-se ca să-şi protejeze de căldură una din părţile feţei. Vederea mărfii de contrabandă îl transformă pe Ozi dintr-un copil nerăbdător într-un profesionist detaşat. Băgă mâna în geantă şi scoase un pachet de Player’s, îl mirosi, apoi se uită să vadă dacă sigiliul e rupt. Bun. Pachetele erau proaspete ca ouăle de dimineaţă. Sigiliul nerupt îi oferea mai multă putere de negociere. Ozi ridică pachetul şi declară:

— Player’s. Ţigări ce-lebre.

Celofanul începea să devină maro şi să se cojească din cauza căldurii.

— Ţigări *gut,* spuse Edmund. Player’s.

— Ţigări engleze al dracu’ de bune, spuse Ozi.

În timp ce el dădea pachetul din mână în mână, sălbaticii îl aprobară prin înjurături apreciative. Băiatul pe care Edmund îl doborâse la pământ atât de uşor stătea puţin mai în spate, privind indiferent. Edmund folosi acest moment de maximă recunoaştere ca să arate că nu are niciun fel de resentiment. Scoase un pachet din geanta din braţele lui Ozi şi i-l întinse

fostului său adversar. Băiatul rezistă o clipă, apoi se apropie şi îl luă, cu mândria învinsă de nevoie.

Din foc se simţea şi mirosul a altceva decât lemnul ars. Copiii găteau ceva. Un animal era fript pe o ţepuşe. Era greu să-ţi dai seama ce anume e: capul şi picioarele fuseseră îndepărtate; părea mai mare ca un porc, dar mai mic şi mai slab ca o vacă. Indiferent ce era, mirosea bine. Ozi îl luă pe Edmund de braţ şi îl conduse în jurul focului spre animalul care sfârâia. Tăie o fâşie de pulpă slabă şi i-o întinse. Carnea era înnegrită şi crocantă.

— *Was ist los?*

Se auziră chicoteli, pe care Edmund le interpretă drept reacţii faţă de germana lui proastă.

— *Esel*[11]*,* spuse Ozi.

Edmund ştia cuvintele germane pentru porc, câine, vacă şi leu, dar nu recunoscu acest cuvânt. Poate era alt cuvânt pentru vită. Nevrând să-şi ofenseze gazdele, băgă bucăţica în gură şi o mestecă.

— Englezul place? întrebă Ozi.

Edmund continuă să mestece, în timp ce toate privirile aşteptau răspunsul lui. Carnea era tare, cu o aromă de ceva ce el nu putea identifica. Era ca vita, dar mai dulce, însă era atât de arsă că putea fi orice.

— *Ich liebe,* spuse el în sfârşit.

Nu era sigur dacă exact asta voia să spună, dar părea răspunsul corect.

— *Tommy liebt Esel!* spuse Ozi.

Râseră cu toţii, aclamând şi făcând gesturi de aprobare şi, din cine ştie ce motiv, măgarul necheză. Edmund simţi că trecuse un fel de ritual de iniţiere. Apoi îşi aminti că mai avea ceva de împărţit. Băgă mâna în buzunarul hainei şi scoase o batistă făcută trăistuţă. Căută un loc unde să o pună jos. Ozi îl îndrumă spre valiza lui, pe care o întoarse pe o parte ca pe o masă.

— *Muttis Haus,* zise el.

Edmund puse batista pe valiză, în timp ce băieţii se înghesuiau în cerc în jurul lui. Desfăcu nodul şi o despături, lăsând să se vadă un munte scânteietor de cuburi de zahăr. Priveliştea îi făcu imediat pe toţi să tragă aer în piept, ca şi cum ar fi asistat la un număr de magie. Neştiind dacă ei aflaseră măcar ce e zahărul, Edmund luă un cubuleţ din vârf şi îl ţinu în

[11] Măgar (în limba germană în original) (N. red.).

lumină. Granulele cubuleţului scânteiau.

— Zahăr, spuse el.

Îi dădu cubuleţul lui Ozi, care îl băgă direct în gură.

Ozi îl ţinu aşa, fără să mişte gura, apoi îl sfărâmă cu măselele. Apoi tresări. Dintr-o parte a gurii i se prelinse o salivă groasă şi roşie. Ozi pipăi în interiorul mandibulei şi trase afară triunghiul însângerat al unui dinte îngălbenit şi cariat. Se schimonosi, ca să-l vadă toţi, apoi privi în jos spre dintele stropit de sânge din palma lui roz-neagră. Îl strânse în pumn şi îl băgă în buzunar. Edmund se întrebă ce putea să facă cu el. Nu mai putea fi reparat şi nicio zână măseluţă nu ar fi vizitat ieslea puturoasă a lui Ozi. Asta în cazul în care mai vizita cumva vreun copil german: cu siguranţă aceştia coborâseră mult pe lista ei de destinatari merituoşi – sub italieni şi japonezi, chiar la capătul cozii.

Ozi se aplecă, luă nişte zăpadă şi o lipi de gingia care continua să sângereze. Cineva strigă:

— *Mann auf dem Fluss!*

Se întoarseră toţi să privească şi văzură un bărbat care traversa albia secundară spre ei. La distanţa asta nu avea vârstă, dar era sprinten şi suplu şi se îndrepta fără îndoială spre ei, mergând hotărât pe apa îngheţată a Elbei, o hotărâre care păru să se transmită copiilor, transformându-i într-o turmă agitată. Poate că nu ştiau sigur cine e, dar toţi păreau să ştie cine n-ar fi vrut să fie.

— *Tsss. Ist er es?*

— *Nein.*

— *Ich kann ihn nicht erkennen.*

Cel care venea pe gheaţă continuă să se apropie şi, pentru o clipă, aerul deformat de căldura focului îl făcu să pară că merge pe apă.

Ozi era singurul neimpresionat.

— E Berti, nerozilor.

— N-o să fie prea mulţumit, spuse Siegfrid. N-am şterpelit aproape nimic.

Silueta ajunse pe mal şi acceleră, cu o postură mai verticală şi un pas mai lung după ce trecu de pe gheaţă pe zăpadă; în timp ce bărbatul traversa pajiştea, compus doar din negru şi cenuşiu, o singură licărire portocalie a unei ţigări lumina în leşia incoloră a atmosferei de iarnă.

— E doar Berti, repetă Ozi. Am ce vrea el.

Dar era clar că, dincolo de această bravadă, Ozi se pregăteşte pentru ceva.

Edmund simţi că i se face rău de teamă. Ar fi vrut să zboare peste pajişte către siguranţa casei, dar era prea târziu.

— Ed-mund!

Ozi băgase capul în valiză. Abia îi ridicase capacul, ascunzând conţinutul. Scoase o căciulă rusească şi i-o aruncă lui Edmund, arătând spre cap.

— Nu vorbeşte.

Edmund îşi puse căciula şi se postă în spatele bandei; îşi simţea picioarele groase şi amorţite în cizmele de cauciuc, iar căciula rusească mirosea a motorină şi era îngheţată bocnă, ca o cască.

De aproape, acest Berti nu părea ceva foarte de temut – nu era mult mai în vârstă decât ceilalţi băieţi; nici mult mai înalt, statura lui fiind diminuată de haina prea mare – dar la momentul la care ajunse în bătaia focului, băieţii se îngrămădiseră unii în alţii, muţi şi tremurând. Edmund simţi cum e împins spre foc, în timp ce banda dădea înapoi fără să vrea. Doar Ozi rămase la o parte, menţinându-şi indiferenţa prefăcută. Iar Berti se duse la el, aproape fără să bage în seamă prezenţa celorlalţi, şi îl întrebă ceva încet, nevrând ca să audă ceilalţi. Ozi îi întinse o foaie de hârtie şi începu să mormăie şi să ciripească în timp ce aceasta era inspectată. Tânărul nu părea nici încântat, nici nemulţumit. Împături atent foaia de hârtie şi o băgă în interiorul hainei.

— *Was hast du für mich?*

Această întrebare declanşă în Ozi un întreg repertoriu de înălţat din umeri, întins rugător mâinile şi scuturat din cap. Apoi Ozi arătă cu degetul mare peste umăr, spre un complice imaginar care îl lăsase baltă. La jumătatea neconvingătoarei lui partituri – până şi lui Edmund i se părea că Ozi e un mic vierme care se zbate şi se sustrage – Berti îl reduse la tăcere prinzându-i faţa în cleştele unei singure mâini. Prin violenţa şi apropierea ei, această mişcare trimise în organismul lui Edmund un val de adrenalină şi groază. Simţea că îi vine să vomite.

Eliberat din strânsoare şi părând să uite imediat agresiunea, Ozi se transformă într-un şef de sală care îl îndrumă pe Berti spre ţepuşă ca spre cea mai bună masă a unui restaurant. Berti

se apropie de animal. Îl studie pentru o clipă, apoi se întoarse spre Ozi şi spre ceilalţi. Părea încă şi mai furios.

— *Wir essen Esel, während die Engländer Kuchen essen!*

Din nou acel cuvânt. *Esel.* Şi ceva despre britanicii care mănâncă prăjitură.

Ozi încercă să abată atenţia lui Berti cu următorul lui număr, fluturând ceva ce părea un flacon de medicamente. Era ca un dresor de lei care pocneşte din bici către animalul de pe scaun, făcându-i semn să sară prin cercul de foc şi nelăsându-i timp să-şi amintească esenţa lui de leu.

— Berti, *schau mal, was wir für dich haben! Pervitin!*

Berti înşfăcă flaconul şi scoase imediat două tablete.

Ozi bătu apoi din palme spre ceilalţi, să dea ce au prin buzunare. Otto produse o tavă de colectă de biserică şi o puse pe pământ. Sălbaticii aruncară în ea tot ce aveau, o ofrandă măruntă dar eclectică: nişte medicamente pentru boli venerice, prezervative, cubuleţe de zahăr. Fără niciun chef, Ozi adăugă mare parte a contribuţiei lui Edmund.

Aceasta atrase atenţia lui Berti.

— *Wo hast du den Zucker gefunden?*

Nimeni nu răspunse.

Ozi spuse ceva despre hoteluri, dar lui Berti nu-i plăcu răspunsul. Îl prinse pe Dietmar în menghină şi apropie vârful portocaliu al ţigării la câţiva centimetri de o pleoapă a lui. Dietmar gemu, în timp ce ţigara îi pârjolea genele.

Edmund înghiţi bila care îi urcase în gât. Simţi pe coapsă arsura urinei fierbinţi. Voia ca Berti să înceteze, dar îi era prea teamă ca să vorbească, chiar dacă ştia că, într-un fel, el era responsabil pentru tortura aplicată. Ce-ar fi făcut tatăl lui?

— Opreşte-te! Te rog... opreşte-te.

Cuvintele englezeşti anihilară imediat atacul. Berti îl eliberă pe Dietmar şi grupul se despică, creând un canal între Berti şi Edmund.

— Tipul e în regulă, Berti, spuse Ozi. Ne aduce ţigări... şi ne-a adus zahăr. E un englez bun.

Un adevărat şuvoi de urină fierbinte inundă chiloţii lui Edmund, prelingându-se pe interiorul pantalonilor până în cizme. Căldura fu reconfortantă pentru moment, dar îşi simţea picioarele moi şi slabe: şi dacă ar fi vrut, n-ar fi putut să fugă. Se gândi din nou la tatăl lui. Nu asta era moartea eroică pe care şi-

o imaginase. Dacă îl găseau, aveau să vadă pata galbenă din zăpadă. Cei care câştigau decoraţii nu făceau pe ei. Edmund Morgan: a fost un om cu adevărat pişăcios.

Dar, din cine ştie ce motiv, Berti nu se mişca. Rămase unde era, calculând ceva. Se consultă în şoaptă cu Ozi, privind din când în când spre Edmund. În cele din urmă, se întoarse spre el, precaut. Privi în jos, spre tavă, şi luă un pachet de Player's.

— Adu ţigări, spuse el în engleză. Aici. Fiecare săptămână.

— Da...

— Sau o să fac asta, spuse Berti ridicând ţigara spre ochi. Ţie.

Ozi se întoarse spre Edmund.

— Englez bun. Adu ţigări... aici... mâine *und...*

Ozi descrise un arc de cerc în faţă, ca să indice intervalul unei săptămâni.

— ... *und* următoarea.

Edmund dădu din cap energic.

Berti aruncă apoi cubuleţele de zahăr în foc. Acestea aterizară pe plasa de sârmă a coteţului de găini care ardea, iar Ozi scoase un cârâit şi sări după ele, să le ia; însă căldura era prea intensă şi Ozi sări înapoi aproape din aceeaşi mişcare, ca o broască. Ateriză pe pământul din afara focului, cu poalele hainei aprinse. Ceilalţi râseră de el, în timp ce se rostogolea pe zăpadă ca să stingă flăcările.

Berti luă restul cadourilor sălbaticilor şi arătă spre Edmund, apoi spre Vila Lubert. Edmund nu trebuia să înţeleagă exact, simţea intenţia şi se supuse. Se retrase cu spatele din faţa greutăţii feroce a privirii bărbatului şi o luă la fugă, cu picioarele cedându-i de frică şi împleticindu-se.

∵

Barăcile Nissen din Hammerbrook erau îngropate în zăpadă până la acoperiş, iar strălucirea aurie a lămpilor cu petrol de la ferestre oferea impresia unui sat confortabil şi mulţumit care se ascunde.

— Ah, vino, vino, Emmanuel, spuse ministrul Shaw.

Recunoscuse melodia, în timp ce Lewis îl conducea pe cărarea curăţată de zăpadă dintre barăci, spre oamenii de la punctul de distribuire.

Aşa cum prezisese Lewis, ninsoarea susţinută din ultimele două zile eliminase orice semn de conflict, ţinându-i pe oameni în casă şi alungând protestatarii de pe străzi. Până acum, tot ce

văzuse ministrul în turul său îi dăduse impresia unei situaţii dificile strălucit gestionate: până şi protestatarii de la fabrică îşi lăsaseră jos pancartele, iar aici, în tabără, unde Lewis sperase să-i prezinte lui Shaw (şi fotografului de la ziarul *Die Welt* care îl însoţea) imagini irefutabile ale greutăţilor, acţiunile de caritate se desfăşurau în forţă. Crucea Roşie, Societatea Quakerilor şi Armata Salvării erau prezente, iar orchestra de alămuri a acesteia cânta colinde în timp ce colegii lor împărţeau supă şi pachete cu mâncare strămutaţilor aşezaţi la cozi.

— Mă bucur să văd că îi hrăniţi, domnule colonel.

— Luna asta au murit de foame 20 de oameni, domnule ministru. Şi o să fie şi mai rău. Fără pachetele cu mâncare, oamenii ăştia ar muri de foame. Germania nu se poate hrăni singură.

— Dar peste tot în jur e teren agricol fertil.

Fotograful încerca să-l aşeze pe Shaw pentru următoarea fotografie.

— Grânarul e la ruşi, care nu împart cu noi, răspunse Lewis, ştiind că Shaw îl ascultă doar pe jumătate. Proviziile oraşului vin de regulă de pe terenuri agricole care sunt acum în zona rusească, dar ruşii nu vor să ne dea cereale până nu dezafectăm mai multe fabrici. În consecinţă, 90% din mâncarea din zona britanică e importată. Asta înseamnă două milioane de tone de mâncare pe zi, domnule ministru. Şi deja vapoarele nu mai pot străbate prin gheaţă. Dacă dezafectăm fabricile, germanii nu o să aibă de lucru. Între timp, mulţi dintre ei nu pot lucra oricum, până nu sunt exoneraţi prin procesul de denazificare. E un cerc vicios.

Shaw dădu din cap gânditor, dar Lewis simţea că-i oferise prea mult, o ploaie de alice în locul unui singur glonţ precis. Iar acum intervenea fotograful.

— Domnule ministru. Dacă sunteţi bun să vă aşezaţi în spatele postamentului. Aş vrea să fac o fotografie cu dumneavoastră înmânând un pachet.

Pentru Leyland, ofiţerul supraveghetor de la *Die Welt,* misiunea era simplă: să îi prezinte pe britanici germanilor într-o lumină favorabilă, alături de ei în greutăţile lor. Avea deja pregătite câteva fotografii de salvare a reputaţiei: Shaw cocoţat pe o bancă de şcoală primară, lângă trei fete germane zâmbitoare, care examinau sârguincios o carte de istorie

înfăţişând parlamente („Copiii germani învaţă bazele democraţiei”), Shaw aplecat deasupra unei matriţe tipografice la *Die Welt* („Germanii se bucură din nou de o presă liberă”). Însă „Ministrul înmânează pachete cu mâncare germanilor recunoscători” urma să fie cu siguranţă poza zilei, oferind sincretismul de care avea nevoie toată lumea: să le arate germanilor că britanicii erau plini de compasiune şi competenţi, să domolească criticile îndreptate împotriva Comisiei de Control şi să-l facă pe Shaw să pară un om de acţiune. Shaw cunoştea rutina: pune o întrebare, strânge o mână, pari preocupat.

Shaw o salută în germană pe o bătrână şi se opri, mărinimos, să-i ofere cadoul. Femeia îl luă cu o grimasă şi plecă fără să spună nimic, nemişcată de compasiunea studiată a ministrului. Fotograful se răsti, dar unde e recunoştinţa? Trebuia să surprindă recunoştinţa. O mamă cu un copil mic pe şold se îndreptă apoi spre masă. Fotograful se apropie. Shaw o binecuvântă instinctiv pe fetiţă cu mâna înmănuşată şi îi întinse pachetul cu mâncare, ca un Moş Nicolae în haine civile. Fotograful se lăsă pe vine, ochi şi făcu fotografia.

Un tânăr ciufulit, care îi urmărise de când sosiseră, strigă la Shaw:

— *Englezilor, gibt uns mehr zu essen, sonst werden wir Hitler nicht vergessen!*

Aceste cuvinte îi mai fuseseră strigate lui Lewis: o dată de o femeie care fura cărbune în gara Dammtor şi altă dată de un băiat din Goosemarket.

Leyland îi spuse bărbatului să treacă mai departe şi îşi ceru scuze faţă de Shaw pentru grosolănia acestuia.

— Dar ce-a spus? întrebă Shaw, privind spre Ursula.

— A spus: „Englezilor, daţi-ne mai multă mâncare, altfel n-o să-l uităm pe Hitler”.

Shaw păru mai degrabă încântat decât ofensat. Această provocare îi oferea şansa de a demonstra ceva.

— Întreabă-l dacă vorbeşte serios, îi ceru el.

Ursula îi transmise bărbatului întrebarea lui Shaw, iar acesta răspunse ferm, cu un dispreţ cutezător.

— Spune: „Înainte ne era mai bine ca acum. Situaţia nu a fost niciodată atât de proastă – nici măcar în ultimele zile ale războiului”.

Fotograful, un bărbat care fără îndoială se temea să nu-şi

piardă valoroasa slujbă, îi spuse scandalagiului să se potolească. Însă Shaw părea sincer interesat şi se întoarse iar spre Ursula.

— Întreabă-l dacă e recunoscător că e liber.

Drept răspuns, bărbatul arătă spre baracă. Ursula traduse iar:

— „Asta pare cumva libertate? De la sfârşitul războiului am fost în trei tabere. În Belgia, în Köln şi acum aici. Nu mi-am văzut soţia de nouă luni. De ce? Pentru că am luptat pentru ţara mea?”

— Ce-ar trebui ca să fie mai bine? întrebă Shaw.

Bărbatul murmură ceva cu voce scăzută.

Ursula îşi reprimă un zâmbet şi se uită la dosul palmelor ei.

— Cea spus?

— E doar... furios, spuse Ursula, încercând mai degrabă să-l protejeze pe bărbat de ce făcuse, decât pe Shaw de insulte. Vorbeşte foamea din el.

Shaw voia să arate că e un bărbat dur, venit de jos.

— E liber să vorbească, spuse el. Nu mă deranjează. Haide. Ce-a spus?

Ursula ezită, căutând din ochi aprobarea lui Lewis.

— Cred că e important ca domnul ministru să ştie ce a spus, interveni Lewis.

— A spus „Nu ne mai trataţi pe toţi ca pe nişte criminali”. Şi apoi... „Întoarceţi-vă în Anglia”.

— Mi se pare că era ceva mai tare...

Lewis se strădui să nu zâmbească şi îi făcu semn Ursulei să traducă tot.

— S-ar traduce aproximativ prin „Duceţi-vă dracului înapoi în Anglia”.

∵

Lewis o duse pe Ursula acasă, prea puţin atent la drum, cu capul plin de lucrurile pe care voise să i le spună lui Shaw.

— Mulţumesc, spuse ea.

— Pentru ce?

— Pentru că aţi încercat să spuneţi ce e dificil.

— N-am spus nici pe departe destul. N-am reuşit să explic clar. Am avut ocazia să fac ceva care să conteze. Acum el o să se întoarcă la Londra şi nimeni n-o să ştie că situaţia de aici e extrem de gravă.

— Sunteţi prea dur cu dumneavoastră înşivă.

— Sunt un nerod. Mi-am ratat şansa.

— Nu puteţi face totul.

Sunase ca o mustrare. În faţa lor, un camion abandonat zăcea de-a latul drumului, îndoit de la articulaţie.

Cabina urcase pe trotuar, iar urmele accidentului erau deja acoperite de zăpada proaspătă. În timp ce treceau pe lângă el, Lewis văzu o siluetă fugind din cabină cu ceva în mână. Se prefăcu că nu vede.

— Nu trebuie să mă duceţi până acasă.

— Nu te las să mergi pe vremea asta.

— Dar dumneavoastră mergeţi în cealaltă direcţie.

— Insist.

Radiatorul puternic al maşinii trimitea aer cald spre picioarele lui Lewis, iar căldura începuse să urce spre piept, învăluindu-l; simţi cum îl furnică vârfurile degetelor, în care sângele reîncepea să circule. Pe măsură ce temperatura creştea, mirosurile lânii ude, tutunului şi hainelor Ursulei se amestecau în maşină.

— Cum v-au spus? Lawrence al Hamburgului? E o poreclă bună sau rea?

— Depinde cine o spune.

Barker îi dăduse porecla şi, la momentul acela, Lewis nu obiectase: îi satisfăcea o vanitate secretă.

— Se referă la T.E. Lawrence. Lawrence al Arabiei?

Ursula nu auzise de el.

— A fost un locotenent britanic inadaptabil. Încartiruit în Egipt, în timpul Primului Război Mondial. Avea o mare cunoaştere şi înţelegere a autohtonilor. Beduinii. A scris o carte intitulată *Cei şapte stâlpi ai înţelepciunii.* E un fel de biblie pentru mine. O port pretutindeni. Barker îmi spune uneori Lawrence. Probabil că cineva de la birou l-a auzit.

— M-ar interesa să cunosc acest personaj.

— Supăra mereu autorităţile. Lua partea localnicilor. Armata îl considera insolent. Îl detestau pentru că îi prefera pe autohtoni în dauna alor lui. O să-ţi împrumut cartea mea. Are autograf. M-am întâlnit odată ca pasager cu Lawrence. La un chef al armatei.

— Cum era?

— Arăta de parcă ar fi vrut să fie altundeva.

— Deci îi preferaţi pe autohtoni?

— E o critică destul de răspândită. Până şi soţia mea spune la

fel.

Zgomotul scos de maşină pe drum se transformă din împroşcat într-un scârţâit înăbuşit, iar Lewis simţi diferenţa în vibraţiile atenuate ale volanului. Pomenirea lui Rachael îl făcu să strângă volanul mai tare.

— Cred că e foarte curajos din partea ei să împartă casa cu o familie germană. Nu mulţi ar putea să facă acest lucru.

Lewis ştia că asta era adevărat, dar nu se gândise că Rachael ar fi curajoasă.

— S-a… instalat deja?

Instalat. Asta da cuvânt.

— Cred că… o să reuşească în curând. Nu a fost… nu s-a simţit… prea bine. Are nevoie de un timp îndelungat ca să depăşească pierderea fiului nostru cel mare.

Lewis îi transmisese Ursulei faptul simplu al morţii lui Michael, după ce descoperise pierderea suferită de ea. Păruse un schimb echitabil – un soţ mort în schimbul unui fiu mort – dar nu dăduse detalii. Şi nici nu avea intenţia.

— Cred că mie mi-ar fi foarte dificil. Să locuiesc împreună cu fostul inamic. În timp ce i-aş blama pentru moartea fiului meu. Şi în plus să am un soţ căruia a început să-i pese de inamic. E greu.

Ursula înţelesese asta din foarte puţine informaţii. Cum ajunsese aici atât de rapid?

— Da. Dar… ea trebuie să…

Lewis se opri. Era pe punctul de a spune prea mult.

— Trebuie să?

— Ea… Eu sperasem că în timp… ar putea să depăşească momentul.

— De ce? Timpul nu face nimic.

Lewis nu avea un răspuns la asta.

— Moartea unui fiu nu se vindecă, spuse Ursula.

Lewis expiră, suficient de prelung şi tare ca să aburească partea interioară a parbrizului. Întinse mâna şi îl şterse cu mănuşa.

— Vremea asta e nemaipomenită, spuse el.

Ursula înţelese mesajul codat.

— Îmi pare rău, spuse ea. Nu e treaba mea.

— Nu, nu. E în regulă.

Urmă o pauză.

— Şi mai aveţi un fiu, nu-i aşa?
— Da.
— Cum e?
Lewis se gândi la Edmund şi îi veni să zâmbească. Îi plăcea de el, voia să-l cunoască mai bine; dar faptul că nu-l cunoştea suficient îl rodea şi îl împiedica să spună asta.
— E... un băiat bun...
Volanul i se smulse brusc din mână, smucindu-se în sensul acelor de ceasornic apoi invers, ca şi cum ar fi fost manevrat de un şofer-fantomă beat. Când Lewis redobândi controlul, maşina alunecase deja într-o parte, intrând într-o mişcare de rotire înşelător de calmă şi elegantă; în loc să i se opună, Lewis lăsă maşina să plutească pe drum şi să aterizeze unde putea. La un moment dat se auzi strigând „Ţine-te”, apoi întinse braţul drept înţepenit peste mijlocul Ursulei, ţintuind-o acolo până când maşina ateriză încet şi fără zgomot într-un troian adânc. Deşi maşina se oprise, el îşi păstră braţul peste Ursula şi, pentru o fracţiune de secundă, ignoră impulsul de a şi-l retrage.
— Nu ştiu ce s-a întâmplat, spuse el. Pur şi simplu... volanul a...
Braţul lui era în continuare ca o barieră care nu mai oferă protecţie. Lewis îl privi fix, aşteptând să vadă ce va face ea. Ursula puse mâna stângă pe antebraţul lui şi îl ridică.
— Îmi pare rău. A fost...
— E în regulă, domnule colonel. A fost o greşeală de înţeles.
Maşina era înfiptă bine în troian. Lewis decise să o conducă pe Ursula acasă şi apoi să se ducă la Clubul Ofiţerilor de pe Jungfemstieg, să găsească un mijloc de transport spre casă şi să-i pună pe cei de la REME[12] să scoată maşina când aveau timp. Simţea o nevoie disperată să fumeze. Până şi ascunzătoarea din rezemătoare era goală.
— O să vă conduc acasă.
— Nu e nevoie, domnule colonel.
— E în regulă.
Merseră pe pustia Neuer Steinweg din partea veche şi intactă a oraşului. Stânjeneala provocată de gafa lui îl făcea pe Lewis să meargă puţin prea repede.

---

[12] Royal Electrical and Mechanical Engineers (în limba engleză în original) — detaşament al armatei britanice cu rol de întreţinere şi reparare a echipamentelor militare (N. red.).

Rachael îl tachinase întotdeauna pentru naivitatea faţă de sexul opus. Era cel mai bun mecanism de apărare al lui atunci când era departe de casă: fidelitatea lui simplă îi permisese să supravieţuiască mereu unor situaţii care pentru alţii erau prea tentante. Înşelăciunile sexuale erau destul de răspândite în rândul colegilor lui, iar lumea se prefăcea adesea că nu vede aventurile lor frecvente. Însă Lewis nu fusese asaltat niciodată de tentaţia care adesea consuma şi uneori distrugea bărbaţi perfect raţionali. Se întrebase odată dacă era ceva în neregulă cu el în această privinţă. Odată, într-o noapte din Bremen, adjunctul lui de atunci, Blackmore, îl acuzase că e un „călugăr fără viaţă". Era în primele săptămâni de pace, când sărbătoarea devenise orgiastică şi plutoane întregi de soldaţi se cuplau cu fete germane din oraş. Lewis trebuise să-l salveze pe căpitanul proaspăt căsătorit de la a renunţa la tot pentru o barmaniţă. „Eşti un nenorocit de călugăr fără viaţă, Morgan. Un călugăr fără viaţă", îl batjocorise acesta pe Lewis, care aştepta în cadrul uşii ca adjunctul lui să se îmbrace. „Adică, uită-te puţin la ea! Cum ai putea să-i rezişti? Tu nu vrei asta?" Fata dormea adânc, epuizată, cu un picior peste aşternuturi. Era albă, moale şi ispititoare, dar nu, Lewis nu vrusese asta. Şi nu, cum îl acuzase Blackmore, din cauza lipsei de celule roşii sau excesului de autocontrol. El chiar nu se uita în modul acela decât la soţia lui. Însă acum, privind-o pe Ursula cum sare ca o antilopă, ca să nu se afunde în porţiunile mai adânci de zăpadă, Lewis se întrebă dacă se mai putea baza pe acel mecanism de protecţie. Observase la ea unele lucruri – mici mişcări, mici priviri – pe care n-ar fi crezut vreodată că o să le observe la altcineva în afară de Rachael; observaţii clare, acute, detaliate. Era ca şi cum ar fi primit o pereche de ochelari care scoteau în evidenţă o miopie de-o viaţă. Ce-ar fi văzut Rachael acum, dacă ar fi privit dintr-o firidă? Ar fi văzut un ofiţer britanic care făcea un lucru onorabil sau un soţ la primii paşi către o aventură? Ştia ce ar fi crezut Blackmore – de fapt, jumătate din oamenii de la cartierul general – dar ce credea *el?* Oare doar îşi conducea interpreta acasă, sau insistenţa lui galantă era un paravan pentru unele intenţii neonorabile? Frigul făcea din mintea lui o maimuţă şi din simţurile lui o brută.

Ajunseră la o clădire de şase niveluri, de vizavi de o veche casă de negustori. Ursula începu să-şi caute cheile în poşetă.

— E apartamentul mătuşii mele.

Bineînţeles. Locuia împreună cu mătuşa. De asta încercase să ajungă în Hamburg după ce fugise de ruşi.

— V-aş invita la o cafea, dar mătuşa mea e bârfitoare.

— Nu e... nicio problemă. Nu mă aşteptam la aşa ceva.

— Mulţumesc că m-aţi condus. Ne vedem mâine la birou. Dacă îngăduie vremea.

— Da. Dacă îngăduie vremea.

∵

Rachael stătea în pat, reluând la nesfârşit ciorovăiala cu Lubert, cuvânt cu cuvânt, cum şi le amintea cu însufleţire, până la momentul la care el o sărutase. Deşi sărutul o şocase, nu se simţea ofensată din cauza lui. Sărutul avusese ceva aproape înduioşător: felul în care el îi ratase buzele, aşteptarea lui copilărească să fie pălmuit. Rachael se surprinsese singură prin rapiditatea cu care pusese capăt ostilităţilor, dar după aceea desigur că nu mai avusese linişte. Ar fi vrut să-l întrebe de ce spusese anumite lucruri despre ea: trecutul ei, pierderea suferită, căsătoria ei. Lubert îi descrisese starea cu o anumită precizie care o tulburase: era senzaţia de a fi înţeles, pe care la început nu o recunoscuse.

„Mi-ar fi plăcut mai mult de dumneavoastră dacă v-aş fi cunoscut atunci... nu mai sunteţi cum aţi fost”. „Nu mai sunteţi cum aţi fost”. Lewis îi zisese asta de mai multe ori după moartea lui Michael, şi probabil că şi Edmund îl auzise pe tatăl lui. Lewis nu spunea asta ca o critică – cel mult încerca s-o încurajeze – însă exista în cuvintele lui o dorinţă implicită, o speranţă că ea avea să redevină acea persoană pe care el putea să o iubească mai uşor. Să fie persoana care fusese înainte de acea bombă, „cum fusese” ea atunci când nu se gândea dacă e cu adevărat „ea însăşi”, fericită, sau dacă vrea să facă dragoste sau nu. Însă ea nu se putea întoarce. Acea inocenţă fusese pierdută. Bomba o distrusese şi ea nu ştia cum ar mai putea vreodată să redevină acea persoană. Iar dacă Lewis ştia, atunci nu o putea ajuta deloc. Când ea îl întreba „Ce îţi plăcea la mine înainte, Lew?”, el spunea doar: „Nu ştiu, Rach. Nu pot să-ţi explic”. Dacă era ca ea să se vindece vreodată, avea nevoie de cineva care să-i explice asta.

Rachael întinse braţul în spaţiul de lângă ea. Era rece şi gol şi, chiar dacă ea se obişnuise să fie singură în pat, trupul cald al lui

Lewis ar fi trebuit să fie acolo. Însă mâna ei bâjbâi şi găsi sub pernă pijamalele lui împăturite, care îi confirmau absenţa. Pipăi cămaşa de bumbac şi cordonul şnur. Un an întreg după căsătoria lor se duseseră la culcare goi, chiar şi iarna. Pe atunci nu exista nicio barieră între ei, nicio ruşine. Bineînţeles, avuseseră energia tinereţii, încrederea şi libertatea unor trecuturi nepătate, dar de-a lungul anilor începuseră să se ascundă tot mai bine, să se îmbrace tot mai mult. Iar după ce îmbrăcase hainele groase de doliu pentru moartea lui Michael, Rachael se întreba dacă va mai putea să le dea jos vreodată.

Se ridică în capul oaselor. Undeva în casă exista o lumină aprinsă care lumina o fâşie de podea prin crăpătura perdelelor. Rachael aprinse veioza. Simţea nevoia puternică de a-şi încălzi nişte lapte: un obicei pe care şi-l făcuse în timpul războiului, când Lewis era plecat.

Ascultă liniştea nopţii. Nu se auzea nimic în afara radiatoarelor care clincheteau şi trosneau. În cele din urmă, se dădu jos din pat şi se duse să se uite printre perdele. Lumina aprinsă era la parter. Poate că Lewis se întorsese şi îşi prepara o băutură înainte de culcare. Băgă picioarele în papuci, îşi luă halatul şi se duse să vadă.

În şemineul din hol licărea un singur tăciune portocaliu. Rachael ridică privirea spre disputatul tablou cu servitoarea goală şi se enervă că permisese spiritului dominator al doamnei Burnham să o transforme în ventrilocul ei. În felul său, Rachael aprecia tabloul: era superb – minunat şi inofensiv, compus din cele mai uşoare tuşe. Poate că avea să-l întrebe pe Herr Lubert despre povestea secretă a tabloului. Apoi, avea să-l întrebe despre povestea *lui* secretă.

Lumina din salon era aprinsă şi Rachael intră în încăpere aşteptându-se să-l vadă pe Lewis cu un pahar de whisky în mână, întins pe scaunul Mies van der Rohe. Însă încăperea era goală.

Se duse la fereastra largă care dădea spre peluza din spate, înclinată uşor spre fluviu. Dincolo de fluviu scânteiau câteva lumini şi zăpada continua să cadă susţinut. Rachael privi lung spre Elba, pe care nu o vedea, dar ştia că e acolo, curgând spre o Anglie pe care ea şi-o imagina cu tot mai multă dificultate.

Apoi ceva mişcă pe peluză. Era de mărimea unei căprioare sau a unui câine foarte mare, însă prea alungită ca să fie

ambele, şi avea o coadă groasă şi curbată de lungimea unui braţ. Rachael stinse lumina ca să vadă mai bine şi atunci apăru o felină mare şi întunecată – nu un câine sau o căprioară, ci o felină – păşind cu indiferenţă pe peluza acoperită cu zăpadă, suficient de masivă ca să fie un leopard sau chiar o mică leoaică, apatică şi nepăsătoare. N-ar fi trebuit să fie acolo, dar era, şi părea să se simtă acasă, ca în habitatul ei natural.

— Stai, spuse Rachael. Întoarce-te înapoi.

Voia ca felina să se oprească – să se asigure că era într-adevăr ce i se părea ei că vede. Voia ca aceasta să se oprească şi să o vadă că priveşte; să se întoarcă şi să se uite în ochii ei, să îi arunce o privire complice, plină de semnificaţie; dar animalul merse mai departe fără să privească în urmă, mistuindu-se în noapte.

8.

Lubert şi Frieda mâncară la cină ouă fierte şi pâine neagră cu margarină Petersen şi Johannsen. Lubert se minuna de capacitatea omului – a lui, de fapt – de a se adapta la condiţii mai proaste şi de a-şi recalibra aşteptările în consecinţă. Chiar şi în disperatul ultim an de război, o masă precum aceasta ar fi fost considerată proastă; acum, Lubert savura fiecare îmbucătură. Până şi cleioasa margarină Petersen avea gust bun.

— Frieda? Îmi dai te rog margarina?

Frieda împinse tubul de porţelan pe masă şi continuă să îşi înmoaie pâinea în capătul mai subţire al oului ei fiert. Stătea aplecată, cu fruntea uleioasă pe care îi apăreau câteva coşuri; mâinile şi părul ei împletit erau încă murdare de praful molozului. Tăcerile ei din timpul meselor deveniseră atât de normale, încât Lubert începuse să citească – lucru pe care Claudia l-ar fi deplâns, încă un semn că influenţa răposatei lui soţii scădea. „Stefan. Vrei să ni te alături?”, ar fi întrebat ea la mijlocul unei mese la care el fusese prezent doar trupeşte, deoarece era captivat de ziar. „Lumea bărbaţilor care se ceartă chiar e mai interesantă ca mine?”

Acum *Die Welt* stătea desfăcut pe masă, sub mâncarea lui, deschis la un articol despre numărul germanilor care trăiau în

taberele din zona britanică. După nesăbuita sărutare a lui Frau Morgan, se aştepta pe undeva la un preaviz de evacuare. Deşi ea uitase rapid incidentul, Lubert simţea cum consecinţele acestuia mocnesc în apartamentul de dedesubt. Amândoi erau încăpăţânaţi şi puţin impetuoşi. Şi, asemenea ei, Lubert simţea prea puţine remuşcări pentru acţiunile lui.

— Noaptea trecută am văzut pe cineva care încerca să intre în casa lui Petersen, îi spuse Lubert Friedei.

Gândul la Claudia îl determinase să facă o încercare cu fiica lui.

— Am vrut să-l împiedic, continuă el, dar apoi m-am gândit, nu, ar putea să-i fie de folos. E un scandal ca toate casele astea să stea goale. Nu are niciun sens.

Frieda continuă să mănânce, fără să se uite la el.

— Sărmanul Petersen, spuse Lubert.

Mai unse nişte pâine neagră cu margarină. Dacă faptul că trebuia să mănânce în fosta chicinetă a Gretei era o retrogradare, gândul la vecinul captiv într-o baracă din Nissen punea lucrurile în perspectivă. Magnatul margarinei avusese cândva un Rolls-Royce, un cal de curse şi un velier imens cu care naviga în sus şi în jos pe Elba, ca un surogat al lui von Spee[13]. Vila lui fusese prima casă rechiziţionată de pe Elbschaussee, împreună cu vasul, maşinile, caii şi mândria lui; nu suferise doar umilinţa de a fi reamplasat în barăcile Nissen din Hamm, dar, la nouă luni după rechiziţionare, locuinţa lui rămăsese goală, deoarece britanicii fie nu reuşiseră, fie uitaseră să o populeze.

— Cum merge treaba la moloz?

— E muncă grea.

— Mama ta ar fi mândră de tine.

— Ai uitat? Mama e moartă.

— N-am uitat, Freedie. Cum aş putea uita? Ştiu că în acele luni în care nu voiam să accept asta am căutat-o. Acum am acceptat.

Doar până aici putea să ajungă cu încercările de a intra în legătură cu fiica lui, mai departe se izbea de zid. Acesta era stratul prin care nu putea fora, fundaţia dură a întregii ei mânii.

---

[13] Maximilian Johannes Maria Hubert Reichsgraf von Spee - ofiţer naval al marinei germane Kaiserliche, care a comandat Squadronul Asiei de Est în timpul Primului Război Mondial.

Un ciocănit în uşă îl scuti de alte excavări inutile.

— Intră, spuse Lubert, aşteptându-se să fie Heike.

Era Rachael. Lubert se ridică în picioare, mai mult din cauza unei nervozităţi subite decât a politeţii. Sigur avea să se întâmple. Din câte ştia el, era prima oară când Rachael venea în apartamentul lor de la ultimul etaj. Probabil colonelul aştepta jos să vorbească cu el. Aveau să discute despre vreme, apoi avea să-l provoace pe Lubert la duel.

— Frau Morgan.

Rachael studie rapid – şi respectuos – ambianţa chicinetei umile, calculând suprafaţa în comparaţie cu bucătăria lor.

— Am găsit asta... într-un sertar, spuse ea. M-am gândit că ar trebui să-l înapoiez.

Rachael întinse colierul cu granate al Claudiei.

Lubert îl luă şi, în timp ce cântărea colierul în mână şi auzea clinchetul cristalelor, îl străfulgeră o amintire. I-l cumpărase Claudiei în vremea în care îi făcea curte, şi fusese neliniştit că nu va fi pe potriva podoabelor ei moştenite. Încântarea ei evidentă atunci când îl văzuse îi potolise panica şi îi confirmase speranţa, anume că ei nu-i păsa de bogăţie.

— Mulţumesc, Frau Morgan. Frieda, ăsta ar trebui să fie al tău.

Dădu mai departe colierul fiicei lui. Frieda îl luă şi îl ascunse în buzunarul salopetei, fără să scoată un cuvânt.

Apoi Rachael i se adresă direct Friedei.

— Mă întrebam şi dacă tu, Frieda, ai vrea să-ţi coafezi părul. La noi... la mine o să vină mâine o coafeză.

Rachael se uită spre Lubert, aşteptând ca el să traducă.

— Freedie, spuse el în germană. Frau Morgan se oferă cu multă amabilitate să te lase să te coafezi. Ţi-ar plăcea?

— Ce are părul meu?

— Nimic. Dar... cred că ar fi un lucru bun... pentru o domnişoară. Este... o ofertă amabilă.

Rachael părea să simtă disconfortul Friedei.

— Doar dacă vrei... spuse ea.

Apoi se întoarse spre Lubert.

— Nu trebuie să-mi dea un răspuns acum. Renate vine mâine. Dacă vrea să vină, să fie aici după-amiază.

Lui Lubert i se păru că Rachael arăta foarte diferit. Carapacea ei căzuse.

— Mulţumesc. Frieda?

— *Danke.*

Fusese un murmur, totuşi o mulţumire.

∵

Scheletul întârzia. Poate era din cauza vremii, dar până atunci asta nu-l împiedicase niciodată pe Herr Koenig. Putea fi din cauza problemelor lui la plămâni – slăbiciunea pulmonară despre care el spunea că îl împiedicase să intre în Wermacht –, deşi în ultimele săptămâni arătase bine: mai puţin cadaveric ca de obicei, cu o oarecare nuanţă de roz a pielii; nu mai era bărbatul îmbătrânit pe care îl cunoscuse la început Edmund. Prăjitura şi laptele aduse de Heike şi batoanele de ciocolată pe care i le strecura Edmund îl rotunjiseră puţin. Începuse să-şi scoată haina la lecţii. Vorbea până şi despre speranţele lui.

Edmund urmărea intrarea la fel de atent ca o santinelă, aşteptând ca o siluetă întunecată să sfâşie peisajul alb. Era nerăbdător să-l vadă sosind pe meditatorul său. Astăzi era ultima lecţie dinaintea Crăciunului şi el avea să-i ofere lui Koenig un cadou anticipat surpriză: cele 400 de ţigări care i-ar fi dat posibilitatea să obţină un *Persilschein* şi, astfel, libertatea de a începe o viaţă nouă în Wisconsin, alături de fratele cu Buick cu megafoane. După ce la început refuzase oferta de ajutor a lui Edmund, Herr Koenig se răzgândise, spunând că, dacă „Robin Hoodul din Hamburg” putea să-l ajute să ajungă în America, el i-ar fi fost foarte recunoscător (atâta timp cât nu spunea nimănui despre asta). Măgulirea de a fi comparat cu cel mai mare erou-tâlhar al Angliei îl stimulase pe Edmund să fie ceva mai îndrăzneţ la şterpelit: să ia ţigări pentru sălbatici se dovedise a fi un lucru uşor, iar pentru a lua ce îi trebuia pentru meditatorul lui avusese nevoie de doar două misiuni. Cele patru sute de ţigări – coborâte pe ascuns în geanta de doctor în care îşi ţinea jucăriile – se aflau acum la piciorul scaunului gol al lui Koenig.

Heike intră cu o felie de prăjitură şi un pahar cu lapte – dar Koenig tot nu sosise.

— Bună, Edmund.

— Bună, Heike.

Pe măsură ce germana lui Edmund se îmbunătăţise, cei doi începuseră să discute unul cu celălalt, plini de o încredere cochetă şi adoptând ca salut o formă a gafei lingvistice iniţiale a lui Edmund.

— Cum te mai simţi astăzi?

— Astăzi mă simt foarte bine.
— Eşti o fată delicioasă.
— Şi tu eşti un băiat delicios.
Heike puse tava pe măsuţă.
— Unde e Herr Koenig?
Edmund dădu din umeri.
Heike se duse la perdele ca să se uite afară, iar picioarele ei trecură periculos de aproape de darul capital al lui Edmund. Heike îl imită pe Koenig, ridicând mâinile ca pe nişte lăbuţe şi încreţindu-şi gura şi nasul ca pe cele ale unui rozător.
— Poate că... încă n-a ieşit de sub pământ!
Servitoarea era comică în orice limbă şi Edmund chicoti, în ciuda unei uşoare senzaţii că nu-i este loial meditatorului său. Heike amuşină prin cameră şi privirea ei căzu pe cartea lui Edmund.
— Ce-i asta?
Edmund privi spre traducerea germană ilustrată a *Călătoriilor lui Gulliver* pe care Lubert i-o împrumutase şi pe care Herr Koenig îl pusese s-o citească cu voce tare. Îi arătă lui Heike gravura color preferată: Gulliver ţintuit la pământ de liliputani. Heike o privi cu uimire.
— Citeşte-mi şi mie... îi ordonă ea.
Edmund deschise cartea la o pagină oarecare şi citi cu o germană sigură şi fluidă:
— „Această privelişte m-a făcut să mă gândesc la pielea catifelată a doamnelor noastre din Anglia, care ne par atât de frumoase numai pentru că sunt la fel de mari ca noi, iar defectele nu li se pot vedea decât cu lupa; e lucru ştiut că pielea cea mai netedă şi mai albă văzută cu lupa este aspră, grosolană şi urâtă la culoare.”[14]
— Doamnele din Anglia au cea mai frumoasă piele, spuse Heike. Uită-te la mama ta. Are o piele minunată.
Edmund aprobă, deşi până atunci nu-i trecuse prin cap că pielea mamei lui era minunată şi nici nu le comparase suficient pe englezoaice şi nemţoaice.
Heike începu să se uite la propria ei piele în oglinda de deasupra poliţei şemineului, întorcând mandibula într-o parte şi-n alta, ciupindu-se de obraji ca să se înroşească şi uitându-se

[14] *Călătoriile lui Gulliver,* traducere de Leon Leviţchi, Editura Adevărul Holding, 2009, p. 100. (N. trad.).

după pete.

— Eu primesc de la domni multe complimente referitoare la piele. Unii spun că e ca o piersică. Tu crezi că e ca o piersică, Edmund?

Edmund nu era sigur ce înseamnă cuvântul „piersică”, dar înţelese foarte bine atunci când Heike mimă mâncarea unui fruct.

— Îţi place pielea mea?

Edmund dădu din umeri.

— Ce băiat englez nepoliticos, spuse ea. Nu crezi că am admiratori?

Edmund nu înţelese nici acest cuvânt: „admiratori”. Dar Heike continuă, împărtăşindu-i şi alte confidenţe intime.

— Josef al meu a fost pe Frontul de Est. Şi nu s-a mai întors. Va trebui să găsesc un englez. Crezi că ar trebui să mă căsătoresc cu un englez? Tu ce crezi, Edmund?

Oare îmi cere să mă căsătoresc cu ea? Edmund ridică iar din umeri.

Heike ridică un deget, prefăcându-se că-l ameninţă:

— Să nu te atingi de prăjitura lui Herr Koenig!

Mai făcu o dată faţa de rozător şi ieşi din încăpere.

Edmund privi lung la felia de prăjitură şi paharul cu lapte, însă acestea nu-i trezeau dorinţa. Doar îl întristau. De fiecare dată când venea momentul ca Herr Koenig să-şi bea laptele şi să mănânce prăjitura, Edmund întorcea privirea ostentativ sau citea din cartea lui. În parte din respect – părea a fi un moment intim care nu trebuia observat deloc –, dar şi pentru că procedura meditatorului său, acele zgomote ale mestecării, plescăiturile uşoare, strângerea fărâmiţelor, lingerea laptelui de pe buze, i se păreau la fel de scârboase precum frecarea unui pulover de lână aspră de un perete zugrăvit.

Ceasul ticăia, iar ticăitul lui era amplificat într-un sâcâitor „Koe-nig, Koe-nig, Koe-nig”. După câteva minute, Edmund lăsă cartea jos şi se duse la fereastră.

— Koen-ig, Koen-ig, Koen-ig, unde eşti?

Încă nu se vedea nici urmă de Koenig, dar în timp ce privea spre poartă, Edmund văzu cum apare Mercedesul tatălui său, care urcă pe alee ca un vapor negru despicând sloiurile unei mări antarctice. Tatăl lui nu venea niciodată acasă pe lumină; de fapt, cum pleca înaintea micului dejun şi se întorcea după

apus, putea foarte bine să fie o creatură nocturnă. Ce căuta acasă atât de devreme? Poate că îl luase pe Herr Koenig cu maşina de pe drum?

Însă din maşină coborî doar tatăl său, care se apleca şi băgă capul înăuntru ca să-şi ia servieta şi un dosar. Apoi făcu ceva puţin ciudat: în loc să o ia direct spre treptele intrării, rămase acolo privind spre casă, ca şi cum ar fi meditat la ceva important. Apoi inspiră foarte adânc şi oftă amplu, cum se văzu după volumul aburilor. Urcă treptele încet şi intră pe uşa din faţă. Tocurile lui cu placheuri de oţel răsunau tot mai puternic, pe măsură ce el se apropia de cabinet. Edmund se uită la geanta cu prada, dar era prea târziu ca s-o ascundă. Tatăl lui se oprise deja în cadrul uşii.

— Bună, Ed.

— Bună, tată.

Tatăl lui încercă un zâmbet care nu reuşi să-i ajungă până la ochi. Închise uşa în urma lui şi se duse să se aşeze pe scaunul lui Herr Koenig. Se aplecă în faţă, spre fiul lui, aprinse o ţigară şi suflă fumul oftând. Mişcările lui erau precise şi minuţioase, însă atât de exersate, încât păreau facile. Edmund remarcă totul: felul în care îşi muşca buza de sus după ce sufla fumul şi în care îşi scărpina dosul palmei, ţinând ţigara fără degetul mare. Tatăl lui era un animal pe care era plăcut să-l priveşti şi cu care era mai uşor să concurezi decât cu mama lui, care era mai complexă şi mai cameleonică. Însă astăzi tatăl lui părea mai serios ca de obicei. Oare suspecta ceva? Rareori tatăl lui manifestase mânie faţă de el; lungile lui absenţe şi faptul că de disciplina din viaţa lui Edmund se ocupase aproape exclusiv mama sa însemnau că acesta nu-şi amintea nici un singur caz în care tatăl lui să-l fi mustrat. Cu toate acestea, Edmund era convins că îl aşteaptă o dojană.

— Eşti în regulă? îl întrebă tatăl lui.

Edmund aprobă din cap.

— Bine. Asta e bine.

Tatăl său nu părea supărat, însă avea expresia cuiva căruia îi vine greu să spună ceva. Edmund îşi aminti brusc de momentul când tatăl lui venise să „aibă o mică discuţie” cu el, după moartea lui Michael. Un dialog care decursese aproximativ aşa:

— Eşti în regulă?

Aprobat din cap.

— Bine. Asta e bine. Păi, dacă vrei... dacă simţi nevoia să discuţi despre... ceva... să-mi spui.

Înălţat din umeri. Aprobat din cap. Asta fusese tot.

Tatăl lui se uită acum la el aproape în acelaşi mod.

— Mă tem că Herr Koenig nu o să vină astăzi, spuse Lewis. Nu o să mai vină deloc. Are probleme.

— E vina mea... îi scăpă lui Edmund.

— Ce anume?

— Eu i-am spus să se ducă în America.

Tatăl lui părea nedumerit.

— Eu... încercam să-l ajut. Să înceapă o nouă viaţă.

Cele patru sute de ţigări constituiau un pachet al vinovăţiei de dimensiuni brobdingnagiene şi aveau fie să ardă geanta, fie să o facă transparentă. Tatăl lui îi urmări privirea.

— E ceva în geanta aceea? Pentru Herr Koenig?

Edmund dădu din cap.

Lewis se apleca în faţă, cu ţigara în mijlocul gurii şi ochii schimonosiţi din cauza fumului, şi deschise geanta.

— Mama spune că încerci să fumezi mai puţin. M-am gândit că nu ai nevoie de toate.

Lewis studie prada.

— Mă întrebam eu unde au dispărut.

— Avea nevoie de patru sute pentru un *Persilschein.*

— Patru sute?

— Un *Persilschein* costă patru sute. Un permis de călătorie două sute. O bicicletă cinci sute.

— De unde ştii toate astea, Ed?

Tatăl lui părea amuzat – aproape impresionat.

— De la... prietenii mei. Cei de dincolo de pajişte. Băieţii Fără Mame.

— I-ai... „ajutat” şi pe ei?

Ruşinea îl făcu pe Edmund să plece capul şi să coboare vocea. „Da”-ul lui aproape că nu se auzi. Prin stipendiile regulate pentru Ozi, probabil că îi înmânase acestuia în ultimele două luni zeci de pachete.

— Făceam doar ce-ai fi făcut şi tu.

Lewis strivi ţigara în scrumiera de onix de pe birou.

— Să dai e bine. Dar să furi nu e, Ed. Chiar dacă vrei să-i ajuţi pe oameni, nu e cea mai bună modalitate. Ar fi trebuit să mă întrebi.

Edmund dădu din cap. Simţea povara tristă a dezamăgirii tatălui său. Îşi trecu unul din degetele mari peste unghia celuilalt, încercând să ţină emoţiile la distanţă. Nu putea privi spre tatăl lui, ca nu cumva să plângă. Nu trebuia să plângă.

— În orice caz, mai bine că nu i le-ai dat lui Herr Koenig. Nu era ce părea a fi. Nu a fost director de şcoală. A lucrat pentru Poliţia Specială Nazistă.

— Dar nu putea să lupte. Avea probleme cu plămânii. Îl auzeam cum şuieră, toată lecţia. Nu-i plăcea de Hitler. Nici măcar nu voia să vorbească despre el.

— Nu.

— Dar... nu înţeleg. Eşti sigur? Nu părea un om rău.

— Nu poţi întotdeauna să judeci o carte după copertă, Ed. Uneori... răul din cineva... e îngropat adânc.

Edmund simţi un nod în piept. Oricât de odioase ar fi fost crimele comise de meditatorul lui, îl întrista ideea că n-o să-l mai vadă, că acesta nu va ajunge niciodată la noua viaţă din Wisconsin. Asta era încă şi mai rău decât faptul că îi păcălise.

— Ce o să se întâmple cu el?

Tatăl lui îşi scărpina firele de păr negre de pe dosul mâinii.

— Probabil că o să ajungă la închisoare.

Prăjitura şi laptele păreau abandonate. Koenig nu avea să mai bea acel lapte şi să mănânce acea prăjitură niciodată. Edmund începu să râcâie cu unghia coperta *Călătoriilor lui Gulliver.*

— Şi ţii cu cei care sparg oul la capătul subţire sau la cel gros? îl întrebă tatăl lui.

Edmund dădu din umeri. Ştia că tatăl lui se referă la războiul din carte, dintre cei care mâncau ouăle fierte începând de la capătul gros şi cei care le mâncau începând de la cel subţire, dar nu putea să răspundă în glumă.

— Mă gândeam că l-am putea aduce pe Herr Lubert să te ajute cu lecţiile – cel puţin până găsim un nou meditator.

Edmund încerca să-şi amintească fiecare moment petrecut cu Koenig, încerca să găsească indiciile pe care le ratase, ca să-l poată reevalua în lumina acestei groaznice dezvăluiri.

— Dar nu părea un om rău, repetă el.

— Şi mie mi s-a părut a fi un om bun. L-am crezut pe cuvânt. M-am înşelat. Dar asta nu înseamnă că nu trebuie să ai încredere în oameni. Uneori trebuie să ai încredere în unii oameni răi ca să-i ajuţi. Chiar dacă ei îţi trădează încrederea.

— Îmi pare rău că ţi-am luat ţigările.

Tatăl lui dădu din cap.

— Ce o să faci cu ele? întrebă Edmund.

— Păi, aş putea să le fumez.

Edmund privi lung spre geantă.

— Aş putea să le dau... prietenilor mei? Au nevoie de ele ca să le dea pe mâncare.

— Ar trebui să primească mâncare din tabără. Unde stau prietenii tăi?

— Nu sunt sigur. Se mută mereu.

— Sunt orfani?

Edmund dădu din cap.

— Câţi sunt?

Tatăl lui părea mai degrabă curios decât supărat.

— Cred că şase sau şapte.

Tatăl lui privi spre geantă o eternitate. Începu iar să smucească piciorul, aşa cum făcea când se gândea la ceva, apoi împinse ţigările pe podea spre Edmund.

— Ai grijă să nu le cheltuie pe toate deodată.

∵

Rachael inscripţiona ultimul cartonaş cu locul atunci când Lewis intră în sufragerie. Scrise numele – maior Burnham – cu italicele ei curgătoare, apoi împături cartonaşul şi îl puse pe scaunul de lângă ea.

— Cum ţi se pare? îl întrebă ea.

— Minunat, spuse Lewis. Îţi stă bine aşa.

— Mă refeream la masă, dar mulţumesc, spuse Rachael atingându-şi buclele. Am pus-o pe Renate să ne facă pe mai multe. După mine a coafat-o pe Heike. Şi apoi pe Frieda. Deşi la ea a fost nevoie de puţină convingere.

— Probabil că Herr Lubert ţi-a fost recunoscător.

— Da.

— Lucrurile astea ajută. Sunt sigur că Frieda o să-şi amintească.

Rachael fusese mişcată să vadă cum Renate pune mâinile pe umerii Friedei, foloseşte cuvinte blânde ca să-i distragă atenţia, apoi îi desface cozile împletite strâns şi îi mângâie părul, pieptănându-l la ceafă. „O, Doamne. Ce-avem noi aici? E ca al

Veronicăi Lake[15]”, spusese ea.

— Gata, spuse Rachael îndepărtându-se de masă.

Lewis contemplă masa pusă pentru opt persoane şi încărcată cu tot ce trebuia: serviciul de masă Wedgwood verde-salvie, primit din partea Armatei Maiestăţii Sale, sfeşnicele de argint care aparţinuseră mamei lui (singurul obiect de argint pe care îl avusese familia lui), suporturi pentru farfurii cu peisaje celebre din Londra şi cristalurile lui Lubert desăvârşind elegant întreaga paradă. Ce toasturi fuseseră ţinute cu aceste cupe? Ce feţe pline de speranţă se oglindiseră pe suprafeţele lor? Era încurajator că Rachael reluase vechea ei practică de a face semne individuale pentru locuri din carton alb, desenând un motiv floral diferit sub numele fiecărei invitate şi spade sau puşti încrucişate pentru bărbaţi.

— Arată splendid, spuse Lewis.

Îşi reprimă gândul că la doar câţiva kilometri distanţă erau oameni care aproape mureau de foame. În plus, această cină fusese în parte ideea lui; era provocarea lui către Rachael, iar ea îi făcuse faţă. Se trezise la viaţă când primise o sarcină de îndeplinit, şi Lewis simţi o veche însufleţire privind-o.

— Susan insistă să stea lângă tine, aşa că, pentru simetrie, eu voi sta lângă maiorul Burnham. O s-o pun pe doamna Eliot la mijloc, lângă căpitanul Thompson, de cealaltă parte faţă de maior. Crezi că o să se înţeleagă?

— O să se înţeleagă perfect.

— N-o să începi să te cerţi cu maiorul, Lewis? Susan spune că nu prea aveţi aceleaşi păreri.

— O să mă port ireproşabil.

— Puteţi discuta despre orice: cricket, vreme, chiar politică. Dar nu despre serviciu. Faceţi-vă că nu s-a întâmplat nimic. Te rog, Lewis. Pentru mine.

Rachael avea ceva nou: după acel viscol, preluase cu adevărat rolul de stăpână a casei. Personalul asculta de ea, ceea ce era foarte bine. Se dusese la o cafea de dimineaţă cu „Echipajul”, cum îşi spuneau doamnele care se cunoscuseră pe *Empire Halladale.* Iar termenii de alint reveniseră în uz.

— Stau bine? Nu pare bine.

---

[15] Veronica Lake (1922-1973), actriţă americană de teatru şi film, celebră în anii '40 în special datorită coafurii sale, copiate apoi nu numai de alte actriţe de la Hollywood, ci şi de femeile din lumea întreagă (N. red.).

Rachael începuse să aşeze cartonaşele cu numele pe farfurioare, dar se oprise la mijlocul turului mesei.

— Punem numele pe farfurioare sau pe suporturile pentru farfurii?

— Nu o să observe nimeni.

— E exact genul de lucru pe care o soţie de guvernator ar trebui să-l ştie. Celia o să aibă ceva de spus. Cu ce s-a luat de mine... la cafeaua de dimineaţă? A, da: eu am spus „Pardon?” Şi ea a zis „Se spune «Poftim?», nu «Pardon»”. Rachael imită pufnetul răsunător al doamnei Thompson.

— Apoi s-a referit la ceva despre servirea de legume la cină. „Nu se spune «legume»”, a zis ea. „Se spune «vegetale», draga mea”.

Rachael o luă înapoi, mutând fiecare cartonaş cu numele de pe farfurioare pe suporturile pentru farfurii. Lewis mută cartonaşul lui de pe farfurie pe suport, observând că Rachael îi dăduse suportul lui preferat, cel care înfăţişa trupele defilând pe Mall. Se uită la cartonaşul făcut de mână, cu încântătorul desen al puştilor încrucişate.

— Mi-ai dat arme.

— Ai fi preferat o floare?

Tachinarea ei şi privirea pe sub sprâncene erau neaşteptat de cochete.

— Iată. Gata. Cum ţi se pare? Sincer!

— Mi se pare...

Lewis căută, de data asta, un cuvânt mai bun decât „splendid”.

— ... că arată extraordinar.

O atinse pe umăr şi rămase surprins când ea îi strânse mâna. Lewis nu putuse niciodată să descifreze complet o femeie ca Rachael, dar nu avea nevoie de geniile de la Bletchley Park[16] ca să spargă acest cod.

— Vrei?

— Va trebui să fim rapizi.

— Şi Ed?

— L-am trimis la Coventry.

---

[16] Pe domeniul de la Bletchley Park a funcţionat, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, organizaţia de criptanaliză cea mai importantă din Anglia, cea care a descifrat coduri inamice de importanţă vitală pentru soarta războiului, precum Enigma sau Lorenz (N. red.).

— De ce?

— Venea seara târziu, se juca cu nişte băieţi din zonă. E în regulă. Am avut o mică discuţie. O săptămână trebuie să vină acasă devreme.

Heike intră în cameră şi făcu o plecăciune, privind în podea. Îşi dădea seama că întrerupsese un moment intim.

— *Bitte.* La telefon, Herr Morgan.

— Mulţumesc, Heike.

Lewis aşteptă ca Heike să plece.

— Cine o fi? spuse Rachael.

Lewis oftă. Ştia că acel telefon, instalat ca branşament al centralei telefonice militare, primea apeluri dintr-un singur loc: cartierul lui general. Şi un singur tip de apeluri: urgente.

— Nu răspunzi?

Era ca şi cum ar fi fost sfârtecat de cai: calul de tracţiune puternic al datoriei şi pursângele arab jucăuş al dorinţei.

— Du-te tu, că vin şi eu imediat.

După câteva minute, o găsi pe Rachael în faţa oglinzii de la baie, doar în chiloţi, încercând un colier peste sânii goi.

— Ar fi bine să încui uşa, spuse ea.

Lewis închise uşa, dar nu o încuie.

— S-a întâmplat ceva rău? îl întrebă ea, privind spre el acum.

— A fost o revoltă la fabrică.

— Ah.

— Au fost împuşcaţi nişte oameni.

— Dar... Lewis, nu poţi să pleci acum. Oaspeţii o să sosească peste o oră şi ceva.

— Draga mea, îmi pare rău. O să încerc să mă întorc înainte... de sfârşitul serii.

Rachael lăsă colierul greu să cadă în chiuvetă şi îşi acoperi sânii cu braţul drept.

— Atunci du-te. Du-te să salvezi Germania.

Spusese asta cu o veche silă, mai mult resemnare decât furie. Apoi, continuând să-şi acopere sânii cu braţul drept, îl concedie cu o fluturare indiferentă a mâinii şi se întoarse.

∵

Rachael deschise uşa de la intrare îmbrăcată în rochia de seară albastru-păun, decoltată şi cu paiete, care nu fusese întrecută niciodată la seratele doamnelor de dinainte de război. Părul era ridicat, lăsând să se vadă gâtul şi conturul mandibulei;

colierul de lapislazuli atrăgea atenţia asupra altor atuuri ale ei. Se îmbrăcase ca să reducă la tăcere vocile din capul ei şi ca să le demonstreze oaspeţilor că era plină de viaţă şi perfect capabilă să funcţioneze şi fără soţul ei alături. Avea 39 de ani. Încă nu era terminată.

Susan Burnham îşi recunoscu înfrângerea încă dinainte să-şi dea jos haina:

— Rachael Morgan, ne-ai făcut praf! spuse ea înmânându-i o tartă cu fructe într-un bol greu de sticlă şlefuită. Tarta asta are suficient sherry pentru o petrecere separată. Şi să nu mă laşi să uit bolul după aceea.

— Arăţi... à la Tolstoi, spuse doamna Eliot.

— O s-o iau în sensul bun, Pamela. Şi voi arătaţi minunat. Amândouă.

În timp ce invitaţii îi înmânau hainele lui Richard, Rachael anunţă degajat:

— A avut loc o criză. Lewis vă transmite scuze tuturor şi speră să se întoarcă până la desert. Sau se spune „budincă”, Celia?

— Întotdeauna „budincă”. „Desert” e pentru alte grade.

Doamna Thompson era atât de sigură pe rolul ei de Ministru al Etichetei, încât nu sesizase ironia.

Rachael era hotărâtă ca absenţa lui Lewis să nu fie discutată mai mult decât era necesar. Le permise o singură rundă de reacţii – „Ce păcat!”, „Ce dezamăgire”, „Sărmanul de el” – apoi le făcu semn înspre şemineu, unde Heike aştepta cu paharele. Atunci când soţii Eliot, Thompson şi Burnham începură să soarbă din ginul roz şi să toasteze pentru regăsirea „Echipajului Halladale”, Lewis fusese aproape uitat.

— Ei bine, iată-ne din nou împreună, spuse Rachael ridicând paharul. Pentru Echipaj.

— Pentru Echipaj, o aprobară femeile.

— E ciudat cu cât drag mi-amintesc de el, spuse doamna Eliot. La momentul acela mi-era foarte rău.

— Bine că nu sunteţi pe vasul acela acum, spuse căpitanul Eliot. Marea a îngheţat.

— Oficial, e cel mai rece decembrie înregistrat vreodată, declară căpitanul Thompson. Toată lumea din Camberley spune că nu-şi mai aminteşte altul la fel. Zăpadă de trei metri în Kent. Minus 20 de grade în Devon.

— Cel puţin ei au încălzire. Şi mâncare.

Puteau conta pe faptul că doamna Eliot, permanenta conştiinţă sâcâitoare a Echipajului, avea să-i readucă, peste Marea Nordului, pe terenul dur şi venerabil al Hamburgului.

— Am găsit cerneală îngheţată în călimările de la şcoala pe care o folosim noi. Şi ieri am văzut un băiat care scotocea în containerele noastre de gunoi şi lingea o cutie goală de budincă de orez. Era îmbrăcat cu un halat şi avea pungi de hârtie în picioare. Era deplorabil.

Doamna Burnham oftă.

— Pamela, spuse ea, nu putem să petrecem o seară fără să ne gândim la suferinţa din lume?

— Sunt sigură că o să reuşeşti să faci asta, Susan, spuse Rachael.

Îi aruncă lui Susan o privire care spunea *Eu o să dau tonul în această seară,* apoi, fără pauză, o încurajă pe doamna Eliot să continue:

— Cum mai merge grupul acela al vostru, Pamela? Grupul de discuţie?

Doamna Eliot descoperise un debuşeu natural, pentru ieşirea din agitaţia ei, într-unul din numeroasele grupuri de femei în care Rachael evitase cu mare grijă să se înscrie: un grup anglo-german iniţiat de preotul districtului, colonelul Hutton, în încercarea de a-i încuraja pe germani să dezbată liber.

— Devine foarte popular. Deşi eu bănuiesc că cei mai mulţi vin pentru biscuiţii gratis şi camera încălzită. Stau acolo, destul de rigizi la început, dar cu ajutorul unui ceai se dezgheaţă curând. Am avut unele discuţii minunate, chiar şi dispute. Una dintre ele a fost fascinantă şi s-a referit la diferenţele dintre caracterul englez şi cel german. Iar săptămâna trecută am dezbătut: „Locul unei femei trebuie să fie acasă?”

— Asta depinde de casă, interveni Susan.

Nu făcuse nicio încercare de a-şi ascunde nerăbdarea evidentă faţă de toată această „indulgenţă umanitară”, însă pe Rachael o interesa. Doamna Eliot găsise ceva practic de făcut cu seriozitatea ei nervoasă şi părea că asta o revigorase.

— Continuă, îi spuse Rachael.

— Nu sunt deloc obişnuiţi să dezbată sau să fie în dezacord public cu majoritatea. Dar încep să deprindă asta. Pentru cei tineri e mai greu. Nu au o problemă cu jocurile. Însă discuţiile sunt o provocare. Cei mai mulţi sunt deziluzionaţi şi suspicioşi şi

par să nu mai aibă nicio speranţă.

Rachael se gândi la Frieda.

— Colonelul Hutton încearcă să le arate că au un viitor, continuă doamna Eliot. Că viaţa are un sens şi un scop.

— Cum ar fi să mănânci şi să bei şi nu să pălăvrăgeşti despre sensul vieţii! spuse Susan.

În seara asta chiar era într-o dispoziţie combativă.

— N-o băga în seamă, Pamela, spuse Rachael luând carafa de gin de la Heike şi întorcându-se spre bărbaţi. Mai doriţi gin, domnilor?

Lewis era aproape clarvăzător în privinţa momentului în care să servească pe cineva, şi Rachael îşi pusese în minte să păstreze paharele tuturor pline. Căpitanii erau în regulă, discutau cu aprindere festivalul de puncte înscrise de Edrich şi Compton în sezonul de cricket care tocmai se încheiase. Însă maiorul stătea puţin la o parte, învârtindu-şi paharul aproape gol deja. Rachael se duse şi i-l umplu, fără să mai întrebe.

— Mă bucur să vă cunosc în sfârşit, domnule maior. Susan mi-a vorbit foarte mult despre dumneavoastră.

De fapt, maiorul nu era bărbatul pe care şi-l imaginase Rachael: tabloul compozit pe care şi-l făcuse despre el, alcătuit din relatările lui Lewis şi anecdotele doamnei Burnham, înfăţişa un ideolog rece şi ambiţios, a cărui hotărâre nemiloasă de a curăţa zona britanică de virusul nazist îl transformase într-un plicticos fără umor; nu se aştepta la acest bărbat timid, aproape sfios, de o frumuseţe întunecată, levantină. Modestia lui exterioară – probabil era o autocritică studiată – îi submina reputaţia de severitate. Poate că Lewis îl înţelesese greşit.

— Văd că ai acoperit pata.

Ochii lui Susan Burnham se opriră, cum era de aşteptat, asupra noului tablou de deasupra şemineului.

— Da.

— Cu siguranţă e mai bine decât ce era înainte.

— Nu era... ce-am crezut noi.

— L-ai întrebat?

— A fost foarte… ofensat.

— Şi tu l-ai crezut?

— Da.

Rachael nu voia să zăbovească acolo; bătu din palme, ca să atragă atenţia invitaţilor.

— Mergem mai departe?

Doamna Burnham îşi îngustă ochii.

— Doamnă Morgan, în seara asta lăsaţi să se vadă ceva nou.

Heike servi primul fel, o supă limpede de ceapă cu un gust apetisant care îi făcu pe toţi să-l laude pe bucătar după a treia lingură. Conversaţia rămase superficială şi generalizată până când sosi felul principal, iar Rachael decise să se dedice maiorului Burnham, pe care îl aşezase lângă ea. Dacă în timpul pălăvrăgelii generale maiorul fusese tăcut şi evaziv, în discuţia unu la unu era foarte concentrat.

— Trebuie să fie ceva serios. Dacă Lewis nu a putut amâna pe mâine dimineaţă.

Rachael nu era sigură ce ar fi trebuit să ştie sau să spună despre asta. Asemenea majorităţii soţiilor de militari, era atât de obişnuită să nu discute despre manevre sau misiuni, încât îi venea uşor să rămână la un nivel vag al informaţiei.

— E foarte atent la tot ce se întâmplă în district, răspunse ea.

— Renunţă la ziua de azi pentru mâine? întrebă Burnham.

Era o ironie extrem de subtilă, dar care o provocă pe Rachael să răspundă la fel:

— Cu siguranţă luptă pe timp de pace la fel de dur ca pe timp de război.

— În anumite moduri, pacea e mai dificilă. Inamicul e mai greu de depistat.

— Lui Lewis nu-i place cuvântul „inamic”. E interzis, însă el iartă mai uşor decât mine.

— Poate că are mai puţine de iertat decât dumneavoastră.

Lewis spusese o dată că iertarea era cea mai puternică armă din arsenalul lor. Şi, chiar dacă lui Rachael i se părea, într-un mod abstract, că asta era adevărat, Burnham exprima ceea ce ea credea, dar nu putea să spună: că lui Lewis îi era mai uşor să ierte pentru că el nu trăise acea pierdere aşa cum o trăise ea. Pentru el totul fusese la distanţă; ea fusese acolo. Rachael se autocită: „Nu ştiu dacă asta se poate măsura”. Însă o ducea exact în direcţia pe care voia s-o evite.

— Susan m-a avertizat că sunteţi un bun anchetator. Cum merge procesul de interogare? Îi eradicaţi pe criminali?

— E uşor să-ţi pierzi urma. De aceea ţin eu să intervievez cât mai mulţi oameni posibil. În cele din urmă, nimic nu poate să înlocuiască privirea drept în ochi.

— Şi vă puteţi da seama? Doar privindu-i în ochi?

Burnham o privi pe Rachael în ochi. Ochii lui – cu gene lungi şi irişi galben-tigru – erau dezarmant de frumoşi.

— Cei despre care crezi că ar putea fi vinovaţi, după comportamentul sau trecutul lor, de multe ori nu sunt. Săptămâna asta am interogat un fost colonel care încerca să intre în afaceri. După aparenţe, era un prusac clasic: autoritar, beligerant, nepocăit. Îi ura pe sudişti. Obişnuit să-şi impună voinţa. Dar îi dispreţuia total pe Hitler şi Partidul. Ca mulţi alţi militari prusaci. Oamenii pe care aş vrea eu cu adevărat să-i intervievez – pe care trebuie să-i intervievez – evită complet procesul completării de formulare. Peştii mari tind să aibă relaţii – sau resurse – să n-aibă nevoie de slujbă, aşa că nu-şi bat capul cu formularele.

— Aţi prins mulţi?

— Nu suficienţi. Am băgat la închisoare cam 3.000.

— Par foarte mulţi.

— Nu şi dacă te gândeşti că au fost completate un milion de chestionare.

— Cu câţi v-aţi declara satisfăcut?

Burnham îşi puse cupa de cristal în faţa flăcării lumânării, unde reflecta lumina.

— Nu e vorba de cifre, doamnă Morgan.

Rachael simţi pentru o clipă ceea ce probabil că simţea un interogat supus examinării lui. Indiferent care era motivaţia lui Burnham, ea părea să fie mai profundă decât simpla îndeplinire a misiunii lui. În ciuda autocontrolului şi a separării dintre emoţie şi intelect, maiorul avea o reţinere exagerată. Rachael bănuia că motivaţia lui nu era atât de raţională pe cât voia el să pară.

— Ce v-a făcut să alegeţi interogatoriul?

Burnham puse jos cuţitul şi furculiţa şi îşi tamponă gura cu şervetul.

— Acum dumneavoastră mă interogaţi pe mine, doamnă Morgan.

Rachael râse.

— Îmi pare rău, spuse ea. Eram doar... curioasă referitor la ce v-a făcut să alegeţi această meserie.

Burnham îşi turnă un pahar de vin. Era reflexul unui om obişnuit să controleze ritmul şi direcţia unei conversaţii, iar el

semnala sfârşitul acesteia.

— E un riesling bun, spuse el.

Rachael o lăsă aşa. Până la sfârşitul felului principal, discutară despre meritele mâncării germane comparativ cu cea englezească, subiect deturnat rapid de doamna Thompson. În timp ce Heike lua farfuriile, doamna Eliot remarcă faptul că Lewis încă nu apăruse, îşi exprimă speranţa că era bine şi propuse un toast: „Pentru guvernatorul Pinnenberg-ului”.

Rachael uitase că avansase o oră la care Lewis avea să se întoarcă. Spusese asta ca să-l protejeze şi ca să-i facă pe oaspeţi să se simtă bine, dar nu crezuse nicio clipă că el chiar o să apară. De fapt, acum îşi dădea seama că seara trecuse fără să se gândească nici măcar o dată la el. Simţise o anumită eliberare datorată faptului că trebuise să conducă ea totul şi cochetase cu ideea că frumoasa ei comportare putea fi atribuită absenţei lui. Oare îi era mai bine în lipsa lui? Când ridică paharul, simţi că toastează nu pentru soţul ei, ci pentru un oficial anonim pe care nu îl întâlnise niciodată.

— Şi un toast pentru gazdă, adăugă căpitanul Eliot. Aş spune că a fost o masă de prima mână, doamnă Morgan. Pentru Rachael.

— Pentru Rachael.

— A fost doar opera bucătăresei, Greta. Nu a mea.

— Atunci complimente şi ei.

— O să mă asigur că ajung la ea – deşi e cu totul altă chestiune dacă le va „primi” sau nu. E foarte recalcitrantă faţă de încercările mele de a fi politicoasă.

— Bucătăreasa noastră e îngrozitoare, spuse doamna Burnham. Tot felul de fasoane: „Tata mei a vost aristograt!” Şi apoi s-a dovedit că nu minţea. Nu crezusem niciun cuvânt până nu mi-a arătat bijuteriile. Dumnezeule!

Doamna Burnham îşi dădu şalul pe spate, lăsând să se vadă broşa de la piept, care avea un topaz de mărimea unei nuci.

— Trei sute de ţigări şi o sticlă de Gibley’s.

— Dumnezeule mare, icni doamna Thompson aprobator. E superbă.

— Păi, Keith s-a lăsat de fumat. Avem un supliment de cheltuit. Şi trebuie să facem ce putem ca să ajutăm. Cred că a fost încântată.

Rachael tresări la vederea pietrei semipreţioase zălogite şi la

gândul că bucătăreasa trebuia să-şi vândă bijuteriile de familie. În seara asta, Susan Burnham era prea repezită. Părea iritată de ceva: să fi fost oare vorba de faptul că nu era ea soarele aflat în centrul acestui mic sistem solar?

— „Aristocrat” e de obicei un alt nume pentru producător de arme, nu-i aşa? întrebă căpitanul Eliot, privind pentru confirmare spre ofiţerul cu denazificarea.

Burnham îşi dădu peste cap vinul.

— Dacă ar fi aşa de simplu, spuse el, i-am ridica pe toţi von-ii din Germania.

— Ce mai face „aristogratul” tău, Rachael? întrebă Susan. Se poartă cum trebuie?

Rostise întrebarea suficient de tare ca să audă toată lumea şi ca Rachael să trebuiască să răspundă.

— Există unele momente stânjenitoare, dar cred că merge pe cât de bine te-ai putea aştepta.

— Dar povesteşte-ne despre momentele stânjenitoare.

— Sunt lucruri mărunte, zău, bătu Rachael în retragere. Ce farfurii împărţim. Cine foloseşte uşa de serviciu. Lucruri de felul ăsta.

— Nu-mi pot imagina cum e să stai sub acelaşi acoperiş cu ei, spuse doamna Thompson. Cum reuşiţi?

Întrebase ca şi cum l-ar fi întrebat pe un pacient suferind de o boală mortală.

— Mie mi s-ar părea tulburător, continuă ea.

— Ne descurcăm. Cum ai spus tu, Pamela: noi suntem cei norocoşi.

Rachael anunţă, printr-o fluturare a şervetului, următoarea fază a serii.

— Cred că e timpul să cântăm ceva.

Grupul se strânse în jurul pianului. Cartea cu colinde era deja pe suport, iar Rachael îşi ocupă locul şi se lansă într-o interpretare exuberantă a melodiei „I Saw Three Ships”, după care cântă energic „God Rest Ye Merry, Gentleman”. În timpul fiecărui refren, maiorul Burnham începea să bată vestea marii bucurii[17] pe partea laterală a Bosendorfer-ului, cu palmele întinse şi într-un ritm necoordonat, cântând tare în contratimp. Probabil că beţia lui nu era foarte evidentă în această companie

[17] Trimitere la versurile colindului „God Rest Ye Merry, Gentleman", în care este vorba despre vestea naşterii lui Isus (N. red.).

relativ ameţită, însă pe Rachael o irita: îl cuprinsese rapid, şi bărbatul subtil şi civilizat cu care discutase tot felul de lucruri la cină devenise o brută. Rachael stabiliză puntea vaporului prin „In the Bleak Midwinter” şi încercă să liniştească lucrurile cu „Silent Night”, pe care Burnham insistă s-o cânte cu toţii în germană şi o strică, pronunţând cuvintele cinic, cu accent, ca să obţină un efect sarcastic.

— Dar ceva de Gilbert şi Sullivan? întrebă căpitanul Thompson.

Găsise în spatele pianului ediţia completă, legată în piele, şi deschise un volum la *Piraţii din Penzance.*

— Uitaţi una pentru dumneavoastră, domnule maior.

Burnham îşi lăsă jos ochelarii şi se îndreptă de spate.

Rachael simţea mirosul de vin al respiraţiei lui şi furia reprimată care ieşea la suprafaţă. Maiorul cântă în ritm cu pianul, agresiv şi fără inhibiţii:

Sunt modelul epocii noastre de general.
Am informaţii despre vegetal, animal şi mineral.
Ştiu regii Angliei şi enumăr luptele istoric.
De la Marathon la Waterloo, în şir categoric…

Rachael încetini tempoul, ca să-i permită să ţină ritmul, însă galopul spiritual al versurilor era prea copleşitor. După ce termina primul vers al fiecărei strofe, maiorul lălăia restul, izbind din ce în ce mai violent în capacul pianului. La mijlocul ultimei strofe, vibraţiile făcură ca vaza din spatele pianului să se prăbuşească pe podea.

— Hopa! spuse Burnham.

Rachael se opri din cântat şi se ridică să examineze pagubele: vaza se spărsese frumos, în patru bucăţi.

— Keith! exclamă Susan.

— Scuzele mele, spuse Burnham. Sunt sigur că se poate repara.

— Nu e vaza mea, domnule maior. Aparţine casei.

— Ah. Ah, bun. Atunci e în regulă!

Maiorul Burnham râse şi, spre spaima lui Rachael, ceilalţi râseră şi ei. În timp ce ea lua de jos bucăţile sparte, se deschise uşa. Pentru o clipă, Rachael se gândi că era Lewis care se întorcea, dar era Herr Lubert.

Lubert arăta de parcă făcuse sau era pe cale să facă ceva îngrozitor: avea o tăietură urâtă pe frunte, imediat deasupra unei sprâncene, în care sângele încă mai scânteia, şi întregul lui trup se cutremura din cauza respiraţiei gâfâite. Stătea acolo privindu-i fix pe toţi, ca un profet care dă peste o orgie.

— Herr Lubert? spuse Rachael, pe jumătate lămurindu-i identitatea pentru oaspeţii ei, pe jumătate tatonând următoarea lui acţiune. Sunteţi în regulă? Sângeraţi.

Lubert se uită la vază, apoi la Burnham. Nările lui erau umflate, iar înălţarea şi coborârea ritmică a pieptului şi umerilor lui îl făceau să pară că se pregăteşte să ridice pianul şi să-l strivească pe maior sub el.

— Îmi pare rău pentru vază, amice, spuse Burnham. Sunt sigur că, cu ajutorul lui... Moş Crăciun... Frau Morgan poate să o facă la loc...

— Haide, Keith, spuse Susan în sfârşit. Cred că ţi-ajunge.

— Ce? Hai să mai cântăm un cântec. Poate că Herr Lubert vrea să cânte cu noi?

Şi maiorul începu să bată ritmul melodiei săltăreţe care continua să cânte în capul lui.

— V-aş ruga să nu loviţi pianul astfel, spuse Lubert. Acum îl privea pe Burnham în mod făţiş ameninţător, cu mâinile încleştate ca nişte ciocane. Nu încetase să se uite la el de când intrase. Burnham era suficient de treaz ca să se enerveze şi lovi pianul şi mai tare, făcând corzile să zăngăne.

— Cred că ar trebui să ştiţi că acest pian e rechiziţionat, Herr Lubert. Ceea ce înseamnă că aparţine Comisiei de Control. Ceea ce înseamnă, de fapt, că e al meu.

Convinsă că Lubert urma să-l lovească pe maior, Rachael se ridică în picioare, puse bucăţile vazei pe pian şi se plasă între cei doi bărbaţi. Apoi îi vorbi lui Lubert, direct şi blând:

— Toţi am exagerat puţin.

Lubert se uită la ea şi îşi descleştă pumnii. Se mai uită o dată la Burnham, apoi se întoarse şi ieşi din cameră, murmurând *„Sie ekeln mich an!”*

— Ha! strigă Burnham. Aţi auzit? „Mă dezgustaţi!” El spune că noi îl dezgustăm. *Noi* îl dezgustăm pe *el*!

Burnham se întoarse spre Rachael, cerându-i să obţină imediat scuze şi să aplice o anumită pedeapsă.

— Cred că se referea la tine, Keith, spuse doamna Burnham.

De data asta îl luă pe soţul ei de braţ şi îl conduse spre ieşire, înainte să se producă şi alte prejudicii.

— E timpul să ne culcăm, spuse ea.

— „Dar eu sunt modelul epocii noastre de general...”, protestă el.

Seara luase sfârşit. Nu era sfârşitul pe care îl plănuise Rachael – ar fi trebuit să facă schimb de felicitări şi să joace mimă lângă şemineu – însă ea voia ca toată lumea să plece cât mai repede. Acum, singurul ei gând era să-l găsească pe Lubert. Oaspeţii se retraseră politicos, cu complimente, mulţumiri şi scuze amestecate. Zece minute mai târziu, Rachael închise uşa în urma tulburatei doamne Eliot, care spera ca totul să fie în regulă şi ca Rachael să vină la grupul anglo-german, şi poate să-l aducă şi pe Herr Lubert.

Rachael era pe punctul de a urca scările spre apartamentul de sus, când auzi un geamăt. În fotoliul din faţa focului, aplecat în faţă, cu capul prins în mâini, cu mâinile peste ochi, era Herr Lubert. Respira gâfâit printre dinţi, scoţând un sunet slab ca valurile pe o plajă cu pietricele.

— Stefan?

Lubert deschise ochiul sănătos – celălalt era acum închis complet – şi privi prin grilajul degetelor. Vedea şoldurile ca un violoncel ale lui Rachael şi paietele de pe rochia ei, care scânteiau în lumina focului.

— Te simţi bine? întrebă ea.

Lubert simţi mâna ei pe umăr şi coborî mâna lui, lăsând să se vadă rana, apoi ridică privirea pentru ca ea s-o poată examina mai îndeaproape. Rachael tresări la vederea crestăturii.

— Cum s-a întâmplat?

El se gândi: era să fiu omorât de o pancartă pe care scria „Lăsaţi Germania să trăiască!”, dar nu ştia cum s-o spună şi oricum îl durea să vorbească, aşa că se mulţumi să geamă.

— Stai să aduc ceva de pansat, spuse ea. Vin într-o clipă.

Rachael urcă la etaj să aducă tratamentul. Rochia cu paiete scoase un foşnet zornăit în timp ce ea pleca.

Lubert îşi sprijini coatele pe coapse şi capul din nou în mâini, simţind mirosul rănii pe palme şi gustul de metal al sângelui. Evenimentele serii erau reluate într-un vârtej însufleţit şi ameţitor. Îşi amintea pancartele de protest: „Vrem să lucrăm!”, „Bevin, opreşte dezafectările!”, „Lăsaţi Germania să trăiască!”

Se dusese la protest fără entuziasm, presat de colegii de muncă să li se alăture. Se temea să nu-şi pericliteze exonerarea; şi mai şi detesta mulţimile. Îl făceau să fie agitat şi mizantrop, cu înclinaţia lor către brutalitate, către necugetare. Însă această mulţime ponosită şi înghesuită era liniştitoare, iar el avusese brusc convingerea că era mai bine să fie împreună cu fraţii şi surorile lui în frig decât în compromisul confortabil al casei sale. Ascultaseră discursul inteligent al lui Schorsch, care făcea apel la fairplay-ul britanic şi îi întreba unde le e simţul umorului, arătându-le germanilor că era în regulă să râdă şi era posibil să dea cu tifla autorităţii – ceva ce ei nu mai avuseseră încrederea să facă de ani de zile. Cântaseră chiar şi imnul german, mai degrabă stoic decât sfidător, şi fără zelul dement al ultimilor ani. Era sunetul unui popor care îşi regăseşte vocea. Apoi, dintr-odată, se auzise zgomotul distonant al unui claxon şi al unui motor ambalat, atunci când o maşină britanică de armată intenţionase să ajungă la poarta fabricii. Oamenii încercaseră să se dea la o parte. Câţiva începuseră să izbească în plafonul maşinii, ca să-şi exprime frustrarea. Apoi unul dintre ei se sprijinise cu amândouă mâinile de partea laterală şi împinsese, făcând maşina să se clatine. Alţii i se alăturaseră, părându-li-se o distracţie potrivită. Legănau maşina atât de tare, încât roţile acesteia se ridicau de la pământ. Lubert îl vedea pe ofiţerul dinăuntru, a cărui expresie trecea de la furie la frică. Apoi, ca şi cum nu şi-ar fi dat seama câtă putere au, tinerii răsturnaseră maşina pe o parte, aruncându-l pe ofiţer în acoperiş, răşchirat, cu faţa lipită de geam, ca un peştişor auriu cu gura căscată. Era aproape comic, dar Lubert simţise că ceva groaznic e pe cale să se întâmple. Apoi se auziseră focurile de puşcă. Primul îi făcu pe toţi să încremenească, înfioraţi. Al doilea crea panică, făcându-i să se întoarcă şi să fugă toţi în aceeaşi direcţie, ca nişte oi mânate de gloanţele invizibile. Lubert merse împreună cu turma, simţindu-se luat pe sus; ceva îl lovise în frunte, dar el continuase să meargă; făcuse câţiva metri fără să-şi folosească picioarele. Apoi văzuse scântei şi simţise o vibraţie atunci când un genunchi îl lovise în tâmplă. Era în patru labe şi avusese nevoie de o vreme ca să-şi dea seama că punctele roşii pe alb erau, de fapt, sângele lui care pâta zăpada.

Rachael se întoarse în hol cu vată, bandaje şi iod.

— Stai să văd.

Aplecată deasupra lui Lubert, îi ridică încet bărbia cu degetul, ca să ajungă la tăietură.

— S-ar putea să-ţi fi intrat nisip în rană, spuse ea.

Rachael trase taburetul pentru picioare şi se aşeză în faţa lui. Înmuie vata în iod şi materialul alb se îngălbeni.

— O să te doară, îi spuse ea.

Lubert tresări şi se cutremură din cauza usturimii.

— Ce s-a întâmplat?

Lubert îşi putea reprezenta ce se întâmplase, dar nu putea explica. Capul îi zvâcnea prea tare.

— Ei... ah!

— E în regulă.

Rachael ţinu vata acolo, apăsând cu mâna şi lăsându-şi greutatea în faţă, ca să-i fie mai uşor. Lubert gemu din cauza durerii adânci a curăţării şi o prinse de braţ, drept alinare. Rămaseră o vreme în această poziţie şi, în ciuda durerii – sau din cauza ei –, Lubert o ţinu de braţ cât mai mult posibil, iar ea nu se supără. După o vreme, Rachael luă tamponul ca să se uite la tăietură.

— Pare curată. Bun. Stai să pun asta...

Desfăcu bandajul şi îl înfăşură în jurul unui tampon nou de vată, înmuiat şi el în iod; când îl ocoli pe Lubert ca să ajungă la ceafa lui, burta ei trecu la câţiva centimetri de nasul lui; Rachael închise cercul şi prinse bandajul cu un ac de siguranţă.

— Gata. Asta înseamnă să fii cercetaşă. Cum e?

— Usturã. Dar mulţumesc.

— Îmi pare rău pentru maior. Era beat.

— Mulţumesc că ai intervenit. Cred că altfel ar fi fost un incident internaţional.

Fata lui era la câţiva centimetri de a ei. Rachael observă ridurile din jurul ochilor lui şi văzu o tristeţe pe care la întâlnirile lor precedente nu o observase. Îşi imagină că-l sărută şi, în clipa aceea, îşi dădu seama că voia şi putea s-o facă. Ţinând bandajul cu o mână, îl mângâie pe obraz cu cealaltă şi îl sărută uşor pe buze, acţiunea suprapunându-se peste intenţie ca pe un palimpsest. Rămase cu buzele aşa suficient pentru ca respiraţiile lor să se amestece. Rachael aşteptă ca gardurile electrice şi sârmele capcană să se declanşeze, alarme şi reflectoare, dar nu apăru nicio constrângere. Intrase pe acest nou teritoriu fără s-o oprească nimeni. Fusese foarte uşor.

— Prefer acest sărut celuilalt, spuse Lubert.

Rachael privi în jos, dându-şi seama din nou unde era.

— Asta... face parte dintr-un plan de a mă da afară din casă? întrebă el.

— E un... mulţumesc, spuse ea.

— Pentru ce?

— Pentru că m-ai trezit.

9.

Proiectoarele fabricii luminau un câmp cu zăpadă călcată în picioare, pe care pancartele aruncate zăceau ca nişte berze moarte. Maşina militară răsturnată fusese înconjurată cu bandă, ca epicentru al locului crimei. Câţiva poliţişti germani stăteau în jur, în întuneric, părând că nu ştiu prea bine ce fac acolo. Lewis examină rămăşiţele revoltei şi fu copleşit de senzaţia că pierduse controlul situaţiei, oricât de slab fusese el.

Poliţistul militar care dăduse ordin să se tragă – un anumit maior Montagu – îi explică ce se întâmplase, însă modul şi motivul nu puteau schimba ce se întâmplase. Se produsese o monumentală încurcătură – şi asta în tura lui.

— Ofiţerul încerca să intre pe poartă, când a fost înconjurat de o mulţime furioasă. Au început să atace maşina. Am tras focuri de avertisment, dar ei au continuat să legene maşina până când au răsturnat-o. Din fericire, n-au putut să ajungă la el maşina fiind aplecată pe-o parte.

Montagu descria incidentul cu o detaşare mecanică. Lewis aşteptă ca el să-şi încheie raportul, dar Montagu se opri acolo.

— Apoi aţi deschis focul asupra unor civili neînarmaţi, spuse Lewis.

— N-am avut de ales, domnule.

— Morţii nu au de ales, domnule maior. Trei oameni, fir-ar al naibii!

Lewis ocoli maşina, spre locul în care era sânge pe zăpadă. Răsturnat pe o parte, Volkswagenul semăna şi mai mult cu o insectă.

— Dacă îi lăsam, l-ar fi linşat.

— Eşti sigur de asta?

— Fără niciun dubiu, domnule. Deja deveniseră… o gloată iraţională. Credem că în mulţime existau elemente subversive. Oameni care au venit doar să stârnească scandal. Poate din Werwolf, domnule.

— Ah, pentru numele lui Dumnezeu. Aţi arestat pe vreunii din ei?

Montagu îşi umflă pieptul şi murmură un răspuns concis:

— Am reţinut şase pentru interogatoriu.

— Copii, nu-i aşa?

De curând, poliţia militară fusese aspru criticată pentru arestarea a peste o sută de copii prinşi că furau cărbune. Presa aflase povestea, însă datele – vârsta copiilor – fuseseră modificate.

Lewis luă una din pancarte, pe care scria „Daţi-ne uneltele şi facem ce trebuie făcut! şi o ridică în faţa lui Montagu.

— Ştii pe cine citează? îl întrebă el.

— Şi dumneavoastră aţi fi făcut la fel, dacă eraţi aici.

Lewis aruncă pancarta.

— Le oferim democraţie şi apoi îi pedepsim pentru că o exercită.

*

Barker îl duse pe Lewis cu maşina la o întrunire de urgenţă cu şeful lui, generalul de Billier.

— Maiorul are dreptate, spuse Lewis. Ar fi trebuit să fiu acolo. Sau cel puţin ar fi trebuit să trimit un detaşament mai mare ca să-i sprijine.

— Trebuia să fie o demonstraţie paşnică, domnule. Sindicatul ne-a asigurat că aşa o să fie. Şi soldaţii s-au panicat. Asta nu a fost vina dumneavoastră.

— Prevăd o concediere.

— Mă îndoiesc de asta, domnule.

— De ce altceva m-ar chema de Billier la o întâlnire în miez de noapte?

— Poate că are un whisky bun şi vrea să vă ceară părerea, domnule.

Lewis reuşi să zâmbească. Generalul era un pasionat al whisky-ului şi se ştia că alegea oameni pe baza capacităţii lor de a distinge un amestec de un whisky pur de malţ.

— Nu pot să vă dea afară, continuă Barker. Sunteţi unul dintre puţinii oameni care înţeleg ce fac aici. Bănuiala mea e că e

vorba de altceva.

— Sunt departe de a fi atât de indispensabil pe cât crezi tu, Barker.

Dacă în exterior Lewis respinsese complimentul, în interior îl primi, păstrându-l ca antidot faţă de secreta lui îndoială de sine. În armată, un simplu „Bravo” era ceva rar. Atunci când primeai laude, de obicei ele erau contrabalansate de jigniri. Reticenţa de a încuraja sau complimenta nu era doar o problemă militară, lui Lewis i se părea că ea are şi ceva foarte englezesc. Ea provenea dintr-o combinaţie de rezervă şi realism pe care Lewis o recunoştea la el însuşi, ca şi din teama de a permite cuiva să şi-o ia în cap: după cum le plăcea englezilor să spună, era unul dintre motivele pentru care ei n-ar fi acceptat niciodată dictatori cu uşurinţa vecinilor lor continentali.

— Aproape am terminat registrul acela, domnule, continuă Barker.

— Registrul?

— Registrul persoanelor dispărute. Cel pe care mi l-aţi cerut.

Lewis auzea sunet de vase sparte: câte alte farfurii începuse să învârtească, dar uitase de ele? Ideea lui de a alcătui o listă a „morţilor dispăruţi” – cei care nu ieşeau la socoteală după bombardamente – şi de a o confrunta cu numele tuturor celor din regiune aflaţi încă în spitale, mănăstiri sau convalescenţi acasă, fusese unul din lucrurile pe care le începuse, dar care fusese lăsat deoparte pe măsură ce alte chestiuni mai urgente se impuneau.

— Am uitat de tot. Sper că n-ai pierdut foarte mult timp cu ea.

— Ah, mi-a acaparat viaţa complet, domnule. Dar în curând o să pot compara numele cu registrul de pacienţi. Mai am nevoie doar de câteva săptămâni.

— Cum merge celălalt, raportul bunurilor?

— Îi deranjează pe unii ofiţeri. Nu le place. Încă n-o să fiu promovat.

— Bun.

Lewis vorbea serios. În primul rând, avea nevoie de Barker. Însă el credea sincer că mulţi oameni care ajungeau sus îşi pierdeau motivaţia care îi propulsase acolo şi se trezeau în roluri nepotrivite cu capacităţile lor, care le lăsau talentele să se atrofieze. Mottoul lui fusese întotdeauna „rămâi de cealaltă parte a biroului”.

*

De Billier mai mult se sprijinea pe biroul lui decât să stea în spatele acestuia, atunci când Lewis intră. Generalul îi oferi imediat un loc, un whisky şi o ţigară – deloc preambulul unei muştruluieli. Prezenţa comisarului Berry sugera că era posibil ca Barker să aibă dreptate: îi pregăteau lui Lewis altceva decât concedierea.

— L-ai cunoscut pe domnul comisar?

— Da, domnule. Am avut o scurtă întâlnire, pentru vizita ministrului.

Lui Lewis îi plăcea Berry: avea o slujbă imposibilă şi nepopulară, pe care o îndeplinea cu graţie şi demnitate.

Berry îi strânse mâna cu căldură.

— Mă bucur să te văd iar, colonele. Omul care îşi împarte casa.

— Nu e casa mea, dar aşa e.

— Consilierii germani au cuvinte de laudă pentru dumneata.

— Şi tocmai de asta, spuse de Billier, făcând o pauză ca să aprindă ţigara lui Lewis, te-am chemat în această seară. Pentru capacitatea dumitale de a vedea şi cealaltă parte.

Lewis se aşeză, amintindu-şi că până şi prizonierilor li se oferea o ţigară înainte să fie împuşcaţi. La atâtea linguşiri, era clar că aveau pentru el o misiune oribilă. Din scaunul lui, Lewis vedea prin fereastra din spatele generalului luna plină, suficient de clar ca să distingă gropile de pe suprafaţa ei. Poate că-l trimiteau acolo.

— De oricâtă simpatie m-aş fi bucurat, s-a pierdut la fabrica Zeiss, domnule.

— Ce s-a întâmplat în seara asta a fost regretabil, începu de Billier, dar face parte dintr-o problemă mai vastă. Dezafectările ne creează probleme reale în întreaga zonă. Au existat proteste în Köln. În Hanovra. Bremen. În Ruhr. Stârneşte tensiuni imense, pe care vremea şi lipsa hranei le exacerbează. Germanii încep să ne urască. Ei încă mai cred că vrem să transformăm tara într-o imensă fermă şi că am distrus industria navală ca să oferim un avantaj Belfastului şi Clydelui.

— Chiar am aruncat în aer un şantier naval complet funcţional, de prima mână.

— Blohm şi Voss au fost o eroare. Acum ştim asta. Însă ţintele şi obiectivele se schimbă rapid. Aproape în fiecare lună. Acum

un an, intenţia noastră era să demilitarizăm. Apoi a fost să denazificăm. Apoi să reducem capacitatea industrială. Apoi a fost pur şi simplu să-i hrănim pe oamenii ăştia. Acum e clar pentru toată lumea (în afară de francezi şi ruşi) că avem nevoie de o Germanie puternică. A fost convenită contopirea zonei noastre cu zona americană. În Noul An vom deveni Bizonia. Şi poate Trizonia, atunci când francezii o să înţeleagă mai bine locul pe care-l ocupă în univers. Ce devine clar e că ruşii par tot mai puţin dispuşi să dea înapoi zona lor. Şi cu cât ne ia mai mult să demontăm industria grea germană, cu atât par mai puţin dispuşi să facă asta.

Generalul abia dacă amintise tragicele evenimente ale serii şi era clar că nu avea de gând s-o facă. Din punctul lui de vedere, erau doar o trepidaţie locală, în comparaţie cu mutaţiile tectonice care aveau loc între naţiuni. Lewis era aproape dezamăgit. Perspectiva de a fi concediat, pe care o întreţinuse pe drumul încoace, nu fusese chiar atât de neplăcută.

— Mai avem încă o şansă de a evita un faliment total în relaţiile cu Rusia. Primul pas pentru a evita acest lucru e să onorăm Acordul de la Potsdam referitor la reparaţii. Dacă nu facem asta, ei o să întrerupă furnizarea de hrană. Agenţia Inter-Aliată pentru Reparaţii va impune sancţiuni pe care noi nu ni le permitem, dacă nu terminăm rapid demontarea. Americanii vor trebui să plătească pentru hrănirea a milioane de oameni, şi această Cortină de Fier despre care bate câmpii Churchill va deveni realitate.

De Billier îi întinse lui Lewis un dosar cu numele: „Lista dezafectărilor. Locaţii de categoria 1. Confidenţial”.

— În regiunea asta sunt patru locaţii de categoria unu. Ruşii trimit o echipă cu Agenţia pentru Reparaţii, să se asigure că ele vor fi demontate. Vrem ca dumneata să fii purtătorul nostru de cuvânt. Şi trebuie să-ţi preiei postul imediat.

Lewis se uită la document, răsfoind locaţiile.

— Heligoland?

Putea la fel de bine să fie pe lună.

— O să adune toată muniţia la un loc şi o s-o arunce în aer. Avem nevoie de cineva pe care germanii îl plac şi care poate să comunice aceste imperative, cineva a cărui empatie răzbate. Dumneata ai o astfel de reputaţie, colonele. Maiorul vorbeşte foarte frumos despre dumneata.

Unui neiniţiat asta i s-ar fi părut o laudă, dar Lewis ştia că aceasta era modalitatea în care se descotoroseau de cineva care făcea zarvă. Nu voiau ca el să se plângă miniştrilor şi presei. Lewis criticase în faţa lui Shaw eforturile lor de pe teren. Trebuia să fie disciplinat – în mod constructiv.

— Asta nu este... zona mea de competenţă.

— E vorba de oameni, colonele, spuse de Billier. Şi dumneata te pricepi la oameni.

— Vreţi să spuneţi că aveţi nevoie de cineva care să arunce lucrurile în aer cu compasiune.

De Billier îşi drese vocea printr-un mârâit impacientat. Îşi folosise puterea de convingere; nu avea de gând să înfrumuseţeze şi mai mult situaţia pentru Lewis.

— Colonele, eu îi dispreţuiesc pe ruşi şi detest reparaţiile acestea. Dar dacă vrem să evităm un nou război trebuie să facem asta. Înainte de sfârşitul iernii.

Tatonarea se transformă în ordin.

— Îi vei însoţi pe Kutov şi pe observatorii lui. Un observator francez şi unul american vor călători în permanenţă împreună cu dumneata. Înţeleg că interpreta dumitale vorbeşte rusă. Dacă totul merge bine, vei fi plecat doar câteva săptămâni. Omul dumitale poate să-ţi ţină locul în district până te întorci.

De-a lungul întregii conversaţii, Lewis se imaginase în cameră cu Rachael. Cum avea să primească ea această ultimă numire? Avea să fie ultima picătură?

— Să aştept până după Crăciun?

— Ruşii nu mai sărbătoresc Crăciunul, colonele, ripostă de Billier. În plus, ar fi un moment perfect pentru a îndeplini acest lucru neplăcut. În timp ce noi cântăm colinde, dumneata arunci lucrurile în aer fără să audă nimeni.

Generalul nu ajunsese de acea parte a biroului pentru că era un sentimental. Chiar şi atunci când Michael fusese ucis, lui Lewis nu i se oferiseră – şi nici el nu ceruse – acele zile suplimentare de permisie după înmormântare.

— Domnule, am petrecut abia câteva luni cu familia mea, şi chiar şi atunci, abia am avut timp să stau cu ei. Asta va exercita o presiune imensă asupra noastră...

— Colonele, eu conduc o ţară, nu o agenţie matrimonială.

⁙

— Herr Morgan vă roagă să vă duceţi în salon, domnule.

— Părea... furios?

Heike trebui să se gândească.

— Nu. Nu cred, domnule.

Nu. Bineînţeles că nu. Colonelul nu era niciodată furios. Şi dacă ar fi descoperit că soţia lui sărutase un alt bărbat, probabil că ar fi discutat cu el despre vreme şi apoi i-ar fi oferit maşina.

— Mulţumesc, Heike. O să cobor.

Lubert puse jos peniţa şi închise călimara. Îşi pieptănă părul cu mâna, apoi se gândi mai bine şi îl ciufuli la loc, în starea lui naturală.

Lubert îl găsi pe Lewis aşezat la pian, meditând şi privind dincolo de fluviu. Era îmbrăcat cu uniforma completă, cu mănuşi şi manta, pe punctul de a pleca undeva – din nou. Lewis înălţă puţin colţurile gurii, într-o tentativă de a zâmbi.

— Herr Lubert. Intraţi. Vă rog. Luaţi loc.

Lubert se duse şi se aşeză pe pervazul ferestrei.

— Cum mai e capul? întrebă Lewis atingându-şi tâmpla.

Fruntea tăiată a lui Lubert era o carapace hidoasă şi multicoloră, dar în curs de ameliorare.

— De obicei mă vindec repede, spuse el.

— Se pare că a fost o seară ieşită din comun.

Lubert aşteptă ca Lewis să spună ce avea de spus, apoi se întrebă dacă nu cumva colonelul aştepta ca el să vorbească mai întâi. Englezii aceştia erau sortiţi să sufere de un fel de constipaţie emoţională. Poate că Lubert trebuia să îi uşureze sarcina oferind laxativul unei scuze. Să-i spună că nu era vina lui Frau Morgan, ci a lui; fusese lovit la cap, nu era în apele lui şi aşa se întâmplase.

— Îmi pare rău pentru acel incident.

Lewis se uită la el întrebător şi ridică mâinile ca să-l oprească.

— Nu dumneavoastră trebuie să vă cereţi scuze, Herr Lubert. Mă simt prost în numele dumneavoastră. Pentru vază. Pentru orice stricăciuni aduse proprietăţii. Şi pentru comportamentul unui anumit invitat din seara aceea.

Lewis mângâie spatele Bösendorfer-ului, o încercare de a compensa izbiturile brutale primite din partea lui Burnham.

— Rachael mi-a spus că aţi manifestat o reţinere admirabilă. Date fiind circumstanţele.

Lubert începu să bâlbâie o retragere a grăbitei lui confesiuni:

— Ei bine... este... eu nu învinovăţesc pe nimeni. A fost doar

entuziasm. Vaza. Nu contează. Nici măcar nu-mi plăcea.

— Nu, dar asta nu scuză ce s-a întâmplat. Cum aţi spus chiar dumneavoastră, Herr Lubert, este proprietatea dumneavoastră.

— Da.

Colonelul prefera din nou să ascundă totul.

— Şi îmi pare rău şi că aţi fost prins în situaţia de la Zeiss.

— Nu-mi amintesc prea multe. Ascultam un discurs. Apoi au început focurile de armă.

Trăsăturile lui Lewis se prăbuşiră.

— Ce s-a întâmplat la fabrică e de nejustificat. De fiecare dată când ni se pare că am făcut un progres, se întâmplă ceva de felul ăsta. Cineva se pierde cu firea sau se panichează şi totul o ia razna. Suntem într-o etapă foarte delicată a întregii situaţii. Totul atârnă de un fir foarte subţire. În fine, mă bucur că sunteţi în regulă.

— Aveţi o misiune foarte dificilă, domnule colonel. Nu vă invidiez.

— Nici n-aveţi de ce. În fine, motivul pentru care voiam să vorbesc cu dumneavoastră, în afara scuzelor pentru seara trecută, e să vă cer o favoare. Trebuie să găsim un nou meditator pentru Edmund. Ştiu că pe moment nu mai puteţi lucra la fabrică. Aşa că mă întrebam dacă aţi fi dispus să-i daţi meditaţii lui Edmund, şi Rachael... să-i învăţaţi puţină germană. Eu nu voi putea găsi un înlocuitor cât sunt plecat. Şi ar fi o ocazie bună pentru Rachael să se apuce de limba aceasta. Ştiu că pe ea o frustrează necunoaşterea ei, mai ales vizavi de personal.

— Bineînţeles, spuse Lubert. Dumneavoastră plecaţi?

— Pentru câteva săptămâni. În Heligoland.

— Deci... Nu veţi fi aici de Crăciun?

— Din nefericire, armata funcţionează după propria ei liturghie, Herr Lubert. V-aş fi recunoscător dacă aţi avea grijă de tot în locul meu. V-aş încuraja să vă simţiţi mai acasă decât poate că v-aţi simţit. Ştiu că... la început nu a fost uşor. După cum poate că v-aţi dat seama, Rachael... nu era în apele ei când a sosit... dar acum văd din nou semne ale vechii Rachael. Cred că ea vrea să socializeze mai mult, poate să meargă cu Frieda la cumpărături. Compania îi face bine. Nu-i face bine să stea singură. Mai ales în această perioadă a anului. Şi, cum spun eu mereu, dacă e ca lucrurile să meargă bine aici, oamenii trebuie

să se solidarizeze, să se cunoască unii cu alţii. Cred că ceea ce vreau să spun, Herr Lubert, e să nu staţi izolat. Vă rog, nu ezitaţi să vă simţiţi acasă.

— Mulţumesc, domnule colonel.

Lui Lubert îi plăcea Lewis. Respecta generozitatea acestuia. Îi era recunoscător pentru ea. Şi admira lipsa aerelor de superioritate. Însă îi venea greu să-i asculte cuvintele fără să-l considere orb. Fie era complet naiv, fie mintea îi stătea la altceva. În oricare dintre variante, priorităţile acestui om erau complet greşite.

*

— Am veşti foarte proaste, Rach.

Rachael citea noul ei roman de Agatha Christie şi era prinsă în reţeaua şi ţesătura lui delicioase, într-un moment cheie al revelaţiei poveştii. Când puse cartea jos, două gânduri nepotrivite concurau în mintea ei: mă întreb cine e criminalul şi sper că Lewis n-o să-mi spună că Stefan nu e „curat”, asemenea lui Herr Koenig.

— Ce e? întrebă ea.

Lewis avea faţa de comunicat ştiri. Rachael o mai văzuse – de neuitat fusese atunci când o anunţase că trebuie să se întoarcă imediat la bază, după ce ajunseseră acasă de la înmormântarea lui Michael.

— Mi s-a cerut să supraveghez dezafectările. Vor să încep de mâine. Asta înseamnă că o să fiu plecat câteva săptămâni.

— Ah, spuse ea.

— Ştiu, e ultima picătură, spuse el înţelegând-o greşit şi căutându-şi servieta în camera cu haine.

În Rachael existau undeva platitudinile soţiei îndatoritoare, acele expresii pe care soţiile de militari trebuiau să le aibă pregătite de fiecare dată când permisia era scurtată sau întreruptă de tot. Dar nu îi venea să facă asta şi simţea că nici Lewis nu se aşteaptă ca ea să le emită.

— Aşa e armata, spuse ea.

Lewis se uită spre ea şi dădu din cap.

— Îmi pare rău, Rach.

În timp ce el începea să-şi caute echipamentul, Rachael privi spre carte. Nu voia deloc să-l ajute pe Lewis să-şi facă bagajul. Nu şi de data asta. Poate că era datoria ei, dar ea terminase cu datoria. Voia doar să ajungă la capătul acelui paragraf afurisit şi

să afle cine e criminalul.

Însă priveliştea neîndemânării lui Lewis era prea mult. Puse cartea deoparte şi îl ajută să caute ciorapi în coşul cu rufe proaspăt spălate adus de Heike în dimineaţa aceea.

— Câte?

— Cinci-şase ar trebui să-mi ajungă.

Rachael îi aruncă ciorapii făcuţi ghem unul câte unul, iar el făcu mâinile căuş ca un portar de cricket, trimiţându-le mai departe în geantă printr-o mişcare continuă. Văzând cât de dezordonat îşi făcuse bagajul, Rachael începu să i-l reorganizeze.

— Această nouă misiune e cumva o promovare? îl întrebă ea.

— Cred că e o pedeapsă pentru că n-am susţinut linia oficială în faţa ministrului. Se pare că am spus prea mult.

— Asta nu-ţi seamănă deloc. Cine o să conducă districtul?

— Barker. I-am spus să vină pe aici. Să aducă poşta. O să vă descurcaţi, tu şi Ed?

— Tu ce crezi?

Lewis dădu din cap. O întrebare prostească.

— Mă gândeam ca, după ce mă întorc... Poate... am putea să mergem undeva. Noi doi. După ce se mai încălzeşte puţin. Să ne ducem în Travemünde. Sau într-una din staţiunile alea mari de la Baltica.

— Da, ar fi frumos.

— Dar... nu o să fie imediat.

— Nu...

Lewis nu mai ştia ce să spună; iar ea nu avea de gând să-l ajute.

— Ei, ar trebui să plec, zise el.

Îşi închise valiza şi se întoarse să-şi ia la revedere. Vrând să evite o scenă apăsătoare, ea îl sărută de rămas-bun pe obraz, ca şi cum ar fi sărutat un vizitator care pleca sau o cunoştinţă întâmplătoare.

10.

Dosarul cafeniu prins între ciorapi şi burtă o împungea pe Frieda în coaste în timp ce mergea. Nu ştia prea bine ce conţine

– cuprinsul era în engleză – însă cuvântul „Limitat”, marginea roşie şi fotografiile cu diverse locaţii industriale şi militare o asigurau că ceea ce luase din servieta colonelului era ceva ce avea să-l impresioneze pe Albert. Gândul că avea să i-l înmâneze îi dădea o mândrie ameţitoare.

„R”-ul într-un cerc negru al ordinului de rechiziţionare atârna de grilajul magnatului margarinei. Frieda se uită în stânga şi în dreapta să nu vină maşini şi, după ce se asigură ferm că drumul e liber, se căţără pe zidul scund în locul în care Albert aşezase o sanie de lemn peste sticla spartă pusă acolo de Petersen pentru descurajarea hoţilor. Înainte de război, măsurile de pază ale lui Petersen produseseră consternare în rândul vecinilor. Mama Friedei, care îl considera un arivist banal, spusese că niciun hoţ care se respectă nu ar fi furat nimic din casa acelui parvenit: familia lui făcuse bani rapid şi uşor – mai întâi din sisal, în coloniile din Africa de Est, apoi din unt contrafăcut – şi „cu cât faci banii mai repede, cu atât mai repede îi pierzi”. Frieda fusese prea mică atunci ca să înţeleagă ierarhiile subtile ale familiilor bogate vechi faţă de cele noi, însă acum, în timp ce se îndrepta spre cea mai mare casă de pe Elbchaussee, văzu că profeţia mamei ei se împlinise: vila imensă, în formă de cub, a lui Petersen era tristă, tăcută şi pustie.

Intră în casă pe fereastra joasă de la bucătărie, aşa cum o instruise Albert. În timp ce urca scările din spate spre parter, simţi miros de lemn şi ceară de lumânare arse şi auzi voci agresive de băieţi. Urmă vocile către salonul din spatele casei, unde se trezi în faţa unei scene nebune: o încăpere iluminată de lumânări şi decorată cu artefacte africane – scuturi, lănci, piei de animale şi măşti. Patru băieţi stăteau în jurul unui puşti, ascultându-l. Puştiul era suit pe o masă de biliard şi ţinea în mâini o cutie plină cu ceva ce păreau a fi cleşti de zahăr; purta o cască colonială şi o blană de zebră pe umeri şi striga ca un vânzător de peşte de la St. Pauli.

— Tocmai sosiţi de la Dammtor! strigă băiatul.

Scutură cutia şi scoase o pereche de cleşti, pocnind fălcile acestora una de alta. Lumânările aruncau o umbră grotescă pe peretele din spatele lui, transformându-l pe el într-un pitic gigantic, iar cleştii într-o langustină metalică.

— La ce sunt buni? se plânse un băiat. Nici n-avem zahăr.

— Priveşte şi învaţă, Otto. Poate că pentru tine sunt cleşti de

zahăr, dar pentru o doamnă frumoasă care vrea să rămână astfel...

Băiatul puse cutia jos, luă o pereche de cleşti şi începu să demonstreze, închizându-i ca pe o pensetă şi trăgând de sprâncene.

— Sau...

Băiatul deschise gura şi se prefăcu că îşi scoate un dinte, folosind cleştii de zahăr ca pe un cleşte dentar.

— Sau...

Folosi cleştii ca să-şi prindă nasul şi mimă că trage un vânt.

— Sau...

Se apleacă şi se prefăcu că ia cu ei ceva de jos.

— Sau...

Băgă mâna în buzunar şi scoase o ţigară. Prinse un capăt al ei cu cleştii, o duse la gură şi pufăi ca un dandy.

— Doamnele o să se înnebunească după ei.

Sălbaticii nu păreau impresionaţi; un băiat cu suliţă conducea corul criticilor:

— Oamenii nu vor cleşti de zahăr. Vor cartofi.

— Ai irosit ţigările pe ei, Ozi.

— Faci târguri foarte proaste.

Băiatul ridică mâinile.

— Staţi încet. Am luat ceva foarte special. Mulţumită băiatului englez. Ceva foarte special.

Băiatul băgă mâna sub blana de zebră şi scoase un tub în formă de trabuc. Frieda recunoscu medicamentul pe care îl lua Albert: Pervitin[18], pastilele care le fuseseră date soldaţilor tineri în ultimele zile încrâncenate ale războiului, ca să-i menţină „optimişti”.

— O pastilă de-asta te face puternic. Îţi ţine de cald. Şi nu ţi-e foame niciodată. Cutia e la Berti. Dar eu am câte un tub pentru fiecare din noi.

Băiatul se opri şi privi spre uşă.

— Ia te uită cine-a venit.

— Astea nu sunt pentru copii, spuse Frieda rămânând cu o mână pe uşă, în caz că trebuia să fugă.

Sălbaticul cu suliţă o duse la umăr; axul subţire al armei

---

[18] Medicament produs începând cu anul 1938, pe bază de metamfetamină (un drog psihostimulent, care reducea teama, printre altele), folosit pe scară largă de către soldaţi în cel de-Al Doilea Război Mondial şi nu numai (N. red.).

tremura.

— Cine eşti, domnişorico?

Puştiul cu cască colonială sări jos de pe masa de biliard.

— E în regulă, e fata lui Berti.

Prietenul puştiului lăsă suliţa jos.

— De unde ştii cine sunt? îl întrebă Frieda.

— Te-am văzut.

— M-ai văzut unde?

— Te-am văzut...

Puştiul băgă arătătorul drept prin inelul format de arătătorul şi degetul mare de la stânga. Înăuntru, afară, înăuntru, afară. Prietenii lui chicotiră.

Ar fi trebuit să-l lovească pentru această impertinenţă. Oare cum îi văzuse? În casa din Blankenese? Sau aici?

— El unde e?

— E sus, cu prietenul lui.

— Ce prieten?

Băiatul ridică tubul de Pervitin.

∵

Albert era în dormitorul principal, dar nu în pat; dansa pe un disc pus la un fonograf portabil; era una dintre acele melodii americane primitive pe care Heike le asculta la Radio Hamburg: numai tobe africane, alămuri zgomotoase şi dezordine. Frieda se enervă să vadă că Albert dansa pe asta. Era dezbrăcat până la talie şi se mişca dezarticulat, ca o păpuşă mânuită de un păpuşar beat, păşind la întâmplare, ca şi cum ar fi strivit furnici pe covor. Era atât de absorbit de dans că nici nu observă intrarea ei. Frieda se simţi stânjenită că îl priveşte; acest tânăr care sărea, ţopăia şi se legăna nu era acel Albert eficient, calm şi controlat pe care îl cunoştea ea: tânărul părea temporar posedat.

— Albert? Ce faci?

El se întoarse, dar nu păru surprins. Continuă să danseze pe muzică.

— Adevărata mea doamnă germană...

Păşi spre ea cu mişcări exagerat de feline, furişându-se spre ea pe ritmul muzicii şi întinzând o mână ca să o cheme. Pielea lui strălucea şi ochii erau puţin prea măriţi şi bulbucaţi ca să ai încredere în ei.

Frieda scoase dosarul furat de sub fustă şi i-l întinse.

— Am ceva important.

— Benny Goodman, spuse el continuând să danseze. Benny Goodman. Dansează!

Întinse mâna spre ea, insistând. Albert era sclipitor şi lipicios. Cicatricea cu optzeci şi opt de pe biceps zvâcnea. Frieda ar fi vrut să-i facă pe plac, dar nu putea să danseze.

— Nu pot, spuse ea.

— Ba poţi... adevărata mea doamnă germană.

Albert îi puse mâna pe şold şi o conduse cu cealaltă. Frieda lipi dosarul de piept şi începu să mişte mecanic picioarele dintr-o parte în alta, dar nu simţea dansul. Muzica aceasta modulată era prea anarhică, prea greu de prins. Şi ea ar fi vrut ca Albert să fie... mă rog... nu aşa! Cu fiecare pas şi smucire a trupului, Albert îi părea tot mai străin.

— Nu pot!

Albert se trase înapoi spre fonograf, continuând să danseze. Ridică acul de pe disc.

— Aşa. Aşa. Fata nu vrea să danseze. Un soldat ar trebui să ştie să se distreze. Bine atunci, nerăbdătoarea mea prietenă. Arată-mi ce-ai adus.

Frieda îi întinse dosarul. Albert oprise muzica, dar continua să danseze pe melodia din capul lui. Luă dosarul şi îl mângâie.

— „Limitat”... citi el. Asta e bine.

Dădu elasticul la o parte şi deschise dosarul. Citi fără să se grăbească, mişcând buzele în timp ce traducea. După câteva secunde, începu să dea din cap apreciativ.

— De unde ai asta?

— De la colonel.

Albert citi mai departe, scoţând murmure satisfăcute.

— E bun? întrebă ea.

El puse dosarul jos şi o privi, de data asta vorace. Îşi puse mâinile fierbinţi pe bicepşii ei. Frieda vedea pulsul puternic şi rapid de la gâtul lui şi îi simţea erecţia lipită de ea. Amintindu-şi puterea pe care o avusese înainte asupra lui, Frieda începu să-i desfacă cureaua. El scoase iar acel sunet murmurat, împingându-se în ea. Îi ridică fusta şi ea îşi dădu jos chiloţii, lăsându-se pe spate pe capătul cadrului patului. Albert emise sunete de plăcere în timp ce intra în ea, ceea ce o făcu să se simtă din nou mândră şi puternică. Frieda începu să răspundă şi ea cu sunete care să îi facă plăcere lui Albert, apoi descoperi că

le scoate involuntar, pentru el şi pentru ea deopotrivă. De data asta el avu nevoie de mult mai mult timp ca să termine, ceea ce ei îi lăsă timpul necesar să simtă plăceri noi. După ce termină, Albert rămase lipit de ea, prăbuşit şi inert. Apoi se îndepărtă şi îşi încheie pantalonii. Frieda se simţea ca şi cum ar fi putut să audă şi să vadă totul din cameră şi totul din afara casei.

— Vrei să-mi faci semnul?

El râse, înghiţind încă un Pervitin.

— Bine.

Scoase o ţigară din pachetul de pe noptieră. O aprinse, trase un fum şi apoi se apropie de ea.

— O să te doară.

— Nu-mi pasă.

— Unde îl vrei?

— Aici.

Frieda întinse antebraţul ei alb ca un crin şi încercui pielea de pe partea interioară.

— Poţi să iei o tabletă, n-o să simţi nimic.

— Vreau să simt, spuse ea scuturând din cap.

Albert o prinse tare de încheietură şi îi înfipse ţigara în braţ, ţinând-o acolo până se stinse. Frieda încercă să nu strige, scoţând un geamăt printre dinţii încleştaţi. Albert aprinse din nou ţigara şi mai făcu un „O” deasupra arsurii, ca să completeze 8-ul. Ea se uită la noua cicatrice, deja roşie şi crudă. Mirosul de piele arsă era extraordinar. Frieda şi-o imagină pasager pe mama ei, în foc, în timp ce tot trupul ei era însemnat, şi îi făcu semn din cap lui Albert să continue. El încercă să reaprindă ţigara, dar o apăsase atât de tare încât se turtise şi nu mai pornea. Aprinse alta şi făcu următorul „O”; usturimea primului 8 contracara execuţia celui de-al doilea. La ultimul „O”, Frieda se trezi că scoate un sunet de plăcere, nu foarte diferit de sunetele pe care le scosese cu câteva minute mai devreme. După ce se termină, prinse faţa lui Albert în mâini într-o manieră despre care credea că e adultă – căci asta era ea acum, fără nicio îndoială – şi îl privi în ochi. Din cauza drogurilor, ochii lui zvâcneau şi fluturau, iar ea ar fi vrut ca ei să s-o privească cu atenţie. Îşi lipi iar mâinile de faţa lui, într-o parte şi în alta a ochilor lui.

— De ce iei drogurile astea?

— Trebuie să fiu vigilent. Sunt multe lucruri la care trebuie să

mă gândesc. Mă ajută la misiunile mele.

— Mie nu-mi spui nimic despre misiunile tale. Despre planurile tale.

— Toate la timpul lor...

— Spui asta întruna. Nu ai încredere în mine?

— Bineînţeles că am. Dar... e mai bine ca tu să nu ştii. Ai fost... de folos.

Frieda voia să fie mai mult de atât.

— Vorbeşti despre faptul că suntem soldaţi. Dar... eu nu te văd luptând. Te văd dansând. Şi luând droguri. Nu faci nimic.

Albert se crispă şi îşi îndepărtă capul de ea.

— Nu-ţi face griji, doamna mea germană. Ştiu ce fac, îi zâmbi Friedei condescendent.

— Da? Tu vorbeşti despre o armată. Dar unde e ea? Eu nu-i văd decât pe aceşti *Trümmerkinder.*

Albert se uită la ea, încercând să se concentreze.

— Adevărata mea doamnă germană... eşti ca un val de bombardiere englezeşti. Ca *bum-bum-bum*-ul tunurilor antiaeriene. Nu-ţi face griji. Eu ştiu ce fac. Am văzut deja. Am văzut totul.

Albert se ciocăni în cap, ca să arate unde văzuse totul.

— Şi va fi ceva măreţ.

*

Mickey Mouse stătea la intersecţie, protejat doar de o umbrelă. Se duse să bată la uşa casei, în căutarea unui adăpost, însă veranda se prăbuşi, lăsând să se vadă altă uşă deschisă. Vântul împingea casa în stânga şi în dreapta, aproape aruncând-o de pe fundaţii. În timp ce Mickey intra în casă, uşa se trânti în spatele lui şi lacătul se încuie singur. Camera era plină de lilieci şi Mickey sări îngrozit într-o oală, apoi ieşi în fugă din cameră, strigând „Mami!”

Toţi cei din casă, în afara Gretei, care refuzase invitaţia lui Rachael, erau strânşi în jurul proiectorului Ace Pathescope şi se uitau la ultimul film al serii: *Casa bântuită a lui Mickey Mouse.* Proiectorul fusese cadoul lui Rachael pentru Lewis la a zecea aniversare a nunţii lor (nunta de cositor), dar ar fi putut la fel de bine să i-l fi dat lui Edmund, deoarece el era cel care îl folosea cel mai mult şi care obţinea cea mai multă plăcere de pe urma lui. Iar acum era în elementul lui: proiecţionist, vânzător de dulciuri, diplomat şi interpret, servea acadele şi biscuiţi în relief

Spekulatius cu ghimbir şi scorţişoară, anticipând toate momentele amuzante posibile ale filmului („Partea asta e bună; o să vă placă partea asta”), râdea şi apoi se uita să se asigure că şi ceilalţi râd. Sub strălucirea hipnotică a acestor filmuleţe copilăreşti, casa ajunsese la o unitate fericită: Heike ezita, apoi izbucnea în chicotit; Richard era captivat de aspectele mecanice, dar apoi începea să râdă când Popeye îşi încorda muşchii; faţa împietrită a Friedei începea să facă riduri surprinzătoare la cascadoriile prin care Buster Keaton sfida moartea, iar râsul ei, când se produse în sfârşit, era o versiune neexperimentată a râsului tatălui ei.

Lubert hohotea fără nicio reţinere, un rafinat care savura plăcerile simple. Rachael se întreba dacă era captivat cu adevărat de film sau dacă îşi manifesta în mod exagerat aprecierea, ca să vadă ceilalţi. Oare simţea – aşa cum simţea ea – că acesta era preludiul pentru ceva şi mai interesant? Când filmul se transformă în puncte şi zgârieturi, ochii lor se întâlniră şi ei i se păru că vede o anumită aşteptare la el.

— Sfârşitul! spuse Herr Lubert dramatic, aplaudând energic.

Edmund aprinse iar lumina şi toată lumea clipi la strălucirea ei surprinzătoare.

— Mulţumesc, Edmund. Ăsta e un viitor pentru tine. Eu cred că într-o bună zi o să faci filme. Ce credeţi, Frau Morgan?

Edmund, care nu se gândise niciodată să se facă altceva decât soldat, ca tatăl său, se uită la mama lui să vadă dacă ea era de acord cu alegerea unei profesiuni atât de extravagante.

— Cred că da, spuse Rachael.

Edmund înflori în faţa dublei susţineri.

Richard îi mulţumi lui Edmund pentru spectacol.

— Popeye marinarul, spuse el încordându-şi bicepsul şi chicotind de unul singur.

Heike rămăsese fără grai şi îşi atingea pieptul ca să-şi arate recunoştinţa, în timp ce făcea mici plecăciuni. Rachael era sigură că o auzise spunându-i lui Edmund „Delicios”.

Frieda, al cărei păr era din nou împletit – chiar dacă acum într-o singură coadă –, nu spuse nimic.

— Mulţumeşte-le lui Edmund şi Frau Morgan, Frieda.

— Mulţumesc, spuse ea.

Apoi se uită spre Rachael, încercă să zâmbească şi spuse în engleză:

— Acum aş vrea să merg la culcare.

— Desigur, Frieda, spuse Rachael. *Frohe Weihnachten.*

— Putem să ne mai uităm o dată la Mickey, mamă? Te rog?

Edmund deja înfăşură la loc negativul.

— Cred că deocamdată ajunge, Ed. Cu cât te culci mai repede, cu atât mai repede o să-ţi poţi deschide cadourile.

— Nu le deschidem acum? Aşa cum se face în Germania?

— Credeam că procedăm ca în Anglia, spuse Lubert făcându-i cu ochiul.

Edmund se luptă puţin cu ideea de a amâna pentru viitor această satisfacţie, dar o acceptă din partea lui Lubert.

— Bine atunci, spuse el, sărutând-o pe mama lui. Noapte bună, mamă.

— Noapte bună, dragul meu.

Heike începu să strângă farfuriile.

— Poţi să le laşi, Heike, spuse Rachael. Zău. O să le strâng eu.

Heike ezită, căutând îndrumare în ochii lui Lubert.

— Ia-ţi liber pentru azi, Heike, spuse Lubert reluându-şi cu uşurinţă rolul de stăpân al casei.

— Noapte bună atunci, spuse ea înclinându-se, roşind şi retrăgându-se cu spatele.

Rachael şi Lubert aşteptară ca toţi să dispară în camerele lor de sus. Lubert se prefăcu că examinează lentila proiectorului, în timp ce Rachael punea farfuriile una peste alta. În sfârşit, scârţâitul podelelor încetă şi trosnetul focului deveni singurul zgomot din casă.

— Ei, a fost foarte plăcut, spuse Rachael. A fost minunat să vezi pe toată lumea râzând aşa.

— Acesta este miracolul lui Mickey Mouse, spuse Lubert. Poate că el ar putea să ne aducă tuturor pacea mondială.

— Vrei un ultim pahar înainte de culcare?

— La britanici, un pahar nu e niciodată ultimul.

— Ei bine?

— *Bitte.*

Rachael puse whisky tare de armată în două pahare, adăugând câte un strop de apă. Îi întinse unul lui Herr Lubert şi îşi trase un taburet în faţa focului, invitându-l să facă la fel. Se uitară la flăcări în tăcere, unul lângă celălalt, la doar câţiva centimetri distanţă. Un foc era un teatru de sine stătător, iar acesta era zgomotos şi energic, plin de intrigi principale şi

secundare. Rachael stătea cu ochii aţintiţi asupra cărbunilor de sus, care tocmai deveniseră portocalii.

— Îmi place că aici daţi mai multă importanţă Ajunului Crăciunului, spuse ea. Mie întotdeauna mi-a plăcut mai mult postul Crăciunului decât Crăciunul.

— Eşti o femeie religioasă?

Rachael scutură din cap, mai degrabă încet decât definitiv.

— Mi-au plăcut întotdeauna ornamentele lui.

— Dar lucrul în sine? În afara ambalajului?

— Cred că credinţa mea, atâta câtă era, a fost spulberată.

— Poate că n-ar trebui să vorbim despre astfel de lucruri.

— Ba nu, ar trebui, spuse Rachael, simţind nevoia de a exprima o convingere mai profundă. Rareori discutăm despre lucrurile care contează. Ne furişăm cumva pe lângă ele. Eu cred că ăsta e spiritul vremii. O reminiscenţă a victorienilor. Sau a prea multor războaie. Nu ştiu. Dacă viitorul ar putea fi oricum, eu aş vrea să fie unul în care oamenii pot să discute despre ceea ce contează.

Ceasul din birou bătu miezul nopţii.

— Crăciun fericit, spuse ea.

— *Prost,* spuse Lubert, ridicând paharul ca să ciocnească cu ea.

— *Prost.*

— Pentru o nouă epocă în care să discutăm despre ceea ce contează, sugeră Lubert.

Însă ceea ce conta încă nu fusese rostit.

— Dar tu? întrebă ea, neputând încă să-l numească. Tu crezi?

Lubert ţinu paharul în lumina focului, făcând whisky-ul să se aprindă şi să ardă.

— Într-un Dumnezeu care devine copil mic? E cam greu.

Înclină lichidul din pahar; auriul se refractă în cristal.

— E mai uşor să crezi într-un om puternic decât într-un Dumnezeu slab.

Conversaţia rămăsese un dans, niciunul nu prelua conducerea. Rachael văzu că tăietura de pe fruntea lui Lubert se vindecase rapid.

— Colonelul a spus că se duce în Heligoland, spuse Lubert. Insula Sfântă. Acolo obişnuiau sfinţii să meargă.

— Atunci o să se simtă ca acasă acolo.

Replica îi scăpase înainte să apuce s-o prelucreze. Rachael

privi iar în jos, spre flăcări. Cărbunele asupra căruia îşi aţintise ochii îi aprinsese pe cei de lângă el.

— Când colonelul mi-a spus că o să plece, am fost... încântat, spuse Lubert.

Rachael agită whisky-ul cu apă din pahar. Simţea manevrele subtile şi ocolite ale inimii ei.

— Şi eu la fel, spuse ea.

Hotare. Graniţe. Frontiere. Mai traversase câteva, însă aceste patru cuvinte păreau cel mai mare pas de până atunci.

Lubert îi luă mâna, cu mâna lui mult mai caldă decât a ei, şi o sărută tandru. Rachael îi strânse mâna şi o trase, conducându-i gura spre a ei, înclinându-şi capul ca să-l sărute. Rachael fu uimită iar de rapiditatea şi uşurinţa intimităţii. Când se desprinseră, Lubert încercă să spună ceva, dar ea îl făcu să tacă printr-un nou sărut. Dacă discutau despre ce se întâmplă, ea ar fi fost obligată să se gândească la asta, poate s-ar fi oprit. Când se desprinseră a doua oară, ea dădu să-l sărute iar, dar de data asta el se opuse, dându-şi capul pe spate ca o pasăre şi lăsând sărutul ei în aer.

— ... eu o să mă duc în camera mea, spuse el. Aşteaptă până se aprinde lumina, o vei vedea pe fereastra cea mare. O să las uşa deschisă.

Instrucţiunile erau atât de precise, încât cu siguranţă se gândise la ele înainte. Lubert se ridică, dădu drumul mâinii lui Rachael, dar rămase cu ochii aţintiţi asupra ei. Duse un deget la buze, apoi îl ridică în sus ca să arate unde se duce şi cât de scurtă avea să fie pauza.

Rachael număra până la şaizeci, ca o fetiţă care se joacă de-a v-aţi ascunselea, închizând ochii şi ascultând scârţâitul podelelor. Aşteptă să audă vocile – ale raţiunii, bunului-simţ, conştiinţei – care să-i spună să nu se ducă la el. Dar nu apăru nicio voce; auzea doar zăngănitul dorinţei ei. Ar fi fost nevoie de ceva excepţional ca să se oprească acum – o intervenţie cosmică, un cutremur, ceva la fel de aparte precum o felină care ar traversa peluza.

Când ajunse la 60, deschise ochii şi văzu prin fereastra cea mare lumina de la camera lui Lubert. Porni, urcând scările cu grijă, păşind pe covor şi evitând marginile dezgolite şi gălăgioase de lemn, atentă la scârţâieli, servitoare iscoditoare, copii neadormiţi. Pe lângă viclenie şi secret, un adulter părea să

necesite şi toată îndrăzneala şi inventivitatea inocente ale unui copil. Asta devenise deja? Un adulter? Rachael nu avea impresia asta. Dar avea oare vreodată un soţ adulter impresia asta? Ce definea adulterul? Un simplu gând era de ajuns? Un sărut? Sau avea să devină oficial adulter când i se dăruia cu totul lui Lubert?

Trecu pe lângă uşa deschisă a dormitorului ei. La baza celui de-al doilea şir de scări, privi spre camera lui Edmund. Puse piciorul pe prima treaptă, încercând să audă cel mai mic zgomot. Totul deveni mai intens şi mai lent. Rachael observa noi detalii: capetele în relief ale stâlpilor scării, ţiuitul ascuţit din urechile ei, aerul mai cald din partea de sus a casei. Uşa camerei lui Lubert era puţin întredeschisă, emiţând un isoscel de lumină. Păşi înăuntru cu un picior, îşi privi pantoful, acelaşi pantof care o dusese, fără nicio vină, în tot felul de camere, pentru îndeplinirea mecanică a unor acţiuni domestice; nu părea pantoful unui adulter, împinse uşa lui Lubert, din fericire nescârţâitoare, şi intră în această nouă ţară.

Lubert stătea la fereastră, cu spatele la ea. Rachael închise uşa şi se sprijini cu spatele de ea, rămânând cu mâinile pe clanţă, închizând întrebările în urma ei. Clanţa o împungea în noadă. Lubert se întoarse, cu trăsăturile schimonosite de anticiparea plăcerii – sau poate de agitaţie? Pentru o clipă, Lubert lăsă impresia că nu era sigur, că ar putea să contramandeze totul. Apoi făcu un singur pas spre ea şi o sărută, şi în timp ce se sărutau începură să se dezbrace. Nu era o îndepărtare conştientă a hainelor; acestea zburau ca într-un balet burlesc. Rachael trebui să ducă singură mâinile la spate ca să-şi descheie fermoarul; Lubert îşi sfâşie cămaşa când o trase peste cap şi mânecile i se agăţară. După ce rămaseră goi, el păru că vrea să se oprească, să o contemple, însă ea îl conduse spre pat.

La început, Rachael abia îl remarcă pe Lubert, mirosul lui, gustul lui, diferenţa lui; nu voia particularitatea lui, şi evită să îl privească în ochi sau să-i deschidă pe ai ei. Nu voia tandreţe. Nu voia bunătate. La apogeu, ea strigă mai tare decât s-ar fi aşteptat, suficient de tare ca să eclipseze extazul lui. Suficient de tare pentru ca el să-i pună mâna pe gură, ca s-o amuţească.

— O să ne audă.

Ei nu-i păsa.

Rachael rămase aşa, inhalând mirosul actului lor, simţindu-i dovada în interior, cum acesta emană din mijlocul ei, radiind spre extremităţi.

— Ţi-e bine? întrebă el.

— Da, spuse ea.

— Mi te-am imaginat aşa. Atât de… aprigă.

Ea nu răspunse. Stătea întinsă, cu ochii acum deschişi. Se ţineau de mână, cu antebraţele şi coapsele lipite. Rachael se simţea foarte receptivă faţă de detaliile acelui moment, faţă de el şi de încăpere: un semn din naştere de mărimea unei monede de şase pence de pe coasta lui, pulsul care se vedea la înălţarea şi coborârea burţii ei, soldurile lui osoase, venele mici şi albăstrii din jurul pieptului lui. Gol, Lubert părea mai lung şi mai zvelt, iar pielea lui era alburie, cu câteva tonuri mai deschisă decât a ei.

Datele simple ale camerei improvizate începură să se precizeze. Rachael studie accesoriile luate în grabă din camerele de jos şi depozitate aici ca să îi facă ei loc: planşa de arhitect şi instrumentele de desen, cărţile stivuite pe podea. Şi un tablou mare sprijinit de perete, neatârnat şi întors cu spatele. Avea aceleaşi dimensiuni cu pata din hol.

Lubert începu să o mângâie pe umăr.

— Acesta e tabloul? întrebă ea.

Lubert nu răspunse.

— Stefan?

— Da.

— Acum am voie să-l văd?

Reticenţa lui nu făcu decât să sporească dorinţa ei de a-l vedea.

— Bine, spuse el în cele din urmă.

Rachael îşi coborî picioarele pe podea, trase cuvertura şi se înveli cu ea, mai mult de frig decât din pudoare. Îngenunche pe podea şi întoarse tabloul. Ştia cine e fără să mai întrebe. Imaginea ei speculativă nu era foarte departe, iar asemănările familiale erau prea pronunţate ca să nu fie ea.

— Claudia.

Lubert aprobă din cap.

— E extraordinară. O văd pe Frieda în ea. De ce ai dat-o jos?

— Nu voiam să mă mai privească. Rachael. Vino înapoi.

Lubert bătu cu palma pe pat, nevrând să mai zăbovească asupra subiectului.

Curiozitatea înfrânse jena lui Rachael.

— De ce nu mi-ai spus... atunci când te-am acuzat? Că era ea?

În Lubert părea că se duce o luptă.

— Pentru că... am încercat să uit. Şi pentru că, dacă ţi-aş fi spus, poate că nu te-aş mai fi sărutat. Şi apoi ţie ţi-ar fi fost milă de mine. Şi ai fi crezut că sunt încă îndrăgostit de soţia mea.

— Şi eşti?

— Te rog. Întoarce-l la loc.

— Eşti?

— Nu pot fi îndrăgostit de o amintire. Vreau mai mult decât atât.

Rachael se mai uită o dată la portret, apoi îl puse la loc cu faţa la perete şi se întoarse în patul lui Lubert.

∵

Lewis stătea ghemuit în spatele zidului de protecţie, împreună cu Ursula şi trei delegaţi ai Agenţiei Inter-Aliate pentru Reparaţii, aşteptând prima explozie controlată din turneul dedicat demontărilor. Delegatul rus, colonelul Kutov, ţipa ceva, dar Lewis nu auzea nimic. Îşi scoase amortizoarele de pe urechi şi se întoarse spre Ursula.

— Ce-a spus?

— Ceva despre faptul că o să trimită grâu în zona voastră.

Lewis îşi puse amortizoarele la loc.

— Nemernicului ăstuia îi face plăcere.

Lewis reflectă la logica absurdă a ecuaţiei: aruncau în aer o fabrică de săpun care angaja două mii de germani, producea ceva de care avea nevoie toată lumea, dar niciun fel de valoare militară, în schimb ruşii trimiteau germanilor pâine. Era o echilibristică pe marginea Iadului.

Cei câţiva protestatari adunaţi la poarta fabricii de săpun Henkel erau controlaţi cu uşurinţă de duzina de poliţişti germani cu pelerine negre. Generalul avea dreptate: Crăciunul era momentul ideal pentru demolări.

Agenţia calculase că explozia urma să fie auzită la optzeci de kilometri distanţă. Când se produse, detunătura fu neviolentă, de o frumuseţe stranie: fumul se umflă simetric de ambele părţi ale clădirii, iar apoi, ca un om care cade în genunchi, dar rămâne cu spatele vertical ca să-şi păstreze demnitatea, întreaga structură se plisă la pământ, dispărând într-o aureolă

de fum care se răspândi ca o conopidă de praf, ajungând aproape până la zidul de protecţie şi la delegaţi. Bubuitul zidăriei prăbuşite avea să fie resimţit până departe, confundat cu un fulger imens, multiplu, sau cu trecerea unui tren masiv prin apropiere. Poate că unii vor crede că e ultimul val-fantomă al unor escadroane pierdute, care veneau să termine ce începuseră.

Prăbuşirea unui coş de fum înalt oferi lovitura de graţie, după care Kutov se ridică şi aplaudă demolarea, ca şi cum ar fi asistat la un foc de artificii. Avea dreptate să fie impresionat, din punct de vedere tehnic fusese splendid: geniştii britanici deveneau foarte buni la aceste explozii controlate. Jean Bolon, membrul francez al delegaţiei, şi locotenent-colonelul Ziegel, americanul, se ridicară şi aplaudară şi ei.

În timp ce se uita cum se împrăştie praful, scoţând la lumină mormanul de cărămizi şi moloz de dedesubt, Lewis îl văzu dintr-odată pe Michael prins sub grinzile, noroiul şi lutul casei din Narberth. Deşi Rachael îi descrisese scena, el nu îşi îngăduise niciodată să şi-o imagineze cu adevărat, construind în schimb o imagine pe care putea s-o accepte – constând doar dintr-o grămadă ordonată de cărămizi, diferită de cea care se afla acum în faţa lui, şi nu indusese niciodată în ea trupul fiului său.

Kutov începu să ţipe altceva la delegaţi, repetând de mai multe ori şi arătând spre ceas.

— Acum ce spune? întrebă Lewis.

— E miezul nopţii, spuse Ursula. Spune „Crăciun fericit”, în rusă.

Delegaţia fusese încartiruită într-un mic hotel de pe drumul spre Cuxhaven. Când ajunseră se făcuse ora unu, dar pentru Kutov călătoria aceea era o vacanţă şi n-avea de gând să-i lase să meargă la culcare prea uşor. Se duseră toţi cinci la bar, ca să toasteze pentru operaţiunea îndeplinită cu succes din ziua aceea şi pentru salvatorul umanităţii. Generalul a adus o sticlă de votcă.

— Băutura cu care s-a câştigat războiul, spuse Kutov ridicând alcoolul pur.

Kutov se întoarse spre Lewis.

— Voi, englezii, aveţi ginul.

— Băutura care ne-a ajutat să uităm războiul, spuse Lewis.

— Şi dumneavoastră, domnule?

— Pastis, răspunse Bolon. Băutura celor care au evitat războiul.

— Dar trebuie să bem pentru câştigarea păcii, sugeră Ziegel. Martini: cea mai mare invenţie americană. N-o subestimaţi. Eu rezist la două. După trei sunt sub masă. După patru sunt sub gazdă. Însă chestia asta, continuă el ridicând păhărelul de vodcă, mă rog… nu pare să mă influenţeze.

— Dar dumneavoastră, Frau Paulus? întrebă Kutov. Ce băutură are de oferit ţara dumneavoastră?

Ursula observa în linişte lucrurile, iar Lewis simţea că rusul îi stârneşte o reacţie alergică.

— Aş spune bere, domnule colonel. Dar ne-aţi luat hameiul şi grâul.

Ursula îl privi lung pe Kutov, nedând niciun semn că spusese asta în glumă. Kutov o privi şi el, cu ochi rotunzi şi ameninţători. Ursula îi susţinu privirea, făcându-l să plece ochii. Apoi Kutov izbi cu mâna în masă şi râse ca un bărbat imposibil de ofensat. Era îndesat, fără gât, şi puternic. Întreaga masă se cutremură la lovitura lui.

— Aveţi umor, Frau Paulus. Îmi place asta. Şi mi-aţi amintit de un joc de băut pe care îl jucam în Armata Roşie.

Jocul presupunea ca să bată cineva din palme în faţa ochilor tăi, iar tu să nu clipeşti cât mai mult posibil. Kutov jucă rolul celui care bătea din palme şi îl elimină pe Bolon după zece secunde, iar pe Ziegel după treizeci. Lewis rezistă aproape un minut, însă mai mult de oboseală decât de abilitate; Ursula câştigă jocul cu uşurinţă, clipind abia după trei minute, când Kutov găsi de cuviinţă să strige brusc „Ha!” către ea.

Apoi Kutov cântă un cântec popular rusesc plângăreţ; Lewis nu reuşea să decidă dacă acesta e un suflet sensibil sau un sentimental antipatic. Era pe punctul de a se duce la culcare, când Ziegel sugeră alt joc.

— Când omoram timpul înaintea debarcărilor, jucam un joc numit „Dacă nu era războiul”. Îl ştiţi? E simplu. Trebuie doar să spui ce-ai fi făcut acum dacă n-ar fi fost război. Lucruri bune sau rele, nu contează. Dar trebuie să fie adevărat. Ceilalţi pot să te întrerupă şi să te provoace, dacă nu te cred sau vor să afle mai multe.

Kutov aprobă izbind în masă.

— Excelent! spuse el. Nu cunosc jocul ăsta, dar deja îmi place

foarte mult!

Lewis prinse privirea Ursulei. Mări ochii, prefăcându-se speriat. Era gata să se retragă, dar simţul datoriei şi o anumită curiozitate îl făcură să nu se ridice.

— Sticla e în faţa mea, ca să arate că eu vorbesc, continuă Ziegel. Mergem de la dreapta la stânga. Încep eu. Aşa. Bun. Dacă nu era războiul... aş fi vândut şi acum asigurări de viaţă în Philadelphia. Dacă nu era războiul, n-aş fi văzut niciodată Turnul Eiffel. Dacă nu era războiul, probabil că aş fi avut deja patru copii, în loc de doi. Dacă nu era războiul, aş avea câteva kilograme în plus. Gata. Ajunge deocamdată. Daţi sticla mai departe când vreţi. Şi fiţi gata în orice clipă.

Îi trecu sticla lui Kutov.

Kutov luă sticla în mână, cu degetele lui groase şi pline de tăieturi. Mângâie sticla cu cealaltă mână şi atmosfera deveni solemnă.

— Dacă nu război, spuse el cu o voce îndurerată.

Apoi tăcu câteva secunde. Ceilalţi se pregătiră pentru o poveste plină de atrocităţi, pentru reamintirea faptului că ruşii suportaseră cel mai greu cost uman al războiului.

— Dacă nu război, atunci în noaptea asta aş fi în Leningrad, cu soţia mea.

Din nou tăcere. Nimeni nu ştia prea bine ce să înţeleagă. Kutov părea amărât, aproape distrus; apoi inspiră histrionic prin nările umflate.

— Îmi pare rău, Vasili, spuse Ziegel întinzând mâna ca să atingă mâinile brutei.

Dintr-odată, faţa lui Kutov se însenină; zâmbea larg şi viclean, cu gura până la urechi.

— Şi în fiecare zi mulţumesc stelelor că nu sunt lângă scorpia aia!

Râseră şi mai tare din cauza uşurării.

— Deci, dacă nu război, spuse Kutov gândindu-se puţin, dacă nu război aş fi şi acum cu soţia şi cei trei copii: Maşa, Sonia şi Piotr. Aş fi un tată rău care ţipă. Aş lucra la Oficiul pentru Comunicaţii. Aş pescui la copcă la sfârşit de săptămână. Şi, dacă nu război, nu aş avea nicio scuză.

Kutov tăcu iar.

— Scuză? întrebă Bolon.

Kutov dădu pe gât încă o votcă şi îşi umplu paharul. Apoi se

ridică brusc.

— Dacă nu război...

Îşi trase cămaşa în sus, lăsând să se vadă pieptul proeminent; avea burta însemnată cu cicatrici negre.

— Asta pentru furat vaci. Un ţăran din Polzin.

— Şi unde e acum acest ţăran? întrebă Bolon.

Kutov arătă spre pământ.

— Muu! spuse Ziegel. Bună poveste, colonele! Bună poveste.

Apoi Kutov îi trecu sticla lui Bolon.

Lewis nu putea să-l ghicească deloc pe francez. Cu siguranţă nu era militar. Funcţionar public? Sau poate universitar?

— Dacă nu era războiul... nu m-aş bucura de această experienţă internaţională tovărăşească... începu el.

Kutov aprobă exprimarea lui, cerând tuturor delegaţilor să ciocnească şi să spună noroc.

— Tovarăşi! exclamă el.

— Dacă nu era războiul, continuă Bolon, nu aş fi aici, bineînţeles, ci aş lucra încă în Beaune. Dacă nu era războiul, aş fi reuşit să-mi termin doctoratul. Dacă nu era războiul, încă... aş fi cu Angèle. Dacă nu era războiul, n-aş fi cunoscut-o niciodată pe soţia mea.

— Domnul a dat, Domnul a luat, spuse Ziegel.

— Dar ce-i cu fata asta, Angèle? întrebă Kutov.

— Când ne-au invadat germanii eu eram în Paris. Nu puteam să mă întorc în Beaune. Angèle era secretară la facultate. Nu avea unde să stea.

— Ne-am prins, Jean... ne-am prins, spuse Ziegel.

Ziegel era de departe cel mai vizibil beat, însă Lewis se simţea şi el ameţit; era convins că, dacă se mişcă, va cădea, în ciuda acestui fapt, mai acceptă un păhărel din partea rusului. Se dovedea un mijloc eficient de a ţine la distanţă valul.

— Şi unde e acum această Angèle? vru să ştie Kutov.

— A fost arestată. Profesorul meu a denunţat-o autorităţilor germane. Era evreică. După asta, am plecat de la universitate. Dar... am cunoscut-o pe soţia mea, Juliette. Şi aşa. *Comme ça...* ajunge deocamdată.

Bolon îi trecu sticla lui Lewis.

— Domnule colonel Morgan. Văd la dumneavoastră nişte poveşti.

O, da. Lewis era plin de poveşti – viaţa lui era la fel de

influenţată de consecinţele războiului ca şi viaţa altora – dar nu era pregătit să le spună. Nu la masa asta, şi nici la oricare alta. Nu suporta concursul de cicatrici. În ultima oră, fumase în ritm accelerat, încercând să se ascundă în spatele unei perdele de fum.

— Colonele?

Lewis îi trecu sticla Ursulei.

— Scuze. Nu-mi vine nimic. Încercaţi dumneavoastră, Fräulein.

— Trebuie să spuneţi ceva, domnule colonel. Orice.

— O să ajungă iar la mine, spuse el. Încercaţi dumneavoastră.

Ursula înconjură sticla cu mâna.

— Dacă nu era războiul... încă aş fi căsătorită, spuse ea. Poate că aş avea copii. Şi mi-ar fi plăcut să am patru. Aş preda încă în Rügen. Nu mi-aş fi pierdut fratele din cauza... regimului. Dacă nu era războiul, n-aş fi traversat niciodată marea îngheţată.

— Aţi fugit de noi? interveni Kutov.

Ursula aprobă din cap. Kutov râse.

— Aţi crezut că englezii aceştia o să vă trateze mai bine!

— Da, spuse Ursula privindu-l pe rus.

— Ei nu au trebuit să se confrunte cu ce ne-am confruntat noi, răspunse el.

Durase până acum, însă mândria celui care suferise mai mult ieşea în sfârşit la suprafaţă.

— Există unele lucruri pe care războiul nu le scuză, domnule colonel. Indiferent cu ce te-ai confrunta.

— Continuaţi, domnişoară Paulus, spuse Ziegel.

— Dacă nu era războiul... nu aş fi mers din Rügen la Hamburg. Şi nu aş fi văzut... pe drum, cât de cruzi pot fi oamenii. Şi cât de... buni.

— Detalii, Fräulein! ceru Kutov. Detalii!

Ursula îl privi dur pe rusul care o testase toată ziua şi toată noaptea. Kutov părea aproape mândru că îi obţinuse indignarea.

— Dacă nu era războiul, n-aş fi văzut cruzimea soldaţilor ruşi care au violat o bătrână şi apoi au omorât-o în bătaie. Dacă nu era războiul, nu aş fi văzut bunătatea liderului lor, care şi-a convins oamenii să mă cruţe şi să mă lase să plec.

Kutov făcu imediat un semn de respingere.

— Consideraţi-vă norocoasă.

Urmă o nouă competiţie de privit în ochi între Ursula şi Kutov,

pe care acesta o câştigă zâmbindu-i şi apoi râzând din toată inima. Dar de data asta ceilalţi nu mai râseră odată cu el. Lewis era bucuros că o recomandase pe Ursula pentru o detaşare la Londra şi că ea acceptase. Dacă ea şi Kutov ar fi stat timp de o lună atât de aproape unul de celălalt, cu siguranţă s-ar fi produs un incident internaţional.

Ziegel încercă să facă lucrurile să avanseze.

— Dar, domnule colonel, aveţi un avantaj incorect faţă de noi toţi. Noi nu ştim nimic despre dumneavoastră.

Lewis bătea darabana cu degetele pe masă.

— Aş vrea să mă duc la culcare. Mâine ne trezim devreme.

— Zău aşa, încercă să-l convingă Ziegel. Cât de rău poate fi, domnule colonel?

— Nu e genul meu de joc, domnilor.

Ursula era agitată de dialogul ei cu Kutov şi acum îndreptă acea agitaţie către Lewis.

— I-aţi ascultat pe toţi ceilalţi. Corect ar fi să ne împărtăşiţi şi dumneavoastră ceva.

— Exact, o aprobă Ziegel, lovind în masă. Trebuie să puneţi ceva pe masă, domnule colonel. Noi ne-am dezgolit toţi sufletele. Cu fairplay-ul, cricketul şi aşa mai departe.

Ursula luă sticla şi o puse în faţa lui Lewis. Acesta se uită la ea, dar nu voia s-o ia. Ursula o luă nervoasă înapoi şi o puse în faţa ei.

— Foarte bine. Ca interpretă a dumneavoastră, o să interpretez pentru dumneavoastră. Cred că ştiu ce-ar spune domnul colonel.

Ursula se uită la Lewis şi, dintr-odată, acestuia îi veni să-i ia sticla din mâini.

— Dacă nu era războiul, colonelul Morgan nu ar fi fost aici să-mi ofere această slujbă. N-aş fi avut ocazia să merg la Londra. Aşa că mulţumesc pentru asta. Dacă nu era războiul, colonelul Morgan ar fi putut să aibă o viaţă plăcută undeva în Anglia sau Ţara Galilor. Nu ştiu. Dacă nu era războiul, colonelul Morgan ar fi putut să petreacă mai mult timp cu familia lui. Dacă nu era războiul, nu şi-ar fi pierdut fiul şi apoi n-ar fi încercat să fie cât mai ocupat, să lucreze atât de mult, încât să nu trebuiască să se gândească la asta. Chiar dacă acest lucru există. În inima lui.

După asta, Ursula mută sticla din faţa lui Lewis în centrul mesei.

Kutov aplaudă. Ziegel dădu din cap aprobator.

Lewis simţea cum creşte ceva în el, în sinusuri şi în piept. Se străduise din greu să ţină la depărtare această fantomă, care acum se înghesuia în el, venită să-şi ceară drepturile. Simţi că îi dau lacrimile şi trebui să înghită ca să le oprească. Se ridică în picioare. Amorţeala dulce a votcii părea să se fi concentrat în spatele coapselor lui. Încercă să-şi ţină echilibrul, puse mâna peste cea a Ursulei şi o bătu foarte uşor.

— Bună traducere.

Lewis se înclină către bărbaţi, apoi continuă:

— Eu mă duc la culcare. Domnilor. Frau Paulus. Noapte bună. *Spokoynoy nochi. Bonne nuit. Gute Nacht.*

11.

Richard încetini, ca s-o lase pe Rachael la poarta familiei Burnham. Calã Austinul şi smucitura acestuia o obligă pe Rachael să pună mâna pe bord.

— *Dieses englische Auto ist Scheiße!* murmură el, simţindu-se apoi stânjenit de izbucnirea lui. *Entschuldigung!*

Chiar şi fără lecţiile ei zilnice, Rachael ar fi înţeles destul de bine spusele lui.

— Nu-ţi face griji, Richard. E din cauza frigului. Sunt de acord, nu e cea mai bună maşină din lume. Mulţumesc că m-ai adus. De fapt, e mult mai aproape decât credeam.

Rachael spusese asta cu gesturi însoţitoare şi compensatorii ale mâinilor: mers din degete, indicat distanţa scurtă cu mâna, apoi o atingere uşoară şi liniştitoare a braţului lui.

— Sunteţi doamnă bună, spuse Richard în engleză.

În timp ce parcurgea aleea familiei Burnham, Rachael se simţea deopotrivă flatată şi jenată de complimentul lui. Nu se simţea o „doamnă bună”. Evenimentele ilicite ale ultimelor câteva săptămâni o descalificaseră de la primirea acestei distincţii.

Dacă era cineva care să poată demola o asemenea pretenţie, aceasta era Susan Burnham. Invitaţia ei la ceai părea acum o posibilă ambuscadă. Sentimentele vii ale lui Rachael şi situaţia ei erau exact tipul de carne din care Susan adora să muşte. În

timp ce serveau ceaiul în impresionantul salon din faţă al lui Susan Burnham, Rachael se hotărî să-i ofere acesteia o diversiune.

— Presupun că ai aflat despre Herr Koenig? Meditatorul lui Edmund?

— Da. Mi-a spus Keith. Poliţia Secretă. Bănuiesc că va fi împuşcat.

Rachael dădu din cap.

— Nu i-aţi verificat povestea?

— Ba da, dar în mod evident era altă poveste decât cea pe care ne-a spus-o nouă, spuse Rachael. A completat un formular, ca toţi ceilalţi. Însă a evitat categoriile incriminante. A spus că a fost director de şcoală în Kiel. Lui Lewis i s-a părut în ordine.

— Cum l-au prins?

— Cineva care îl cunoştea l-a reclamat.

— Mă rog. Procesul de selecţie al soţului tău lasă mult de dorit.

În loc să-l apere pe Lewis, Rachael duse ceaşca la gură şi se arse. Suflă pe suprafaţa ceaiului, producând mici valuri ale lichidului, şi studie ceaşca. Rachael avea o slăbiciune pentru ceramică. Se pricepea la porţelanuri, iar acesta era un set extraordinar, decorat cu splendidul model Ceapa albastră. Ridică ceaşca, se uită dedesubt după marca producătorului şi văzu sigla albastră cu săbii încrucişate care însemna oraşul Elbe de lângă Dresda, unde se producea cel mai bun porţelan din lume. Cât de curios era faptul că această ceaşcă fusese produsă într-un oraş amplasat lângă acelaşi fluviu care curgea la doar câteva sute de metri distanţă! În aprilie era aniversarea a 20 de ani de căsătorie pentru ea şi Lewis, iar ea îi dăduse întotdeauna un cadou din materialul adecvat. Douăzeci de ani însemna porţelan.

— Meissen, spuse ea.

— E din casa asta. E plină de porţelanuri.

Casa soţilor Burnham era mai maiestuoasă decât lăsase Susan să se înţeleagă. Supralicitase atât de mult măreţia vilei Lubert, încât Rachael îşi imaginase că locuieşte în nişte condiţii mult mai puţin salubre decât acestea. Deşi de dimensiuni mai mici decât vila Lubert, casa avea o măreţie a ei, poate chiar puţin prea rafinată, puţin prea cultivată pentru cei asemenea lui Susan Burnham. Nu că Rachael ar fi spus aşa ceva. Amândouă

erau ca nişte cuci necultivaţi în cuiburile elegante ale altor păsări.

— V-am fi invitat de Crăciun, dar noi nu-l sărbătorim cu prea mult avânt. Keith nu suportă asta.

— Eşti amabilă că spui asta. Am avut un Crăciun foarte frumos.

— Soţiorul tău este marele absent. Cred că l-am întâlnit o singură dată de când am venit aici.

— Cred că o parte a lui se bucură că e plecat.

Nu asta era ceea ce intenţionase să spună. Susan Burnham simţi miros de sânge.

— Şi-a luat traducătoarea cu el?

— Nu mi-a zis. Presupun că da.

— Keith a văzut-o acum câteva zile, la prânz. A spus că „Lewis are o interpretă ca o zeiţă”. De regulă, soţiorul meu nu bagă în seamă lucrurile astea, aşa că trebuie să fie. N-ai verificat, nu-i aşa?

— Nu.

— Şi asta nu te face aşa... puţin-puţin suspicioasă? Ai auzit ce s-a întâmplat cu căpitanul Jackson?

Rachael nu auzise – şi nici nu voia să audă – ce se întâmplase cu căpitanul Jackson, dar Susan avea de gând să-i spună.

— A fugit în Suedia cu traducătoarea lui. A lăsat trei copii în urmă. Şi nici măcar un bilet.

— De ce-mi spui asta, Susan?

— Pentru că mă uit la voi doi şi mă întreb cum vă descurcaţi. Îmi fac griji pentru voi.

Rachael nu ştia dacă să creadă asta sau nu. Era grijă sau curiozitate ceea ce o motiva pe prietena ei?

— Dar voi? Ce face Keith? Nu l-am mai văzut... din seara aceea.

— Dumnezeule! Cred că el nici nu-şi mai aminteşte.

Susan Burnham râse, însă făcu o mică pauză la pomenirea acelei seri.

— Când se îmbată devine animalic, continuă ea. Îmi fac griji că, de când am venit aici, e şi mai rău.

— Părea foarte furios.

— E din cauza lucrului. Keith are o misiune. Nu vrea să-i lase să scape.

— Pe cine?

— Pe nazişti.

— Nu. Nici noi nu vrem.

— Eh... El a fost foarte afectat de fotografiile din lagăre, în săptămâna în care au fost publicate pozele, a cerut să fie transferat la programul de denazificare. S-a simţit chemat să stârpească acel rău.

Privirea lui Rachael se concentră asupra unui şir de lăzi de transport şi presupuse că tocmai sosiseră din Anglia.

— Încă n-aţi despachetat tot?

— Trimitem unele lucruri înapoi.

— Dar aveţi spaţiu suficient...

— Noi... înţelegi... expediem unele mici chestii.

— Mici chestii?

— Haide, Rachael. Pradă de război. Oricum sunt bunuri de furat. Tablourile alea din casa ta... tu crezi că Herr Lubert n-are niciun pic de sânge pe mâini?

Ce proastă am fost, se gândi Rachael.

— Nici... nu mi-ar trece prin cap.

— Pentru voi e în regulă.

— De ce?

— Voi proveniţi din familii bune. Aveţi bijuterii de familie şi obiecte de artă. Noi venim de jos.

— Nu e adevărat. Nici Lewis, nici eu nu suntem din familii bogate.

O servitoare intră cu un platou cu tarte cu fructe.

— *Nein!* Dumnezeule mare!

Dintr-odată scoasă din ţâţâni, Susan Burnham îi făcu semn servitoarei să pună platoul pe bufet.

Rachael începu să-şi tamponeze gura cu şervetul. Voia să plece din casa aceasta.

— Te-a cucerit, nu-i aşa? o întrebă Susan.

— Cine?

— Arhitectul tău arătos.

Rachael nu putea opri mecanismul care făcea legătura dintre conştiinţa ei şi fluxul de sânge către obraji.

— Ce vrei... să spui?

— Am văzut cum ai sărit în apărarea lui când s-a spart vaza aia.

— Era casa lui, Susan. Spărgeam lucrurile lui. Lucrurile *lui*!

— Ştii ce vreau să spun.

— Nu. Nu ştiu ce vrei să spui.

— Când te-ai dus la el, ca să-l împiedici să-l lovească pe Keith, v-aţi privit într-un mod...

— Susan! Te rog.

— Eh, fii atentă. Ei nu sunt ca noi. Sunt diferiţi. Foarte diferiţi. Nu că l-aş învinovăţi pentru asta.

— Pentru ce?

— Pentru că vrea să profite.

— Te rog, Susan.

— Eşti o doamnă atrăgătoare. De care practic nu are grijă nimeni. Spun asta doar pentru că te invidiez.

— Pe mine?

— E mult mai complicat, spuse Susan.

Pielea ei se pătă dintr-odată în jurul ochilor şi nasului, unde izbucniră semne acute ale emoţiei.

— Nu suport locul ăsta.

— Credeam că-ţi place.

— Încerc să par curajoasă. Când eşti căsătorită cu un beţiv începi să te pricepi la asta.

Susan râse frivol şi nervos ca să-şi minimalizeze spusele, dar cuvântul fusese rostit.

Armata era plină de alcoolici ascunşi, însă Rachael nu îl considerase pe maiorul Burnham unul din ei.

— Nu mi-am dat seama că e atât de rău.

Susan Burnham puse dintr-odată mâna peste cea a lui Rachael.

— N-o să spui nimănui? Te rog să nu spui nimănui.

— Nu.

— Şi nici de cealaltă chestie.

— Care?

Susan Burnham se uită la lăzile pline care aşteptau să fie duse.

— Despre porţelan şi celelalte.

*

Edmund răsfiră un pachet de cărţi cu faţa în jos pe podeaua camerei lui, în timp ce Frieda stătea întinsă pe o parte pe covor, cu fusta ridicată până la coapse. Examina cusăturile de la gâtul lui Cuthbert. După vizionarea de Crăciun, Frieda începuse să fie mai prietenoasă faţă de el, şi Edmund încercase să se disocieze de soldatul păpuşă şi de orice formă de joc pe care ea ar fi

putut-o considera juvenilă. Nu mai alerga cu maşinuţe de jucărie pe palier şi nu mai vâna animale imaginare în grădină. Acum era vorba doar de filme şi cărţi de joc.

— Soldatul englez se simte mai bine, spuse Frieda într-o engleză mult mai bună decât ar fi crezut Edmund că vorbeşte. E un soldat al regelui?

— E din Garda de Grenadieri.

Edmund ar fi vrut să continue jocul de Pelmanism, însă Frieda îşi trecea degetul peste cusăturile lui Cuthbert, în sus peste căciula de blană de urs, zâmbind de una singură. Poate că urma să i se destăinuie.

— Mama ta l-a însănătoşit. După *stummer Diener.*

Edmund ridică din umeri nonşalant, ca să arate că depăşise etapa soldaţilor şi lifturilor de la bucătărie. Acum se uita la picioarele ei goale şi se plasase în aşa fel încât să le vadă mai bine. Se simţea atras de Frieda într-un mod care sfida raţiunea şi capacitatea lui de înţelegere. Noaptea, când nu putea să doarmă, mintea lui revenea întruna la manifestarea ei sportivă, la chiloţii albi din adâncitura coapselor şi la mirosul citric, de amoniac, al urinei din oala de noapte. Plecând de la aceste momente, Edmund putea să construiască o întreagă secvenţă de noi fantezii.

Prefăcându-se că răsfiră cărţile mai uniform pe covor, îi atinse carnea cu mâna şi o lăsă acolo. În delicioasele lui aventuri mentale o atinsese deja. Dar să facă asta în viaţa reală... Acestea erau jocurile pe care voia să le joace. Voia să-i mângâie pielea acolo, într-un cerc de deasupra genunchiului, să o frece ca şi cum ar fi şters aburul de pe o fereastră. Acest gând părea conectat cu vintrele lui, de unde îi venea o senzaţie de umflare. Ar fi vrut ca mâna lui să avanseze mai departe în sus, spre acea albeaţă imposibilă a chiloţilor, până când ajungea la materialul lor. Şi apoi? Şi-ar fi strâns ea coapsele, prinzându-i mâna între picioare?

Frieda nu lăsa să se vadă că observase atingerea lui. Îl puse jos pe Cuthbert şi îşi îndreptă atenţia spre căsuţa pentru păpuşi, ridicându-se în genunchi şi studiind configuraţia păpuşilor. Arătă spre păpuşa mică băiat din dormitor.

— Asta tu. Asta...

Frieda arătă spre păpuşa de la pian.

— ... Frau Morgan. Asta...

Frieda arătă spre păpuşile de pe acoperiş.

— ... tatăl meu şi cu mine.

Edmund aprobă din cap. Ar fi vrut să revină la celălalt joc, dar Frieda părea absorbită de scenografia lui. Schimbă păpuşa Frieda cu păpuşa care o reprezenta pe Rachael, punând-o pe Frieda împreună cu Edmund la parter şi pe mama lui Edmund cu Herr Lubert pe acoperiş. Apoi îi puse pe adulţi împreună, în dormitorul principal. Păru amuzată de această rearanjare. Edmund râse şi el, deşi în sinea lui nu era sigur că e amuzant. Vederea păpuşii Lubert şi a păpuşii mama împreună în dormitor îl făcea să se simtă ciudat.

— Unde e tatăl lui Edmund? întrebă Frieda.

Edmund arătă spre maşina de pe o insulă de haine de lângă calul de lemn.

— În Heligoland.

Frieda se ridică şi se duse la cal, îl mângâie pe spinarea lucioasă şi puse piciorul pe maşină, rostogolind-o înainte şi înapoi pe covor.

— Poţi să-l trimiţi înapoi, spuse Edmund.

— Acum?

— Acum.

Frieda împinse maşina cu piciorul pe covor, suficient de puternic ca să cutremure peretele căsuţei pentru păpuşi şi să se răstoarne pe o parte.

∵

Rachael vedea ceva mişcând în pădure: siluete care îi urmăreau în paralel, trecând de la adăpostul unui copac la altul. Rachael privi, încetini şi îl trase pe Lubert de braţ, obligându-l să privească şi el.

— Cred că ne urmăreşte cineva.

— *Trümmerkinder,* spuse Lubert privind spre copaci.

Siluetele se opriră, iţindu-se din spatele unui copac.

Una dintre ele părea să ducă un băţ mare care semăna cu o suliţă. Era cam de aceeaşi vârstă cu Edmund.

— Nu-ţi face griji din cauza lor. O să creadă că suntem refugiaţi sau îndrăgostiţi care ne plimbăm prin parc.

Lui Rachael, termenul de „îndrăgostit” i se părea prea degajat. Descoperise că, pentru a fi îndrăgostit, era nevoie de mai mult secret şi viclenie, de mai multă urzire şi planificare decât lăsau să se înţeleagă scriitorii de ficţiune sentimentală.

Petrecuseră multe seri în faţa focului, în discuţii profunde, însă casa avea ochi şi urechi, şi cum lunile de iarnă îi făceau pe toţi să stea înăuntru, nu era locul cel mai bun pentru intimitate. Până şi pentru această scurtă escapadă fusese nevoie ca ea să iasă prima din casă, iar el să vină după aceea: ea „ca să ia nişte aer”, el „să caute lemne”. Lewis era plecat de aproape două luni, însă era prima oară când reuşiseră să fie cu adevărat singuri după acea noapte de Crăciun.

În timp ce se plimbau prin Jenischpark, Rachael se gândi că iarna era anotimpul potrivit pentru o aventură. Era mult mai uşor ca trupurile furişate să găsească anonimatul când totul trebuia învelit. De la depărtare, toţi arătau la fel, iar astăzi şi ea, şi Lubert erau atât de încotoşmănaţi – ea cu galoşi şi o haină neagră de lână, Lubert cu căciulă de schi şi un rucsac plin cu combustibil pentru coliba paznicului de vânătoare –, încât puteau fi luaţi cu uşurinţă drept strămutaţi care mergeau spre tabăra din apropiere.

Parcul era la doar 15 minute de mers faţă de casă, dar părea altă ţară. Zăpada era virgină, cu excepţia urmelor de căprioare. De arhitrava casei mari din centrul parcului atârnau ţurţuri. Lubert îi explică, în timp ce mergeau, istoria parcului.

— Parcul a fost conceput de un om pe nume Casper Beck. Un om talentat. Chiar dacă un personaj oarecum tragic. A încercat prin opera lui să găsească un limbaj universal şi a eşuat. L-a copleşit disperarea şi şi-a luat viaţa.

În timp ce se apropiau de coliba paznicului de vânătoare, Lubert îi explică faptul că relaţiile familiei Claudiei îi furnizaseră un permis de vânătoare în parc şi acces privat la el. Coliba era o construcţie stranie, o imitaţie de cabană de buşteni în stil american, lângă un iaz care vara funcţiona ca bazin de înot privat. Înconjurată de zăpadă şi pini, semăna perfect cu o baracă de la o frontieră pustie. Lubert scoase o cheie, dădu zăpada şi gheaţa de pe lacăt şi îl descuie.

Înăuntru, cabana era dotată cu scaune groase de lemn şi covoare; un rastel pentru puşti şi un cap de cerb decorau peretele cu şemineul, unde fusese instalată o sobă. Lubert scoase din rucsac combustibil – o ladă spartă, un număr din *Die Welt* – şi se apucă să le aprindă. Podeaua era acoperită cu insecte moarte care scrâşneau şi pocneau sub picioarele lor. Rachael le mătură sub uşă cu o creangă de brad şi curăţă un loc

în faţa şemineului, unde puse toate covoarele ca să facă un pat. Apoi se aşeză şi se uită la Lubert cum face focul. El aşteptă ca flacăra aşchiilor să se stingă, apoi adăugă nişte cărbuni, punându-i atent, unul câte unul, printre crenguţele aprinse. Apoi se aşeză lângă ea pe patul din covoare şi priviră amândoi cum focul îşi face treaba, ca nişte cercetaşi aflaţi în tabără. În ciuda semnificaţiei a ceea ce făcea ea – ce făceau ei –, Rachael nu se putea abţine să se gândească la faptul că aventura lor încă părea un joc de copii.

Zăpada de pe hainele lor începu să scoată aburi în jur. Lubert îşi scoase căciula şi eşarfa şi Rachael făcu la fel. Apoi el o sărută şi o lăsă pe spate, ţinându-i capul cu o mână. Se sărutară îndelung şi apoi începură să facă dragoste, de data asta rămânând cu majoritatea hainelor pe ei. Nu era la fel ca în acea primă noapte. Temperatura impunea grabă şi bâjbâieli stângace. Însă, în ciuda hainelor, Rachael se simţea mai expusă decât atunci când stătuse goală lângă el pentru prima oară. De data asta era prea conştientă de ea însăşi, şi prea conştientă de timpul şi viaţa care presau. După aceea, rămaseră întinşi pe spate, privind pânzele de păianjeni de pe grinzile de deasupra. Rachael se întrebă cât timp mai puteau să ţină la distanţă realităţile lumii.

— Când o să pot lucra iar, o să proiectez cabane în stil vest-american.

Lubert se ridică şi începu să deseneze ceva cu arătătorul pe fereastra aburită a colibei.

— De fapt, oamenii nici nu au nevoie de altceva, spuse el.

— Când o să primeşti certificatul?

— În curând. Deşi maiorul acela pare hotărât să găsească ceva. Orice care să dovedească că nu sunt curat. Imaginează-ţi dacă ne-ar vedea acum...

— Taci, spuse ea.

Niciunul dintre ei nu era curat, însă ideea ca Burnham să afle despre această aventură o făcea pe Rachael să se simtă deosebit de soioasă.

Lubert continuă să deseneze pe geam cu degetul.

— O singură cameră, însă cu galerie suspendată şi verandă mare. Cred că nu avem nevoie de altceva.

Rachael se uită la el cu o plăcere sinceră. Atunci când îşi imagina, Lubert era în starea lui de graţie. Ceea ce la început i

se păruse a fi la el insolenţă şi înfumurare era de fapt un entuziasm recunoscător şi creativ. Dorinţa lui de a vorbi şi de a o face pe ea să vorbească despre orice – religie, căsătorie, artă, suferinţă, pierdere şi moarte – era inepuizabilă. Rachael avea impresia că în ultimele câteva săptămâni avusese mai multe în comun cu Lubert decât cu Lewis în douăzeci de ani.

— Gata cu vilele pentru milionari. Gata cu comenzile pentru negustori hamburghezi supra-alimentaţi, dar prea puţin preocupaţi, care încearcă să-şi întreacă vecinii. De acum înainte, o să proiectez clădiri pentru binele social.

După ce termină, se trase în spate, ca s-o lase să vadă.

— Gata. Cum ţi se pare? Ai putea locui în asta?

Rachael se uită la desenul lui de pe fereastra aburită, o întreagă construcţie sugerată de doar câteva linii. Însă, în realitate, era o imposibilitate bidimensională, care nu oferea niciun răspuns la unele întrebări iminente şi practice – despre Edmund. Şi Lewis.

— Cred că da.

— Cu mine?

Lubert întrebase asta cu mai multă seriozitate.

La fereastră, în mijlocul planului construcţiei, apăru o cască de soldat britanic. Rachael se ridică în capul oaselor şi trase în jurul ei aşternuturile. Silueta bătu la fereastră şi îşi lipi faţa de geam. Era o faţă de potlogar. Unul dintre *Trümmerkinder.*

— *Weg!* ţipă Lubert, bătând şi el în geam.

Băiatul făcu un gest obscen cu degetul mare şi arătătorul şi continuă să se holbeze la ei, zâmbind vesel. Lubert se duse la uşă şi îl alungă. Un val de aer rece străpunse căldura închisă şi Rachael îşi strânse mai bine haina. Se ridică şi se duse la fereastră să privească. Lubert îl alungase pe băiat la câţiva metri şi aruncă în joacă după el cu un bulgăre de zăpadă. Băiatul o luă la fugă spre pădure, strigând cuvinte pe care ea nu le putea traduce.

Lubert intră iar, râzând.

— Javră mică. Cel puţin a ratat spectacolul.

Rachael închise nasturii hainei, jenată de ideea că intimitatea lor ar putea fi un spectacol.

— Bun, spuse Lubert, scuturându-şi gheaţa de pe mâini. E timpul pentru picnic.

Băgă mâna în rucsac şi scoase la iveală o bucată de brânză,

un borcan cu murături, jumătate de pâine, un vas de porţelan cu margarină şi o sticluţă cu şnaps de piersici. Lubert adusese o faţă de masă cu pătrăţele şi nişte tacâmuri, ca şi două căni de cositor. Aşeză totul cu precizie, ca un om care mai făcuse asta.

— Ai venit aici cu Claudia?

Pe faţa lui trecu umbra unei iritări.

— Bineînţeles. De ce?

— Îmi pare rău. Ea... sunt doar curioasă să ştiu cum era, asta e tot.

— Ce-ai vrea să-ţi spun?

Tonul lui Lubert devenise precaut.

— Nu ştiu. Doar fii sincer.

Lubert oftă. Părea că această depănare a amintirilor nu făcea parte din planul lui.

— Era trufaşă. Nemiloasă faţă de orice stupiditate. Elegantă până la a deveni ofensatoare. Se pricepea să scoată ce e mai bun din oameni. Încăpăţânată. O introvertită mondenă. O cititoare, dar nu foarte citită. O melomană afonă. Şi un om mai bun decât mine.

— De ce mai bună?

— Ea ar fi manifestat... mai mult autocontrol într-o situaţie ca a mea.

— Asta o face mai bună ca mine?

— Nu. Vreau să spun că ea nici n-ar fi acceptat să împartă casa.

— Încă ţi-e dor de ea, nu-i aşa?

Nu fusese de fapt o întrebare.

— O vreme, cu puţin înainte să soseşti tu, aproape că nu mă puteam gândi la altceva. După marele incendiu, mi-am petrecut luni de zile căutând-o. Am uitat orice altceva şi pe oricine altcineva. Mai ales pe Frieda. Frieda a suferit din cauza asta. Cred că atunci am pierdut legătura cu ea. Şi încă nu am redobândit-o. Însă venirea ta... venirea ta a schimbat asta.

Lubert o privi, vrând ca ea să recunoască adevărul acestui lucru.

— Însă acum văd că gândeşti prea mult.

— Scuze. Cred că e din cauza acelui băiat straniu.

Băiatul cu faţă de gargui o speriase, destrămând atmosfera idilei lor.

Lubert turnă puţin şnaps într-o cană şi i-o întinse.

— Te gândeşti. Te gândeşti la situaţia asta, la ce facem noi.

Până astăzi, Rachael nu îşi îngăduise să privească mai clar la ce făcea. Abia începuse să i se strecoare într-un colţ al ochiului, dar era suficient ca el să observe.

— Şi eu am astfel de gânduri, spuse Lubert. Soţul tău a fost bun. Şi a avut încredere în mine.

Lubert o luă de mână.

— Dar între noi e ceva preţios, nu-i aşa? Ne înţelegem unul pe celălalt. M-ai făcut să simt iar. Şi îmi place să cred că şi eu am făcut acelaşi lucru pentru tine.

Rachael se aplecă şi îl sărută tandru. Aici, în această colibă, era mai uşor să ai astfel de gânduri. Acum, în prezent.

— Aproape că mi se pare că trebuie să plec ca să pot gândi. Să plec din casă, departe de fantomele ei. Undeva unde putem vorbi fără teama de a fi auziţi sau priviţi.

— Atunci o să te duc undeva. O să te duc în cel mai frumos oraş din Germania. Lübeck. Oraşul meu natal. Câteva zile. Putem să luăm trenul din *Hauptbahnhof.* Ştiu un loc în care putem sta. Un hotel drăguţ. Heike şi Greta pot să aibă grijă de copii. Putem s-o facem, Rachael. Putem pleca mâine, săptămâna viitoare.

Rachael nu-şi putea imagina prea departe în viitor; ar fi însemnat să se gândească la alte responsabilităţi.

— Rachael?

— Da. Da. Dar hai să nu discutăm despre asta deocamdată.

12.

Ozi îi plăti lui Hokker cele o mie de ţigări şi se duse să ia puşca de la un bărbat pe nume Grün, care stătea într-un apartament din Altona. Grün avea aproape culoarea numelui său: era palid ca o ceaşcă de ceai ieftină şi purta un costum la două rânduri şi o pălărie asemănătoare cu a lui Hokker; avea doi dinţi de aur pe care se străduia să-i etaleze, astfel că tot ce spunea Ozi i se părea amuzant şi demn de un zâmbet larg. Puşca era înfăşurată ca un bebeluş într-o pătură de pe un pat de campanie dintr-un colţ al magherniţei lui puturoase. Grün dădu pătura la o parte ca să-i arate lui Ozi marfa.

— Mosin-Nagant 91/30, cu lunetă Carl Zeiss care măreşte de patru ori. Comoditate rusească. Precizie germană. Şi două cutii de cartuşe.

Arma era un obiect impresionant, care părea real. Ozi mângâie ţeava până la gură, dând din cap cu un aer versat, prefăcându-se un cunoscător al acestor lucruri.

— Pare destul de bună, spuse el.

Grün râse la băiat.

— Bineînţeles că e bună. E puşca cu care Rusia a câştigat războiul. Mi-ai adus cadoul?

Hokker îi spusese lui Ozi că Grün trebuia plătit cu un cadou în aur sau bijuterii. Berti îi dăduse lui Ozi un colier de granate, pe care acesta îl scoase din buzunar şi i-l întinse lui Grün. Grün îl ridică spre becul fără abajur.

— Nu sunt rubine, spuse el muşcând o piatră. Dar merge.

Băgă colierul în buzunar, satisfăcut. Apoi acoperi arma cu pătura şi i-o înmână lui Ozi.

— Dar pentru ce e?

Ozi avea instrucţiuni stricte de la Berti să spună că arma era pentru vânătoare.

— O să împuşc iepuri cu ea. Poate o s-o pun la încercare şi pe ciorile alea grase care plutesc pe fluviu. De ce să trăiască nemernicele alea când noi facem foamea?

Grün îl privi sceptic pe Ozi.

— Tu n-ar trebui să mergi la şcoală sau aşa ceva?

— Şcoala mea e un morman de cărămizi. Dar mă duc la conferinţele englezilor. Întreabă-mă ceva despre modul de viaţă englez. Despre Regele din Vindsor. Ştiu.

— Ştii, hm?

Ozi îşi adusese valiza pentru puşcă. O deschise şi aşeză arma pe diagonală, în compartimentul de sus. Băgă cele două cutii cu cartuşe în colţ şi închise valiza.

— Ei, sper să împuşti cu ea nişte fazani graşi şi buni. La cum arăţi, ţi-ar prinde bine nişte carne.

Ozi se duse cu tramvaiul până în capătul lui Elbchaussee, apoi o luă pe drumul spre casa lui Petersen. În timp ce mergea, începu să se întrebe pentru ce era puşca de fapt, şi cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât valiza i se părea mai grea. Trebuia să se oprească la fiecare 100 de metri să schimbe mâna şi să frece dungile adânci şi roşii lăsate de mâner. Berti cocea

un plan să-i lovească pe englezi. Nu voia să spună ce, doar că e ceva important. Ozi încercase să-i explice că englezii nu sunt chiar aşa de răi, dar Berti nu se răzgândise. Era ca piatra. Nu asta îi spusese mama lui? Asta se întâmpla când nu puteai să uiţi greşeala cuiva: te transformai în piatră. Berti nu putea uita ce se întâmplase în acele raiduri de noapte, când îl văzuse pe prietenul lui, Gerhardt, întors pe dos. Nu-i putea ierta pe englezi pentru asta sau pentru ce i se întâmplase mamei lui, verilor, mătuşilor şi unchilor lui şi tuturor celorlalţi din marele incendiu. Medicamentul îl ajutase, dar încă mai avea coşmaruri. Şi nu dormea suficient. Poate că i-ar fi prins bine un medicament mai puternic.

Ozi luă valiza şi porni mai departe, dezbătând cu voce tare.

— Aş putea arunca arma în râu şi să-i spun lui Berti că m-au fugărit nişte englezi.

— *Berti o să afle.*

— Aş putea s-o arunc şi să plec naibii din Hamburg.

— *O să te urmărească.*

— L-aş putea avertiza pe Edmund. Să mă duc la poarta casei lor, când nu e nimeni atent.

— *Prea periculos. Dacă află Berti, atunci...*

— Cine l-ar putea opri?

— O *singură persoană îl poate opri.*

— Cine?

— *Eu.*

— El nici n-o să te audă. Ştii că eu sunt singurul care te aude, Mutti.

— O *să-mi recunoască vocea. Dacă mă vede, atunci o să clipească de două ori... Lasă-mă să vorbesc eu cu el.*

— Da. O să te asculte. Faţă de tine, el e tot micul Berti, care plângea noaptea şi ne făcea să râdem cântându-ne cântece sub apă. Berti, cel care îşi băga benzile desenate în pantaloni când ştia că o să primească o bătaie. Şi care cândva zâmbea ca Lew Ayres[19]. Nu l-am mai văzut pe fratele meu zâmbind de mai multe ierni, dar pentru tine o să zâmbească, Mutti.

Ozi îl găsi pe Berti moţăind în fotoliul tras în faţa focului din sufragerie. Judecând după poziţia braţului şi după zâmbetul lui

---

[19] Lew Ayres, actor de filme american (1908-1996), devenit celebru pentru rolul ofiţerului german sensibil şi pacifist, Paul Baumer, din ecranizarea *Nimic nou pe frontul de vest* (N. red.).

distant, tocmai îşi injectase noul medicament.

— Hei, Berti.

Albert nu păru să-şi fi dat seama de venirea lui Ozi. Ozi îl prefera când lua vechiul medicament: cel puţin atunci interacţiona cu lumea; noul medicament îl transporta la mare distanţă.

— Încă nu e pregătit. Mai bine discutăm altă dată.

— *Trebuie neapărat acum.*

— Dar uită-te la el. Are expresia aia confuză. Crede-mă pe mine, Mutti, nu e bine să vorbeşti cu el când e aşa.

— *Trebuie neapărat acum!*

Albert deschise un ochi şi se îndreptă de spate.

— Ai luat-o?

— Am luat-o, Berti. Are comoditate rusească şi precizie germană.

— Şi ai spus că e pentru vânătoare.

— Am spus că e pentru vânătoare, aşa cum mi-ai zis tu.

— Unde e?

Ozi deschise valiza, scoase arma înfăşurată în pătură şi o puse la picioarele fratelui său. Albert se aplecă în faţă, pe scaun, ca să se uite la ea. Mâinile îi tremurau şi faţa îi strălucea. Dădu pătura la o parte, luă puşca de pat şi o potrivi la umăr. Îndreptă ţeava spre perete, spre tavan şi apoi spre Ozi.

Acum că are arma n-o să mai vorbească, se gândi Ozi.

— *Crede-mă pe mine.*

— Te-a văzut cineva venind? întrebă Albert.

— Nici nu m-a auzit, Mutti. Cum o să te audă pe tine?

— *Lasă-l să mă vadă.*

— Cu cine trăncăneşti? întrebă Albert.

— Cu nimeni.

— Da. Vorbeai singur. Încă mai vorbeşti cu mama?

— Nu.

— Ba da. Te-am auzit spunându-i pe nume.

— *Lasă-l să mă vadă acum.*

Albert se ridică şi se îndreptă spre Ozi, continuând să ochească cu arma şi să potrivească luneta în timp ce făcea asta.

— Vrea să vorbească cu tine, Berti. Ea spune că ştie că tu ai rămas acelaşi băiat care zâmbea şi râdea, şi strângea toate sticlele din Hammerbrook. Spune că ştie că tu ai văzut ceva rău... dar crede că planul ăsta de a-i lovi pe englezoi e rău.

Trebuie să existe vreun rusnac. Sau francez. Sau un strămutat amărât din Silezia.

— Asta spune, nu-i aşa?

— Da. Vino, Berti.

Ozi îi făcu semn să se întoarcă la valiză.

— Vino să vezi.

Albert se apropie.

— Sub capac.

Cu ajutorul puştii, Albert ridică despărţitorul, scoţând la lumină ceea ce se afla în compartimentul de jos al valizei.

Înăuntru erau capul şi cutia toracică a unui trup pe jumătate schelet, pe jumătate fosilizat, cadavrul mumificat şi micşorat al cuiva surprins într-o anumită fază a marelui incendiu, îmbrăcat într-o rochiţă de botez cu dantelă, îngălbenită de timp şi de aerul închis. Craniul era gri-maroniu şi încă mai avea puţin păr negru, încreţit şi ars. Era micşorat, ca un trofeu al unui vânător de capete.

— *Bombenbrandschrumpffleisch?* spuse Albert. De ce naiba ţii chestia asta?

— E Mutti. Uită-te, Berti. E *Mutti* a noastră. Am găsit-o în faţă la fabrica de cafea Wendenstrasse. La trei zile după marele incendiu. A trebuit să-i pun rochia asta. Era goală. Şi mă simţeam prost. O parte a ei s-a rupt. Şi bombele englezeşti au făcut-o mai mică.

Albert se holbă la păpuşa scheletică.

— E doar un cadavru vechi oarecare.

— E ea. Uită-te. Uite ce are la gât.

Ozi arătă spre lănţişorul de argint şi crucea topite şi deformate.

— Voia să te vadă, Berti. Şi eu sunt sigur că dacă asculţi o s-o auzi vorbind... Poţi s-o auzi. Ştii ce spune? Eu o aud. Spune: „Lasă jos puşca. Uită greşeala!” Aşa cum spunea ea. N-o auzi, Berti?

Albert se uită la cadavrul înfricoşător şi gura începu să-i tremure, cuprinsă de un dezgust turbat.

— Ai auzit? îl întrebă Ozi. Vorbeşte cu adevărat.

— Idiot nebun ce eşti, spuse Albert. Dement nenorocit şi fără creier ce eşti!

Îl luă pe Ozi de reverele halatului de lux şi îl trase pe fratele lui spre el, ochi în ochi.

— Ţi-ai pierdut capul. Căldura ţi-a topit creierii! E moartă. Moartă! Moartă! Moartă! Moartă!

— Dar ştii că are dreptate, continuă Ozi să obiecteze.

— Nu! Nu are dreptate, pentru că e moartă! Nu ştie nimic despre asta, pentru că e moartă. Nu vorbeşte, pentru că e moartă. Nu mai există. La revedere. Moartă!

— Dar ea ar spune... ar spune... asta.

— Nu, n-ar spune asta. Ar vrea ca eu s-o fac. Şi Gerhardt ar vrea ca eu s-o fac, şi toţi prietenii mei ar vrea la fel, şi verii noştri. Şi mătuşile, şi unchii noştri. Ea m-ar asculta pe mine... nu pe tine. Pe mine m-a ascultat întotdeauna. Eu eram preferatul ei. Tu erai un dement. Născut cu căiţă!

— Ea spunea că asta poartă noroc.

— Nici măcar nu te-a vrut! Am auzit-o când i-a zis asta tatei. Tu ai fost o greşeală. O planificare proastă...

Albert îl împinse de lângă catafalcul valizei. Apoi scoase cadavrul – uşor şi fărâmicios ca o cuşcă de păsări din răchită – din valiză şi îl duse spre şemineu. În timp ce o ducea, o coastă căzu pe jos. Ozi se repezi şi o luă, băgând-o la curea.

— Ce faci, Berti? N-o rupe.

Albert ridică sus cadavrul, apoi îl aruncă în flăcări. Stofa uscată a rochiţei de botez se aprinse rapid, ca nişte vreascuri uscate. Ozi încercă să stopeze rugul funerar, dar Albert îl împinse iar înapoi şi rămase lângă şemineu ca un paznic al focului, privind până când oasele se prăbuşiră şi mama lor se transformă în cenuşă.

∵

— O să te descurci aici... în timp ce eu sunt în Kiel? În vizită la familia Buckman?

— Da, mami. M-ai întrebat de trei ori în dimineaţa asta. Rachael descoperise că o aventură necesita un eşafodaj de minciuni care să o susţină, până când – presupunea ea – construcţia devenea suficient de solidă ca să se susţină singură. Fiecare zi părea să-i ceară să adauge construcţiei încă o scândură. Interacţiunea cu Edmund testa fundaţiile acesteia mai mult ca orice altceva.

— Dacă nu vrei, nu plec.

— O să mă descurc.

— O să fii cuminte? Nu te du prea departe. Fă ce-ţi spun Greta şi Heike, bine?

— Da.

Rachael nu se putea abţine să-i atingă faţa, părul pufos de pe obraji care cândva avea să se transforme în ţepi aspri.

— E în regulă dacă pun iar filmele pentru Frieda? o întrebă el. Mi-a spus că cel mai mult îi place Buster Keaton.

— Bineînţeles. Mă bucur că acum e mai prietenoasă.

— Înainte era invidioasă. Cred că din cauză că ea n-are mamă.

Rachael fu uşurată să audă că Edmund încă mai credea că a avea mamă are vreo valoare.

— Mami, e adevărat ce se spune? Că o să fie încă un război?

— Sunt sigură că n-o să fie.

— Tata încearcă să-l oprească?

— Da. Într-un fel, da.

— Te supără că tata e plecat aşa de mult?

Păruse o întrebare destul de inocentă, dar Rachael trebuia să se gândească la eşafodajul ei.

— Da, foarte mult.

Aşa cum o spusese, nu părea o minciună totală.

— De ce mă întrebi?

— Nu mai pari nefericită.

Rachael era convinsă că remarcabila receptivitate a lui Edmund nu era doar înzestrarea obişnuită a tuturor copiilor, ci un fel de rezultat aberant al propriilor ei neatenţii şi greşeli, o abilitate pe care el o dobândise rapid deoarece fusese silit s-o facă. Asta o determina să se întrebe dacă neglijenţa ei nu a însemnat un avantaj pentru el.

— Mamă?

— Da?

— Tu crezi că Herr Lubert e curat?

— Da. Sunt sigură de asta.

— Nu ca Herr Koenig.

Se auzi soneria de la intrare.

— Nu. Nu ca Herr Koenig.

— E în regulă dacă îmi place de Herr Lubert foarte mult?

— ... Sigur. Trebuie să deschid.

Rachael deschise uşa unui căpitan rotofei şi inocent, care ţinea în braţe un dosar cu şină, peste care erau puse un pachet şi nişte scrisori. Volkswagenul lui încă mai pârâia pe alee. Rachael nu se mai întâlnise cu el, însă ghici cine era după

numeroasele descrieri făcute de Lewis aghiotantului său.

— Doamnă Morgan?

— Da.

— Căpitanul Barker, spuse bărbatul întinzându-i mâna. Înlocuitorul soţului dumneavoastră. Sau dezertorul soţului dumneavoastră, părerile sunt împărţite.

— Mă bucur să vă cunosc. Lewis vorbeşte foarte frumos despre dumneavoastră.

— N-o s-o mai facă după ce o să vadă ce am făcut din departamentul lui. În orice caz, m-a rugat să vă transmit acest mesaj.

Căpitanul era prea vesel ca să fie solul unor veşti proaste, însă atunci când el citi banda unei telegrame din vârful teancului, un val de adrenalină făcu inima lui Rachael să intre în fibrilaţie.

— Telegrama a fost dictată la baza marinei regale, în dimineaţa aceasta. „Întârziere în Heligoland. STOP. Logistica necesită rămânerea aici. STOP. Aşteaptă sosire pe 1 martie. STOP”.

Nu cu mult timp în urmă, Rachael ar fi tresărit, bucuroasă, la alintul codat al datei de 1 martie – ziua Sfântului David –, ziua în care Lewis încercase întotdeauna să-i ofere narcise; acum, Rachael nu auzea decât cuvintele dintre rânduri: STOP ce faci. STOP opreşte-te cât mai e timp. STOP opreşte-te cât nu e prea târziu.

Să se întoarcă Lewis peste câteva zile? Era plecat de două luni, dar lui Rachael i se păruse mult mai mult. Telegrama era o readucere brutală la o cronologie mai autentică.

— Mulţumesc.

— Iar astea ar fi trebuit să le aduc mai devreme. Erau la birou. Sunt de două luni, dar mai bine mai târziu decât niciodată...

Barker îi întinse scrisorile şi pachetul în hârtie maro adresat lui Edmund. Era de la sora lui Lewis, Kate, şi, judecând după moliciunea şi greutatea lui, părea că aceasta croşetase puloverul de cricket promis. Gândul la cumnata ei îi aduse alinare şi regret. Rachael avea o afecţiune specială faţă de ea.

— Iar acesta este pentru colonel, să se uite la el când vine.

Barker bătu în coperta dosarului şi i-l întinse.

— Ce e?

— Un alt proiect grozav comandat de dumnealui. N-aş vrea să

se piardă în eter.

Barker făcu un pas în faţă, ca s-o ajute să rearanjeze pachetul din vârful teancului.

— Vreţi să le duc eu înăuntru?

— Nu. Mulţumesc. Mă descurc.

Rachael se întrebă dacă Barker putea să vadă vârtejul ei interior, sub aparenţa soţiei de colonel model – sigură pe ea, loială, având un oarecare interes faţă de munca soţului.

— Scuze că n-am trecut mai devreme. Treaba nu se termină niciodată. Presupun că totul e în regulă aici. Pare că faceţi faţă situaţiei.

— Ne... descurcăm cu toţii. Cum merg lucrurile... la departament?

— Lăsând gluma la o parte, mi-ar prinde bine dacă soţul dumneavoastră s-ar întoarce înainte să se ducă totul de râpă. E ca una din acele roţi dinţate esenţiale, pe care o observi doar când dispare.

Lauda era greu de suportat, însă cuvintele lui Barker îi provocară o senzaţie de mândrie neaşteptată.

— În fine, mă duc, spuse Barker.

Începu să coboare treptele cu spatele, înspre maşină, şi ridică mâna în cinstea cerului.

— În sfârşit senin! spuse el.

Rachael îl urmări cum pleacă, simţind că pielea i se încălzise. Vântul sufla din vest, nu din est, şi ridica stratul de nori cenuşii sub care stătuseră săptămâni de zile, lăsând cerul albastru ca porţelanul de Meissen.

Rachael intră în casă şi se duse în birou. Puse dosarul pe masa lui Lewis şi deschise scrisorile: două felicitări de Crăciun – una de la mama lui Lewis, alta de la sora lui. Felicitarea de la soacra ei era simplă şi la obiect – Lewis moştenise aversiunea mamei lui faţă de zorzoane. Felicitarea surorii lui – care înfăţişa un măcăleandru pe creanga unui copac şi un sat idilic printre dealuri, cu lumini de un galben bolnăvicios – avea o lipsă de gust intenţionată.

În interior erau mâzgălite câteva rânduri:

Draga mea Rach, Aici e o iarnă groaznică. Eu şi cu Alan am fost blocaţi timp de patru săptămâni într-un hotel Trust Houses din Ross-on-Wye! Nu ştiu dacă

scrisoarea asta o să ajungă vreodată la tine. Aici lumea se plânge de tot. Cuvântul de ordine e austeritate. Am auzit că viaţa de acolo e splendidă. E adevărat că aveţi servitori? Tânjim cu disperare după soare. La hotel ne servesc nişte mese jalnice, oferite cu un fel de mândrie sumbră care echivalează cu o ură împotriva umanităţii şi a nevoilor ei! În fine, vă urăm tuturor, cu mare întârziere, Crăciun fericit şi La Mulţi Ani. Cel puţin vremea asta e bună pentru croşetat. Sper să i se potrivească!

Cu drag, K şi A.

Kate era singura persoană din lume, în afară de Lewis, care îi spunea Rach. Kate ţinea enorm la fratele ei, ceea ce îi dădea dreptul de a-l tachina fără milă. Când Rachael şi Kate se întâlniseră prima oară, Kate se uitase la fratele ei şi spusese: „E prima oară când aduci acasă o fată care nu are două capete şi solzi! Ce se întâmplă, Lewis?"

Rachael se uită la dosar. Ce spusese Barker? „Un alt proiect grozav comandat de dumnealui". Complimentele devotate ale căpitanului păreau să meargă dincolo de simpla admiraţie profesională. Oare îşi imaginase ea sau Barker încercase să-i transmită ceva – ceva ce Lewis era prea modest ca să-i spună – că soţul ei era subapreciat?

Rachael deschise coperta dosarului. Documentul era intitulat „Registrul persoanelor dispărute. Aziluri şi spitale. Kreis Pinnenberg". În partea de sus a paginii era prinsă o notă scrisă de mână: „NB Vezi dosarul de pacient de la pagina 27. Vreo legătură? Poate nu e nimic. Barker".

Rachael scoase documentul de câteva sute de pagini din dosar şi dădu la pagina 27.

Era un profil de pacient. Foaia de hârtie bătută la maşină avea o fotografie prinsă la note. Era imaginea neclară a unei femei în cărucior, într-o grădină înconjurată de ziduri, vara. Femeia privea uşor pe lângă aparat, ca şi cum ar fi pozat pentru un portret de revistă, şi nu pentru o fotografie de identificare medicală. Deşi era mai slabă şi nemachiată şi avea părul neîngrijit, Rachael o recunoscu imediat pe Claudia. Acea Claudia din portretul neexpus: sprâncenele groase, inteligenţa hotărâtă. Citi notele.

Internată în septembrie ’44, după externarea dintr-un spital din Buxtehude. A suferit leziuni prin unde de explozie. Pacienta nu a putut să meargă mai multe luni. Deficienţe auditive. A început să vorbească anul trecut. Suferă de amnezie cronică, dar face progrese constante. Îşi aminteşte câteva detalii despre viaţa ei. Spune că o cheamă Lubert şi că e căsătorită. Are o fiică. Şi locuia lângă o apă.

Rachael verifică încă o dată detaliile – ca să se asigure, să mai amâne –, dar nu reuşi să ajungă la capătul paginii şi nici nu era nevoie. Cuvintele i se întipăriseră în minte instantaneu. Se uită la fotografie şi se trezi atingând faţa Claudiei.

— Eşti chiar tu, spuse ea.

Apoi se prăbuşi în fotoliu şi plânse amar pentru cele două stăpâne ale casei.

∵

Rachael îşi trăsese pălăria peste ochi şi îşi ridicase gulerul hainei, ca să reducă posibilitatea de a fi recunoscută. La gară începu să vadă la toţi necunoscuţii urme ale feţelor familiare: hamalul ar fi putut să fie Richard – sau fratele lui geamăn, în timp ce vânzătorul de bilete durduliu îi amintea de căpitanul Barker.

— Două bilete dus-întors pentru Lübeck, vă rog, spuse ea în germană, arătându-şi paşaportul ca să beneficieze de bilete gratuite.

Germana ei era mult mai bună acum, dar nu suficient de bună ca să-l împiedice pe vânzător să treacă la engleză.

— Pentru cine e celălalt bilet?

— Un prieten.

— Prietenul dumneavoastră e aici?

— Încă nu. Să revin când ajunge?

— Prietenul dumneavoastră e englez?

— German.

Vânzătorul se uită la actul ei de identitate.

— Care este scopul călătoriei? Afaceri sau agrement?

— Scopul...

— Da. Scopul?

— Agrement.

— În acest tren nu există vagon pentru personalul Ocupaţiei.

Veţi sta cu germanii.

— Bine.

— E totul în regulă, domnişoară?

— Da... sunt... răcită.

— Poftim biletul. Pentru prietenul dumneavoastră.

Rachael îşi şterse nasul şi se duse sub ceasul fără limbi, cum se înţeleseseră. Puse valiza între picioare, strângând-o cu gleznele de o parte şi de alta ca s-o imobilizeze, dar după câteva clipe i se păru că nu e în siguranţă aşa că o ridică, îşi băgă braţul pe sub mâner şi o ţinu sub cot.

Îşi aprinse o ţigară. Păsările intrau şi ieşeau prin geamul lipsă al acoperişului gării. Fumatul nu îi calma nervii deloc, aşa că după doar două fumuri aruncă ţigara pe peron. Un bărbat se aplecă s-o ia şi Rachael se simţi jalnic pentru risipa ei. Îi întinse restul pachetului, cu un gest vinovat.

Un grup de militari britanici trecu pe lângă ea şi Rachael îşi reluă masca, înclinând borul pălăriei în jos. În timp ce ei treceau, surprinse frânturi de conversaţie – ceva despre faptul că „Brighton e mai frumos decât Travemünde”. Ea nu avea nicio legătură cu acea staţiune englezească, şi nici vreo nostalgie faţă de ea, dar numele sau ideea ei o făcură să-i fie dor de ţară.

Lubert apăru la poarta cu arcadă şi, chiar şi de la 50 de metri, Rachael văzu însufleţirea care îl cuprinde la vederea ei. Ţinea un ziar în sus, cu braţul ca un periscop care îl ghida spre ea prin oceanul de oameni. Când ajunse la ea, o sărută fără nicio inhibiţie pe buze.

— Stefan...

Rachael trebuia să-l ţină la distanţă.

— Uite-ţi biletul, spuse ea. Trebuie să ne ocupăm locurile.

Părea că toată lumea din Hamburg ia trenul de Lübeck. Mulţi erau *Hamsterer* pregătiţi cu coşuri şi genţi pentru mâncarea pe care ar fi putut s-o găsească la ţară şi s-o depoziteze. Pe peron erau deja trei-patru şiruri de oameni, iar când trenul sosi, mulţimea se împinse ca un singur om, în încercarea de a găsi locuri; tinerii fără bilete săriră între tampoane, de unde paznicii cu fluiere îi traseră brutal înapoi. Trenul era într-o stare groaznică: pereţii vagoanelor erau găuriţi de gloanţe şi locurile erau rudimentare. Rachael se înfipse pe banca tare între două femei, păstrând valiza pe genunchi, în loc s-o pună pe raftul pentru bagaje. Lubert se aşeză vizavi şi îi făcu pe pasageri să se

dea mai încolo, ca să fie aproape de ea. Vagonul mirosea a înlocuitor de tutun şi trupuri umane. Lubert amuşină aerul, sugerând răutăcios că doamnele care o încadrau pe Rachael erau sursa mirosului.

Una din ele îşi schimbă poziţia, ca să-şi manifeste nemulţumirea. Rachael îi făcu semn din ochi să tacă, dar Lubert se aplecă spre ea.

— Vreau să te întreb ceva. Întrebarea 134 din *Fragebogen:* e în regulă să te simţi atât de fericit?

Rachael trebui să privească pe geam, ca să nu trebuiască să-i răspundă.

Cerul se înseninase de trei zile deja şi soarele putea să-şi facă treaba, să topească zăpada de pe câmpurile unui peisaj puţin unduitor şi cu aspect străvechi care părea mai degrabă Sussex sau Kent decât Schleswig-Holstein. Văzu un muncitor agricol care spărgea cu o sapă gheaţa dintr-o troacă. Pe un alt câmp, un echipaj de cai trăgea un plug pe pământul care fusese acoperit de zăpadă luni de zile. Când apărură celebrele clopotniţe verzi ale Lübeck-ului, Lubert se ridică de pe locul lui ca să le vadă mai bine.

— Oraşul meu natal, spuse el mândru. Vezi clopotniţele…

Rachael vedea clopotniţele verzi-aurii care străpungeau cerul.

— Clopotniţa de la Marienkirche lipseşte, spuse el. Dar chiar şi aşa: e cea mai încântătoare biserică din Germania. O să vezi imediat.

La gară îi luă valiza şi, în timp ce se îndreptau spre vechea poartă a oraşului, o luă de braţ.

— Vrei să mergem mai întâi la hotel sau să vedem oraşul? o întrebă el.

— Hai să profităm de lumina zilei, spuse ea.

Lubert era un ghid erudit şi emoţional. Îi arătă casa în care se născuse şi în care locuiseră părinţii lui, chiar în faţa porţii oraşului.

— Periferia a avut mult de suferit. RAF[20] a testat aici bombele pe care le-a folosit în Hamburg. Casele vechi de lemn au ars uşor.

Lubert se întunecă în timp ce contempla casa, copleşit de amintirile fostei lui vieţi.

— Bunul meu prieten Kosse stătea chiar aici, spuse el arătând

---

[20] Royal Air Force — aviaţia militară a Marii Britanii (N. red.).

spre coaja unei case. Era obsedat de filme. Ar fi vândut-o pe bunică-sa pentru un bilet. Acum o să-ţi arăt clădirea mea preferată din toată Germania.

Lubert porni mai departe, dornic să-i împărtăşească altă parte esenţială a lui. Trecură pe sub Holstentor – turnul medieval de la intrarea oraşului – traversară canalul şi urcară spre biserica din cărămidă roşie Marienkirche. Era o construcţie impunătoare dar moderată, afectată de bombardamente şi poate cu atât mai frapantă. Turnul principal fusese distrus de incendiu, acoperişul era deschis către intemperii şi transeptul cu arcade mari împărţea un tavan de aer. Lubert intră în naos şi începu imediat să o reconstruiască în cap, apoi să deseneze planuri cu mâinile.

— Vezi cât de frumoasă e? Chiar şi aşa. O ruină minunată. Poate că o să reconstruiască turnul, din lemn.

Pe Rachael o atraseră cele două clopote sparte care căzuseră din turn şi acum zăceau pe podeaua din piatră, crăpată şi ciobită, a capelei de sud. Zona fusese demarcată şi clopotele lăsate acolo, ca memento sau poate ca scuză din partea britanicilor. Ce privelişte trebuie să fi fost: greutatea tăcută a unei căderi de 100 de metri, apoi zăngănitul teribil al zdrobirii calotelor şi mijlocurilor, al crăpării buzelor vibrante. Cele două clopote zăceau unul lângă altul. Suferiseră o cădere îngrozitoare, însă reuşiseră cumva să rămână împreună.

Lubert înţelese greşit lacrimile lui Rachael.

— Eşti mişcată. Pe bună dreptate. E ceva extraordinar. Ceva extraordinar.

O prinse de cot, ca să o îndrume mai departe.

— Mai sunt multe de văzut, spuse el. Străzile pe care m-am jucat în copilărie; fosta mea şcoală, cel mai bun magazin de marţipan din lume.

Turul personalizat continuă şi, cu cât el îi împărtăşea mai multe amintiri, cu atât ea devenea mai conştientă de ale ei. Când se căsătorise cu Lewis, preotul spusese că două biografii deveneau un singur trecut. Oare povestea lor luase sfârşit? În ciuda a tot ceea ce uneltise şi poate că avea să continue să uneltească să-i pună capăt, Rachael nu îşi dorea asta.

La hotelul Alter Speciher, Lubert trecu în registru „Domnul şi doamna Weiss”, în aşteptarea *Persilschein*-ului care spera să-i fie acordat curând. Camera lor era modestă, decorată într-un stil agreabil. Deasupra patului era atârnat un tablou sentimental, cu

o scenă rurală de munte din Bavaria.

— Lucrarea e proastă, spuse Lubert. Dar potrivită pentru camera asta.

Rachael îşi scoase pălăria şi îşi scutură părul, aşezându-şi masca pe masa de la fereastră. Afară încă se mai vedea soarele sângeriu. Lubert veni lângă ea la fereastră şi îi studie faţa, în timp ce ea studia priveliştea. Îi urmări cu două degete conturul mandibulei.

— Acum mă cunoşti ceva mai bine.

Lubert o sărută, însă ea se desprinse şi îşi lipi obrazul de haina lui, îmbrăţişându-l mai puţin ca o amantă şi mai mult ca o soră. Îl ţinu aşa, încercând să găsească cuvintele cu care să înceapă.

— Această lungă iarnă se apropie de sfârşit, spuse ea.

— Acum vorbeşti despre vreme!

Lubert îi ridică bărbia cu degetul, ca să-i citească mai bine gândurile.

— Ce înseamnă acest mesaj codat? La ce te gândeşti? Chiar în clipa asta.

— Mă gândesc că mă bucur pentru tine, Stefan. Mă bucur că tu... că ai un viitor.

El încercă din nou să o sărute, însă ea se trase înapoi. Voia ca el să coboare de pe înălţimile acelei zile. Îi luă mâna şi se uită la liniile din palma lui. Văzu o hartă de drumuri bifurcându-se şi intersectându-se, cu capete abrupte sau estompate.

— Cred că vei avea un viitor bun, Stefan. Ai planuri. Planuri bune. Să-ţi reconstruieşti viaţa. Şi oraşul. Trebuie să le îndeplineşti.

Pe fruntea lui apăru o încreţitură.

Rachael se duse să deschidă valiza şi scoase dosarul de sub singurul ei schimb de haine. Era cel mai neglijent bagaj pe care îl făcuse în viaţa ei. Îşi uitase trusa cu cosmetice şi luase o carte pe care cu siguranţă nu avea s-o citească. Deschise dosarul. În partea de sus a lui era încă biletul scris de mâna lui Barker.

Rachael dădu la pagina importantă şi ridică dosarul ca să vadă Lubert.

Lubert îl luă şi se uită la fotografia Claudiei. O privi fix, fără să trădeze nicio emoţie, atât de mult timp încât Rachael începu să se îndoiască de veridicitatea fotografiei. Lubert rămase aşa, fără să mişte, o lungă vreme. Apoi capul lui se mişcă dintr-o parte în

alta, foarte încet, şi trăsăturile lui alcătuiră o expresie de incomprehensiune îndurerată. Scoase fotografia de sub agrafă şi o ţinu cu braţul întins, privind într-o parte. Încercă să i-o dea înapoi lui Rachael.

— E un truc, spuse el. Am căutat-o. Luni de zile. E moartă.

Rachael refuză să ia fotografia înapoi.

— Stefan. E ea...

Lubert se uită iar, continuând să scuture din cap şi încercând să facă să dispară adevărul. În sfârşit, atinse conturul feţei Claudiei. Încă nu se uitase la datele simple din note, pe care Rachael le citise dintr-o privire.

— Stefan. Citeşte asta. Citeşte notele. E la Azilul Franciscan din Buxtehude. Tocmai a început să vorbească iar. Şi-a pierdut memoria, dar face progrese constante, Stefan... progrese constante.

El încă era prea şocat ca să citească, aşa că ea continuă:

— „Spune că o cheamă Lubert”. E numele tău, Stefan, îşi aminteşte numele tău. Pacienta spune că locuia lângă o apă. Ea e. Soţia ta. E în viaţă.

Lubert se uită la ea.

— Dar... noi începusem ceva.

Deja folosea timpul trecut.

— Tu m-ai trezit, Stefan. M-ai trezit la ceea ce eu uitasem. Dar...

Rachael tăcu, nevrând să-i sporească suferinţa, dar fiind nevoită să spună adevărul. Îi prinse mâinile în care el continua să ţină fotografiile.

— Pe noi ne-a adus laolaltă pierderea. Şi tu ai regăsit ceea ce ai pierdut.

La asta, Lubert începu să plângă, iar Rachael îl ţinu de mână în timp ce el se prăbuşea, frângându-se de mijloc.

13.

Lewis se trezi cu faţa lângă geamul locului din dreapta, pe care îl udase cu salivă. Barker, care conducea Mercedesul, îl privi cu o preocupare amuzantă.

— Sunteţi în regulă, domnule?

— Un coşmar, explică el ştergându-se la gură şi ridicându-se în capul oaselor. Am spus ceva?

— Aţi strigat de câteva ori.

— Sper că n-am trădat secrete de stat.

— Aţi strigat numele soţiei dumneavoastră.

După ce Barker îl luase de la cartierul general, Lewis adormise, legănat de mişcarea marină a maşinii. În vis, vila Lubert se înălţa în faţa lui, pe fundalul unui anotimp în care el nu o mai văzuse: peluza era de un verde intens şi totul era înflorit – iar straturile pline de narcise. Însă scena avea ceva prea însufleţit, ceva nefiresc prin modul în care narcisele dominau imaginea.

— Cât am dormit?

— Zece minute.

Lewis se frecă pe faţă şi îşi pălmui obrajii.

— Parcă au fost ore.

În timpul războiului, un mic somn ca ăsta l-ar fi înviorat şi i-ar fi permis să reziste mai multe nopţi fără somn, însă acum se simţea complet epuizat. În Heligoland începuse să simtă o enervare pe care n-o mai simţise până atunci. La început o atribuise umezelii insidioase din aer şi apatiei induse de o misiune fără sens, supravegherea pregătirilor pentru cea mai mare explozie nenucleară din istorie. Dar de când părăsise insula se agravase. Nu putea s-o descrie altfel decât ca pe o durere în măduva spinării, de care se plânsese şi Rachael în urma morţii lui Michael.

— E totul în ordine?

— Cam ca înainte, domnule.

— Atunci e destul de rău.

— Absolut groaznic, domnule, spuse Barker zâmbind larg.

Lui Lewis i-ar fi prins bine compania lui Barker în Heligoland. După ce Ursula plecase la Londra, iar Kutov, Ziegel şi Bolon văzuseră ce trebuiau să vadă, zilele abia se târâseră.

— CCG o lasă mai moale cu solidarizarea. Acum, când băieţii de la Informaţii trebuie să-şi îndrepte atenţia spre Est, *Fragebogen* e revizuit. Marea veste e pachetul de ajutor pe care îl sugerează americanii. E o cifră aşa de mare că nici nu mi-o amintesc. Ruşilor nu le place asta. Se pare că ne îndreptăm spre două Germanii. Dar încă nu mi-aţi spus ce voia generalul.

Lewis încă încerca să asimileze consecinţele a ceea ce voia

generalul.

— Să-mi ofere o slujbă.

— Aţi văzut? Dacă distrugi lucruri primeşti mai multă apreciere decât dacă le repari. În Berlin?

— În Berlin.

Barker părea uşor oropsit.

— Fir-ar a naibii! Următoarea linie a frontului. Aţi acceptat?

— Cu două condiţii. Să nu-mi ceară să împart casa cu un rus, un francez şi un american.

— Niciun pericol. Acolo sunt doar apartamente.

Barker glumea, dar nu-şi putea ascunde dezamăgirea faţă de perspectiva plecării lui Lewis.

— Care a fost cealaltă condiţie?

— Ca tu să vii cu mine.

— Să fiu al naibii! spuse Barker privind spre Lewis.

— Nu trebuie să-mi dai un răspuns imediat. Poate peste cinci minute.

— Să fiu al naibii!

Lewis observă un teanc substanţial de documente „în aşteptare”, pe care Barker i le adusese să le examineze.

— Alte dosare pe care să le rătăcesc pe undeva?

— Scuze. E un raport despre exportul ilegal de obiecte preţioase pe care trebuie să-l vedeţi destul de urgent. Nişte nume familiare. E… o lectură neplăcută. În fine. Ceva de citit în timpul unei băi.

O baie era exact ceea ce Lewis îşi dorea. Peste câteva minute aveau să ajungă acasă: Mercedesul trecea deja pe lângă casele aristocratice de pe Klopstockstrasse. Se bătu pe obraji ca să prindă puţină culoare şi se uită în oglindă să vadă cum îi stă părul. Potrivit propriei evaluări, arăta groaznic. Avea părul mai lung decât permitea regulamentul şi nu se mai bărbierise de câteva zile. Până şi cea mai mică lipsă de somn îi dădea cearcăne. Lui Lewis nu-i păsase niciodată prea mult cum arată – i se părea că are nasul puţin prea lung şi faţa prea subţire – şi atunci când Rachael îl complimenta era întotdeauna surprins. Deşi nu avusese niciodată nevoie de confirmarea ei, când se uită la faţa epuizată din oglindă descoperi că şi-o dorea.

Maşina intră pe Elbchaussee şi Lewis văzu fluviul pe stânga, prin intervalele dintre copaci. Elba fusese îngheţată timp de 100 de zile – un record despre care se spunea că nu avea să fie

depăşit niciodată –, dar se vedea puţină apă curgătoare; gheaţa începea să se topească.

— Probabil v-a părut rău să vedeţi că Frau Paulus pleacă.

— Cei de la Whitehall m-au întrebat dacă ştiu o interpretă care să fie dispusă să lucreze la Londra. Am recomandat-o pe ea.

— Păcat. Nu cred că fetele din Berlin sunt bune de asta.

Lewis văzu brânduşe şi ghiocei într-un crâng.

— În Germania sunt narcise?

— N-am văzut niciuna.

— Dacă vezi, să opreşti.

În parbriz apăru o crăpătură care se întinse ca o pânză de păianjen. Lewis presupuse că o pietricică sau un bolovan lovise geamul; abia când maşina începu să vireze de-a curmezişul drumului observă că Barker era prăbuşit cu capul pe spate, cu o gaură clară, negru-mov, deasupra sprâncenei. Lewis apucă volanul şi ridică piciorul lui Barker de pe acceleraţie, apoi trase frâna de mână; maşina se călă, smucindu-se, zgârie un platan şi se opri jumătate pe drum, jumătate în afara lui.

Bancheta şi geamul din spatele lui Barker erau împroşcate cu sânge şi ţesut. Lewis ştiu că acesta e mort încă dinainte să-i caute pulsul la gât. Se lăsă în jos şi luă pistolul din torpedou. Când se uită în camera cartuşului, văzu sângele de pe mâinile lui, roşu-aprins şi cald. Parbrizul spart se albise, aşa că privi peste drum prin geamul lateral, în spatele lui, Elbchaussee se curba şi dispărea din vedere; în faţă mergea drept, cu copaci pe ambele părţi, după care cotea la dreapta şi se îndepărta de râu. Împuşcătura trebuia să fi venit din una dintre casele mari de pe malul apei. La câteva sute de metri distanţă, văzu o siluetă care traversă drumul în fugă, înspre fluviu.

Lewis coborî din maşină, îşi dădu haina jos, o aruncă înăuntru şi porni în urmărirea ei. Alergă tare, adrenalina îi ascundea epuizarea şi lipsa de formă fizică – până când ajunse la curba uşoară care se îndepărta de drum. Urmă linia naturală a terenului înspre fluviul spre care silueta continua să se îndrepte. Silueta ajunse la marginea apei şi începu să traverseze Elba îngheţată, dar când unul din picioarele ei străpunse gheaţa se întoarse pe mal şi avansă pe lângă apă, căutând o porţiune mai solidă. O găsi şi porni iar peste fluviu, privind în urmă şi văzând probabil pentru prima oară că Lewis se apropie. Silueta grăbi

pasul şi începu să alunece în lateral pe gheaţă. După trupul zvelt şi mişcările suple, Lewis îşi dădu seama că era un tânăr. Aproape doar un băiat: 17 ani, poate, nu mai mult.

Acum, Lewis înlocuise alergatul cu un mers rapid. Avea un junghi în umăr şi simţea cum inima îi izbeşte în gât. Când ajunse la mal, tânărul era la vreo sută de metri în interiorul fluviului. Lewis se aplecă şi îşi puse mâinile pe genunchi, încercând să-şi tragă răsuflarea. Verificase deja camera cartuşului, dar o mai verifică o dată. Tot şase gloanţe. Tot şase şanse de a-l ucide pe cel care-l ucisese pe Barker.

Tânărul se oprise din traversarea fluviului şi se uita ezitant la gheaţa din faţa lui, încercând-o cu gheata. Gheaţa cedă şi el sări înapoi. Apoi se auzi cum gheaţa se rupe în mijlocul râului, cu un scârţâit ca al unei uşi vechi. Lewis se uită cum tânărul caută o altă cale de traversare.

În faţa lui crăpă altă porţiune de gheaţă. Nu mai avea pe unde să avanseze.

Lewis simţea transpiraţia rece pe piele. Se simţea imaterial şi se aşeză pe trunchiul unui copac doborât. Tânărul nu avea unde să fugă şi, din câte vedea Lewis, nu era înarmat. Aşteptă să vadă ce avea să facă. Tânărul umbla pe gheaţă, plin de o energie nervoasă. Apoi începu să strige în germană.

— *Guten Morgen,* Morgan! ţipă el.

Râse la gluma lui şi o repetă de mai multe ori, până când Lewis înţelese semnificaţia spuselor lui. De unde îi ştia numele?

— *Sunt aici!*

Tânărul întinse braţele în lateral, oferind o ţintă mai amplă. Se oprise la limita bătăii unui pistol. De unde era, Lewis ar fi putut încerca să-l nimerească, dar dacă voia să fie sigur, putea să avanseze pe un dig solid de gheaţă care intra în fluviu şi să-l împuşte de acolo. Însă Lewis rămase unde era, în timp ce respiraţia îi revenea la normal. Avea senzaţia că e un spectator al unui eveniment sportiv de iarnă.

— Vino, colonele!

Lewis nu voia să-l împuşte. Dar voia să-l vadă murind.

— Glonţul ăla era pentru tine, colonele. Dar nu contează. Un prieten al tău e un duşman al meu.

Se auzi încă un scârţâit, de data asta dinspre gheaţa pe care stătea tânărul.

— Se sparge gheaţa. E timpul să plecaţi din Germania! Asta e

ţara mea! Şi ăsta e fluviul meu! Şi ăsta e cerul meu!

Tânărul se plimba într-o parte şi-n alta pe bucata de gheaţă, trăncănind. Era o adevărată reprezentaţie. Râdea şi gesticula maniacal, iar în însufleţirea lui, vocea i se frângea şi devenea iar o voce de copil. Dar cu cât trăncănea mai mult, cu atât tăcerea lui Lewis părea să-l enerveze şi să-l irite mai tare. Lui Lewis i se părea că aude cum vocea băiatului răguşeşte de frică şi continuă să nu spună nimic, lăsând frica să se instaleze. Era o senzaţie plăcută.

— Vino şi arestează-mă.

Din diferite părţi ale fluviului se auzeau sunete ca de sonar. Apa de dedesubt şi soarele de deasupra unelteau să zdrobească gheaţa. Soarele lăsa urme pe retina lui Lewis, care clipi să scape de ele. Timp de câteva secunde văzu conturul tânărului, care apoi începu dintr-odată să ţopăie pe gheaţă, în timp ce platforma de sub el se spărgea într-o duzină de piedestaluri. Tânărul sări pe cel mai mare pe care îl văzu – o bucată de gheaţă de mărimea unei uşi – şi ateriză pe ea cu braţele întinse în lateral pentru echilibru. Gheaţa nu reuşi să-i susţină greutatea şi îl răsturnă în apa îngheţată, în care plonjă dând disperat din mâini. Şocul apei reci îl făcu să ţipe şi să încerce să se prindă de gheaţă, dar nu găsea nicio priză. Se zbătu câteva secunde, apoi înotă spre marginea următorului mic aisberg. Încercă să se urce pe micul bloc, dar acesta se înclina întruna spre el. Încercă încă o dată şi încă o dată să se suie pe el. După a treia oară renunţă şi începu să plutească în apa neagră.

— *Hei! Ajutor!*

Acum nu mai era nicio sfidare, doar frică.

— Ia o creangă. Copac!

Spusese acest ultim cuvânt – „copac” – în engleză.

Chiar şi de unde era, Lewis auzea tremurul din cuvintele lui. Se uită într-acolo, simţind o vagă tristeţe din cauza propriei lipse de preocupare faţă de acel tânăr.

— Te rog... colonele!

În mai puţin de un minut, tonul lui trecuse de la un dispreţ sfidător la panică şi apoi la implorare.

— Copac! strigă el din nou în engleză.

Tânărul ajunsese acum la 25 de metri de dig. Dacă Lewis ar fi vrut să-l salveze, trebuia să ia creanga acum. Însă el era paralizat de vechea justificare; o justificare pe care se străduise

din greu, întreaga lui viaţă, s-o respingă. Ochi pentru ochi. Băiat pentru băiat. În continuare, aşa funcţiona lumea de fapt.

Cuvintele tânărului care abia mai respira veneau câte unul, sacadat.

— Frieda! Tu. O ştii. Frieda!

Lewis conştientiză cu greu numele.

— Frieda... adevărată... doamnă... germană.

Lewis se uita, numărând secundele. Avea să se termine curând. Tânărul călcase apa mai mult decât părea posibil pe un astfel de frig, iar acum începu să avanseze foarte încet, odată cu curentul, înspre mijlocul marelui fluviu. Lewis auzea icnetele lui neputincioase. Tânărul mai scoase un ultim ţipăt scâncit – cuvântul semănase cu „Mutti” – apoi se scufundă.

Lewis rămase acolo, privind suprafaţa apei. Privi fluviul şi ascultă formarea zgomotoasă a striaţiilor, marea mişcare a topirii, pe măsură ce apa îşi revenea după ocupaţia gheţii. Privea, gândindu-se că are unele lucruri de făcut, dar că se săturase să mai facă lucruri. Simţea cum în interiorul lui se rupe ceva. Continuă să privească orizontul, simţind cum se dezintegrează şi el. Era asemenea geamului crăpat al parbrizului maşinii. Dacă putea ajunge acasă înainte ca să-l atingă cineva, poate că scăpa de sfărâmarea completă.

*

Durerea de la umărul lui Lewis se intensifică. Era junghiul pe care îl simţea întotdeauna după ce alerga mult, exacerbat de vârstă şi de prea multe ţigări. Îşi frecă umărul şi roti braţul ca să-l atenueze, dar junghiul continuă. E aproape gata, îşi spuse el. Aproape gata.

Până acum îşi păstrase cumpătul. Chiar şi când examinase trupul neînsufleţit al lui Barker şi capilarele sparte din ochii lui, în timp ce dădea declaraţie poliţiştilor militari pe care îi găsise acolo atunci când se întorsese la locul faptei. Reuşise cumva să nu facă nicio legătură între acea carcasă prăbuşită şi acel Barker pe care îl îndrăgise atât de mult. Însă acum, când ajunse la poarta vilei Lubert, nu mai era sigur ce anume însemna să-şi păstreze cumpătul.

Plecase în urmă cu două luni din casa ca de basm, din peisajul alb şi imaculat, însă trecerea bruscă de la iarnă la primăvară crease petece de iarbă urâte în zăpadă şi un nămol cu nuanţe maro, gri şi negre printre alb. Intră pe uşa laterală, bucuros că

nu era nimeni care să-l întâmpine, îşi scoase haina şi îşi frecă faţa nedumerit, neştiind ce să facă apoi: voia să se aşeze, voia o ceaşcă de ceai, voia să fumeze, voia să bea ceva, voia să-i vadă pe Edmund şi Rachael – însă nu încă. Îşi turnă un whisky şi îl dădu pe gât, lăsând usturimea alcoolului să-l pună puţin pe picioare. Îşi mai turnă unul şi apoi urcă la etaj.

Edmund era în camera lui, în faţa unei măsuţe de toaletă, admirându-se în oglindă. Purta un pulover de cricket ca al lui Michael, cu excepţia benzii turcoaz de la anchior. În numai două luni, singurul lui fiu crescuse. Lui Lewis îi venea să-l îmbrăţişeze.

— Ed.

— Tată.

Edmund radia, însă părea stânjenit că fusese surprins examinându-se.

— Ai un pulover frumos.

— E de la mătuşa Kate. L-a croşetat chiar ea.

Lewis îşi dădu seama că se sprijinea de uşă. Urcarea scărilor fusese de ajuns ca să-l facă să-l doară picioarele. Nu leşinase niciodată, dar se întrebă dacă senzaţia rarefiată din braţe nu era un precursor al leşinului.

— Mami nu e aici?

— Cred că astăzi se întoarce din Kiel.

— S-a dus în vizită la familia Buckman?

— Da.

— Totul a fost în regulă?

— Da. Totul a fost foarte bine.

Fiul lui îl privi puţin alarmat.

— Te simţi bine, tată? Te-ai tăiat?

— Am avut... un accident... E în regulă.

Lewis se uită la sângele de pe mâinile lui. Arăta mai rău decât crezuse el. Trebuia să se aşeze. Imediat.

— Deci ai avut grijă de lucruri în lipsa mea? întrebă el, aşezându-se în fotoliu.

— Da.

— Şi familia Lubert e bine?

— Da. Dar Herr Lubert nu e aici... Cred că a plecat. Undeva. Ceva legat de exonerare. Nu ştiu sigur.

— Deci... tu eşti singur aici?

Edmund aprobă din cap.

— Îmi... pare rău că am fost plecat atât de mult. Am pierdut

iar Crăciunul.

— E în regulă. Ai aruncat multe lucruri în aer?

— Câteva fabrici. Buncăre de submarine. Cea mare urmează. Strâng toată muniţia rămasă în Germania după război într-un loc şi o aruncă în aer. O să se simtă până la Londra. Poate că şi mătuşa Kate o s-o simtă în Berkshire.

Lewis scoase tabachera din buzunarul hainei. Era prima din ziua aceea, iar primul fum îl ameţi.

— Mami ţi-a dat tabachera aia?

— Da.

Lewis i-o dădu lui Edmund. Edmund o deschise şi se uită la fotografia lui Michael, care purta puloverul lui de cricket.

— De ce n-ai şi o poză cu mine? întrebă Edmund de-a dreptul.

Lewis nici nu-şi dădea seama dacă ştie de ce, dar simţea că urmează să mintă ca să dreagă situaţia.

— Din cauză că Michael a murit? întrebă Edmund, încercând să-l salveze. Şi că trebuie să-ţi aduci aminte de el?

— Da... de-asta. Nu aveam nevoie de o fotografie de-a ta, Ed, pentru că te am pe tine.

Edmund păru să accepte asta.

Lewis începu să-şi dea seama că hainele de pe podea nu fuseseră aruncate acolo, ci alcătuiau o topografie intenţionată. Urmări bulevardul de ciorapi, printre căsuţa pentru păpuşi şi insula puloverului, şi văzu maşinuţa Lagonda pe drumul dintre ele.

— Şi ce se întâmplă aici? întrebă Lewis.

— A fost doar un joc prostesc, răspunse Edmund sfios.

— Pare distractiv.

— Maşina trebuia să fie Mercedesul tău. Dar Dinky încă n-a făcut-o, aşa că e doar o Lagonda. Şi ăla e Heligolandul.

Edmund arătă spre mormanul de pulovere şi bluze, în vârful căruia se afla un soldat de plumb solitar.

— Eu sunt cel de-acolo?

Edmund aprobă din cap.

Lewis privi iar spre căsuţa pentru păpuşi. Îi văzu pe cei doi copii din dormitor şi păpuşile bărbat şi femeie sprijinite de pianul de la parter.

— Şi ei sunt mami şi Herr Lubert cântând la pian?

— Nu eu am pus păpuşile aşa. Frieda le-a pus... ea le-a înlocuit unele cu altele.

Apoi Edmund roşi, părând supărat pe sine însuşi că spusese asta.

Lewis se uită la versiunile miniaturale ale lui Rachael şi Lubert şi dădu din cap.

— Pare un cămin fericit, spuse el. Pare că toată lumea se înţelege foarte bine. Şi asta e important.

∵

Când Rachael ajunse acasă era deja întuneric. Se vedeau trei lumini – în salon, în camera Friedei de la ultimul etaj şi în camera ei. Pentru Rachael, casa arăta ca şi cum şi-ar fi mijit ochii spre ea. Înserarea făcea ca jaluzelele de pe balcon să pară o grimasă. Mercedesul lui Lewis nu era pe alee, însă gândul că avea să-l revadă o emoţionă.

Heike o întâmpină în hol. Servitoarea se înclină şi îi luă valiza. Era încă şi mai agitată ca de obicei şi privea nervos în direcţia salonului. Lui Rachael i se păru că cineva cântă începutul staccato, într-o singură notă, al „Regelui Ielelor”.

— E totul în regulă, Heike?

— Colonelul... spuse ea.

Apoi privi din nou spre salon. Rachael îi întinse haina.

— Edmund e bine?

— Da. E în pat.

Rachael se duse în salon şi îl găsi pe Lewis la pian, aplecat asupra clapelor, cu fruntea sprijinită într-o mână.

Nu ridică privirea când ea intră, ci continuă să bată în clape, încercând în zadar să cânte arpegiul care urma.

— Lewis?

Lewis nu ridică privirea, insistând să cânte acea notă.

— Lew? De ce cânţi asta?

Lewis se opri din cântat, dar rămase cu fruntea sprijinită de braţ. Era palid şi Rachael observă că pe mânecile hainei avea sânge.

— Prima parte e uşoară, spuse el. Dar apoi următoarea... Nu ştiu cum o poţi cânta.

Primul gând al lui Rachael fu că el cumva aflase – totul. Se duse lângă el.

— Lew...?

Se aşeză lângă el, pe taburetul dublu. Pe suport era partitura *„Warum?”.* Lui Lewis îi curgea nasul. Rachael vru să-i ridice capul, ca să vadă ce e în ochii lui, dar el rămase cu faţa înspre

claviatură, în timpul ce nasul îi curgea pe ea.

— Ce s-a întâmplat? S-a întâmplat ceva...

Lewis se şterse la nas cu mâneca şi Rachael văzu sângele uscat de pe dosul mâinii lui. Îi prinse mâna între mâinile ei; era rece ca gheaţa.

— Mâinile tale. Ai sânge...

— Nu e sângele meu...

— Dar al cui? Lew? Mă sperii.

— Al lui Barker... El a insistat să conducă... N-ar fi trebuit să-l las... Glonţul era pentru mine.

— Ce glonţ?

— Tânărul pe care l-am lăsat să moară.

— Pe cine ai lăsat să moară? Ce tânăr?

— Tânărul care l-a împuşcat pe Barker. Tânărul... care a spus că o ştie pe Frieda...

Rachael nu putea ţine pasul cu salturile lui.

— N-am văzut pericolul. Dar el exista. Chiar sub ochii mei. Chiar în casa mea.

Rachael îi întoarse faţa spre a ei, obligându-l să se uite la ea. Pentru ea, acest Lewis îndurerat şi zdrobit era tulburător şi fascinant.

— L-am fugărit... Aş fi putut să-l salvez. Dar l-am lăsat să moară... Am vrut să moară... Nu doar pentru Barker... ci şi pentru Michael... pentru tot.

Lewis întinse mâinile, cu dosurile palmelor pline de sângele lui Barker, ca o constelaţie roşie-maronie.

— Am ales calea greşită, Rach. Am susţinut cauza greşită. Burnham avea dreptate... Dacă ai încredere în toată lumea, cineva o să plătească pentru asta.

Rachael îi prinse faţa în mâini.

— Nu spune asta...

— Dar ştii şi tu că e adevărat. Spune-mi... Rach. Spune-mi. Am fost prea încrezător?

Lewis o privi în ochi.

— Da...

Rachael îşi trecu degetele în sus peste partea laterală a feţei lui şi îi dădu părul pe spate.

— Dar... am nevoie ca tu... să ai încredere iar... am nevoie de asta, Lew...

Rachael îl sărută pe frunte, rămânând cu buzele şi nasul lipite

de pielea lui, inhalându-i mirosul.

— Îmi pare rău.

— Mie ar trebui să-mi pară rău. Şi îmi e. Îmi pare rău.

— Suntem o pereche jalnică, spuse el.

Rachael îi trase capul spre pieptul ei.

— Odihneşte-te, îi spuse ea.

Lewis puse capul acolo, în timp ce ea îl ţinea în braţe şi îl legăna uşor. Rareori îl văzuse pe Lewis plângând. El spusese cândva că ea plânge pentru amândoi. În timp ce ea îl legăna, Lewis scotea un geamăt încet, dar continuu; era un sunet de care ea nu l-ar fi crezut în stare, însă unul pe care îl recunoştea: sunetul cuiva care îşi jeleşte fiul.

∵

Lewis nu putea nici să se ridice din pat, nici să doarmă. Şocul şi epuizarea îl paralizaseră; acum, scârba de sine şi un fel de disperare plăcută îl ţineau treaz. Putea să înţeleagă zicala care spunea că şi leneşii, şi harnicii mor la fel, aşa că de ce să-ţi mai baţi capul? Dacă rămânea să zacă, ar fi făcut la fel de multe ca şi atunci când s-ar fi agitat. De fapt, ţinând cont de strădaniile lui recente, era rezonabil să crezi că lumii i-ar fi fost mai bine dacă el nu se mai dădea jos din pat niciodată. A aduce laolaltă lucruri şi oameni necesita un nivel de robusteţe şi răbdare pe care el nu îl mai avea şi un sistem de gândire în care nu mai credea. Era mult mai uşor să demolezi decât să construieşti: un oraş ridicat în mai bine de un mileniu putea fi ras într-o zi; viaţa omului lua sfârşit într-o fracţiune de secundă. Peste ani, Edmund şi copiii lui aveau să ştie numele avioanelor, tancurilor, luptelor şi invaziilor şi îşi vor aminti cu uşurinţă atrocităţile acestei epoci, numele celor care le comiseseră. Dar ar fi putut vreunul dintre ei să numească un singur reparator al fisurii, cineva care să dreagă zidurile sparte?

Lewis rămase aşa, complăcându-se în acest solipsism. I se părea aproape satisfăcător. Poate că îşi ratase vocaţia. Ar fi trebuit să fie poet sau filosof, sau poate nihilist.

Simţea mirosul săpunului cu gudron. Ridică mâna şi văzu că Rachael îi spălase sângele de pe degete. De asemenea, îi scosese ghetele şi îi deschisese câţiva nasturi de la cămaşă. La un moment dat, probabil că trăsese perdelele, în lumina care se revărsa printre ele dansau particule de praf. Probabil că dormise, pentru că nu-şi amintea ca vreunul din aceste lucruri

să se fi întâmplat. Îşi amintea că Rachael îl ţinuse în braţe la pian, îi mângâiase faţa şi îl studiase ca pe o comoară regăsită. Ce îl făcuse, dintr-odată, să fie atât de atrăgător şi preţios? Faptul că fusese cât pe ce să fie ucis? Ea spusese că a făcut o greşeală groaznică. Îi spusese că soţia lui Lubert fusese găsită. Şi apoi, fără să folosească niciun mesaj codat sau măcar tamponul unui alint, îi spusese că îl iubeşte, o expresie pe care ea nu o folosea uşor; de fapt, nu o mai folosise... Lewis nici nu mai ştia de când.

Uşa se deschise şi în cameră intră Edmund, cu o tavă cu micul dejun – un ou fiert într-un suport de argint, o felie de pâine tăiată soldăţei şi o ceaşcă cu ceai pe o farfurioară. Edmund avansă andante prin cameră, străduindu-se din răsputeri să nu verse vreo picătură. Lewis se ridică în capul oaselor şi îşi săltă picioarele de pe partea de jos a patului, pentru ca Edmund să poată aşeza tava pe suprafaţa dreaptă. Îl durea ceafa şi tendoanele genunchilor lui erau încordate din cauza alergăturii.

— Mama a spus să te trezesc la amiază. Ca să-ţi amintesc că trebuie să te duci la cartierul general.

— E amiază? Dumnezeule!

Edmund se uită la el, aşteptând.

— Nu-ţi mănânci oul? Eu l-am făcut. Mi-a arătat Greta cum.

Lewis duse cuţitul spre capătul subţire al oului, îşi aminti şi îl întoarse cu vârful gros în sus.

— Şi mami mănâncă ouăle de la capătul gros. Toţi mâncăm ouăle de la capătul gros.

Lewis sparse vârful şi înmuie capul soldăţelului de pâine în gălbenuşul puţin moale.

— Perfect. Exact cum îmi place.

— Herr Lubert mănâncă ouăle de la capătul subţire. Şi Frieda la fel. Mă întreb dacă şi doamna Lubert face la fel.

— Vom afla în curând.

Lewis se folosi de soldăţei ca să absoarbă gălbenuşul, apoi luă linguriţa ca să ajungă la albuş.

— Tată? Dacă te gândeşti la ceva rău, e la fel ca atunci când o faci în realitate?

Părea să fie unul dintre acele răspunsuri pe care nu avea voie să le greşească.

— Depinde. Trebuie să-mi dai un exemplu.

— Păi, când era să fii omorât ieri... eu m-am bucurat... că în

locul tău a murit căpitanul Barker. Chiar dacă e ceva trist.

Lewis dădu tava la o parte şi îi făcu semn lui Edmund să vină mai aproape. Fiul lui se apropie şi Lewis îi prinse faţa ovală, cu puf pe obraji, între mâini şi îl sărută. Edmund se aplecă puţin de jenă, aşa că Lewis îi rată fruntea, nimerind puntea nasului.

— E rău?

— Nu e rău, Ed. E rău doar că... ai fost pus în poziţia să trebuiască să te gândeşti la aşa ceva.

— Tu ai gânduri rele?

— Da. Am gânduri rele. Azi deja am avut câteva.

— Cât de rele?

— Păi, m-am gândit că aş putea să nu mă mai scol din pat. Pentru că şi dacă mă scol nu are nicio importanţă. Nu mai voiam să-i ajut pe oameni. Începusem să cred că asta n-o să mă ducă nicăieri – şi nici pe altcineva. Nu mai voiam să ajut Germania. Sau pe britanici. Sau pe Herr Lubert. Sau pe Frieda. Sau pe mami. Sau pe tine. Sau pe mine însumi. Voiam să renunţ. Iată. Crezi că e ceva rău?

Edmund părea ezitant.

— Dar n-o să faci asta, nu-i aşa?

— Poate câteva minute.

— Nu ţi s-ar potrivi.

— Nu.

— Ştiai că Frieda a fost arestată?

— Nu.

— Ştii ce-o să-i facă?

— Tu ce crezi că ar trebui să-i facă?

Edmund se gândi.

— Dacă ar şti că mama ei e în viaţă... ar putea să-i dea drumul.

Celor de la Informaţii le-ar fi prins bine un băiat ca ăsta, se gândi Lewis. I-ar fi scutit de luni de zile şi de munţi de hârţoage. Îi venea să-l sărute pe Edmund din nou, să-l îmbrăţişeze aşa cum făcea când el era mic. Dar două săruturi într-o zi părea puţin prea mult.

— Te-ai hotărât ce-o să faci? îl întrebă Edmund.

— Cred că da. Dar mai întâi trebuie să-mi dai mâna. Lewis întinse mâna. Edmund o luă cu amândouă mâinile şi îl trase pe tatăl său în picioare.

14.

Stătea într-un fotoliu şi cosea un model. Avea o şuviţă nouă de păr alb; faţa ei era mai plină, dar îi stătea bine. Părea calmă – mai calmă decât o văzuse Lubert vreodată – şi părea la fel de sănătoasă mental pe cât o descrisese sora: faţa ei era atentă şi contemplativă, ochii clipeau rapid şi avea acel zâmbet uşor, dar familiar.

Sora de gardă acceptase solicitarea lui „să o văd înainte ca ea să mă vadă pe mine” şi acum stătea lângă Lubert, în timp ce acesta o observa pe Claudia prin ferestruica anticamerei.

— Coase toată ziua, spuse sora. A fost foarte prolifică. Avem multe modele pe care să le înrămăm şi să le expunem în saloane. Când nu coase, scrie: îşi aduce aminte.

— Avea o minte atât de pătrunzătoare, spuse Lubert mai mult sieşi decât surorii. E în deplinătatea facultăţilor?

— Ştie ce-i cu ea, chiar dacă unele părţi ale minţii ei sunt încă în proces de recuperare. E o femeie foarte inteligentă. Isteaţă. Creativă. Rapidă.

Lubert se gândi la disputele lor. Pe care de obicei le pierdea!

— Îşi aminteşte unele lucruri?

— Are fragmente de amintiri, unele foarte detaliate, însă apoi le pierde iar. Dar se formează un tablou. Bucată cu bucată. Şi după ce obţine o bucată, asta poate să ducă la următoarea. În ultimele câteva luni a făcut mari progrese. Noi am încurajat-o să îşi ia notiţe. Uitaţi. Asta face acum: îşi aminteşte.

Claudia puse modelul în poală şi luă un carneţel şi un creion de pe masa cu picior de lângă scaunul ei.

— Asta se întâmplă din ce în ce mai des. În fiecare zi scrie ceva. Şi desenează imagini.

Claudia scria rapid, fără să facă pauze.

Oare ce scria? se întrebă Lubert. Ce îşi aducea aminte? Făcea el parte din amintirea ei? Avea să-l pomenească uneori pe el? De ce era mai bun în el? Sau mai rău? Avea să se ridice el la înălţimea amintirii ei?

— Menţionează vreodată ce i s-a întâmplat? În noaptea marelui incendiu?

— Nu a vorbit despre asta. Şi nici n-a scris, până acum. Dar eu cred că nu e pregătită să-şi amintească. Până acum îşi

aminteşte de lucruri bune, tot ce implică relaţii. Familie. Prieteni. Casă. E ceva obişnuit în astfel de cazuri. Mintea îşi aminteşte ceea ce sufletul poate suporta. La momentul potrivit de Dumnezeu.

Lubert o invidia: să o iei de la capăt şi să construieşti doar pe teren bun. Exista un fel de puritate în asta. Claudia părea mulţumită. Poate că el avea s-o lase în această stare. Cu foaia ei albă de hârtie. Cu acest *Stunde Null* al sufletului. De ce să mânjească lucrurile cu complicaţiile lui supărătoare?

— Nici eu nu mai sunt aceeaşi persoană. Nu am fost... nu am fost credincios amintirii ei.

Sora studie faţa lui Lubert. El se simţea atât de nedemn de bunăvoinţa ei, încât încercă să întoarcă privirea dinspre ea, dar bunătatea ei îl făcu să-şi continue mărturisirea.

— Am crezut că e moartă. Am încercat s-o iau de la capăt. Cu altcineva. O femeie pe care credeam c-o iubesc.

Sora luă mâinile lui Lubert, deloc tulburată de confesiunile lui.

— Încă vă mai iubiţi soţia, Herr Lubert. Porniţi de la asta.

Îi strânse mâinile, transmiţându-i certitudinea ei.

— Haideţi. Daţi-mi voie să vă arăt ceva. Haideţi.

Îl conduse la o masă pe care fuseseră aşezate trei modele terminate. Unul era abstract, plin de zigzaguri şi motive florale, al doilea un alfabet şcolar cusut din cruciuliţe, al treilea era figurativ.

— Când o să putem, o să le înrămăm, spuse ea.

Apoi luă modelul figurativ şi aşeză materialul peste mâinile lui Lubert.

— E primul pe care l-a făcut.

Modelul înfăţişa o casă cu colonade, o alee lungă, mărginită de copaci, şi o grădină care dădea spre un fluviu cu o barcă cu pânze. În faţa casei se aflau trei siluete: un bărbat în haine tradiţionale germane, cu o riglă de arhitect, o femeie cu pălărie şi fuste de modă veche şi, între ei, o fată cu codite.

— A spus că e o copie a unei imagini pe care a mai făcut-o. Nu era sigură dacă e casa ei sau familia ei. Nu putea să ne spună decât că barca e un simbol al speranţei. Dar dumneavoastră îl recunoaşteţi...

Lubert nu dăduse niciodată prea multă atenţie originalului – şi îşi pierduse dreptul de a comenta după ce o ridiculizase nemilos pe Claudia pentru „hobby-ul ei popular” –, dar într-adevăr îl

recunoscuse. Era o copie exactă a modelului pus acum în noua cameră a Friedei.

— Este casa dumneavoastră?

Lubert aprobă din cap.

— Şi bărbatul acesta sunteţi dumneavoastră?

— Da.

— Şi fata? E fiica dumneavoastră?

— Frieda.

— Şi soţia dumneavoastră.

Lubert dădu din cap.

— Lipseşte ceva?

Lubert scutură din cap.

— Nu. E... complet.

*

— Ia loc, colonele.

Lewis se aşeză pe singurul scaun aflat de cealaltă parte a biroului faţă de Donnell şi Burnham. Încă mai păstra căldura ocupantului anterior. Cei doi bărbaţi stăteau amândoi în picioare şi păreau că au nevoie să-şi dezmorţească picioarele şi să respire aer proaspăt după o zi lungă de interogatorii. Era evident că, în această echipă de interogare, rolul lui Donnell era de a furniza preambulul şi de a îndeplini amabilităţile; al lui Burnham era să privească şi să aştepte.

— Ne pare rău pentru Barker, spuse Donnell. Evident, facem tot ce putem ca să-l găsim pe ucigaşul lui. Avem nişte piste. Am arestat mai mulţi insurgenţi, printre care Frieda Lubert.

— Aţi intervievat-o?

— Am început, replică Donnell. Însă a trebuit să întrerupem discuţia. S-a plâns de crampe stomacale. Acum o consultă doctorul.

Probabil că îşi dăduseră frâu liber cu ea, se gândi Lewis. Instrumentele de tortură ale lui Burnham erau întinse pe masă: fotografiile cu atrocităţile naziştilor – lagăre, linşaje, experimente. Lewis vedea una dintre fotografii: o fată goală şi îngrozită, de vârsta Friedei, care privea fix spre un atacator nevăzut, a cărui invizibilitate făcea fotografia încă şi mai înfricoşătoare.

— Am găsit-o în una dintre casele rechiziţionate de pe Elbchaussee. În mod evident, insurgenţii foloseau casa ca bază de operaţii.

— Aţi declarat-o vinovată? întrebă Lewis.

— Vinovată? întrebă Donnell.

— De toate astea.

Lewis făcu semn din cap spre colajul grotesc. Burnham simţi că e momentul să intervină.

— Ţie ţi se pare grosolan, colonele, dar e un turnesol foarte simplu şi eficient: sunt unii care nu pot privi, unii care privesc şi întorc privirea şi unii care privesc şi zăbovesc. Unii se uită şi plâng. Alţii se uită şi se bucură. Unii chiar se uită şi râd. Şi mai sunt multe nuanţe între toate astea. Am observat că dumneata te-ai uitat şi apoi ai întors privirea rapid, reacţie care sugerează o reticenţă normală în faţa acestui subiect, dar poate şi lipsa dorinţei de confruntare cu răul expus, sau o tendinţă de a te preface că el nu există.

Burnham rostise aceste cuvinte pe un ton neutru, ca şi cum ar fi fost un fapt empiric. Căpitanul Donnell, care probabil că le mai auzise, dădu din cap îndatoritor.

— Şi care a fost reacţia lui Fräulein Lubert? întrebă Lewis căutându-şi ţigările.

Era mai agitat decât ar fi trebuit să fie, se temea puţin de confruntarea care urma.

— N-a vrut să se uite la ele. A insistat să mă privească fix.

— Cine a clipit primul?

— Poftim?

— Nu contează. Deci voi credeţi că are legătură cu povestea asta?

— Ştim sigur, spuse Donnell. Iată ce am găsit în casă.

Donnell scoase la iveală dosarul cu dezafectări pe care Lewis crezuse că îl rătăcise şi îl împinse peste masă.

— A fost găsit împreună cu multe alte probe incriminatoare.

Donnell îşi verifică notiţele.

— Casa era o adevărată farmacie. Cartele de raţie, gumă de mestecat, penicilină, chinină, zaharină, sare, chibrituri, cremene pentru brichete, prezervative. Aveau de toate. Până şi o valiză plină cu cleşti pentru zahăr.

Lewis se uită la dosar, dar nu-l atinse. Deschise tabachera, bătu o ţigară şi o aprinse.

— Şi asta dovedeşte ce anume?

— Fata a mărturisit că a furat dosarul, explică Burnham. Dar şi multe altele.

Modul de operare al lui Burnham era interesant. Ca la un jucător de cărţi, imobilitatea expresiei lui sporea odată cu certitudinea că se află în avantaj.

— Frieda Lubert făcea parte dintr-un grup condus de potenţialul dumitale asasin, spuse Donnell. Judecând după modul în care vorbea despre el, erau apropiaţi. Ea pretinde că n-a ştiut nimic despre planul lui de a te asasina, dar asta pare puţin probabil. Îl chema Albert Leitman.

Donnell îi întinse lui Lewis o fotografie.

— Avea asta în geantă, atunci când am arestat-o. La sfârşitul războiului, a fost încartiruit la bateria antiaeriană Alster din Schwanenwik.

Lewis se uită la fotografie şi se simţi îngrozitor. Albert era îmbrăcat în uniformă de artilerist antiaerian; zâmbea mândru de pe un postament de tun, cu părul strălucind de briantină. Un tânăr mândru şi arătos, pregătit să-şi apere ţara.

— E singura fotografie care i-a stârnit lui Fräulein Lubert o reacţie emoţională, adăugă Donnell.

— Văd că îl recunoşti, colonele, observă Burnham. Îl ştii pe acest bărbat?

— Mie mi se pare mai degrabă un băiat, spuse Lewis.

— Bărbat sau băiat, l-a împuşcat pe aghiotantul dumitale. Şi credem că el şi cu banda lui sunt responsabili pentru deturnarea unor camioane şi furtul unor bunuri aparţinând CCG. Grupul lor se potriveşte cu profilul altor grupuri de insurgenţi inspirate de Werwolf din această zonă.

— Şi ce profil e ăsta, domnule maior? Subnutrit? Orfan? Sub şaisprezece ani? E doar o fată care are o suferinţă. A fost manipulată de cineva mai puternic decât ea, cineva care avea şi el o suferinţă.

— Povestea întregii naţiuni: „Am fost manipulaţi, domnule judecător!”, glumi Donnell.

— Manifestă o remarcabilă lipsă de recunoştinţă pentru cineva căruia i s-a arătat atâta bunătate, spuse Burnham. Ne învinovăţeşte pentru distrugerea ţării ei, oraşului ei, mamei ei. Pentru că i-am furat casa. Se plânge de orice, până şi de soţia dumitale.

— Rachael s-a străduit foarte mult să fie prietenoasă.

— Puţin prea prietenoasă, potrivit acestei fete. Să vedem.

Burnham îşi căută notiţele de la interviu.

— „Frau Morgan a încercat să-mi fure tatăl”.

Lewis îşi aţinti ochii asupra lui Burnham, aşteptând să vadă dacă maiorul ştie ceva în plus faţă de ce ştia el însuşi.

— Evident, e furioasă şi delirantă, iar vederile ei nu trebuie luate prea în serios. Dar se pare că nu aţi reuşit s-o cuceriţi, domnule colonel.

— Are cincisprezece ani.

— Amândoi ştim că vârsta ei nu e o scuză. Semnul de pe braţul ei e suficient ca să fie împuşcată.

Burnham se uită iar în notiţele lui.

— „Nu pot să vă spun unde e. Nici dacă mă ţineţi aici o mie de ani nu pot să vă spun!” Ai observat că fanaticii gândesc întotdeauna în intervale de o mie de ani?

Inima lui Lewis bătea tare, aşteptând urmarea.

— Din tăcerea dumitale, domnule colonel, trebuie să înţeleg că nu te interesează deloc prinderea lui Leitman?

— Spune-mi, domnule maior. Dacă l-ai prinde, care ar fi sentinţa dumitale?

— Legea l-ar condamna la moarte.

— Vreau să spun, asta te-ar satisface pe *dumneata*?

— Când va fi prins, va fi executat.

— Albert Leitman a fost deja executat.

În sfârşit, calmul aparent al lui Burnham se perturbă: o frunte încreţită, o privire ciudată şi laterală către Donnell, un oftat precaut.

— L-am fugărit pe Elba. A încercat s-o traverseze, dar gheaţa a început să se spargă. A căzut în apă. M-am uitat la el cum moare.

— L-ai împuşcat?

— S-a înecat.

Donnell se opri din scris.

— Ca să înţeleg mai bine, domnule colonel: l-ai văzut cum moare? Eşti sigur? N-a scăpat cumva, n-a înotat pe malul celălalt?

— L-am lăsat să moară. N-o să uit asta.

— Ai uitat atunci când ai relatat incidentul poliţiei.

— Eram... în stare de şoc.

Reacţia lui Burnham la auzul cuvintelor lui – o tresărire dispreţuitoare – i se păru lui Lewis ciudat de liniştitoare. Merse mai departe.

— Îmi amintesc că ai spus cândva ceva despre faptul că vrei să reconstruieşti sufletul acestui popor abrutizat, domnule maior. Nu aşa ai spus? În discursul pentru Shaw? „Doisprezece ani de ignoranţă şi analfabetism i-au transformat în animale”.

Burnham nu răspunse. Afişă un fel de plictiseală, pe care Lewis nu o crezu.

— Înţeleg că încă intenţionezi să faci asta.

— În cazul lui Fräulein Lubert, n-o să fie timp.

— Este timp.

— Nu fi absurd, domnule colonel, protestă Donnell. L-a ajutat pe asasin. Avem probe.

— O să puneţi să fie împuşcată pentru că a furat un dosar? Uitaţi ce e. Vreau să vă propun un târg. Dacă îi daţi drumul, eu îi reconstruiesc sufletul într-o zi.

Lewis nu aşteptă răspunsul.

— Am aici două rapoarte pe care trebuie să i le prezint lui de Billier. Barker lucra la amândouă. Se referă la lucruri diferite, dar au legătură. Primul e un registru al pacienţilor dispăruţi din toate spitalele şi azilurile, care încă nu şi-au regăsit familia. E o muncă substanţială, iar meritul meu e doar de a fi declanşat-o. Însă ea a dus la descoperirea că soţia lui Herr Lubert e în viaţă, într-un azil franciscan din Buxtehude. O informaţie pe care sunt convins că n-aveţi de gând să o ascundeţi unei fete care crede că mama ei e moartă şi care a fost împinsă spre o serie de acţiuni motivată fiind de această credinţă. Aş vrea să-i arăt asta Friedei şi să o duc să-şi vadă mama.

— Foarte interesant, spuse Burnham. Dar nu schimbă faptul că Fräulein Lubert e complice la o crimă, domnule colonel.

Era timpul să-şi joace toate atuurile.

— Celălalt raport prezintă un interes şi mai direct.

Lewis scoase un dosar albastru din servietă şi îl împinse peste masă. Burnham se uită la titlu: „Exportul neautorizat de bunuri de valoare de pe proprietăţile germane”. Deschise raportul, nelăsând să se vadă nimic din reacţia lui interioară, începu să examineze paginile relevante – subliniate îndatoritor de Barker. Lewis fusese şocat de cantităţile implicate. Soţii Burnham nu dosiseră o cantitate discretă de bunuri; prădaseră de-a dreptul. Lewis aşteptă ca Burnham să spună ceva.

Maiorul închise raportul, rămânând cu ochii plecaţi, şi chiar dacă expresia lui nu trăda prea multe, Lewis simţi cum echilibrul

de putere se modifică în avantajul lui. După o tăcere îndelungată, maiorul clipi. Apoi se uită la Lewis. Era o privire ciudată, una de sinceră curiozitate şi nedumerire. Burnham continuă să ţină dosarul în palmă, ca şi cum ar fi încercat să-i ghicească greutatea.

— Capacitatea dumitale de a... trece cu vederea... greşelile celorlalţi nu cunoaşte limite. Eşti un... adevărat mister pentru mine, colonele.

∴

Cincisprezece minute mai târziu, Lewis se afla în faţa barelor groase ale uşii celulei din centrul de detenţie şi se uita la fată prin vizetă. Frieda stătea ghemuită pe o bancă, cu genunchii strânşi la piept. Părea nevătămată, dar complet zdrobită; mai degrabă o fată de 15 ani, decât o insurgenţă. Doctorul militar o examinase şi spusese că nu găseşte niciun simptom de malnutriţie, edem, tuberculoză sau alte suferinţe care îi afectau pe compatrioţii lui. Însă crampele stomacale le putea explica.

— Nu e nimic îngrijorător, domnule, deşi părinţii ei s-ar putea să fie de altă părere, spuse el. E însărcinată.

Când Lewis intră în celulă, Frieda tresări şi se făcu mică. Ca să o liniştească, Lewis rămase în cadrul uşii şi întinse mâna. Frieda se lipi de perete şi strânse genunchii şi mai tare. Sfidarea şi ranchiuna de la exterior se dădură la o parte, lăsând să se vadă o frică simplă, animalică.

— Eu n-am ştiut... N-am ştiut ce plănuia el.

— E în regulă. Vino.

— Unde?

— Acasă.

— De ce?

— De ce? Păi, pentru că acolo ar trebui să fii.

— Nu mai e casa mea.

— E mai bine decât aici.

— Dar omul acela a spus că o să merg la închisoare.

— Maşina mea e parcată pe Ballindamm. Te aştept afară.

Lewis plecă, lăsând-o pe Frieda privind lung spre uşa deschisă. Îi spuse gardianului să o lase pe fată să plece când avea ea să fie gata şi ieşi afară. Îşi aprinse o ţigară pe treptele centrului de detenţie şi aşteptă, uitându-se la doi tineri care lansau o barcă cu pânze pe apele dezgheţate ale lacului Binnenalster. Jungfernstieg era plin de trecători; toţi mergeau

undeva, păreau hotărâţi. O sută de vieţi care luau decizii, făceau greşeli, încheiau târguri, îşi dădeau întâlnire, rosteau promisiuni.

După încă o ţigară, Frieda apăru la intrare. Se opri la câţiva metri de el. Lewis strivi chiştocul sub gheată, îi arătă direcţia în care o lua şi porni. Mergea cu câţiva metri în faţă, uitându-se să vadă dacă ea îl urmează, dar lăsând-o să păstreze distanţa, acceptând jocul de a se preface că nu sunt împreună, pentru ca ea să nu se simtă încă şi mai umilită decât probabil că se simţea deja.

La capătul lui Jungfernstieg era un magazin nou-nouţ, din lemn, vopsit în alb, cu acoperiş de tablă ondulată, care vindea dulciuri şi ziare. Lewis se opri şi cumpără o pungă cu bomboane de mentă şi *Die Welt.* Pe prima pagină era o fotografie aeriană a Heligolandului, sub titlul „Insula se pregăteşte pentru marea explozie”. Lewis examină primul paragraf: „Rămăşiţele maşinii de război naziste urmează a fi distruse printr-o detonare masivă”.

Frieda se oprise la un metru distanţă. Lewis păstră dulciurile, ştiind că ea l-ar fi refuzat dacă i le oferea pe stradă. Un convoi lung de camioane care transportau moloz parcurse şerpuit strada. Nisipul şi pietricelele căzute pe stradă scoteau sunete zornăitoare. Aşteptară trecerea camioanelor, apoi traversară spre Volkswagenul plin de noroi al lui Lewis, care deschise portiera pentru Frieda şi îi întinse dulciurile.

— Astea sunt pentru tine.

Ea le luă şi urcă în maşină.

Se îndreptară spre sud, apoi spre est, trecând pe lângă întinsele depozite HafenCity. Urmară cursul lui Nordelbe, până ajunseră la Hammerbrookul pustiit.

Frieda păstră tăcerea, făcută covrig şi cu faţa întoarsă de la Lewis. Când intrară pe autostrada spre Buxtehude, ea se ridică în capul oaselor.

— Nu e pe aici.

— Ştiu.

— Mergi în direcţia opusă. Casa mea e încolo.

— Ştiu, spuse Lewis. Dar o s-o luăm pe alt drum.

— Dar e un drum greşit. O să dureze mai mult.

— Ai încredere în mine. E un drum mai bun.

15.

În drum spre biroul de certificare, Lubert trecu pe lângă zidul vechiului muzeu de artă – zidul „aţi văzut cumva pe” – încă plin de solicitări de informaţii despre rude dispărute, multe suprapuse peste solicitări mai vechi. Acum fusese adăugată şi o secţiune de fotografii, cu copii pierduţi care îşi căutau părinţii. Un bărbat şi o femeie stăteau aplecaţi în faţa ei, privind cu atenţie fiecare fotografie. În lunile de după Catastrofă, când oamenilor li se permisese în sfârşit să revină în oraş, Lubert venise aici aproape în fiecare zi. Deşi la momentul acela era toamnă, cu vegetaţia se întâmplase ceva straniu: copacii şi tufişurile, care arseseră la raidurile din timpul verii, înfloriseră iar dintr-odată, iar liliacul şi castanii făcuseră boboci complet în afara sezonului. Noua toleranţă a solului supus fierbinţelii îngăduise o colonizare anormală a ruinelor de către plante şi flori: piciorul-cocoşului bulbucate, studeniţe, nalbe pitice şi zburătoare erau pretutindeni, crescând din cenuşa celor dragi. Lubert refuzase să creadă relatarea de martor ocular a însoţitoarei Claudiei, Trudi, că aceasta pierise în uraganul de foc, şi insistase să adauge un bilet la colajul de alte o mie de bilete similare. Astăzi era prima oară când trecea pe lângă zid fără să trebuiască să se uite.

— Sper să-i găsiţi, spuse el unui cuplu care căuta pe cineva.

Apoi merse mai departe, spre biroul din capătul lui Steindamm.

Speranţele lui se concentrau acum spre primirea exonerării, astfel încât să poată practica iar. Lubert se strădui din răsputeri să-şi ţină în frâu aşteptările. Nu toţi cei care veneau să-şi ridice certificatul plecau fericiţi; mulţi rămâneau cu mâna goală, spunându-li-se să vină la noi audieri, adesea fără să ştie de ce. Însă după întoarcerea Claudiei, Lubert începuse să aibă idei, viziuni complet articulate ale unor clădiri care să se înalţe din moloz: un nou Rathaus, un pod peste Elba, o sală de concerte în port. Erau idei fanteziste, prea ambiţioase, probabil simple lamentări vizuale ale unui arhitect ratat şi frustrat, însă ele continuau să vină. Claudia îi spusese să-şi scoată vechile planuri. Lubert nu se mai uitase la ele dinainte de război, şi operele lui de tinereţe îl făcură să zâmbească şi să tresară în

acelaşi timp. Era idealismul şi aroganţa perioadei lui de studenţie – semăna puţin cu citirea unei scrisori de dragoste vechi. Găsi proiectul lui pentru o „Casă fără istorie”, satul pentru muncitori, cu grădini şi canale, fântâni şi spaţii de agrement. Numele era o vanitate tinerească: cine proiectase vreodată, cu atât mai puţin construise, o casă fără nicio referinţă la trecut? Profesorul Kramer, îndrumătorul lui de la institut, îi respinsese proiectele ca fiind contaminate ideologic şi prea burgheze. Lubert fusese prea novice ca să poarte o dispută cu un astfel de rafinat, însă acum, după 20 de ani, avea impresia că vede în proiecte ceva ce i se păru de o relevanţă urgentă.

În anticameră erau doi oameni: o femeie care îşi rodea unghiile şi un bărbat care citea un roman. Lubert se aşeză pe banca de vizavi de ei şi, în timp ce stătea acolo, încercă să-şi dea seama care dintre ei avea să primească certificatul şi care nu. Estimă că femeia, care se uita încontinuu la picioarele ei ca să se asigure că sunt perfect paralele, era, în ciuda nervozităţii, de o nuanţă de gri acceptabilă; în timp ce bărbatul care îşi citea cartea şi dădea paginile cu mâinile înmănuşate era prea calm ca să fie nevinovat. Lubert şi-l putea imagina cu uşurinţă cu banderola de SS, lustruindu-şi capul de mort în fiecare dimineaţă. Cu siguranţă se îmbrăca mai puţin elegant decât în viaţa lui anterioară. Oare ce căuta el în aceeaşi încăpere cu acest bărbat?

— De când aşteptaţi? îl întrebă Lubert, căutând vreun element biografic care să-i confirme suspiciunile.

— Am uitat.

Bărbatul nici măcar nu ridicase privirea din carte.

— Dar dumneavoastră? o întrebă Lubert pe femeie.

— Ea treia oară când vin aici, spuse femeia fără să-i răspundă la întrebare. Le-am spus de atâtea ori ceea ce ei ştiu deja. Nici măcar n-am fost căsătoriţi. Nici măcar n-am fost amanţi! Am fost cu el la teatru de câteva ori, atâta tot. Şi acum ei vor să mă arunce într-un lagăr de internare.

Lubert ghici de unul singur detaliile: bărbatul fusese sigur Cineva în Partid, iar ea fusese paraşuta lui nevinovată. Era o poveste destul de răspândită.

— Linişteşte-te, femeie, spuse Cap de Mort. Cu cât trăncăneşti mai mult, cu atât te cred mai puţin. Economiseşte-ţi energia. Rămâi la povestea ta. Dacă rămâi la povestea ta, n-ai de ce să

te temi.

Bărbatul îşi reluă lectura. Lubert era sigur: tipul acesta era la fel de negru ca pantofii lui.

Aşteptarea se prelungea. Poate că asta făcea parte din plan: să îi lase suficient pentru ca îndoielile să iasă la suprafaţă; să-i lase să stea în această cameră fetidă împreună cu alţi oameni mânjiţi şi să aştepte să înceapă să se acuze unii pe alţii.

— Rosa Turnweg?

Femeia se apropie în grabă de ghişeul care semăna cu unul bancar, cu geam şi o gaură sub el, prin care erau livrate veştile bune sau rele. Lubert încercă să asculte ce se spunea, dar era greu de auzit. Femeia primi ceva peste tejghea.

— Ce e asta? întrebă ea.

Dintr-odată scoase un ţipăt ascuţit şi lovi cu mâna în tejghea.

— Nu! Nu mai vreau interviuri! Te rog, Doamne! Nu mai e nimic altceva. V-am spus tot ce ştiu. Am nevoie de certificatul acesta! Lăsaţi-mă să-mi trăiesc viaţa!

Oficialul aflat de cealaltă parte a geamului nu îi oferi nicio consolare. Doar tăcere. Când femeia continuă să protesteze, militarul de serviciu se apropie şi o conduse afară, înainte ca ea să-şi continue scena. Deşi fusese respinsă de trei ori, Lubert era convins că femeia fusese calomniată.

După câteva minute, oficialul ascuns îl chemă pe Cap de Mort.

— Herr Brück.

Un nume parcă predestinat Partidului, dacă aşa ceva ar exista. Herr Brück pare atât de sigur pe el. Nemernicul o să aibă un şoc.

Cap de Mort se apropie de tejghea. Aceeaşi voce înăbuşită din spatele geamului, după care ceva fu împins peste tejghea. Herr Brück se uită la acel obiect şi îl ridică. Era un certificat: un certificat minunat, alb imaculat.

Claudia avea dreptate: Lubert era prea impulsiv. Lua decizii prea rapid. Asta era ceea ce – cum îi spusese Kramer întotdeauna – făcea din el şi un arhitect foarte bun, şi unul foarte prost.

Lubert nu se gândise la posibilitatea de a fi respins – credea în nevinovăţia lui şi chiar într-o noţiune nebuloasă de justiţie britanică – însă acum îndoielile îl asediară. Poate că găsiseră ceva ce el nu ştia, făcuseră o legătură cu cineva aflat undeva în familie, depistaseră un văr al lui Bormann, un unchi al lui

Himmler. Poate descoperiseră adulterul lui cu Rachael.

— Stefan Lubert?

Un început prost. Oficialul britanic îi pronunţase numele în stil francez, cu un „t” mut. Când se ridică, Lubert îşi simţi picioarele slăbite, furnicându-l. Funcţionarul din spatele geamului purta uniforma bleumarin a CCG şi avea o mustaţă periuţă, precum cea care devenise celebră datorită Führerului. Lui Lubert nu-i plăcuse niciodată niciun fel de mustaţă şi, în secret, mustaţa Führerului i se păruse o afectare prostească. Era ciudat că atât de mulţi militari britanici încă alegeau această modă. Oare nu-şi dădeau seama cu cine seamănă? Când te gândeai că un englez sosie a lui Hitler putea să-i refuze libertatea!

— Certificatul dumneavoastră.

Peste tejghea veni un carnet alb, pe care scria „Certificat de exonerare, Comisia de Control pentru Germania”. Lubert îl privi fix. Abia dacă era scris ceva. Jumătate era ocupat de ştampila CCG şi de semnătura ofiţerului de informaţii. Semnătura era precisă şi controlată, cu excepţia înfloriturii primei litere a numelui de familie. Burnham.

Lubert mângâie certificatul, îl mirosi şi chiar îl lipi de piept, ca şi cum ar fi fost o scrisoare de dragoste. Avea un *Persilschein*! Îi venea să o sărute pe sosia lui Hitler, să fluture certificatul în aer şi să spună întregului Hamburg: „Sunt curat! Sunt liber să lucrez! Liber să călătoresc! Liber să trăiesc!”

Lubert ieşi din clădire în stradă. Inspiră adânc şi traversă, oprindu-se la marginea ruinelor. Steindamm marca limita exterioară până la care ajunsese marele incendiu şi, după patru ani, acest lucru încă se mai vedea clar: de o parte a străzii se înălţau clădiri de şase etaje, de cealaltă, o zonă de ruine aplatizate care se întindeau spre sud până în Hammerbrook, ca o câmpie întinsă care dă de nişte stânci abrupte şi zimţate. Zona era lipsită de viaţă, în afara codroşilor negri care căutau hrană în zăpada topită şi molozul caselor.

Lubert se uită la păsări şi începu să-şi imagineze: tot molozul curăţat, săparea fundaţiilor pentru noile clădiri, rădăcinile viitoarelor clădiri care înfloreau din pământ; o bibliotecă cu o logie deasupra unei curţi, un spital cu arcadă, o şcoală cu muluri şi reliefuri! Un cinematograf nou, cu o galerie în stilul lui, pentru proiecţii exterioare. Drumuri pentru maşini. Piste pentru biciclete. Trotuare pentru oameni. Copaci plantaţi pe bulevarde

încântătoare. Debarcadere pe lac. Trenuri pe şine suspendate, trecând pe deasupra acoperişurilor caselor. Fântâni care aruncă apă în modele florale. Parcuri şi grădini în care oamenii să gândească, să discute, să se joace, să poarte controverse şi să stea împreună. Parcă vedea un întreg oraş nou care se naşte din ruină. Un oraş frumos, potrivit pentru copii, părinţi şi bunici, îndrăgostiţi şi căutători, pentru cei distruşi şi cei întremaţi, cei dispăruţi şi cei care le simţeau lipsa, cei pierduţi şi cei regăsiţi.

Epilog

Ozi şi Ernst mergeau pe malul Elbei, pe drumul lăturalnic spre casa englezului bun.

— De ce nu ai omorât-o? îl întrebă Ernst. Ai avut ocazia.

Era adevărat. Ozi avusese Bestia în luneta lui Zeiss X4, în timp ce ţinea degetul pe trăgaciul Mosin-Nagant-ului, cu patul înfipt bine în umăr, aşa cum îi arătase Berti. Umblaseră ca nişte vânători prin parc, cu picioarele îndreptate spre exterior şi genunchii îndoiţi, încercând să împuşte un fazan, când drept în faţa lor dăduseră peste o panteră neagră cu capul în măruntaiele unei căprioare şi muşchii gâtului zvâcnind, în timp ce smulgea carnea de pe oase. Ozi vedea dinţii ca nişte clape de pian, blana neagră ca o haină simandicoasă de damă şi ochii ca nişte smaralde. „Haide!”, îi şoptise Ernst. „Ce mai aştepţi?” Ozi ar fi putut s-o doboare pe loc, dar nu fusese în stare s-o facă şi, în acel moment al nehotărârii lui, felina ridicase privirea, clipise din ochii de smarald şi plecase furişat.

— Nu ştiu, spuse Ozi dând din umeri. Nu pot să explic.

Din mers, Ozi alungă escadronul de muşte care îi înconjuraseră capul.

— Jur că ne aşteaptă o mie de ani de muşte. Nemernicele astea mici au cucerit oraşul. Şi nu sunt mofturoase. O muscă rechiziţionează un rahat, îşi invită întreaga familie şi toţi verii să stea acolo şi îl declară casa lor.

— Acum mi-e dor de zăpadă, spuse Ernst. Cel puţin ţinea mirosul sub obroc.

Ajunseră la cotul fluviului, la locul în care Ozi aruncase cenuşa mamei lui, în capătul digului. Se întrebă unde era ea acum. Nu

aveai cum să-ţi dai seama unde te putea duce un fluviu dacă îl lăsai. Poate era în Cuxhaven. În Heligoland. Sylt. Doar să nu se fi prins în aluviunile noroioase din Grünendeich, ca să o mănânce nemernicele alea de ciori grase la micul dejun. În timp ce vântul îi arunca înapoi cenuşa, peste ghete şi în gură, existase un moment în care Ozi se gândise că de fapt ar fi trebuit s-o arunce peste ruinele Hammerbrookului sau s-o presare pe peluzele din Jenischpark. Însă apoi îşi amintise ce spusese ea întotdeauna: „Aş vrea să stau lângă fluviu”. Aşa că Ozi aşteptase ca vântul să se domolească, apoi luase cenuşa din cutia de prăjituri, dintr-un singur pumn, şi o aruncase departe. De data asta, cenuşa se lăsase pe apa Elbei ca nişte fulgi de zăpadă, plutind înspre vest, către mare.

În timp ce se apropiau de casă, Ernst începu să devină agitat.

— Nu sunt sigur că e bine să facem asta. Tu crezi că e bine să facem asta?

— Edmund e prietenul nostru. Ne dă ţigări mereu.

— Poate că poliţia ne mai caută încă.

— O să mergem printre copaci, pe ascuns, ca Bestia.

Se abătură de la fluviu, traversară grădinile şi trecură drumul, avansând de la un copac la altul, până ajunseră vizavi de poarta casei. Se urcară într-un copac ca să vadă mai bine peste zidul grădinii. Ozi luase luneta Zeiss de la Mosin. O scoase din buzunar şi începu să cerceteze.

— Îl vezi? întrebă Ernst.

Vechea maşină a colonelului nu mai era pe alee, iar steagul britanic nu mai flutura pe catarg. Nu se vedea nici urmă de Edmund, colonel sau soţia colonelului. Nimic.

— Nu-i văd pe englezoi.

— Poate s-au întors acasă, presupuse Ernst. Acum probabil că stau lângă Falezele Albe de la Vindsor şi fac glume despre boaşele lui Hitler.

Ozi simţi o tristeţe imensă la acest gând, şi nu doar din cauză că avea nevoie de ţigări. Continuă să cerceteze casa şi parcul, sperând să-l zărească pe prietenul lui – sau pe vreun altul dintre englezii buni.

Printr-o fereastră de la parterul casei, Ozi văzu ceva mişcând. Ajustă luneta şi văzu picioarele unui bărbat suit pe o scară. Tatăl iubitei lui Berti aranja ceva: un tablou pe perete. Ozi urmări asta o vreme, apoi continuă să cerceteze: fereastră-perete-fereastră-

grădină. Văzu o doamnă care stătea pe un scaun, cu faţa la fluviu. Lucra la ceva cu un ac şi aţă, însă Ozi nu putea să distingă ce anume.

— Acum ce vezi?

— O doamnă. Dar nu e *Mutti* a lui Edmund. N-am mai văzut-o până acum. Dar pare drăguţă. Chiar dacă nu se compară cu Marlene D.

— Vine cineva prin grădină, spuse Ernst. O fată grasă.

Ozi se trase de lângă lunetă şi văzu o fată care traversa grădina spre doamna de pe scaun.

— E iubita lui Berti, spuse Ozi privind iar prin lunetă. Cineva i-a băgat o minge medicinală sub fustă.

— Ce?

Ozi lăsă jos luneta.

— Iubita lui Berti o să fie *Mutti.*

Îi întinse Zeissul lui Ernst şi continuă să urmărească scena cu ochiul liber. Se gândi la fratele lui. El ar fi trebuit să afle despre aşa ceva.

— Acum vine un bărbat, spuse Ernst.

Ozi îl văzu pe tatăl iubitei lui Berti traversând grădina spre ceilalţi, cu o tavă cu cafea şi prăjituri. Puse tava pe măsuţa de grădină şi îşi trase un scaun lângă doamnă. Îi spuse ceva şi o luă de mână.

— Să venim mai târziu? întrebă Ernst. Ozi? Ce zici să facem?

— Hai să ne mai uităm puţin, spuse Ozi. Aş vrea să văd ce se întâmplă.

RHIDIAN BROOK

DRAGOSTE ȘI URĂ

virtual-project.eu

virtual-project.eu

violin